

**Rīgas domes Labklājības departamenta
GADAGRĀMATA
„Sociālā sistēma un veselības aprūpe
2015. gadā”**

Rīga, 2016

**RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS
DEPARTAMENTS**

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšiece

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Agnese Igaune, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

Ainārs Judeiks, RSAC „Mežciems” direktors

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists - eksperts

Aldis Virbulis, RSAC „Gaiļezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Anita Liepiņa, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktora vietniece

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Benita Brūdere, Finanšu nodaļas vadītājas vietniece

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Evija Krūka, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Gunta Grīle, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Iļona Dzene, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora galvenā speciāliste

Jekaterīna Tjurina, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste - eksperte

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristīne Cinīte, Finanšu nodaļas galvenais ekonomists

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītāja

Liene Baumanē, Personāla un kvalitātes nodaļas vadītāja

Ruta Klimkāne, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības nodaļas galvenā speciāliste - eksperte

Solvita Rudoviča, RSAC „Stella maris” direktore

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Vija Kursiša, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas galvenā lietvedības speciāliste

Vivita Ķīkule, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieces vietniece

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Saturs

AUTORI	2
IEVADS	5
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2015. GADĀ	7
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	11
RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI	12
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ	13
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	15
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS	16
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	19
Rīgas Sociālais dienests.....	19
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	21
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	27
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	29
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”.....	31
SOCIĀLIE PABALSTI	34
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	35
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	36
Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti.....	38
Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma	40
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	42
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem	44
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem	46
Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem	47
Dienas aprūpes centri bērniem	48
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.....	49
Krīzes centri.....	52
Konsultatīvie krīzes centri.....	54
Ārpusģimenes aprūpe	54
Aizbildnība.....	55
Audžuģimenes.....	55
Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	57
Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	59
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām.....	62
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	62
Aprūpe mājās.....	64
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	64
Pakalpojums „Drošības poga”	65
Pakalpojums „Siltu pusdienu piegāde mājās”	65
Pavadoņa-asistenta pakalpojums.....	65
Dienas centri pilngadīgām personām	66
Dienas aprūpes centri personām ar demenci.....	67

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem	67
Specializētās darbnīcas.....	68
Grupu mājas (dzīvokļi)	69
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti.....	71
Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	71
Vides pieejamība.....	74
Pabalsts mājokļa pielāgošanai.....	74
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās	74
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti	75
Sociālais darbs stacionārās ārstniecības iestādēs	75
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā.....	77
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā.....	78
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	81
Rīgas patversme un naktspatversmes.....	81
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem.....	84
Rīgas patversmes Dienas centrs	84
Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem	86
Zupas virtuves.....	86
Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem	87
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA.....	87
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	90
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	93
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem.....	95
Pašvaldības sabiedriskie darbi	96
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi”	99
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA	101
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	103
Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas	104
Veselību veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses programmas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem	107
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	119
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome	120
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.....	120
ĪSTENOTIE PROJEKTI.....	122
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM.....	125

IEVADS

1995. gadā tika veidoti Sociālās palīdzības dienesti, un toreiz pirmo reizi Rīgas pamatbudžeta sadaļā sociālās palīdzības nodrošināšanai tika iedalīti EUR 7,5 milj., no kuriem EUR 4,3 milj. bija paredzēti pabalstiem. Pēc 20 gadiem pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei atvēlēti EUR 57,16 milj., kas ir apmēram 8 reizes vairāk. Bet galvenais toreiz un tagad nav mainījies - vēlēšanās palīdzēt cilvēkiem. Sociālo darbinieku uzdevums jau no paša sākuma nav bijis viegls. Jūs esat kā ceļveži, kā skolotāji, kā pārmaiņu veicinātāju aģenti, kuri ar savu atbalstu palīdz krīzes situācijā nonākušiem rīdziniekiem izprast radušos jautājumus un kopīgas sadarbības rezultātā atrod vispiemērotākos iespējamus individuālos risinājumus sociālajām problēmām.

2015. gads ir bijis darbīgs, dažādiem notikumiem bagāts. Arvien vairāk mūsu darbā ienāk informācijas tehnoloģijas, atvieglojot darbinieku ikdienu un ceļot darba kvalitāti un efektivitāti. Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvajā sistēmā ir izveidota sasaiste ar 22 ārējiem reģistriem, datu bāzēm un Rīgas domes sistēmām. Sociālā un veselības aprūpes nozares ir būtiskas rīdzinieku dzīves kvalitātes uzlabošanā, un mūsu kopīgā vēlme attīstīt tālāk un pilnveidot šīs tik nozīmīgās sistēmas ir ļoti svarīga! Liels Paldies visiem par ieguldīto darbu un veiksmīgo sadarbību! Esmu pārliecināta, ka Rīgas pašvaldības sociālajā un veselības aprūpes sistēmā strādā augstas raudzes speciālisti, kuru nesavtīgajam sirds darbam pateicoties, varam pēc labākās sirdsapziņas veikt milzīgo, mums uzticētā darba apjomu!

Dziļā cieņā un pateicībā saku sirsnīgu paldies katram no Jums par pašaizliedzīgi veikto grūto, bet tik svarīgo darbu mūsu pilsētnieku labā. Vēlu visiem veselību, gaišu noskaņu, enerģisku garu turpināt labi iesākto un profesionālu gandarījumu par paveikto! Lepojos ar Jums, lai veicas!

Olga Veidiņa

Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja

Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja:

No kreisās puses: Ainars Baštiks (partija „Gods kalpot Rīgai”), Dace Kalniņa (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Jurgis Klotiņš (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!”- „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Genādijs Sevastjanovs (PPA „Saskaņas centrs”), Igors Solomatins (partija „Gods kalpot Rīgai”), Olga Veidiņa (Politisko partiju apvienība „Saskaņas centrs”) (turpmāk – PPA „Saskaņas centrs”), Irina Vinnika (partija „Gods kalpot Rīgai”), Anna Vladova (PPA „Saskaņas centrs”), Svetlana Savicka (PPA „Saskaņas centrs”), Kārlis Strēlis (partija „Vienotība”), Vadims Jerošenko (Neatkarīgais deputāts), Aigars Pētersons (partija „Vienotība”). Komitejā darbojas arī deputāti Kārlis Dombrovskis (Nacionālā apvienība „Visu Latvijai!” - „Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”), Baiba Rozentāle (PPA „Saskaņas centrs”), Igors Solovjovs (PPA „Saskaņas centrs”), Ivans Ivanovs (PPA „Saskaņas centrs”).

Labklājības joma, kuras pārziņā ir pašvaldības sociālie un veselības procesi, ir cieši saistīta ar norisēm sabiedrībā, noskaņojumu, kas valda cilvēkos,

Mēs, varbūt pat vairāk nekā citas nozares, jūtam līdzcilvēku bažas un, neveiksmes redzam viņu sāpes un kritienus – paši būdami daļa no viņiem.

Tiem, kuru darbs un aicinājums ir pasniegt palīdzīgu roku, sniegt profesionālu padomu, pašiem tik ļoti ir vajadzīgs atbalsts, sapratne un silts vārds. Nav viegli ar atvērtu sirdi diendienā stāvēt vējā – bet tāds ir sociālais darbs...

Ir paveikts ļoti daudz kas, lai atvieglotu sociālo darbu tā veicējiem, padarītu pakalpojumus saprotamākus un pieejamākus to saņēmējiem, ir skaidrs redzējums, kas vēl būtu veicams. Un tas nozīmē, ka, neskatoties uz grūtībām, rokas nenolaižas. Tā ir misijas apziņa, jo kurš tad cits, ja ne mēs...?

Es lepojos, ka Rīgas pašvaldība sociālā darba un sabiedrības veselības jomā ir jūtamu soli priekšā citiem, līderis, kura pieredzi pārņem un novērtē ne tikai mūsu valstī, bet arī aiz tās robežām.

Es lepojos ar speciālistiem, kuri, ne tikai veic rutīnas darbus, bet vērtē, analizē situāciju nozarē un nāk klajā ar inovatīvu risinājumu piedāvājumiem. Es lepojos ar mūsu kolēģiem – NVO, sadarbības partneriem, kuri ir mūsu domubiedri un īsteni sava darba entuziasti. Es lepojos ar ikvienu, kurš pašai aizlīdzīgi pūlas veidot līdzcilvēku dzīvi labklājīgāku šī vārda visplašākajā nozīmē! Un ļoti ceru, ka šajos centienos mūs atbalstīs un sapratīs.

Ar atvērtu sirdi stāvēt visos vējos nav viegli... Paldies jums, mīļie!

Irēna Kondrāte
Rīgas Domes Labklājības departamenta direktore

Sociālā darba profesijai ir duāla daba – mūsu klients ir gan indivīds, gan sabiedrība, kas pieprasa ne tikai apmierināt indivīdu – klientu vajadzības, bet šo vajadzību apmierināšanas procesā veicināt arī viņu pašaktualizēšanos, produktivitāti un sociālās aktivitātes saglabāšanu. Sociālā darba rūpes par individuālo un sociālo pašaktualizāciju manifestējas sociālo pakalpojumu nodrošināšanā. Sociālie pakalpojumi ir līdzekļi, ar kuriem sociālais darbs pārveido profesijas mērķi par ieguldījumu citu cilvēku sociālajā labklājībā.

Sociālā darba profesijas mērķis ir līdzsvarot mūsu klientu kā indivīdu un vienlaikus arī sabiedrības locekļu intereses. Mēs - sociālie darbinieki – apkalpojam nevis klientus, bet sabiedrības, kopienas locekļus, un tas norāda uz sociālā darba sabiedrisko dabu. Izturēt šo profesionālo spriedzi nav viegli, it īpaši augsto sabiedrības prasību un ierobežoto resursu apstākļos. Tāpēc visi

Rīgas sociālā darba speciālisti un citi darbinieki, kas velta savus profesionālos resursus rīdzinieku labā, ir pelnījuši īpaši atzinību. Šī gadagrāmata ir vēl viens apliecinājums Rīgas sociālajā jomā strādājošo ieguldījumam klientu un pašvaldības kopumā sociālajā labklājībā.

Mārtiņš Moors
Rīgas Domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

Ir aizvadīts vēl viens gads rīdzinieku veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanas labā. Apkopojot padarīto un strādājot pie nākamā perioda plāniem, priecājamies gan par veiksmēm, gan arī pārdomājam iemeslus nepaveiktajam. Katram pagājušajam laika posmam ir savs skaistums, savi izaicinājumi. Veselība ir ikviena cilvēka lielākais resurss, ko ikdienā uztveram par pašsaprotamu.

Katras pašvaldības izaugsmes stūrakmens ir vesela un informēta sabiedrība. Tāpēc arī turpmāk izglītosim rīdziniekus par regulārām fiziskām aktivitātēm, veselīgu uzturu, no atkarībām brīvu sabiedrību un vidi, psihoemocionālo veselību, kā arī ģimenes vērtību stiprināšanu, kas ir veselīga dzīvesveida pamatkomponenti. Rīgas pašvaldības ārstniecības iestādes turpina attīstīties, piedāvājot rīdziniekiem arvien plašāku kvalitatīvu un modernu

veselības aprūpes pakalpojumu klāstu. Paldies visiem kolēģiem un sadarbības partneriem. Lai mums kopīgi izdodas uzlabot sabiedrības veselību un veicināt labklājību, lai nepietrūkst jaunu ideju un izaicinājumu!

Inga Solovjova
Rīgas Domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšniece

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2015. GADĀ

- ❖ Rīgas domes Labklājības departamentā (turpmāk - Labklājības departaments) darbojas darba grupa, kuras darbības laikā tika veikts pētījums par aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanas pilnveidošanu. Pētījuma laikā pilnveidota klientu pašaprūpes spēju un vajadzību novērtēšanas veidlapa, kuru Rīgas Sociālais dienests (turpmāk – RSD) praksē izmanto no 2015. gada februāra. Efektīvākais veids aprūpes mājās pakalpojuma pilnveidošanai, ir klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem izvērtēšanas administrēšanas elektroniskās sistēmas ieviešana praksē.
- ❖ 1. oktobrī SIA „Rīgas veselības centrs” filiālē „Imanta” (Imantas 8. līnijā 1, korpuss 1) svinīgi atklāts Zvanu centrs, kas apkalpo visas sešas SIA „Rīgas veselības centrs” filiāles. Tālruņa numurs - 8801.
- ❖ 6. oktobrī Rīgas domes Labklājības departamenta (turpmāk – Labklājības departaments) kolektīvs saņēma Latvijas Ārstu biedrības iedibināto „Veselības gada balvu” par nozīmīgu profilaktisko darbu bērnu un jauniešu veselības veicināšanā. Veselības pārvaldes speciālisti aktīvi popularizē veselību veicinošo skolu kustību, veidojot ideālu sadarbības modeli – pedagogs, bērns, vecāki.
- ❖ 15. decembrī Rīgas patversmes sieviešu nodaļa uzsāka darbu jaunās, izremontētās telpās Eiženijas ielā 1.
- ❖ Izveidota sociālā darba ar individuālu gadījumu datu elektroniskā sistēma, kurā ir iespēja ievadīt un apstrādāt datus par mērķa grupu, kurā ietilpst bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni.
- ❖ Uzsākts darbs pie sociālo pakalpojumu rindu administrēšanas elektroniskās sistēmas izveides diviem sociālajiem pakalpojumiem – īslaicīgai un ilgstošai sociālajai aprūpei un sociālajai rehabilitācijai institūcijā pilngadīgām personām.
- ❖ Attīstīts jauns pakalpojums – ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija ārpusģimenes aprūpē esošām nepilngadīgām grūtniecēm un nepilngadīgām mātēm ar bērnu.
- ❖ Patversmes pakalpojums Gaiziņa ielā 7, Rīgā, personām alkohola reibumā divus vasaras mēnešus tiek nodrošināts arī dienas laikā.
- ❖ Pilotprojekta ietvaros turpināja strādāt Krīzes intervences komanda, sniedzot pakalpojumus un nodrošinot psihosociālo atbalstu krīzē nonākušām 11 ģimenēm, kurās bija 31 bērns.
- ❖ Sagatavoti saistošie noteikumi – Rīgas domes (turpmāk – RD) 24.11.2015. saistošie noteikumi Nr.180 „Par kārtību, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība piešķir mantisko pabalstu – Rīgas pilsētas pašvaldības apmaksātas pusdienas izglītojamiem”, kuri stājas spēkā 01.01.2016.
- ❖ Veikti SOPA uzlabojumi un papildinājumi:
 - brīvpusdienu monitoringa izstrāde;
 - bāreņu funkcionālās novērtēšanas anketu izstrāde un ieviešana;
 - SAC rindu moduļa izstrādes uzsākšana;
 - valsts asistentu monitoringa izstrāde, u.c.
- ❖ Veikti sociālo darbinieku noslodzes mērījumi Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrā (turpmāk - RPBJC). Iegūtie rezultāti analizēti, lai veidotu izpratni par sociālo darbinieku veicamo darbību specifiku īstenojot dažādus bērnu aprūpes modeļus RPBJC struktūrvienībās, veicamo darbību sasaisti ar profesijas klasifikatorā un amata aprakstā noteiktajām prasībām un optimālo aprūpējamo bērnu skaitu vienam darbiniekam, lai nodrošinātu atbilstošu noslodzi nepieciešamo darbību veikšanu.
- ❖ RSD un Rīgas patversme iesaistījās LR Labklājības ministrijas un ESF aktivitātē, kas paredz 50% supervīzijas pakalpojuma līdzfinansējuma nodrošinājumu sociālā darba speciālistiem.
- ❖ Realizētas interaktīvas nodarbības „Traumatisma profilakse” un „Sabalansēts uzturs eksāmenu un paaugstinātas spriedzes laikā. Ēšanas traucējumi”, kas paredzētas 9. un 12. klašu skolēniem.
- ❖ Izstrādāta apmācību programma izglītības iestāžu pedagogiem, psihologiem un sociālajiem pedagogiem „Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējas to pārvaldīt”, kas paredzēta darbam ar jauniešiem 15 - 18 gadu vecumā.

- ❖ Uzņemta mācību filma jauniešiem „Izvēlies ko vēlies“ par atkarībām un to sekām un iespējamajiem riskiem.
- ❖ Izveidota vides spēle - saliekama mozaīka ar attēlu, kas vēstī par smēķēšanas kaitīgumu un izpratni par veselīgu dzīvesveidu un tika spēlēta plaši apmeklētos Rīgas publiskos pasākumos.
- ❖ Iesaistīšanās jaunā starptautiskā projektā „Būsim aktīvi”, kura mērķis ir veicināt senioru socializēšanos. Projekta ietvaros tika veikts pētījums par senioru iesaisti sabiedriskajā dzīvē kā arī darbību uzsāka īpašs senioru zvanu centrs.
- ❖ Uztura speciālistu lekcijas vecākiem par bērnu veselīgai attīstībai nepieciešamo uzturu dažādos vecuma un attīstības posmos: no 6 mēnešu līdz 3 gadu vecumam; 4 līdz 7 gadu vecumam; 8 līdz 12 gadu vecumam.
- ❖ Izveidots nodarbību cikls vecāka gadagājuma iedzīvotājiem „Tu vari! Tu dari! Tev izdosies!”, par psihoemocionālās veselības veicināšanas nozīmi, apskatot tādas aktuālas tēmas kā atmiņa, domāšana, uzmanība un uztvere.
- ❖ Nodarbības topošajiem vecākiem pāru attiecību stiprināšanai, aktualizējot tēva lomu bērna audzināšanā un attīstībā, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, tādā veidā veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību.
- ❖ Īstenota inovatīva, Latvijas speciālistu radīta, pirmsskolas vecuma bērnu audzināšanas izglītojoša programma „Mīlestības pedagoģija”.
- ❖ 21. decembrī svinīgā ceremonijā pirmo reizi tika pasniegta „Gada balva sociālajā nozarē 2015” galvaspilsētas labākajiem sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekiem. Konkursu organizēja RD Sociālo jautājumu komiteja sadarbībā ar Labklājības departamentu, lai apzinātu un godinātu tos sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekus Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs, kuri ar izcilību, profesionāli, atbildīgi un godprātīgi veic savus darba pienākumus, sniedzot atbalstu rīdziniekiem, kā arī veicinātu izpratni par sociālās, medicīnas nozares darbinieku darbu, popularizētu un celtu tā prestižu sabiedrībā, paaugstinātu darbinieku motivāciju un piederības izjūtu savai profesijai.
- ❖ Nominācijā „Leonīda Kurdjumova balva” par augsti profesionālām, izcilām zināšanām, atbildīgu, godprātīgu, ilggadīgu darbu un īpašiem nopelniem savā nozarē saņēma Rīgas pašvaldības sociālās sistēmas pamatlicēja Anita Gaigala, kura sniegusi lielu ieguldījumu jaunas profesijas – sociālā darbinieka izveidošanā un sociālās nozares attīstībā. Otru balvu saņēma Oļegs Burovs, RD Īpašuma departamenta direktors par ieguldījumu SIA „Rīgas 1. slimnīca” renovācijā.
- ❖ Rīgas domes pateicības rakstus saņēma Rīgas patversmes direktore Dagnija Kamerovska par izcili, izpratoši un atbildīgi veikto darbu ar bezpajumtniekiem un SIA „Rīgas 1. slimnīca” Ķirurģijas klīnikas vadītājs Sergejs Kļimčuks, kurš šajā iestādē nostrādājis jau 32 gadus.
- ❖ Labklājības departamenta nominācijās pirmo reizi tika pasniegta balva nominācijā “Iedzīvotāju paldies”, kuras saņēma Ingrīda Tikiņa - RSD dienesta dienas centra „Kastanis” sociālā darbiniece, un Ženija Džavadova – SIA „Rīgas 1. slimnīca” Īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļas medicīnas māsa. Nominācijā „Jaunā cerība” balvu saņēma RPBJS struktūrvienības “Krīzes centrs” sociālā darbiniece Astrīda Tūtere, RSD Kvalitātes vadības sistēmas speciālists Jānis Svīklāns -, SIA „Rīgas veselības centrs” filiāles „Imanta” zobu higiēnists Jurijs Mihelovičs, SIA „Rīgas 2. slimnīca” medmāsas palīdzē Marija Namestnikova un SIA „Rīgas Dzemdību nams”, ginekologs – dzemdību speciālists Jurijs Lapidus. Komisija nolēma piešķirt titulu „Sociālā gadījuma eksperts” RSD sociālajai darbiniecei Antrai Anspakai, RPBJS struktūrvienības „Imanta” sociālajam darbiniekam Arnim Bētiņam, SIA „Rīgas 1. slimnīca” sociālajai darbiniecei Alitai Zaķei. Nominācijā „Inovatīvākais darbinieks” balvu saņēma Jānis Eihmanis - RPBJS struktūrvienības „Pārdaugava” audzinātājs, Alla Berķe – Rīgas sociālās aprūpes centra (turpmāk – RSAC) „Stella maris” aprūpētāja, Ruta Klimkāne - Labklājības departamenta Nodarbinātības nodaļas vadītāja, Sandis Bērziņš - SIA „Rīgas veselības centrs” IT un datu apstrādes nodaļas vadītājs. Nominācijā „Komandas līderis” balvu ieguva Sintija Vītola - RSD Ziemeļu rajona nodaļas teritoriālā centra (turpmāk – TC) „Purvciems” vecākā sociālā darbiniece, Velga Rudzīte - Labklājības departamenta Sociālā pārvaldes Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja un SIA „Rīgas 1. slimnīca” poliklīnikas „Šarlote” vadītāja, Jeļena Volkova - SIA “Rīgas 2. slimnīca” virsmāsa. Par „Saskarsmes ekspertēm” tika atzītas Elīna Zenkova – RSD vecākā sociālā darbiniece, un Līva Vītola – Labklājības departamenta veselības pārvaldes Apmācību un informācijas sektora galvenā speciāliste. Nominācijā „Speciālists–skaitļu

eksperts” balvu saņēma Gunta Garosa – RSD datu bāzes analītiķe un Santa Divanovska – SIA „Rīgas 1. slimnīca” vecākā ekonomiste. „Žūrijas atzinības balvu” saņēma Zinaīda Kudrjavceva – RSAC „Mežciems” friziere, Dana Kromere – Rīgas patversmes Dienas centra aprūpētāja – dezinfektore, Rudīte Sarkane – RSAC „Gaiļezers” ģimenes ārste, Vivita Ķīkule – Labklājības departamenta veselības pārvaldes Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Laima Veinberga – Rīgas patversmes medmāsa, Sarmīte Jurēvica – RSD Latgales rajona nodaļas TC „Avoti” informatore.

„Gada balvas sociālajā nozarē 2015” laureāti

„Gada balva sociālajā nozarē 2015” No kreisās: Labklājības departamenta direktore Irēna Kondrāte, RD Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja Olga Veidiņa. Leonīda Kurdjumova balvas laureāti Oļegs Burovs RD - Īpašuma departamenta direktors un Anita Gaigala - Rīgas pašvaldības sociālās sistēmas pamatlicēja, Rīgas domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs, RD priekšsēdētāja biroja vadītāja Iveta Strautiņa – Ušakova, Anna Vasiļjeva un Tatjana Kurdjumova.

L.Kurdjumova balva sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekiem.
Autors: stikla mākslinieks, kura mākslinieciskais pseidonīms - Elfs.

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

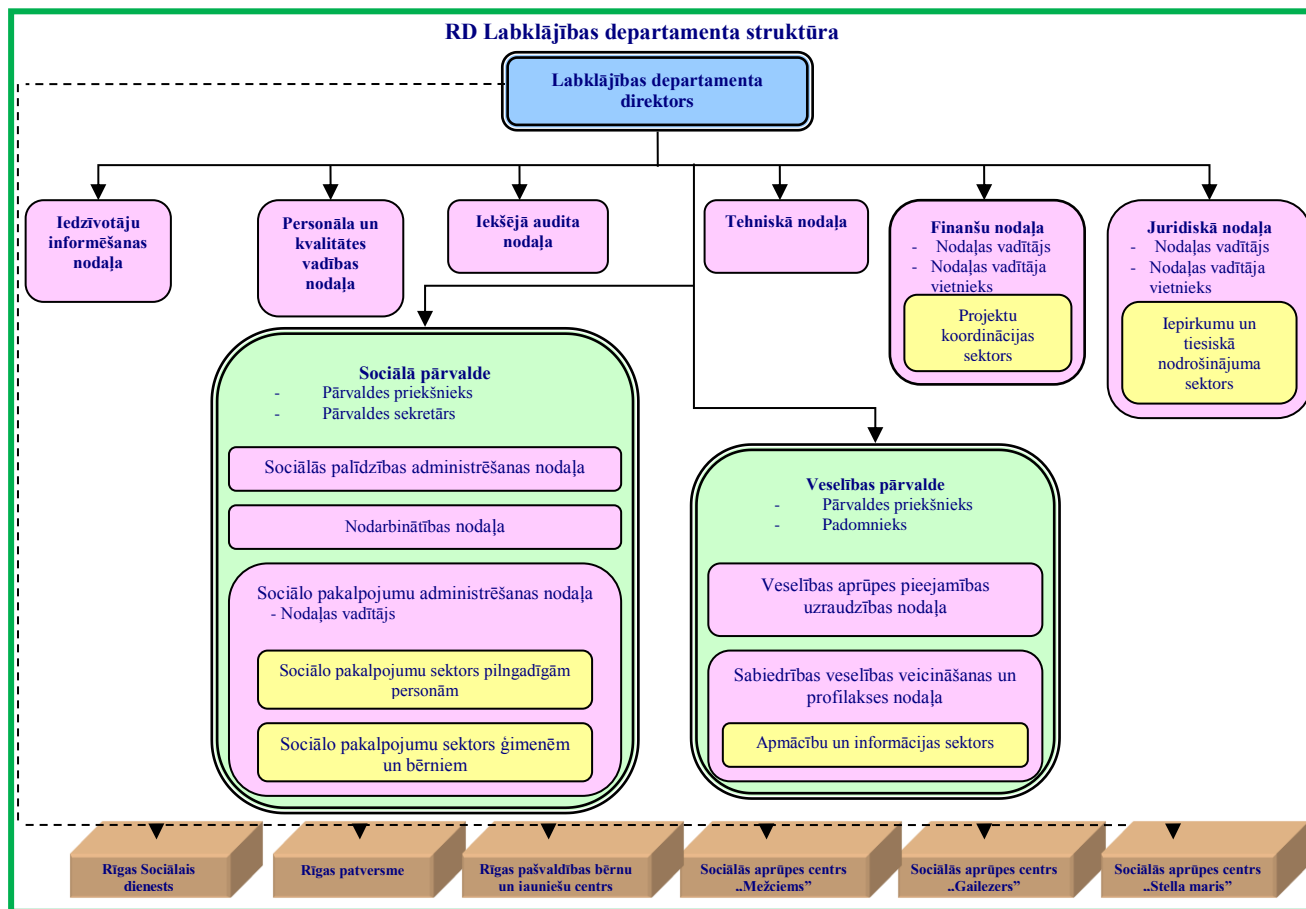
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

Labklājības departamentā 2015. gadā saņemti 1708, nosūtīti 1604 dokumenti dažādām juridiskām, fiziskām personām. Kopējais reģistrēto dokumentu skaits - 4779 (tajā skaitā dienesta korespondence, izziņas un pārskata dokumenti). Ar katru gadu arvien vairāk dokumentu tiek parakstīti elektroniski, 2015. gadā – 1121. Sagatavoti 14 Rīgas domes lēmuma projekti, 654 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 300 dažādi līgumi, kā arī noticis 81 iepirkums.

2015. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 64 speciālisti (54 sievietes un 10 vīrieši), viņu vidū 32 darbinieki ar augstāko izglītību, 24 darbinieki ar maģistra un divi ar doktora grādu, 6 ar vidējo speciālo izglītību. 2016. gadā 3 darbinieki turpināja izglītību doktorantūrā.

Rīgas domes Labklājības departamenta struktūras shēma

RD LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA DARBINIEKI

No labās sēž: Baiba Skuja, Ainārs Judeiks, Solvita Rudoviča, Aldis Virbulis, Inga Solovjova, Irēna Kondrāte, Mārtiņš Moors, Dagnija Kamerovska, Ervins Alksnis, Anita Liepiņa, Taiga Kantāne

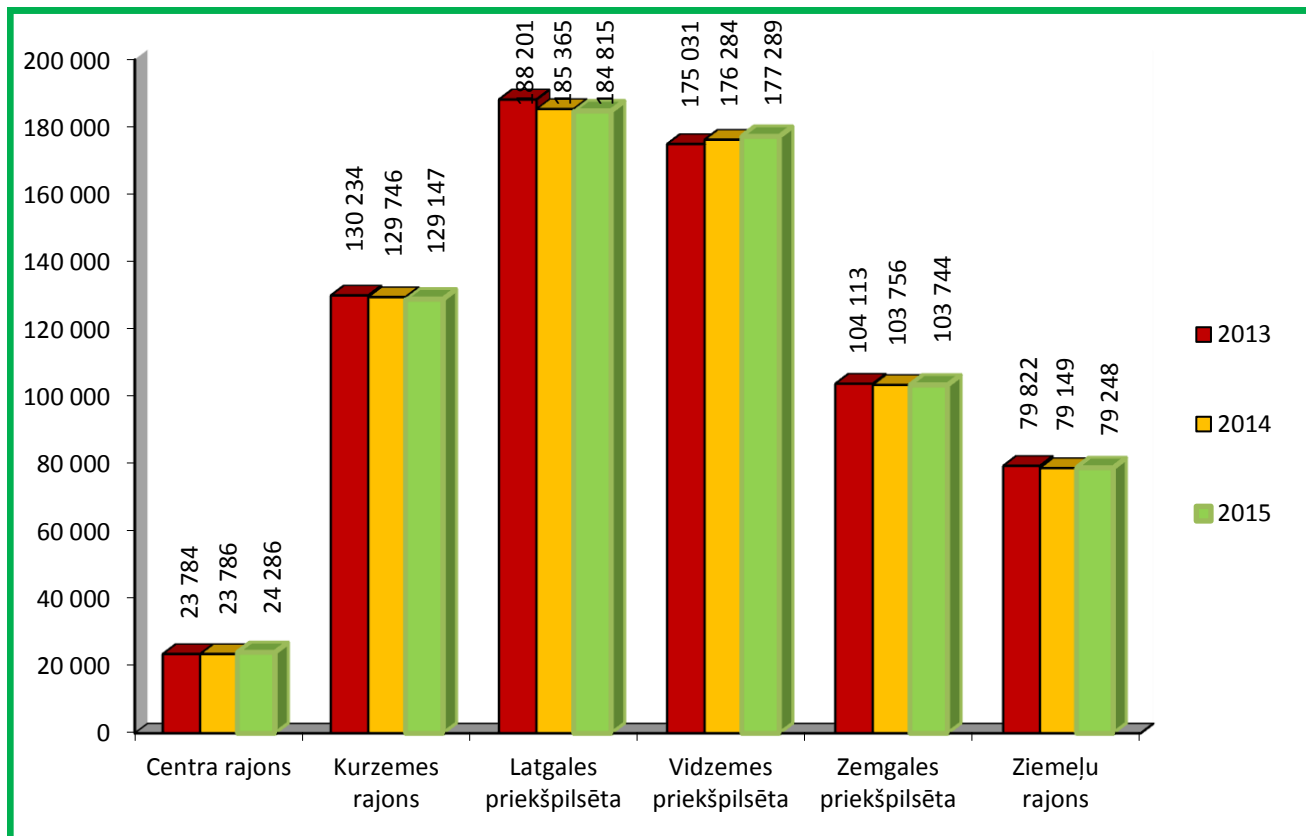
2.rindā no labās: Ruta Klimkāne, Kristīne Ločmele-Manevska, Gundega Zvaigzne, Evija Krūka, Antuāna Kalviške, Aina Žubeviča, Liliāna Silava, Valentīna Vanaga, Laima Līduma, Vivita Ķīkule, Jekaterina Tjurina, Inita Zaltāne, Rūta Raude, Santa Nevarževska, Anita Zīda, Aija Vecenāne, Daina Nereta, Laura Kalniņa, Skarleta Kalniņa, Vija Kursiša, Agnese Igaune, Edgars Lauskis, Velga Rudzīte

3.rindā no labās: Eva Kārlsone, Jānis Skuja, Juris Osis, Aldis Strapcāns, Gundega Klauža, Jānis Krasts, Ilona Dzene, Ilona Segliņa, Nikola Tilgale – Platace, Evita Hatilova, Andris Izinkēvičs, Liene Baumanē, Kristīne Cinīte, Alvīna Geida, Iveta Grauduma, Inese Upelniece, Gunta Grīslē, Sandra Rancāne, Lita Brice

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

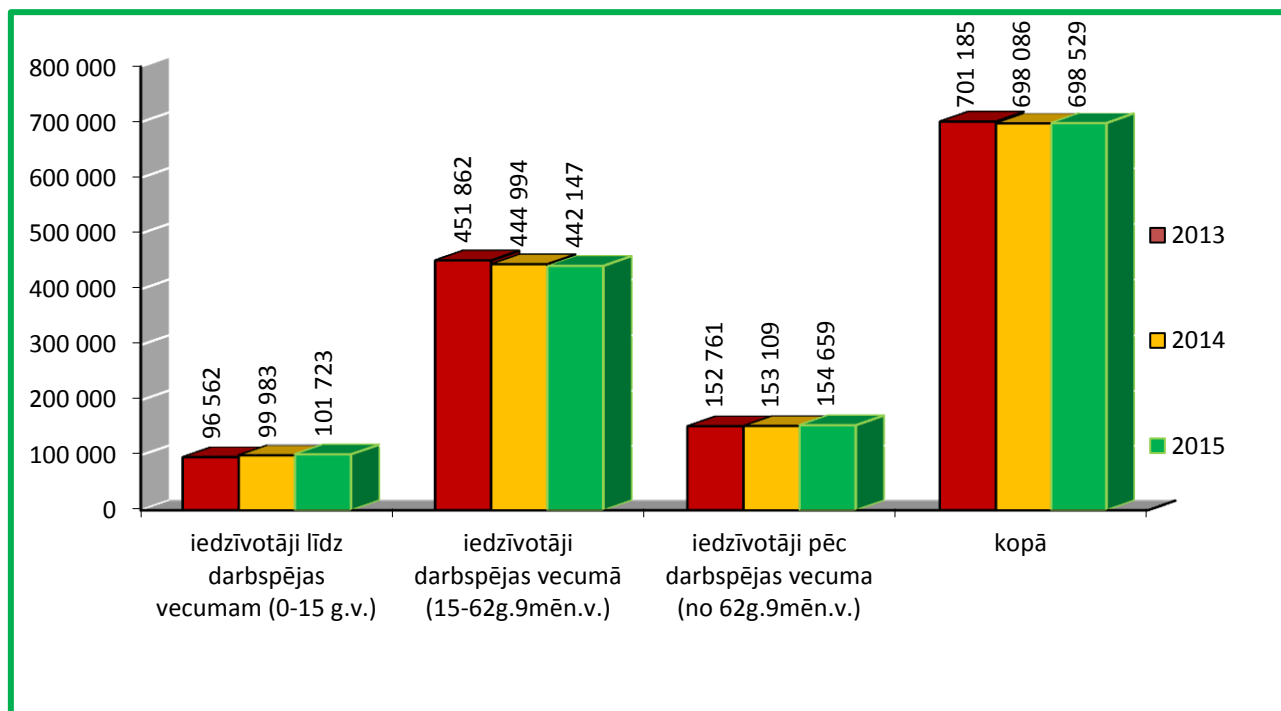
Rīgā 2016. gada 1. janvārī reģistrēti **698 529** iedzīvotāji¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2013. - 2015. gadā¹

Vislielākais iedzīvotāju skaits ir Latgales priekšpilsētā - 26% no kopējā iedzīvotāju skaita Rīgas pašvaldībā, Vidzemes priekšpilsētā - 25%, Kurzemes rajonā 19%, Ziemeļu rajonā - 11%, savukārt Centra rajonā tikai 4%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2013. - 2015. gadā¹

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

No Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2015. gadā 14,6% iedzīvotāju nebija sasnieguši darbspējas vecumu, savukārt darbspējas vecumā bija 63,3% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbspējas vecumu 22,1% (2013. gadā attiecīgi 13,8%; 64,4%; 21,8%, 2014. gadā – 14,3%; 63,8%; 21,9%,). Līdz ar to jāsecina, ka pretēji pieaugošajam pensijas vecuma personu un bērnu skaitam, darbspējas vecuma personu skaitam Rīgā saglabājas tendence samazināties.

1. tabula. Pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2013. - 2015. gada decembrī²

		2013		2014		2015	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		186 151	26,55	184 344	26,4	182 425	26,11
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	157 200	22,41	155 647	22,29	153 811	22,01
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 882	2,97	20 986	3	21 233	3,03
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	4 446	0,62	4 231	0,61	4 035	0,57
	Izdienas pensijas saņēmēji	4 169	0,58	4 079	0,58	3 939	0,56
Personas ar invaliditāti		48 074	6,85	47 588	6,82	48 993	7,01
Tai skaitā:	Personas ar 1.grupas invaliditāti	6 25	0,89	6 788	0,97	6 908	0,98
	Personas ar 2.grupas invaliditāti	23 076	3,29	22 947	3,29	23 336	3,34
	Personas ar 3.grupas invaliditāti	16 673	2,38	17 853	2,56	18 749	2,68
	Bērni invalīdi	2 75	0,29	2 162	0,31	2 204	0,31

Piezīme.

2014. gada 1. janvārī Latvija kļuva par 18. Eirozonas dalībvalsti. Neatsaucami fiksētais pārejas kurss - EUR 1=LVL 0,702804. Gadagrāmatā 2013. gada skaitļi ir izteikti EUR atbilstoši iepriekšminētajam kursam.

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

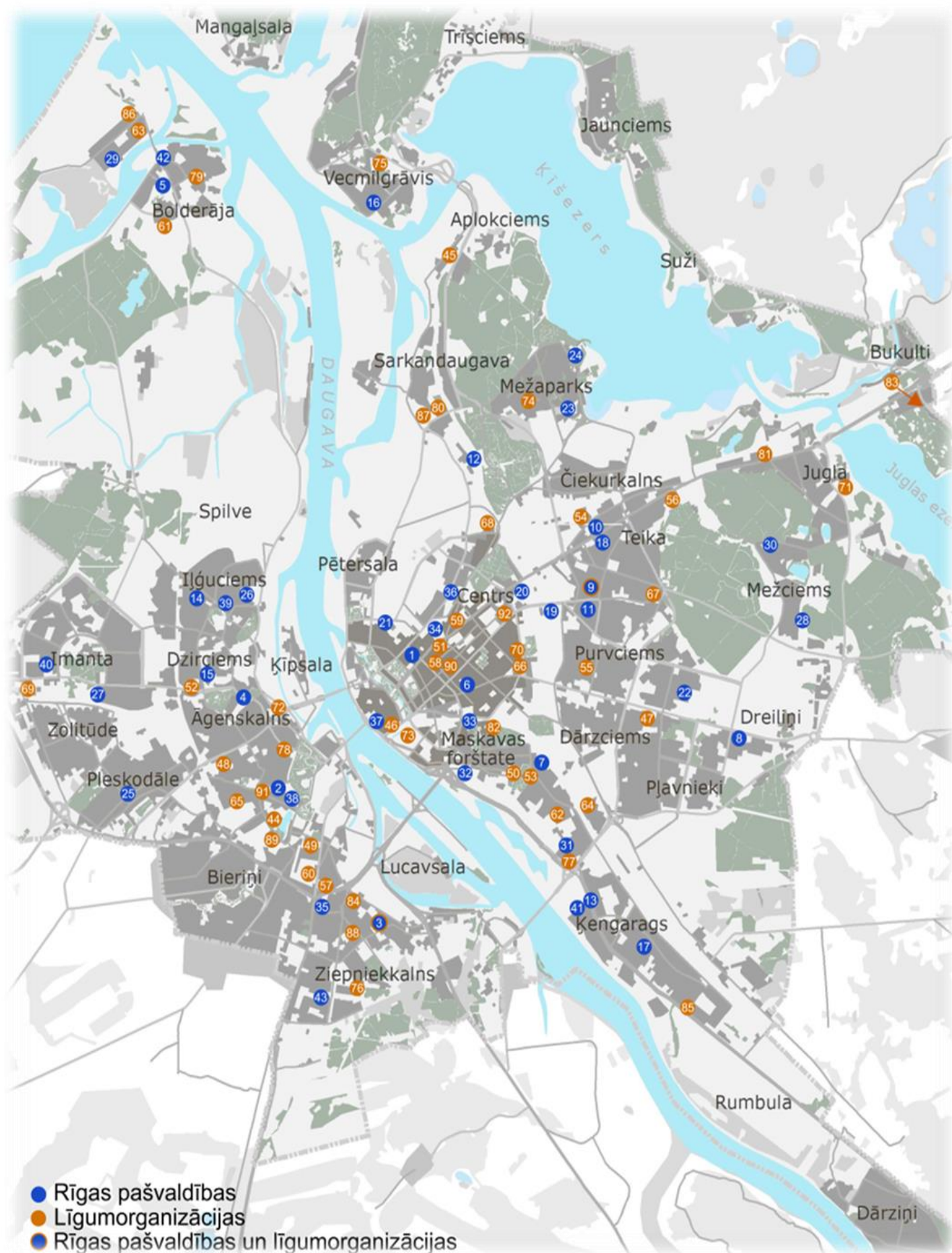
2. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi

	2013	2014	2015
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. EUR,	752,11	743,17	766,18
no tā			
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	53,22	55,17	57,16
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	7,08	7,42	7,46
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	-5,65	+3,66	+ 3,61
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	76,51	79,03	81,84

3. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2013	2014	2015
Sociālā palīdzība	23,05	19,79	14,89
Sociālie pakalpojumi	28,64	33,14	39,77
Veselības aprūpe un veicināšana	0,83	0,98	1,03
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,09	0,08	0,09
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	1,1	1,18	1,38

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.L.G.A.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2 k 12
SIA „V.L.G.A.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrības „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35/3 (vīriešiem)
Biedrība „Labā cerība”	89	Mārupes iela 31-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa Palīdzība”	68	Laktas iela 8 k -1
Nodibinājums „Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	91	Skvērā starp Mazo Nometņu ielu un Zeļļu ielu
Rīgas Sv. Trijādības - Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversme (vīriešu nodaļa)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversme (sieviešu nodaļa)	15	Eiženijas iela 1
Rīgas patversmes dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde	33	Mob.2630997 5
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gaiļezers”	28	Hipokrāta iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC - pansionāts „Liepa”	69	Zolitūdes iela 30
Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais pansionāts „Ciāna”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „PINS”	87	Tvaika iela 2 k - 12
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību ligzda”	53	Balvu iela 11
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Mēness māja”	3	Putnu iela 6

Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2b
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” DAC „Cerību sala”	62	Maskavas iela 221
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”	33	Ludzas iela 43
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	65	Ventspils iela 29
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule”	45	Ezera iela 21
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds Kopā” DAC	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” DAC „Saulsvece”	68	Hospitāļu iela 55
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
DC „Ābeļzieds”	15	Dzirciema iela 24
2.6. Citi dienas aprūpes centri un dienas centri pilngadīgām personām		
SIA „Bērnu oāze” „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” „Liepa” (personām ar demenci)	69	Zolitūdes iela 22a
Biedrība „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” (LNB) Strazdumuižas rehabilitācijas dienas centrs	71	Pāles iela 14/2
DC „Ābeļzieds”	15	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Kengarags”	17	Aglonas iela 35/3
DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31/1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Lomonosova iela 1 k-19
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes” Dienas centrs „Rīdzene”	9	Ūnijas iela 49
Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse „Rasa”	10	Brīvības 266
Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse „Rasa”	34	Šarlotes iela 1b
DAC (personām ar demenci) „Ozolaine”	12	Patversmes iela 30/2
DC „Čiekurs”	13	Maskavas iela 285/6
DC „Skudrupūznis”	14	Vaidelotes iela 12
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu DC „Mēs”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „LNS Rehabilitācijas centrs” dienas centrs „Rītausma”	15	Kandavas iela 27
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Laktas iela 8 k 1
SIA „Mājas aprūpe”	72	Bezdelīgu iela 12
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Slokas iela 161 k-1 Ūnijas iela 40
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepju iela 13
	17	Aglonas iela 35/3
	74	Visbijas prospekts 18
	2	Eduarda Smiļģa iela 46-407
Pilnsabiedrība „Complex Food”	81	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	91	Nometņu iela 59 k3
3. Citi līgumi		
Pilnsabiedrība „Rīgas virtuve”	78	Slokas iela 33
	79	Stūrmaņa iela 25
	87	Tvaika iela 54/3
	81	Brīvības gatve 399
	82	Daugavpils 41
	76	Zaļenieku iela 40

Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” DAC „Roku rokā”	50	Līksnas iela 13
Nodibinājums „LBLB Diakonijas centrs” „Sirdsgaismā”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” DAC „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskās organizācijas ”Pestīšanas armija” DAC „Patvērumš”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Nodibinājuma „Latvijas Evangēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem un funkcionāliem ierobežojumiem

Biedrība Rīgas pilsētas „Rūpu bērns” aprūpes centrs „Asniņš”	53	Balvu iela 11
Biedrība rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Biedrība „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”	34	Šarlotes iela 1B
Rīgas 3. Speciālās pamatskolas DAC „Torņakalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	58	Tērbatas iela 42/44-1
Dienas aprūpes centrs un Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	28	Juglas iela 20
Biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	60	Vienības gatve 45

Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas

SIA „Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola””	58	Stabu iela 33-25
Nodibinājums „Centrs Dardedze”	44	Cieceres iela 3a

4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (RPBJC)	64	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Pārdaugava”	26	Motoru iela 6
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7. līnija 4

5. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas

Valsts SAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Rīga”	48	Kapselu iela 31/18

6. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri

Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	44	Cieceres iela 1
Nodibinājums Sociālo pakalpojumu aģentūra	45	Ezera iela 21

Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts ĀRPUS RĪGAS

Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzintene”	Emīla Dārziņa iela 24, Jūrmala
Engures novada domes pensionāts „Rauda”	Smārdes pagasts, Engures novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Tērvetes novada Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”	Kareivju ielā 7, Talsi, Talsu novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rencēnu pagasts, Valmieras rajons, p/n Lizdēni
SIA „Bērnu oāze”	Lauderu pagasts, Zilupes novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvaines pagasts, Cesvaines novads
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	Valmieras SOS Bērnu ciemats, Ganību ielā 3, Valmiera
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas iela 1, Īslīces pagasts, Bauskas novads
Valkas novada ģimenes atbalsta centrs „Saulīte”	„Čiekuriņi” Ērģemes pagasts, Valkas novads
Alojas novada domes bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”	Ozolmuiža, Brīvzemnieku pagasts, Alojas novads
Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centrs „Dzeguzīte”	Iršu pagasts, Kokneses novads
Rēzeknes novada pašvaldības Tiskādu bērnu nams	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Silmalas pagasts, Rēzeknes novads
Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	„Mežmalieši”, Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Asociācija „Dzīvesprieks”	Aizupe, Vānes pagasts, Kandavas novads
Jelgavas novada pašvaldības Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs	Parka iela 11, Eleja, Elejas pagasts, Jelgavas novads

Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
RPBJC Krīzes centrs bērniem	31	Maskavas iela 178
„Latvijas Sarkanais Krusts” Krīzes centrs „Burtnieks”	19	Burtnieku iela 37
7. Rīgas Sociālais dienests (pakļautībā)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļņa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1A
TC „Imanta”	27	Imantas 8. līnija 1 k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31 k-2
TC „Ķengaraga krasts”	7	Lomonosova iela 19-1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 3
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2b
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
8. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45
SIA „Rīgas veselības centrs”:	44	Valdeķu iela 57
filiāle „Torņakalns”	39	Kokles iela 12
filiāle „Ilģuciems”	40	Bullu iela 7
filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1 k-1
filiāle „Ķengarags”	42	Kaņiera iela 13
filiāle „Bolderāja”	43	Kapteņa iela 7
filiāle „Ziepniekkalns”	44	Valdeķu iela 57

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests izveidots 01.12.2009., un kopš pirmās tā izveidošanas dienas to vada Ervins Alksnis.

2015. gada nogalē RSD strādāja 472 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 414 sociālā darba speciālisti (Rajonu nodaļās 357 darbinieki, Sociālā darba nodaļā 48 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā - 9). No 472 darbiniekiem 441 ir sieviete un 31 vīrietis. 401 sociālā darba speciālistam ir augstākā izglītība, bet 71 darbinieks iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi, no tiem maģistrantūrā studē 16 speciālisti.

2015. gada precizētais pamatbudžets - EUR 5 786 551. Darbinieku vidējā mēneša alga - EUR 740,24, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – EUR 811, sociālajiem darbiniekiem – EUR 728, sociālās palīdzības organizatoriem – EUR 679.

Lai izpildītu „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” un MK noteikumu Nr. 291 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” prasības darba devējiem, RSD 2015. gadā:

1. noslēdza līgumus par supervīzijas pakalpojumu, kas tika nodrošināts 13 grupām (kopā 39 nodarbības);
2. atbilstoši 09.07.2015. Labklājības ministrijas veiktā iepirkuma Nr.LRLM2015/28-3-03/27/ESF „Par tiesībām sniegt pašvaldību sociālo dienestu un citu pašvaldības izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveides (supervīzijas) pakalpojumu” nosacījumiem bija noslēgti līgumi par supervīzijas pakalpojumu RSD darbiniekiem 9 grupām (kopā 16 nodarbības);
3. sadarbībā ar Latvijas SOS Bērnu ciematu asociāciju tika noorganizēts supervīzijas pakalpojums RSD darbiniekiem darbā ģimenēm ar bērniem 9 grupām (kopā 32 nodarbības).

Lai uzlabotu RSD sociālā darba speciālistu saskarsmes prasmes darbā ar klientiem, RSD nodrošināja saviem darbiniekiem vairākas apmācības, piemēram, „Klientu apkalpošanas kompetenču attīstības programma”, „Preventīvie pasākumi cilvēku tirdzniecības mazināšanai – 2015”, „Ģimenē krīze - risini to”, „Bērnu tiesību aizsardzība”, „Kompleksa pieeja atkarīgo personu integrācijai”.

2015. gadā RSD aktīvi sadarbojās ar 7 Latvijas augstskolām, nodrošinot topošos sociālā darba un cita veida speciālistus ar prakses vietām. RSD praksē strādājuši vai veikuši pētījumu 55 studenti (tika veikti 6 pētījumi un nodrošinātas 49 prakses vietas), no tiem 26 bija RSD darbinieki. Vislielākā sadarbība prakses vietu nodrošināšanā RSD bija ar Starptautisko Baltijas akadēmiju, Latvijas universitāti un Rīgas Stradiņa Universitāti.

Arī 2015. gada vasaras sezonā sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru (turpmāk – NVA) un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (turpmāk - IKSD) RSD atkārtoti iesaistījās „Nodarbinātības pasākumos vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādē” un 3 mēnešos nodarbināja 54 skolēnus.

2015. gadā RSD turpināja 2013. gada sākumā uzsāktu II līmeņu sociālās palīdzības sniegšanas projektu, kura mērķis ir uzlabot klientu apkalpošanas kvalitāti. Tika uzstādītas 2 jaunas rindmašīnas: - TC „Vidzeme”, Brīvības gatvē 266, Rīgā; TC „Dzirciems”, Baldones ielā 2, Rīgā.

RSD sadarbībā ar Valsts policiju turpināja 2012. gada pavasarī aizsāktu sadarbību organizējot sacensības bērniem un jauniešiem „Roku rokā”. 2015. gadā sacensībās piedalījās ne tikai komandas no RSD dienas centriem un nevalstisko organizāciju dienas centriem, bet arī bērni no Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra. Sacensību mērķis - veicināt veselīga dzīvesveida attīstīšanu, iesaistīt jauniešus sportiskās aktivitātēs, tādējādi mazinot noziedzības un atkarības riskus.

Turpinot veiksmīgo sadarbību ar Valsts policiju, 2015. gada 1. jūnijā notika Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai veltīts labdarības pasākums „Daugava zem burām”. Pasākumā sadarbībā ar Burāšanas skolu „Nautica” bērniem no RSD dienas centriem, nevalstisko organizāciju Dienas centriem, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem bija iespēja iepazīties ar ūdens satiksmes noteikumiem un drošības jautājumiem, kā arī piedalīties braucienā pa Daugavu ar buru jahtām un katamarāniem.

Jaunatnes politikas valsts programmas 2015. gadam ietvaros Sociālo pakalpojumu aģentūra sadarbībā ar RSD Dienas centru „Kamene” un RPBJC struktūrvienību „Ezermalas” laika posmā no 1. jūlija līdz 18.

septembrim realizēja jauniešu iniciatīvas projektu „Es un teātris”. Iniciatīvas projekta mērķis bija nodrošināt aktivitātes, kuras veicina jauniešu identitātes izprašanu, pašvērtējuma nostiprināšanos, jaunu prasmju apgūšanu teātra jomā un kopīgas teātra izrādes „Es arī esmu Sprīdītis” iestudēšanu un parādīšanu. Projektā kopumā tika iesaistīti 25 jaunieši, no kuriem 10 jaunieši bija Dienas centra „Kamene” klienti vecumā no 13 gadiem.

Jelgavas Sociālo lietu pārvalde sadarbībā ar Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centru un RSD Dienas centru „Kamene” laika posmā no 1. augusta līdz 30. septembrim realizēja jauniešu iniciatīvu projektu „Mans budžets”. Iniciatīvas projekta mērķis bija nodrošināt aktivitātes, kuras jauniešiem veicina izpratni par finanšu līdzekļu un sava personīgā budžeta plānošanu un izpratni par profesijas izvēles nozīmi tālākajā dzīvē. Projektā tika iesaistīti 23 jaunieši un 2 bērni, no kuriem 10 bērni un jaunieši bija Dienas centra „Kamene” klienti vecumā no 12 gadiem.

2015. gadā RSD Atkarības profilakses speciālisti sadarbībā ar nodibinājumu „Nova Vita” realizēja „Remisijas programmu” rehabilitācijas centra „Bētleme Žēlsirdības māja” klientiem ar atkarības problēmām, programma tika nodrošināta divām grupām, katrai grupai novadītas 13 nodarbības (1 x nedēļā).

2015. gadā RSD Atkarības profilakses speciālisti iesaistījās Slimību profilakses un kontroles centra īstenotajā pasākumu ciklā skolēniem par smēķēšanas kaitīgumu un motivācijas stiprināšanu neuzsākt vai pārtraukt smēķēšanu. Speciālistu komanda, kurā apvienojušies ģimenes ārsts un RSD Atkarību profilakses speciālisti laika posmā no 2015. gada septembra līdz decembrim apmeklēja 50 skolas visā Latvijā. Kopumā pasākumos piedalījās 2 030 skolēni un vismaz 100 pedagogi. Lai veicinātu vecāku informētību un attieksmes maiņu par alkohola lietošanu nepilngadīgo vidū, kļiedējot mītus un sniedzot praktiskus padomus, kā runāt ar pusaudzi par alkohola lietošanu, notika diskusiju cikls vecākiem „Pusaudzis un alkohols – kā runāt, atbalstīt, palīdzēt?” 2015. gadā sadarbībā ar Slimību profilakses un kontroles centru tika noorganizēts un realizēts diskusiju cikls, kuru vadīja un ar vecākiem diskutēja nozares vadošie speciālisti – narkoloģe Inga Landsmane un RSD Atkarību profilakses sektora vadītāja Kristīne Mozerte.

2015. gadā DC „Ķengarags” Aglonas ielā 35/3, Rīgā, RSD Atkarības profilakses speciālisti uzsāka psiholoģiskas nodarbības senioriem.

Lai mazinātu korupcijas riskus, 2015. gadā RSD pēc Rīgas domes Birokrātijas apkarošanas centra speciālistu ieteikumiem izstrādāja sociālo pakalpojumu piešķiršanas un saņemšanas procesus.

Viens no RSD uzdevumiem ir ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā (turpmāk – SAC pakalpojums) rindas administrēšana. Lai pakalpojuma piešķiršanas process un klienta virzība rindā pakalpojuma saņemšanai kļūtu caurskatāmi, 2015. gadā RSD darbinieki kopā ar ZZ Dats un Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centra speciālistiem uzsāka darbu pie elektroniskās rindas moduļa izstrādes.

Tāpat 2015. gadā RSD darbinieki kopā ar ZZ Dats un RD Informācijas tehnoloģiju centra speciālistiem uzsāka darbu pie īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojuma institūcijā (turpmāk – ISA pakalpojums) elektroniskā rindas moduļa izstrādes.

Plānots, ka 2016. gada pirmajā pusgadā RSD tiks uzsākta SAC pakalpojuma rindas testēšana, savukārt ISA pakalpojuma rindas testēšana tiks uzsākta SIA „Rīgas 1. slimnīca”. Turpmāk minēto pakalpojumu rindas tiks veidotas elektroniskajā vidē, kas ļaus jebkuram interesentam sekot rindas virzībai.

Labiekārtotie bērnu stūrīši RSD teritoriālajos centros

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem 2015. gadā sniedza RPBJC 7 struktūrvienības ar 266 vietām.

2015. gada nogalē RPBJC strādāja 229 darbinieki, no kuriem 193 bija sievietes un 36 vīrieši. 25 no minētajiem bija sociālā darba speciālisti un 156 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2015. gada nogalē 88 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 26 maģistri. 23 darbinieki ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību, 85 – vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2015. gada precizētais pamatbudžets – EUR 3 771 338.

Darbinieku vidējā mēnešalga – EUR 543, sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem pedagogiem – EUR 745, sociālajiem audzinātājiem – EUR 580, bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātājiem – EUR 500, bērnu aprūpētājiem (diennakts) EUR 360, auklēm – EUR 440.

RPBJC, lai palīdzētu bērniem un jauniešiem efektīvāk risināt savas problēmas, kā ārpakalpojumu, turpina nodrošināt speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatra un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās.

2015. gadā RPBJC iestājušies 62 bērni/jaunieši, bet izstājušies 66 bērni/jaunieši. No tiem patstāvīgu dzīvi 2015 gadā uzsākuši 33 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības, bet pārējie strādā algotu darbu. Trīs jaunieši veiksmīgi turpina izglītību ārzemēs.

RPBJC no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām 2015. gadā tika adoptēti, un jaunas ģimenes ieguva 18 bērni, taču savās bioloģiskajās ģimenēs atgriezās tikai 10 bērni. Audžuģimenēs 2015. gadā ievietoti 7 bērni.

Lielākais jauniešu skaits struktūrvienībās ir vecumā no 15 - 17 gadiem. Individuālais darbs ar jauniešiem dod pozitīvus rezultātus, jo viņi apzinās izglītības nepieciešamību un veiksmīgi uzsāk vai turpina apmeklēt mācību iestādes, kā arī apmeklē NVA piedāvātos kursus, lai varētu iekļauties darba tirgū.

Struktūrvienība „Pārdaugava”

Jauniešu mājā struktūrvienībā „Pārdaugava” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 jauniešiem, trīs dzīvokļos, astoņi jaunieši katrā. Jauniešu māja darbojas pēc ģimenes modeļa principa, pašiem rūpējoties par ikdienas sadzīvi un kopā veidojot grupas emocionālo mikroklimatu.

Lai nodrošinātu psihosociālo atbalstu jauniešiem ar uzvedības traucējumiem, gada nogalē struktūrvienības „Pārdaugava” speciālisti ikdienā strādā ar programmu “Pozitīvā bērnu vadīšana un atbalstīšana”, kas balstās uz Marte Meo principiem (Marte Meo) un nevardarbīgās audzināšanas (NONviolent resistance parenting) principiem.

2015. gadā sadarbībā ar brīvprātīgajiem tika uzsāktas tematiskās „Ceļotāju kluba” nodarbības, kuru ietvaros jauniešiem bija iespēja iepazīties ar dažādu valstu kultūru, uzzinot vairāk par ikdienas paradumiem un tradīcijām, ēst gatavošanas specifiku, kā arī apgērba etiķeti. Nodarbību tēmas tika izvēlētas balstoties uz jauniešu pausto interesi un vēlmi, tādēļ 2015. gadā „Ceļotāju kluba” nodarbības ir bijušas par Japānu, Indiju, Ameriku un Kazahstānu.

2015. gadā jauniešu māja „Pārdaugava” realizēja divus projektus:

1) IKSD sabiedrības integrācijas programmas ietvaros realizēts projekts „Radoša sirds labākai rītdienai”, kura laikā kopā ar brīvprātīgajiem jaunieši apguva un papildināja savas prasmes un zināšanas par savas dzīves telpas iekārtošanu, garderobes plānošanu un nostiprināja savas prasmes interjera priekšmetu veidošanā.

2) Sadarbībā ar Nīderlandes brīvprātīgo organizāciju „RAP rally” tika veidota akcija „RAP rally Latvia”, kuras ietvaros tika vākti līdzekļi jauniešu mājas “Pārdaugava” kosmētiskajam remontam un materiālam atbalstam. Akcijas ietvaros tika pārkrāsotas ēkas sienas, veikti krāsošanas darbi iekštelpās, kā arī dažādi citi darbi sadzīves apstākļu uzlabošanai jauniešu mājā „Pārdaugava”.

Struktūrvienība „Vita”

2015. gadā RPBJC struktūrvienībā „Vita” jauniešu grupa uzsāka darbu pēc ģimenei pietuvināta modeļa, kurā paši kopīgi sastāda ēdienkartes, iepērkas un gatavo ēst.

Struktūrvienībai „Vita” ir izveidojusies cieša draudzība ar Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzi, un kopīgi tika realizēts projekts „Zvaigzne austrumos”, gatavojot dāvanas bērniem, kuri dzīvo karadarbības skartajās vietās. Kopā ar draudzi tika apmeklēti vairāki pasākumi. RPBJC struktūrvienības „Vita” bērni pirmo gadu piedalījās pasākumā „Bāreņu svētdiena”, ko organizēja Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudze.

Ar bezpeļņas labdarības organizācijas „Labo darbu fabrika” organizēto akciju „GARAGE SALE”, izveidots futbola laukums ar mākslīgā zāliena segumu un jauniem soliem.

Trešo gadu pēc kārtas RPBJC struktūrvienības „Vita” bērniem labdari organizē un sarūpē Ziemassvētku dāvanas bērniem, kas liek noticēt Ziemassvētku brīnumam un justies vajadzīgiem un piederīgiem.

Struktūrvienība „Ziemeļi”

2015. gadā struktūrvienībā „Ziemeļi” tika izremontētas telpas un iekārtotas 2 grupas, kuras pievienojās grupām, kuras strādā pēc ģimenes videi pietuvināta modeļa. Kopumā struktūrvienībā pēc šā modeļa jau strādā 7 grupas.

Struktūrvienība „Ziemeļi” sadarbībā ar 17. Zemessardzes bataljonu 2015. gadā no 18. jūnija līdz 20. jūnijam rīkoja izdzīvošanas nometni „Atklāj pasauli sevī” Mārupes novada „Ceros” – mācību poligonā. Projekts tika finansēts IKSD Sabiedrības integrācijas programmas ietvaros. Nometnes ietvaros 20 bērni, vecumā no 12 līdz 16 gadiem, trīs dienas dzīvoja ārpus ierastās vides zemessardzes tipa apstākļos, gulēja

teltīs, gatavoja ēdienu uz ugunsкура, ieguva zināšanas par zemessardzi, ieročiem, un attīstīja prasmes darboties komandā ekstremālos apstākļos.

Norisinājās divi lieli pasākumi kopā ar kompāniju „LOreal Baltic”. Pirmkārt, notika struktūrvienības teritorijas sakopšanas darbi, kuru rezultātā ieguvām jaunus augļu kokus, ogu krūmus un daudzgadīgo puķu stādījumus. Vasarā Krievijas pianiste un komponiste Marala Jakiševa dāvāja bērniem labdarības koncertu AAS „Gazprom” pārstāvniecībā Latvijā.

Biedrība „Soriglab” dāvāja iespēju apmeklēt Miera Pagodu – Tibetas Meditācijas un Dziedniecības centra rituālo celtni Latvijā, kuras iniciators ir Budas sekotājs – Dalailama. Bērnu ieguvums – labvēlīga noskaņa, pozitīvi iespaidi, visu dienu atrodoties brīvā dabā.

Rudenī bērni apmeklēja Zemessardzes 19. nodrošinājuma bataljonu, un pavadīja interesantu, izglītojošu un sportisku dienu.

Jau ceturto gadu struktūrvienības „Ziemeļi” bērni aktīvi piedalās Valsts policijas Rīgas Reģiona pārvaldes organizētajā sporta pasākumā „Roku rokā”. Pasākums noris no septembra līdz maija mēnesim, plānotas gan dažādas fiziskas aktivitātes, gan arī prāta spēles.

Barikāžu piemiņai veltīts pasākums RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi”

Struktūrvienība „Imanta”

RPBJC struktūrvienības „Imanta” bērni un jaunieši 2015. gadā ir piedalījušies dažādos tradicionālo svētku pasākumos, kā arī ir apceļojuši vairākas Latvijas pilsētas un aktīvi piedalījušies dažādās brīvā laika un sporta aktivitātēs. „Imantai” 2015. gadā ir vairāki būtiski sasniegumi sportā, piemēram, piedalīšanās Starptautiskajā futbola finālturnīrā Sočos, Krievijā.

2.vietas iegūšana Latvijas čempionātā regbijā sievietēm;

2.vietas iegūšana Latvijas čempionātā futbolā meitenēm U-10 grupā;

2.vietas iegūšana Latvijas čempionātā futbolā meitenēm U-12 grupā;

3.vietas iegūšana Latvijas čempionātā regbijā meitenēm U-18 grupā;

3.vietas iegūšana Latvijas čempionātā futbolā meitenēm U-14 grupā;

Individuālie sasniegumi ir „Imantas” jauniešiem G.Saveļjevam un D.Ščukam, ar futbola klubiem FK Jelgava un RFS Latvijā ieņēmot 3. vietas savās vecuma grupās.

Muzikālā vadītāja Āra Ziemeļa vadītais ansamblis „7. līnija” regulāri sniedz koncertus ne tikai savās mājās, bet arī piecēl pansionātu iemītniekus un skolu audzēkņus, kā arī piedalās dažādos konkursos.

Struktūrvienība „Krīzes centrs”

2015. gadā struktūrvienībā „Krīzes centrs”, kurā bērni uzturas līdz 6 mēnešiem, uzturējās 212 bērni un jaunieši. No tiem 67 bērni atgriezās savās bioloģiskajās ģimenēs, 26 bērni tika ievietoti audžuģimenēs, bet pārējie turpina dzīvot kādā no RPBJC struktūrvienībām.

Struktūrvienībā bērniem tika piedāvāti dažādi pasākumi, kuri priecēja viņu ikdienu. Bērni devās uz Siguldu, kur mežsargu pavadībā stādīja kokus.

Grupa jauniešu, kuriem pieder maza izmēra mašīnas, pieaugušo pavadībā, bērniem organizēja izbraukumu pa Biķernieku sporta kompleksa trasi.

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. Rīgas patversmes struktūru veido 4 nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs un Saimniecības nodaļa. 2015. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 71 darbinieku, (t.sk., 46 sievietes un 25 vīrieši). Rīgas patversmē strādā 2 medmāsa, psihologs, 16 sociālā darba speciālisti un 21 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veic grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība Rīgas patversmē ir 25 darbiniekiem, 15 sociālajiem darbiniekiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, 3 no tiem ir profesionālā maģistra grāds sociālajā darbā.

Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir trim darbiniekiem. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

2015. gada precizētais pamatbudžets – EUR 927 042. Darbinieku vidējā mēneša alga – EUR 564, sociālajiem darbiniekiem – EUR 735, aprūpētājiem – EUR 450.

Katru gadu tiek rūpīgi sekots darbinieku tālākizglītības nodrošināšanai, ievērojot darbinieku izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti - 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem klientiem, klientiem ar dažādām atkarībām, personām ar invaliditāti u.c.). Aprūpes speciālisti apmeklē darbam nepieciešamās apmācības saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Darbinieki periodiski apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 100 stundas kovīzijas. Divdesmit septiņi sociālie darbinieki saņēma 126 individuālās supervīzijas nodarbības.

Rīgas patversme sadarbībā ar Latvijas Universitāti, Baltijas starptautisko akadēmiju nodrošinājusi prakses vietas 8 studentiem.

Rīgas patversmes Dienas centrā izveidotā apmācību programma, kas sastāv no 12 pamatnodarbību un 17 izvēles daļām veiksmīgi tiek izmantota grupu darbā ar Rīgas patversmes klientiem. 2015. gadā izveidotas 10 apmācību grupas, kurās piedalījušies 38 klienti un kopā apmeklējuši 306 apmācību stundas par dažādām tēmām: pilsoņu tiesības un pienākumi, atkarības un veselīgs dzīves veids, konfliktu risinājumi, pašcieņa, attiecības, lomu spēles, piemēram, „Darba intervija” u.c.

Rīgas patversmes Dienas centrs ir atvērts visu Rīgas patversmju pakalpojumu saņēmējiem dienas laikā, un tā brīvā laika pavadīšanas iespējas aktīvā un izglītojošā laikā tiek plānotas laika posmā no septembra līdz jūnijam. Katru trešdienu darbojas atvērtā rokdarbnieku grupa (8 - 15 dalībnieki). Izglītojošas nodarbības interesentiem piedāvā DC psihologs - katra mēneša pēdējā trešdienā ir kino diena, kurā klientiem ir iespēja noskatīties tematisku filmu, kā arī reizi mēnesī interesenti var piedalīties „Animācijas grupā” (problēmu skatījums ar animācijas filmu palīdzību).

Par tradīciju izveidojusies svētku organizēšana visiem Dienas centra klientiem (valsts svētki, gadu mija, Lieldienas). Tad centra klienti tika iepriecināti ar koncertiem, kuros uzstājas pazīstami mākslinieki (A. Kivičs, H. Sīmanis u.c.), brīvprātīgie jaunieši no RA „Trepes”, Baltkrievu biedrības un Ukrainu biedrības folkloras kopas. Svētkos klientiem tika sagādāti dažādi cienasti, kas vēl vairāk pastiprina pozitīvās emocijas.

Jau sesto gadu rit sadarbība ar Rīgas centrālās bibliotēkas ārējo apkalpošanas punktu Rīgas patversmes Dienas centrā (turpmāk – bibliotēka), kas reizi mēnesī klientiem piedāvā kādu izglītojošu pasākumu (lekciju, koncertu). Bibliotēkā trešdienās iespējams individuāli apgūt datorprasmes. Šo iespēju četru nodarbību apjomā regulāri izmanto 5 - 7 klienti.

IKSD atbalstītā projekta „Dzīvo citādāk” ietvaros 32 patversmes klienti pilnveidoja patstāvīgai dzīvei iztrūkstošās sadzīves organizēšanas prasmes, piedaloties funkcionālo un sociālo prasmju apmācību nodarbību cikla piecās nodarbības: „Dienas ritms”, „Mājoklis”, „Darbs”, „Mājsaimniecības budžets” un „Veselīgi un ekonomiski ēšanas paradumi”.

Turpinājās ESF projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” realizācija. Projekta ietvaros Rīgas patversme nodarbināja 5 bezdarbniekus. NVA reģistrētiem bezdarbniekiem patversmē tika norīkoti kā palīgi pamatdarbā strādājošajiem. Šie darbinieki varēja iegūt prasmes dažādos mazkvalificētos darbos, iepazīties ar Rīgas patversmes darba specifiku un kopīgi risināt problēmas.

Nodarbības dienas centrā bezpajumtniekiem

Humānās palīdzības punkts Katoļu ielā 57

Rīgas patversmes sieviešu nodaļas jaunās telpas Eiženijas ielā 1

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs (turpmāk – RSAC) „Mežciems” atrodas Malienas ielā 3, Rīgas klusajā un zaļajā zonā, un savas durvis vēra 1975. gada 3. novembrī. Kopš 2008. gada to vada direktors Ainārs Judeiks.

2015. gadā laikā no 3. līdz 13 novembrim RSAC „Mežciems” svinēja 40 gadu jubileju.

Lai iemītnieki būtu aprūpēti, un justos kā mājās, iestādē strādā 112 cilvēki. 26 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 51 - vidējā vai vidējā speciālā izglītība, savukārt 35 - ir pamatzglītība un papildus dažādosursos iegūta izglītība.

2015. gadā RSAC „Mežciems” strādāja 93 sievietes un 19 vīrieši. Vairāk nekā 95 darbinieki ir tieši saistīti ar iemītnieku ikdienu: rīta un vakara higiēnu, ēdināšanu, dažādām ikdienas aktivitātēm (sporta aktivitātes, rokdarbi, lasītāju pulciņš, galda spēles, atmiņas trenēšana, dziedāšana u.c.), medicīnisko palīdzību, ķermeņa un gara aprūpi, kultūras pasākumiem un ekskursijām.

RSAC „Mežciems” administrācijā strādā 3 darbinieki, finanšu un plānošanas nodaļā 2 - darbinieki, sociālā darba speciālisti - 7 darbinieki. Iestādē strādā 8 medicīnas māsas, 61 aprūpētājs. Saimnieciskais personāls ir 10 darbinieki, pārējais personāls – 21 cilvēks.

2015. gada precizētais pamatbudžets – EUR 1 733 247. Darbinieku vidējā darba alga – EUR 499, sociālajiem darbiniekiem – EUR 720, sociālajiem aprūpētājiem – EUR 620, medicīnas māsām – EUR 548, aprūpētājiem – EUR 450. Aktīvi sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm RSAC „Mežciems” nodrošināja prakses iespēju 196 studentiem no 5 dažādām izglītības iestādēm.

2015. gadā RSAC „Mežciems” bija pieejamas 283 vietas.

RSAC „Mežciems” nodrošina klientu sociālo un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Vienlaicīgi tiek nodrošināta diennakts palīdzība 283 rīdziniekiem 365 dienas gadā. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Iemītnieki dzīvo 65 vienvietīgās, 109 divvietīgās istabās.

Vidējais iemītnieku vecums - 76,3 gadi, 120 iemītnieki bija vecumā virs 80 gadiem. Vecākajai iemītniecei 2015. gadā bija 96 gadi, jaunākajai iemītniecei - 19 gadi. Viena ceturtdaļa no iemītniekiem ir vīrieši. 226 iemītnieks bija vecuma pensijas saņēmēji, 34 invaliditātes un 16 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji. 2015. gadā no jauna RSAC „Mežciems” tika uzņemti 87 rīdzinieki.

2015. gadā no kopējiem izdevumiem 50,7 % tika izlietoti algām un nodokļiem, 18,54 % iemītnieku ēdināšanai (iemītnieki tiek ēdināti 4 reizes dienā), bet 7 % komunālajiem pakalpojumiem.

2015. gadā par uzturēšanos ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļā diennaktī tika noteikta maksa – EUR 15,90, īslaicīgās aprūpes pakalpojumus RSAC „Mežciems” nesniedz.

2015. gadā RSAC „Mežciems” turpināja realizēt ESF projektu „Apmācība darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”. Projekta ietvaros 11 NVA reģistrētiem bezdarbniekiem bija iespēja strādāt centrā. Ar projektā iesaistīto cilvēku palīdzību tika sakārtota centra zaļā zona, veikti telpu uzkopšanas darbi un nelieli kosmētiskie remontu. Ikdienas tīrīšanas darbi (putekļu slaucīšana, grīdu mazgāšana istabiņās un koplietošanas telpās), koplietošanas dušas telpu ikdienas uzkopšanas darbi, palīdzība iemītniekiem (gultu klāšana, barošana istabiņās).

Turpinājās sadarbība ar Valsts probācijas dienestu, un piespiedu darbu strādāja 13 cilvēki, visi vīrieši, kuri palīdzēja centra apkārtnes sakārtošanā un dažādos nelielos saimnieciskos darbos.

2015. gadā tika uzsākta sadarbība ar RSD, sabiedriskos darbus strādāja 2 cilvēki, kuri palīdzēja uzturēt kārtībā RSAC „Mežciems” apkārtni un tehniskās telpas.

Iemītnieki devās dažādās ekskursijās, piemēram, apmeklēja Rīgas Sporta muzeju, piedalījās Rīgas Paraolimpiskajā sporta dienā Ķeizarmežā, kur RSAC „Mežciems” *boccia* komanda izcīnīja 4 vietu 400 dalībnieku konkurencē. Pabija ekskursijās Kuldīgā, Jelgavā, Saldū, Rundāles pilī un apmeklēja izstādes.

Klientiem ar demenci pavasara, vasaras un rudens periodā tika nodrošinātas pastaigas un spēļu nodarbības ar kustību aktivitātēm svaigā gaisā, krustvārdu mīklu risināšana, nūjošana, saliekamo mozaīku likšana un dažādu galda spēļu spēlēšana. Nodarbības notika RSAC iekšpagalmā. Klienti ar demenci tika iesaistīti arī RSAC „Mežciems” ekskursijās, apmeklēja video vakarus un piedalījās dažādās radošās darbnīcās, tādās kā vaska sveču tīšanas darbnīca, modernā apļveida adīšanas darbnīca, ebru marmorēšanas tehnika, teātra iestudēšanas darbnīca, kucēnu un kaķu socializēšanas darbnīca Rīgas dzīvnieku patversmē „Ulubele”, kā arī citās darbnīcās un rokdarbu nodarbībās. Klientiem ar demenci tika nodrošināta regulāra iespēja piedalīties dievkalpojumos un tikties ar katoļu, luterāņu un pareizticīgo draudžu priesteriem.

2015. gadā RSAC „Mežciems” bija aktīva kultūras dzīve un ar koncertiem viesojās dažādi ansambļi, kori, tautas deju ansambļi. Sadarbībā ar biedrību “NVO „Pūks un draugi””, ar IKSD Sabiedrības integrācijas

programmas atbalstu, notika 6 teātra mēģinājumi, 4 dekorāciju un tērpu darbnīcas, vaska sveču liešanas darbnīca un teātra uzveduma „Kā pa miglu...!” izrāde. Regulāri 2015. gadā grupās notika šādi pasākumi: stāstnieku pēcpusdienas „Sirsnīgas sarunas”; Mežciema lasītāju klubiņš; kopš jūlija katru nedēļu pieejamas kanisterapijas nodarbības; katru nedēļu *boccia* komandu spēļu treniņi un mini turnīri, novusa un galda spēļu nodarbības, kā arī *Lattelecom free* atbalstu video pēcpusdienas Lielajā zālē un kopš novembra - ikdienas video nodarbības 1. stāva foajē; reiz nedēļā datora nodarbības; reizi mēnesī mēneša jubilāru pasākumi. Regulāri, pēc pieprasījuma, individuāli, klientu istabiņās notika nodarbības ar audiogrāmatu klausīšanos, video un audio materiālu skatīšanos un klausīšanos izmantojot CD, DVD, SD, microSD un Flash ierakstus un IT atbalstu (mobilo tālrunu, planšetdatoru, klēpj datoru dažādu darbību veikšanai).

2015. gadā IKSD atbalstīto integrācijas projekta „Mēle mutē, pasaule vaļā!” un brīvprātīgo darba organizācijas projekta „Aktīvs cilvēks - laimīgs cilvēks!” ietvaros notika daudzveidīgas aktivitātes, piemēram, pieredzes apmaiņas brauciens uz Kurzemes Kultūras mantojuma centru „Kūrava”, izbraucieni uz Rīgas dzīvnieku patversmi „Ulubele”; modernās apļveida adīšanas darbnīcas nodarbības; ebru krāsu marmorēšanas darbnīcas; foto darbnīcas nodarbības; *boccia* spēles treniņa nodarbības; izbraukums ar zirgu ratos pa RSAC „Mežciems” teritoriju visiem klientiem.

Kanisterapijas nodarbības

Nodarbības

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

RSAC „Gaiļezers” (turpmāk – RSAC) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kura savas durvis vēra 1988. gada 1. novembrī. No 2014. gada 3. marta RSAC „Gaiļezers” direktors ir Aldis Virbulis.

RSAC „Gaiļezers” atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, kam blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju 429 klientiem. 2015. gadā RSAC „Gaiļezers” pārtrauca sniegt pakalpojumu valsts finansētajiem klientiem ar smagiem garīga rakstura traucējumiem. Laikā no 29. marta līdz 29. aprīlim uz citām institūcijām pārcēlās 125 Centra klienti. Lielākā daļa, 93 klienti – uz VSAC „Rīga”, filiāli „Ezerkarasti”, Rīgā, 15 klienti – uz VSIA „Ģintermuiža”, Jelgavā, 8 klienti – uz PSIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs - Sloka”, Jūrmalā, 4 klienti – uz SAC „Lode”, Rūjienas novadā. Savukārt, par RSAC „Gaiļezers” klientiem kļuva 133 VSAC „Rīga”, filiāles „Ezerkarasti” pašvaldības finansētie klienti.

Šobrīd RSAC „Gaiļezers” klienti ir cilvēki, kuriem vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē un uzraudzībā.

RSAC „Gaiļezers” dzīvo dažāda vecuma klienti vecumā no 18 līdz 35 gadiem - 2 klienti, vecumā no 36 līdz 61 gadiem – 59 klienti, vecumā no 62 līdz 89 gadiem - 315 klienti, savukārt virs 90 gadiem - 47 klienti. 274 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 141 - invaliditātes un 8 - valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta un citu pabalstu saņēmēji.

RSAC „Gaiļezers” nodrošina savus klientus ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 15 četrvietīgās, 11 piecvietīgās un 8 sešvietīgās istabās. Sociālā aprūpes centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu, apaviem, gultasveļu un higiēnas precēm.

RSAC klienti ir nodrošināti ar tehniskajiem palīgīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpes veikšanu.

2015. gada nogalē RSAC „Gaiļezers” strādāja 179 darbinieki, t.sk. 163 sievietes un 16 vīrieši, no kuriem 3 darbinieki strādāja RSAC administrācijā, 2 darbinieki finanšu nodaļā, 18 ir rehabilitācijas un sociālā darba speciālisti, 19 ir medicīnas darbinieki, 83 klientu aprūpētāji, un 6 klientu vannotāji, 2 frizieri, savukārt 46 darbinieki ir saimniecības struktūrvienības speciālisti.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus, darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstskolās.

30 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 125 - vidējā vai vidējā speciālā un 24 ir pamatzglītība un dažādos semināros iegūta papildizglītība.

2015. gada precizētais pamatbudžets - EUR 2 731 646. Darbinieku vidējā mēneša alga EUR 479, sociālajiem darbiniekiem – EUR 650, aprūpētājiem – EUR 441.

2015. gadā par uzturēšanos RSAC „Gaiļezers” diennaktī tika noteikta maksa EUR 16,74.

RSAC darbojās 3 medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Medicīnas uzraudzība un aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība. RSAC klientiem ir pieejami masiera un fizioterapeita pakalpojumi, fizikālās medicīnas procedūras, ģimenes ārsta, psihiatra un zobārsta pakalpojumi.

Klienti tiek ēdināti 4 reizes dienā, ievērojot īpašu ēdienkarti. No kopējiem izdevumiem 49,6% tika izlietoti algām un nodokļiem, 18,07% klientu ēdināšanai, 9,7% komunālajiem pakalpojumiem, bet 22,63% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

RSAC „Gaiļezers” klientiem tiek organizētas dažādas aktivitātes - ikdienas nodarbības, svētku svinēšana, pasākumi un izbraukumi ārpus RSAC. Iemītniekiem ir iespēja piedalīties rokdarbu nodarbībās, kulinārijas nodarbībās, spēlēt galda spēles, vingrot, dziedāt ansamblī „Jautrie iemītnieki”. RSAC iemītnieki var apmeklēt mākslinieku koncertus un priekšnesumus Centrā, gan doties izbraukumos uz teātri, cirku un izstādēm. Ticīgiem klientiem tiek nodrošināts garīgais atbalsts atbilstoši konfesionālajai piederībai.

Lai paplašinātu piedāvāto aktivitāšu klāstu saviem klientiem, RSAC piedalās dažādos projektos. 2015. gadā, sadarbībā ar NVO „Pūks un draugi”, aktīvākie RSAC „Gaiļezers” klienti piedalījās projektā „Trakas lietas” un, ar iestudētu teātra izrādi, viesojās daudzos Latvijas aprūpes centros.

2015. gadā RSAC „Gaiļezers” realizēja IKSD finansētu sabiedrības integrācijas projektu „Atver durvis!”. Šī projekta laikā, sadarbojoties ar Jaņa Rozentāla Rīgas mākslas vidusskolas audzēkņiem, tika

apgleznotas klientu dzīvojamo istabiņu durvis, tādejādi radot klientiem skaistu un labiekārtotu vidi, un veicinot jaunu kontaktu veidošanos.

Vasarā institūcija iesaistījās NVA projektā „Nodarbinātības pasākumi brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”. Projektā piedalījās 21 jauniešs, vasaras mēnešos palīdzot klientu aprūpē un aktivizēšanā.

Projekta „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” ietvaros RSAC „Gaiļezers” 2015. gada martā tika izveidotas 3 darbavietas. Kopumā 2015. gadā projekta ietvaros RSAC „Gaiļezers” tika nodarbināti 8 bezdarbnieki. Bezdarbnieki tika nodarbināti teritorijas un telpu uzkopšanas darbos.

2015. gadā tika pārbūvētas un atjaunotas trīs vannas istabas telpas klientiem, izremontētas un labiekārtotas aprūpētāju atpūtas telpas un sociālo aprūpētāju kabineti piecos centra stāvos. Uzlabota vides pieejamība klientiem, nomainot centrālās ieejas durvis ar modernām automātiskām durvīm.

Projekts „Atver durvis”

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” (turpmāk – RSAC) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. No 2014. gada 6. maija direktore ir Solvita Rudoviča.

RSAC nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 116 klientiem. Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (pamatojoties uz katra individuālajām vajadzībām), ir izveidota arī specializēta nodaļa personām ar demenci, kurā pakalpojums tiek nodrošināts 18 personām ar demenci. RSAC „Stella maris” priekšrocība ir lieliskā atrašanās vieta starp jūru un upi, jo tas atrodas uz Daugavgrīvas salas. Ir savs parks, kurš ieskauj ēkas. 2015. gadā RSAC teritorijā RD IKSD finasēta Brīvprātīgo programmas projekta ietvaros ar Rīgas Pārdaugavas profesionālās skolas audzēkņu atbalstu tika izbūvēta skatuvīte, lai varētu nodrošināt brīvā laika aktivitātes svaigā gaisā.

Lai Centra iemītnieki saņemtu viņu vajadzībām atbilstošu aprūpi, 2015. gadā RSAC „Stella maris” bija 51,7 amata vienības un nodarbināti 52 darbinieki. 14 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 35 darbiniekiem vispārējā vidējā, speciālā un arodizglītība, 3 darbiniekiem vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildus izglītība. RSAC ir izveidotas 3 nodaļas: administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (4 darbinieki), sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 31,5 amata vienības (34 darbinieki), saimniecības nodaļa – 13,5 amata vienības (14 darbinieki), veselības aprūpes nodaļa – 3 amata vienības (3 darbinieki). Gada nogalē tika nodarbinātas 45 sievietes un 7 vīrieši. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības 16 - 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji - 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti un atbildīgie darbinieki saņem supervīziju. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības uz vietas institūcijā.

Aprūpētāji un citi Centra darbinieki noklausījušies sekojošās lekcijas - „Pirmā palīdzība”, „Saskarsme un komunikācija”, „Higiēnas produktu lietošana inkontinences slimnieku ikdienas aprūpē”. Administrācijas darbinieki un sociālā darba speciālisti saņēmuši supervīziju. 2015. gadā 4 aprūpetajas beidza Rīgas 1. medicīnas koledžu, iegūstot aprūpētāju (2) un medicīnas māsas palīga (2) kvalifikāciju. 2015. gada vasarā darbinieki pieredzes apmaiņas nolūkā apmeklēja aprūpes centrus Hēdemistē (Igaunija). Tika apskatīti arī Dagdas aprūpes centrs un VSAC „Rīga” filiāle „Ezerkrasti”. Darbinieku darba apstākļu uzlabošanai, izremontēti 3 kabineti, darbinieku sanitārais mezgls, ierīkota duša. Centrā veikta sociālā pakalpojuma sniedzēja pašnovērtēšana (pēc *Common Assessment Framework model* jeb CAF metodikas), kas tiks izmantota tālākai institūcijas attīstībai.

2015. gada precizētais pamatbudžets bija EUR 819 487. Darbinieku vidējā mēneša alga bija EUR 475, sociālā darba speciālistiem (sociālā darbinieka, sociālā rehabilitētāja, sociālā aprūpētāja) EUR 651, aprūpētājiem – EUR 443. No kopējā budžeta 51,4% līdzekļi tiek segti nodarbinātā personāla atlīdzībai, 17 % iemītnieku ēdināšanai, 7,2 % komunālajiem pakalpojumiem, 6 % medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem klientiem.

2015. gadā telpu remontu un iestādes labiekārtošanas un uzturēšanas izdevumi bija EUR 51 650, kas veido 6,3 % no kopējā gada budžeta.

Pamatojoties uz 12.05.2015. RD lēmumu Nr. 2554 „Par Rīgas domes Labklājības departamenta un tā pakļautībā esošo iestāžu maksas pakalpojumiem”, RSAC „Stella maris” uzturēšanās maksa vienai personai diennaktī - EUR 18,34.

RSAC „Stella maris” iemītnieki ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar invaliditāti. No 116 klientiem 13 vīrieši, 103 sievietes. 20 klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem 7 ir darbaspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. Lielākajai daļai - 62 klientiem ir uzstādīta diagnoze – demence. Daudzi klienti ir mazkustīgi un viņiem nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajai klientei 2015. gadā bija 36 gadi, vecākajai – 97 gadi. Klientu vidējais vecums ir 80,4 gadi, sievietēm – 89,6, vīriešiem – 71,1 gads. 2015. gadā Centrā tika uzņemti 62 rīdnieki: 8 vīrieši, 54 sievietes, 22 persona no mājām, 5 – no citām institūcijām, 35 – no ārstniecības iestādēm. 84 klienti uz 31.12.2015. bija vecuma pensiju saņēmēji, 28 invaliditātes pensiju saņēmēji, 1 persona, kurai nebija piešķirta pensija vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts.

Klienti ārstēšanas plāna ietvaros saņem medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai – individuāli piemeklētas higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā, ja nepieciešams arī atbilstošas diētas. Veselības aprūpes pakalpojumus Centrā nodrošina – veselības aprūpes nodaļas vadītāja - vecākā medicīnas māsa, 2 medicīnas māsas, fizioterapeits, ģimenes ārsts, psihiatrs, podologs, piedāvājot arī citus nepieciešamos izmeklējumus un speciālistu konsultācijas atbilstoši klienta veselības stāvoklim un nepieciešamībai.

RSAC „Stella maris” klientiem nodrošina dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Iemītnieki dzīvo 48 istabās: 6 divvietīgās, 20 divvietīgās, 16 trīsvietīgās un 6 četrvietīgās istabās. Lai uzlabotu klientu aprūpes kvalitāti, RSAC „Stella maris” iegādājās tehniskos palīg līdzekļus – barošanas galdus, mazgāšanas krēslus u.c., kā arī veica remontdarbus klientu istabās. 2015. gada nogalē iegādāti klientu evakuācijas palagi, kas nepieciešami klientu evakuācijai ārkārtas situācijās. Tika uzsākta pastaigu laukuma izveide personām ar demenci. Klientu drošībai un aprūpes kvalitātes uzlabošanai uzsākti projekti medicīnas un aprūpes personāla izsaukuma sistēmas izveidei, uzstādot klientu dzīvojamās istabās izsaukuma pogas un videonovērošanas sistēmu RSAC koridoros. Katru gadu tiek veikta darbinieku instruktāža ugunsdrošībā.

Pakāpeniski notiek arī mēbeļu un inventāra nomaiņa. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. 2015. gadā iemītnieki IKSD finansēta Integrācijas programmas projekta „Ar prieku sirdī” ietvaros Centra virtuvē un ēdamzālē gatvoja dažādus ēdienus, ko visi kopā nobaudīja. Virtuvē ikviens var papildus pagatavot sev vēlamo maltīti, kā arī pirms svētkiem radošajā darbnīcā gatavot tradicionālos ēdienus (pīrāgus, piparkūkas u.c.). Projekta ietvaros tika uzsāktas arī deju un kustību terapijas nodarbības gan senioriem, kā arī personām ar demenci.

Deju un kustību nodarbības

Centra iemītnieki radošajās nodarbībās apguva jaunas metodes – ziepju izgatavošanu, stikla apgleznošanu, marmorizēšanu, darbu ar polimērmālu. 2015. gadā tika realizēts arī IKSD finansēts brīvprātīgo programmas projekts „Par prieku sev, par prieku Tev”, kura ietvaros ar Pārdaugavas profesionālās vidusskolas jauniešu atbalstu, tika izbūvēta skatuve Centra teritorijā, kā arī organizēti dažādi kultūras pasākumi, iesaistot brīvprātīgos jauniešus un dažādus pašdarbības kolektīvus. Lai paplašinātu piedāvāto aktivitāšu klāstu Centrā un ārpus tā, klienti piedalās dažādos projektos. 2015. gadā, sadarbībā ar NVO „Pūks un draugi”, aktīvākie 3 RSAC „Stella maris” klienti piedalījās projektā „Trakas lietas” un, ar iestudētu teātra izrādi, viesojās daudzos Latvijas aprūpes centros. RSAC „Stella maris” bija Daugavgrīvas vidusskolas sadarbības partneris, un integrācijas projekta ietvaros uzņēma jauniešus, kuri iesaistījās dažādās klientu brīvā laika aktivitātēs un teritorijas uzkopšanas darbos. Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītnieku aptauja, apkopotī priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

Rokdarbu nodarbība un iemītnieku rokdarbu izstāde

RSAC tiek organizētas dažādas aktivitātes, plašs nodarbību un pasākumu klāsts (dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, rokdarbi, floristika, galda spēles, dārzkopība, dažādi turnīri, vingrošana, galda spēles, atmiņas trenēšana, mākslas terapija, nūjošana u.c.). 2015. gadā Centrā IKSD finansēta sabiedrības integrācijas projekta ietvaros tika uzsākta deju un kustību terapija. Iemītnieki, iespēju robežās dodas ekskursijās, pastaigās gar jūru, dodas uz koncertiem.

Svētkos tiek izstrādātas īpašas programmas – tiek rīkotas radošās darbnīcas, kā arī organizēti koncerti ar viesmāksliniekiem: Centrā viesojies Ž.Siksna un Jelgavas Tirkīza Zilās Zemes koris, Swedbankas VPDK „Artava”, jauniešu kora „Balsis” pārstāvji, kā arī kolektīvi no kultūras namiem, audzēkņi no tuvākajām skolām. Turklāt klientiem tiek organizēti izbraukumi uz teātri, cirku un izstādēm. Centra klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesionālajai piederībai.

Vairāku gadu garumā RSAC „Stella maris” veiksmīgi darbojas ESF projektā „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībā”. Projekta ietvaros realizēti RSAC telpu remonts, parka teritorijas sakopšana, telpu uzkopšana un nodrošināta palīdzība klientu aprūpē. 2015. gadā projektā piedalījās 11 dalībnieki. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem. Tie, kas sevi ir pierādījuši kā teicami palīgi, pēc projekta beigām papildinājuši RSAC darbinieku kolektīvu. Sekmīgi realizēts projekts, iesaistot vasaras brīvlaikā 9 skolniekus, kuri organizēja klientu brīvā laika aktivitātes, pavadīja tos pastaigās, piedalījās aprūpes procesā (ēdinot, veicot individuālu darbu ar klientiem – lasot grāmatas, spēlējot galda spēles un veicot citas aktivitātes).

Seniori pastaigā pavada skolniece

Ar brīvprātīgo atbalstu top skatuve RSAC “Stella maris” teritorijā

SOCIĀLIE PABALSTI

Sociālie pabalsti Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti atbilstoši likuma „Par sociālo drošību”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, Ministru kabineta noteikumu un Rīgas domes saistošo noteikumu prasībām.

2015. gadā RSD sociālo pabalstu izmaksu nodrošināja saskaņā ar Rīgas domes budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – īstenošanai piešķirto finansējumu.

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli). Turpmāk tekstā tiks lietots termins „sociālie pabalsti”, kas ietver gan testētos, gan netestētos pašvaldības sociālos pabalstus.

2015. gadā RSD saņēma un izskatīja 162 622 iesniegumus sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu un normatīvajos aktos noteikto statusu piešķiršanai un šo statusu apliecināšu izziņu izsniegšanai (2013. gadā 202 328, 2014. gadā 202 595) un izmaksāja 278 963 sociālos pabalstus (2013. gadā 419 387, 2014. gadā 357 215). Savukārt klientu skaits, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību, Rīgas Sociālajā dienestā ir samazinājies no 59 216 personām 2014. gadā līdz 42 477 personām 2015. gadā.

2015. gadā sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai bija plānots izlietot EUR 16 834 675 (pēc 03.11.2015. budžeta grozījumiem), no kuriem 2015. gadā izlietoti EUR 14 890 316 jeb 88%.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu ir 25%, jo samazinājās izdevumi pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts) par 21% salīdzinājumā ar 2014. gadu, dzīvokļa pabalstam par 16% salīdzinājumā ar 2014. gadu, no 01.01.2015. vairs netika piešķirta piemaksa pie GMI pabalsta, 2015. gada nogalē netika maksāts vienreizējs pārtikas pabalsts. (skat. 4. tabulu).

4. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta lielums personai 2013. - 2015. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu izmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pabalsta lielums vidēji vienai personai, EUR		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, t.sk.:	60 250	53 512	42 477	23 049 731	19 789 257	14 890 316	383	370	351
GMI pabalsts	19 456	13 694	10 403	4 613 239	3 336 209	2 634 612	238	244	253
Dzīvokļa pabalsts	37 007	25 858	20 393	12 089 943	9 256 781	7 813 848	327	358	383
Pabalsts veselības aprūpei	6 181	5 190	4 329	612 100	490 271	426 595	100	94	99
Vienreizējs pabalsts ārkārtas situācijā	2 573	1 905	1 568	637 381	1 029 769	371 917	248	541	237
Pabalsti citiem mērķiem, t.sk.:	24 957	32 994	18 049	3 832 085	4 299 607	2 223 910	154	130	123
pabalsti audžuģimenēm ³	247	247	249	642 818	737 715	783 968	2 602	2 987	3 148
pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁴	593	549	474	790 703	773 786	424 201	1 335	1 409	895
piemaksa pie GMI līmeņa ⁵	2 553	1 626	131	1 253 805	769 694	9 528	491	473	73
pabalsts pārtikas iegādei ⁶	13 937	24 171	11 310	594 063	1 492 243	508 950	43	62	45
pabalsts izglītības ieguves atbalstam	3 962	3 115	2 349	140 935	110 801	83 530	36	36	36
pabalsts politiski represētajām personām	3 434	3 441	3 275	244 307	258 071	246 900	71	75	75
pabalsts mājokļa pielāgošanai	65	58	67	128 771	119 268	136 431	1 981	2 056	2 036

³Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu

⁴Pabalsts pilngadīgiem bāreņiem sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgiem bāreņiem dzīvojamās telpas īrei

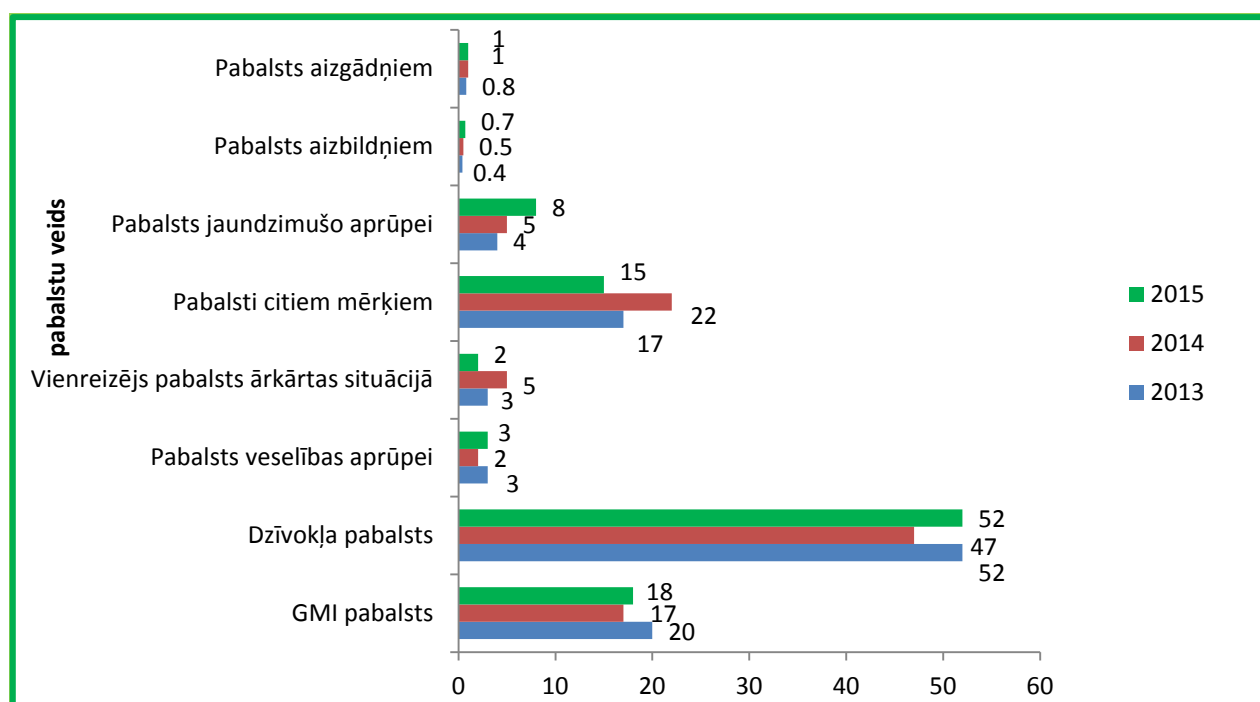
⁵Netiek piešķirts kopš 01.01.2015.

⁶2015. gada nogalē netika piešķirts

pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai	686	509	296	26 012	29 180	21 252	37	57	72
pabalsts simtgadniekiem	75	59	56	10 672	8 850	9 150	142	150	163 ⁷
Vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu	6 710	7 183	7 475	954 747	1 076 417	1 121 250	142	150	150
Pabalsts aizbildņiem	189	183	180	108 753	101 123	101 191	575	553	562
Pabalsts aizgādņiem	769	754	748	201 483	199 080	196 993	262	264	263

2015. gadā būtiski mainījies dzīvokļa pabalstam izlietotā finansējuma īpatsvars no kopējiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem. 2014. gadā dzīvokļa pabalstam tika izlietoti 47% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, savukārt 2015. gadā 52% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai. Pieaudzis arī izlietotā finansējuma īpatsvars pabalstam jaundzimušajiem rīdziniekiem (2015. gadā 8%, bet 2014. gadā 5% no kopējā finansējuma) un pabalstiem audžuģimenēm (2015. gadā 5 %, bet 2014. gadā 3,7% no kopējā finansējuma) (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars 2013. – 2015. gadā, % no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem

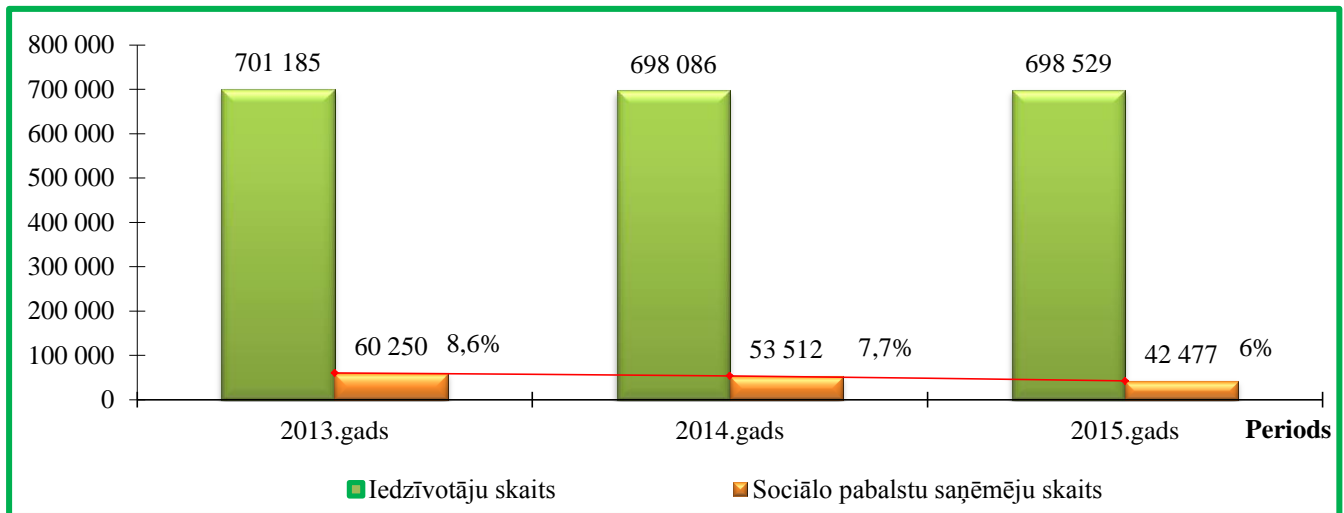
No EUR 14 890 316, kuri 2015. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, EUR 10 448 460 vai 70% izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam (2013. gadā attiecīgi 72%, 2014. gadā 64%).

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Analizējot iedzīvotāju skaitu Rīgas pašvaldībā, varam secināt, ka pēc iedzīvotāju skaita samazinājuma 2014. gadā (par 1%), 2015. gadā vērojams pavisam neliels iedzīvotāju skaita pieaugums (salīdzinot ar 2014. gadu par 0,06%), savukārt sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no visiem pašvaldības iedzīvotājiem arvien turpina samazināties. Sociālos pabalstus 2013. gadā saņēma 8,6%, 2014. gadā 7,7%, bet 2015. gadā 6% no visiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem (skat. 4. attēlu).

⁷ Vairākām personām pabalsts tika izmaksāts arī par 2014. gadu.

4. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, 2013. – 2015. gadā

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

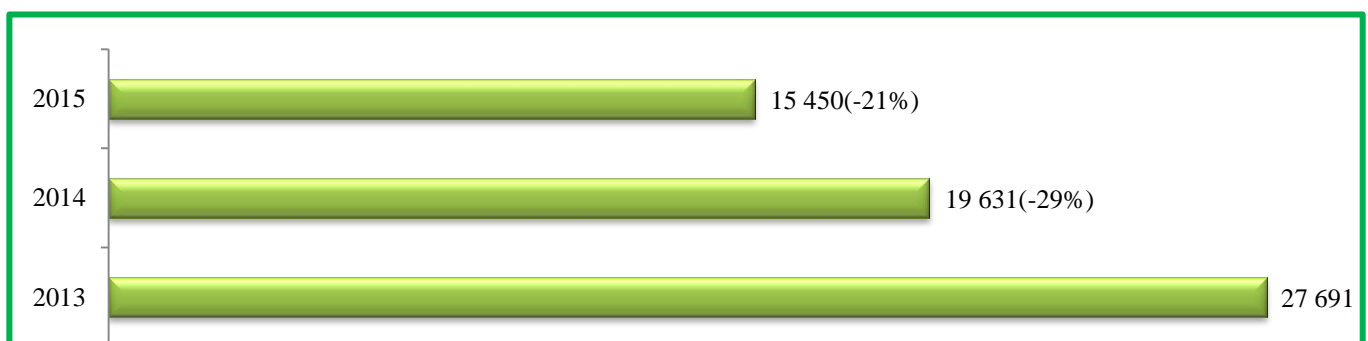
Saskaņā ar Rīgas domes 15.01.2013. saistošo noteikumu Nr. 202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” nosacījumiem GMI līmenis pilngadīgām darbaspējīgām personām ir EUR 56,9 mēnesī, bērniem EUR 64,03 mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem EUR 128,06 mēnesī. Visām iedzīvotāju grupām tas ir augstāks par valstī noteikto GMI līmeni EUR 49,80⁸.

2015. gadā **GMI pabalstu** saņēma 10 403 personas vai 36% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2013. gadā 19 456 personas jeb 41%, 2014. gadā 13 694 personas jeb 35%). Izlietotais finansējums 2015. gadā EUR 2 634 612 jeb 23% no kopējā izlietotā finansējuma testētajiem pabalstiem (2013. gadā EUR 4 613 239 jeb 26%, 2014. gadā EUR 3 336 209 jeb 23%).

GMI pabalstu lielākoties saņem ģimenes ar bērniem, kas ir 44% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem (2013. gadā 55%, 2014. gadā 50%), ģimenes bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas 23% (2013. gadā 26%, 2014. gadā 24%), pensionāri/invalīdi 33% (2013. gadā 19%, 2014. gadā 26%) (skat. 6. attēlu).

GMI pabalsta saņēmēju skaita samazinājumu ietekmē trūcīgo personu skaita samazinājums. 2013. gadā bija reģistrēta 27 691 trūcīga persona, bet 2014. gadā tikai 19 631 trūcīga persona, savukārt 2015. gadā - 15 450 trūcīgas personas (samazinājums 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir 29%, 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu - 21%) (skat. 5. attēlu).

5. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2013. – 2015. gadā

Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet arī valstī kopumā. Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2015. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 51 287 trūcīgas personas, 2015. gada jūnijā Latvijas pašvaldībās bija reģistrētas 55 597 trūcīgas personas, bet 2014. gada decembrī – 61 221 trūcīga persona.

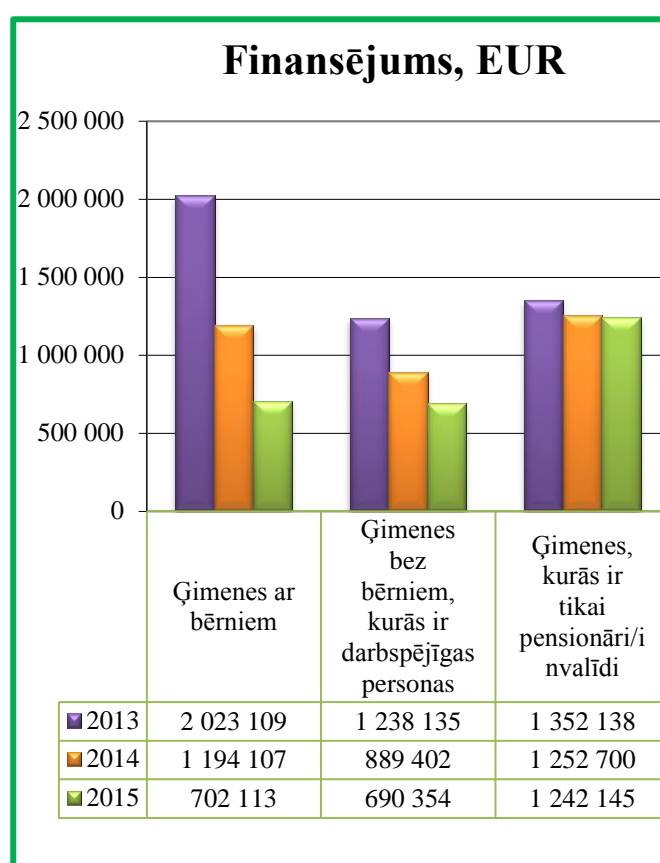
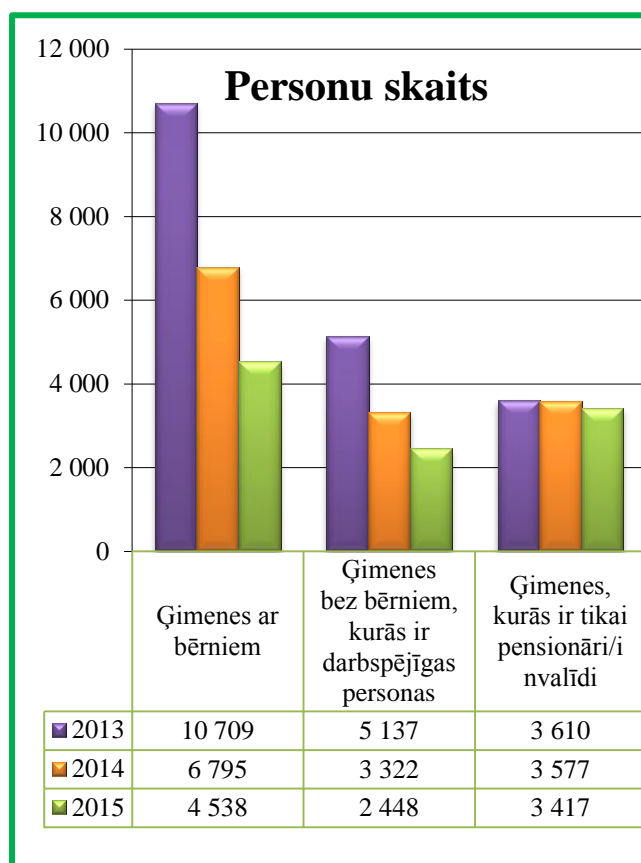
⁸ Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”

No visām personām (ģimenēm), kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm), 2015. gada decembrī 32% bija darbspējīgas personas, 29% bērni, 25% personas ar invaliditāti un 14% pensijas vecuma personas. Salīdzinoši 2014. gada decembrī no visām trūcīgām personām (ģimenēm) 37% bija darbspējīgas personas, 32% bērni, 21% personas ar invaliditāti un 10% pensijas vecuma personas. Var secināt, ka 2015. gada decembrī salīdzinājumā ar 2014. gada decembri samazinās darbspējīgo personu un bērnu īpatsvars starp trūcīgajām personām, savukārt pilngadīgu invalīdu un pensionāru īpatsvars starp trūcīgajām personām pieaug. Tas skaidrojams ar to, ka pieaug klientu skaits, kuriem ir piešķirta invaliditāte un ir zemi ienākumi. Pēc VSAA sniegtās informācijas 2014. gada decembrī no jauna invaliditātes pensija Rīgā tika piešķirta 200 personām, un vidējais no jauna izmaksātās invaliditātes pensijas apmērs bija EUR 148,97 vienai personai, bet 2015. gada decembrī invaliditātes pensija no jauna tika piešķirta 229 personām, un vidējais no jauna izmaksātās invaliditātes pensijas apmērs bija EUR 142 vienai personai.

2015. gadā GMI pabalstam izlietoto finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2014. gadu, ir samazinājies par 21% (2014. gadā salīdzinot ar 2013. gadu izlietoto, finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 28%).

2015. gadā visvairāk finanšu līdzekļu no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma izlietots pensionāru/invalīdu ģimenēm – 47% (2014. gadā 37%, 2013. gadā 29%), savukārt ģimenēs ar bērniem izlietotais finansējums samazinājies līdz 27% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2014. gadā 36%, 2013. gadā 44%), bet ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbspējīgas personas, pabalstam izlietotais finansējums ir 26% no kopējā GMI pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2014. gadā un 2013. gadā 27%) (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, EUR

2015. gadā **dzīvokļa pabalstu** saņēma 20 393 personas jeb 70% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2013. gadā 79%, 2014. gadā 65%).

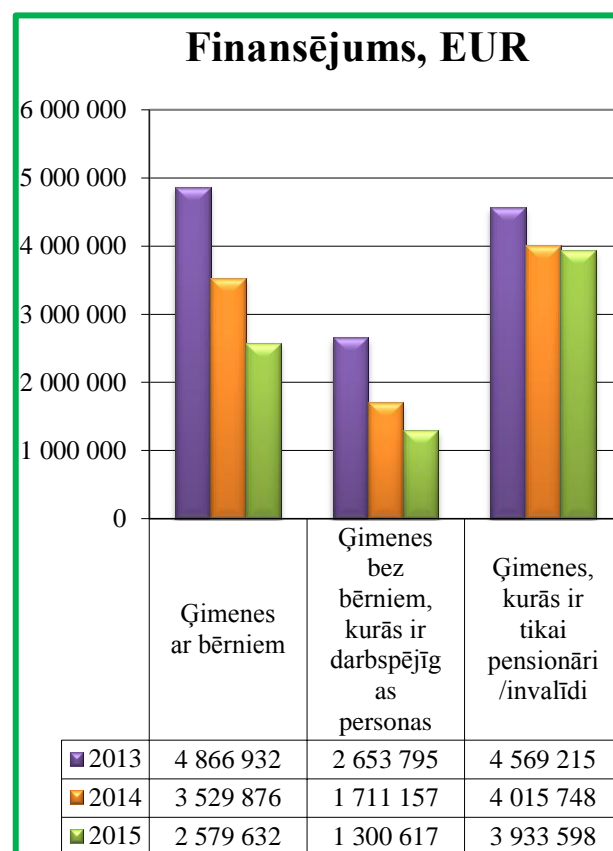
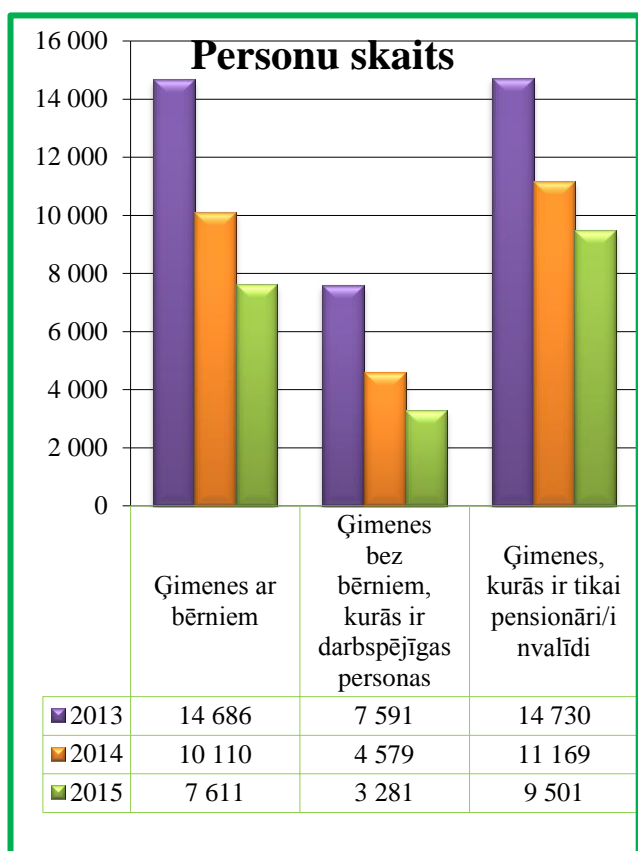
2014. gadā izlietotais finansējums dzīvokļa pabalstam bija EUR 7 813 848 jeb 68% no kopējā finansējuma testētajiem pabalstiem (2014. gadā 63%; 2013. gadā 67%). Saglabājas tendence pieaugt vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmēram. 2013. gadā pabalsta apmērs bija vidēji EUR 327 vienai personai, 2014. gadā – EUR 358, bet 2015. gadā jau EUR 383. Tas skaidrojams gan ar no privātpersonām īretu mājokļu īres maksas tendenci pieaugt, gan arī ar to, ka 2015. gada 1. janvārī notika elektroenerģijas tirgus atvēršana.

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2015. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, samazinājās par 21% (2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 30%) (skat. 7. attēlu).

2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits ģimenēs ar bērniem samazinājās par 33% (samazinājums 2014. gadā salīdzinājumā ar 2013. gadu ir 31%), bet personu skaits ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas, tāpat kā 2014. gadā samazinājās par 40%, savukārt ģimenēs, kurās ir tikai pensionāri/invalīdi, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 18% (2014. gadā salīdzinot ar 2013. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits starp pensionāriem/invalīdiem samazinājās par 24%).

Visvairāk finanšu līdzekļu 2015. gadā no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma izlietots pensionāru/invalīdu ģimenēm – 50% (2014. gadā 43%, 2013. gadā 38%), ģimenēm ar bērniem izlietots 33% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2014. gadā 38%, 2013. gadā 40%), bet ģimenēs bez bērniem, kurās ir darbaspējīgas personas, dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai 2015. gadā tika izlietoti 17% no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma (2014. gadā 19%, 2013. gadā 22%).

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, EUR

Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti

Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek piešķirti un izmaksāti ne tikai valsts noteiktie GMI un dzīvokļa pabalsti, bet arī valsts noteiktais pabalsts ārkārtas situācijā, kā arī pašvaldības funkcijās noteiktie pabalsti audžuģimenēm un pilngadīgiem bāreņiem, kā arī pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalsti – pabalsts veselības aprūpei, pabalsts izglītības ieguves atbalstam, svētku pabalsts politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts mājokļa pielāgošanai, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts simt un vairāk gadu vecumu sasniegušām personām, pabalsts jaundzimušajiem rīdiniem, pabalsts aizbildņiem un pabalsts aizgādņiem.

Pārējiem pabalstiem 2015. gadā tika izlietoti EUR 4 441 856 jeb 30% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem līdzekļiem (2014. gadā – EUR 7 196 267 jeb 36%), izlietotā finansējuma samazinājums EUR 2 754 411 jeb 38%. Tas pamatā saistīts ar to, ka sākot no 2015. gada 1. janvāra vairs **netiek piešķirta piemaksa pie GMI pabalsta**, kā arī 2015. gada nogalē **netika maksāts vienreizējs pabalsts pārtikas iegādei**, kā arī ar to, ka 2014. gadā saistībā ar 21.11.2013. Zolitūdē, Priedaines ielā 20, notikušo traģēdiju, tika piešķirti un izmaksāti **vienreizēji pabalsti ārkārtas situācijā** EUR 663 145 apmērā.

Jau ceturto gadu pēc kārtas vērojama pozitīva tendence palielināties pabalsta jaundzimušajiem rīdziniekiem saņēmēju skaitam. 2015. gadā tika piešķirti 7 475 pabalsti jaundzimušajiem rīdziniekiem, kas ir par 4% vairāk kā 2014. gadā (7 183 pabalsta saņēmēji). Kopumā 2015. gadā Latvijā ir reģistrēti 21 692 jaundzimušie (2014. gadā 21 532)⁹, 34% no tiem – rīdzinieki (2014. gadā – 33%).

Turpina pieaugt pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmēju skaits. 2014. gadā pabalstu saņēma 58 personas, bet 2015. gadā to saņēma jau 67 personas (pieaugums 16%).

01.01.2015. stājās spēkā grozījumi likumā „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, līdz ar to Rīgas dome 16.01.2015. pieņēma saistošos noteikumus Nr. 131 „Par pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas”, kuros tika noteikti dzīvokļa pabalsta aprēķināšanai izmantojamie normatīvi par dzīvokļa īri un apsaimniekošanu. Līdz ar to 2015. gada sākumā strauji samazinājās pilngadīgo bāreņu - pabalstu saņēmēju skaits, savukārt, sakārtojot dokumentus (īres līgumus) atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, pilngadīgo bāreņu – pabalstu saņēmēju skaits atkal pieauga, toties vidējā izmaksātā pabalsta apmērs ir samazinājies no vidēji EUR 1 409 vienai personai 2014. gadā līdz vidēji EUR 895 vienai personai 2015. gadā. Līdz ar to pabalstiem pilngadīgiem bāreņiem izlietotais finansējums 2015. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, samazinājās par 45%.

Kopumā sociālo pabalstu saņēmēju skaita samazinājumu 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu ietekmēja sekojoši būtiski faktori:

- ❖ minimālās algas pieaugums valstī no EUR 320 2014. gadā līdz EUR 350 2015. gadā;
- ❖ ģimenes valsts pabalsta apmēra pieaugums sākot no otrā bērna ģimenē (par otro bērnu no EUR 11,38 mēnesī līdz EUR 22,76 mēnesī, par trešo bērnu un katru nākamo bērnu no EUR 11,38 mēnesī līdz EUR 34,14 mēnesī);
- ❖ minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērniem līdz 7 gadu vecumam pieauga no EUR 71,14 2014. gadā līdz EUR 90 2015. gadā, bērniem no 7 līdz 18 gadu vecumam no EUR 78,26 2014. gadā līdz EUR 108 2015. gadā;
- ❖ iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes samazināšana no 24% 2014. gadā līdz 23% 2015. gadā;
- ❖ pensiju indeksācija – 2014. gada 1. oktobrī, piemērojot indeksu 1,0274, tika palielinātas (indeksētas) visas pensijas un atlīdzības, kas nepārsniedz EUR 285 apmēru. Izņēmums - politiski represētās personas, I grupas invalīdi un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki, kuriem pensijas un atlīdzības tika indeksētas neatkarīgi no to piešķirtā (pārreķinātā) apmēra. **Vienlaicīgi Rīgā turpina samazināties vecuma pensionāru skaits un pieaugt invaliditātes pensiju saņēmēju skaits.** Laika periodā no 2014. gada decembra līdz 2015. gada decembrim **vecuma pensionāru skaits ir samazinājies** par 1,2% (no 155 647 personām 2014. gada decembrī līdz 153 811 personām 2015. gada decembrī), bet izmaksātās vidējās vecuma pensijas apmērs šajā laika periodā pieaudzis par 3% (no EUR 288,96 2014. gada decembrī līdz EUR 297,94 2015. gada decembrī). Savukārt **invaliditātes pensiju saņēmēju skaits šajā pat laika periodā pieaudzis** par 1,2% (no 20 986 personām 2014. gada decembrī līdz 21 233 personām 2015. gada decembrī), bet izmaksātās invaliditātes pensijas apmērs salīdzinot ar 2014. gada decembri samazinājies par 1%.¹⁰

❖ Vidējā darba alga (neto) Rīgā 2014. gadā bija no EUR 490 pašvaldību struktūrās strādājošajiem līdz EUR 686 privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu ≥ 50 , savukārt 2015. gadā vidējā darba alga (neto) Rīgā bija no EUR 522 pašvaldību struktūrās strādājošajiem līdz EUR 735 privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu ≥ 50 . Var secināt, ka gada laikā vidējā alga (neto) Rīgā pieaugusi par 7% .

❖ 2015. gadā turpināja pieaugt GMI pabalsta saņēmēju vidējie ienākumi pirms pabalstu saņemšanas no EUR 66,81 vidēji vienai personai 2014. gadā līdz EUR 77,82 vidēji vienai personai 2015. gadā.

2015. gadā RSD pieņēma 2 293 lēmumus par sociālās palīdzības atteikumu (2014. gadā - 2 580, 2013. gadā – 2 733).

Visbiežāk sociālā palīdzība tika atteikta tādēļ, ka persona nepilda vienošanos par līdzdarbību, persona nedzīvo norādītajā adresē, persona zaudējusi bezdarbnieka statusu, personai pieder īpašums, personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji.

2015. gadā 190 gadījumos jeb 8% (2014. gadā 210 vai 8%) no visiem RSD sociālās palīdzības atteikumiem, personas vērsās Labklājības departamentā ar lūgumu pārskatīt RSD lēmumus par atteikumu

⁹ Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes dati.

¹⁰ VSAA sniegtie dati

piešķirt sociālo palīdzību. No visiem Labklājības departamentā pārskatītajiem RSD sociālās palīdzības atteikumiem 80% gadījumu RSD lēmums tika atstāts negrozīts, 16% gadījumu lēmums tika atcelts, 4% - atcelts daļēji.

Savukārt, analizējot Labklājības departamentā personu apstrīdētos RSD lēmumus par atteikumu piešķirt sociālo palīdzību, var secināt, ka biežākie atteikuma iemesli ir: personai pieder īpašums, personai ir uzkrājums, personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji.

Visbiežāk 2015. gadā Labklājības departamentā tika apstrīdēts Rīgas Sociālā dienesta lēmums atteikt dzīvokļa pabalstu - 23% gadījumu (2014. gadā - 24%), atteikums piešķirt maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu - 19% gadījumu (2014. gadā - 16%), atteikums piešķirt trūcīgas personas (ģimenes) statusu - 14% gadījumu (2014. gadā - 12%).

Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma

Turpinot pēdējos gados iesākto, lai nodrošinātu efektīvāku klientu materiālās situācijas izvērtēšanu, izmantojot valsts reģistros un citās ārējās sistēmās pieejamos datus, pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvajā sistēmā (turpmāk - SOPA) 2015. gadā tika ieviesti vairāki papildinājumi:

❖ papildināts un uzlabots UDV (universālā darba vieta) Valsts asistenta pakalpojumu modulis, kas sevī ietver:

- ✓ lēmumu elektronisku parakstīšanu KAVIS un reģistrēšanu RDLIS un SOPA;
- ✓ līgumu par asistenta pakalpojuma sniegšanu automātiska reģistrēšana sistēmā LIGUMI;
- ✓ pieņemšanas - nodošanas aktu par sniegto asistenta pakalpojumu nodošana no SOPA uz KAVIS elektroniskai parakstīšanai. Pēc parakstīšanas izveidotajam pieņemšanas - nodošanas aktam tiek piešķirts unikāls elektroniskā dokumenta jeb EDOC numurs;

- ✓ elektronisko atskaišu iesniedzējiem – iespēju pievienot sniegtos aktivitāšu apliecinātos dokumentus, kā arī ievadīt transporta pakalpojuma kompensējamo summu un izdevumus apliecinātos dokumentus;

- ✓ asistenta pakalpojuma sniedzēju elektroniska apmaksas (atalgojuma) datu nodošana Rīgas domes Finanšu departamentam uz grāmatvedības un uzskaites programmu HORIZON. Šis pakalpojums ir pieejams portālā www.e-riga.lv Rīgas pašvaldības pakalpojumu kategorijā „Ģimene un bērni, veselība, sociālie pakalpojumi” sadaļā „Valsts finansētā asistenta pakalpojuma atskaišu iesniegšana un apstiprināšana”;

- ❖ izstrādāts un ieviests UDV Sociālo pakalpojumu modulis *Bāreņu psihosociālā raksturojuma anketa*;

- ❖ izstrādāti un pilotprojekta ietvaros testēti SOPA papildinājumi sasaistes starpsistēmu moduļa izstrādei informācijas apmaiņai ar Labklājības ministrijas informatīvo sistēmu SPOLIS;

- ❖ pabeigta sasaiste ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk - VID) datu bāzi, kur rasta iespēja pārbaudīt ne tikai fiziskas personas datus - ienākumu BRUTO summu un sadalījumu pa ienākumu grupām, bet arī informāciju no VID par personas darba attiecībām; informāciju par personas saimnieciskās darbības veikšanu un ienākumiem no saimnieciskās darbības;

- ❖ izveidota sasaiste ar ārējiem reģistriem:

- ✓ Uzņēmuma reģistra informatīvo sistēmu par personas ieņemtajiem amatiem uzņēmumos (uzņēmēj sabiedrībās), ziņas par individuālo komercdarbību; maksātspējas procesiem; u.c.;

- ✓ Valsts zemes dienesta kadastra reģistru, lai pārbaudītu sistēmā esošo informāciju par personas un viņa radnieku nekustamajiem īpašumiem visā valstī;

- ✓ Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmu par atbalsta maksājumiem personām;

- ✓ Valsts informācijas sistēmu – Traktortehnikas un tās vadītāju informatīvā sistēma;

- ❖ papildināta datu un procesu apmaiņa ar RD Vienotās informācijas sistēmas lietojumprogrammām – BRIDZIS, NINO, HORIZON; Rīgas domes Lietvedības informācijas sistēmā;

- ❖ izveidota un ieviesta SOPA izveidoto iesniegumu automātiska reģistrācija RD LIS;

- ❖ ieviestas sešas jaunas kontroles jeb „sarkanie karogi”:

- ✓ klienta iesniegumam tuvojas atbildes termiņš;

- ✓ SOPA īres līguma dati nesakrīt ar BRIDZIS reģistrētajiem datiem;

- ✓ asistentam nedēļā vairāk nekā 40 stundas;

- ✓ asistenta pakalpojuma saņēmējam nedēļā vairāk nekā 40 stundas;

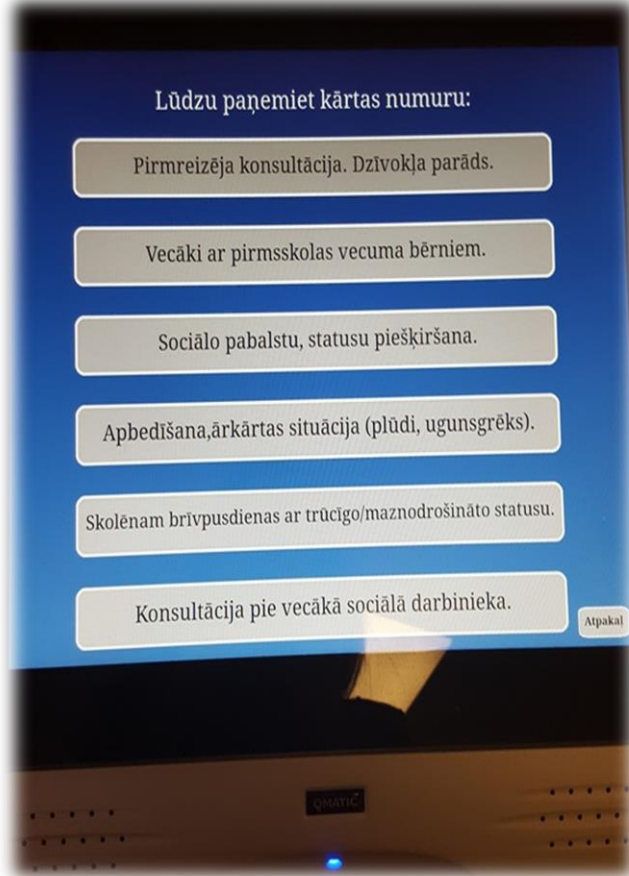
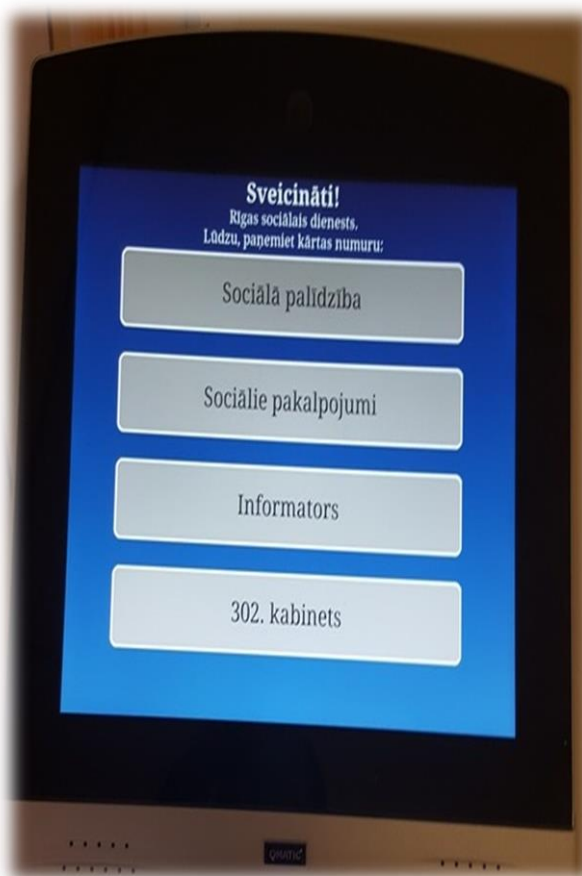
- ✓ asistenta pakalpojumā un iesniegumā nesakrīt asistenta bankas konts;

- ✓ asistenta pakalpojumam pārklājas datumi ar aizpildītām stundām;

- ❖ saistībā ar jauna pabalsta veida ieviešanu ar 01.01.2016. – mantisks pabalsts pašvaldības apmaksātas pusdienas izglītojamiem (brīvpusdienas), izstrādāti SOPA papildinājumi brīvpusdienu administrēšanai

(iesnieguma elektroniska izveide; lēmuma elektroniska parakstīšana; vecāku informēšana par RSD pieņemto lēmumu par brīvpusdienu piešķiršanu nosūtīšana ar īsziņu, u.c.);

- ❖ veiksmīgi ieviesta sadarbība ar AS „Swedbank” par RSD klientu iespēju nosūtīt savu konta pārskatu, kas ir apstiprināts ar bankas e-Zīmogu, uz pašvaldības Sociālā dienesta īpaši izveidotu e-pastu krātuvi, tādējādi mazinot administratīvās izmaksas un piedāvājot klientiem ātrāk un vienkāršāk iesniegt nepieciešamos dokumentus, lai izvērtētu viņu iespēju saņemt sociālos pabalstus vai sociālos pakalpojumus;
- ❖ uzsākts darbs pie elektroniskas sociālo pakalpojumu rindu administrēšanas sistēmas izveides.

Rindmašīnas un ekrāni klientu ērtībām Rīgas Sociālajā dienestā

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, RSD un ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais(-ie) darbinieks(-i)).

2015. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 8 pašvaldības institūcijas (RSD, RPBJC, 3 Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme, Rīgas 3. speciālā pamatskola un SIA „Rīgas 1. slimnīca”), kā arī 93 sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (35 nevalstiskās organizācijas, 30 privātpersonas, 28 valsts un/vai citu pašvaldību iestādes).

2015. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tika apmaksāti 13 Rīgas domes budžeta programmu ietvaros. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti EUR 40 455 855 (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietoti EUR 35 089 927, no valsts budžeta – EUR 5 365 928 (asistenta pakalpojuma finansēšanai)) (skat. 5. tabulu). Salīdzinoši 2014. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tika apmaksāti arī no 13 Rīgas domes budžeta programmām, izlietojot EUR 33 790 784 (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietoti EUR 31 394 758, no valsts budžeta – EUR 2 396 026 (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu par EUR 6 665 071 jeb 20% pieauga sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums par EUR 3 695 169 jeb 12%, no valsts budžeta – par EUR 2 969 902 jeb 124% (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu no pašvaldības budžeta finansētiem sociālajiem pakalpojumiem lielāks finansējums bija nepieciešams:

- ❖ sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem personas dzīvesvietā (t.sk. aprūpei mājās, invalīdu transporta pakalpojumiem), ēdiena piegādei un izdalīšanai maznodrošinātām personām, papildu vietu finansēšanai īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā (sociālo gultu) pakalpojumam, jo pieauga pieprasījums pēc šiem pakalpojumiem;

- ❖ sociālā darba pakalpojumam ārstniecības iestādēs;

- ❖ sociālā darba ar individuālu gadījumu datu elektroniskās sistēmas izstrādei (no 2015.gada novembra RSD un bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju darbiniekiem iespēja sistēmā ievadīt un apstrādāt datus par mērķa grupu – bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem);

- ❖ sociālo pakalpojumu rindu administrēšanas elektroniskās sistēmas izstrādei diviem sociālajiem pakalpojumiem – īslaicīgai un ilgstošai sociālai aprūpei un sociālajai rehabilitācijai institūcijā pilngadīgām personām;

- ❖ Rīgas sociālās aprūpes centra „Gaiļezers” pakalpojuma nodrošināšanai saistībā ar pašvaldības finansēto vietu skaita palielinājumu un klientu struktūras maiņu;

- ❖ Rīgas patversmes sieviešu nodaļas pārcelšanās izdevumu segšanai un pakalpojuma nodrošināšanai jaunās telpās (Eiženijas ielā 1, Rīgā);

- ❖ patversmes pakalpojuma Gaiziņa ielā 7, Rīgā, nodrošināšanai personām alkohola reibumā arī dienas laikā 2 vasaras mēnešus;

- ❖ 2014. gada otrajā pusgadā uzsākto jaunu sociālo pakalpojumu (grupu māja (dzīvoklis) personām ar garīga rakstura traucējumiem (psihiskām saslimšanām), divi dienas aprūpes centri pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem, daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs pilngadīgām personām, dienas centrs pilngadīgām personām ar dzirdes invaliditāti, krīzes centrs ģimenēm ar bērniem) finansēšanai, jauna RSD teritoriālā centra „Imanta” Imantas 8. līnijā, 1, k-2, darbības nodrošināšanai, kā arī atlīdzībai sociālās sistēmas darbiniekiem;

5. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2013. - 2015. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2013	2014	2015
KOPĀ, EUR		28 637 374	33 790 784	40 455 855
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, t.sk.	9 680 893	11 995 334	14 471 728
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	603 219	619 934	627 231
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	1 024 728	1 166 916	1 322 836
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	1 135 624	1 306 563	1 516 187
1.4.	<i>Sociālās aprūpes pakalpojumi</i>	5 162 499	7 195 573	9 024 530***
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	112 071	218 135	235 824
1.6.	<i>Sociālā darba pakalpojums ārstniecības iestādēs</i>	73 700	92 374	96 106
1.7.	<i>Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums</i>	364 803	*	*
1.8.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	1 204 250	1 395 839	1 649 014
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi *	*	2 396 026	5 365 928
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	3 397 000	3 277 785	3 382 188
4.	18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	1 089 231	1 015 327	954 493
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	4 692 761	4 686 394	5 242 905
6.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes - līgumorganizācijas	1 990 665	2 214 904	1 773 914
7.	18.05.00. Rīgas patversme	840 197	801 578	922 958
8.	18.06.00. Rīgas patversmes - līgumorganizācijas	660 198	708 061	695 783
9.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests **	4 893 078	4 983 920	5 690 404
10.	18.09.00. Invalīdu pacelāju uzstādīšana, apkope un remonts	98 084	83 586	68 892
11.	18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri	387 532	581 600	762 916
12.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	345 556	392 996	449 885
13.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	562 179	653 273	673 861

*2013. gadā finansējums iekļauts budžeta programmā 18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, bet no 2014. gada pakalpojumam izveidota atsevišķa budžeta programma „18.02.02. Asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti.”

**uzturēšanas izdevumi, t.sk. finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

*** sociālās aprūpes pakalpojumam dzīvesvietā izlietotais finansējums (EUR 8 986 307 un RSD DC, DAC ēdināšanas pakalpojumiem izlietotais finansējums (EUR 38 223).

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ❖ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ❖ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ❖ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ❖ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ❖ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ❖ ģimenes motivēšana;
- ❖ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ❖ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ❖ sociālais darbs ar grupām - atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu atkarības problēmas un citu atkarību gadījumi. Sociālais darbinieks, iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, t.i. novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2015. gadā nodrošināja 66 sociālie darbinieki. **2015. gadā turpinās samazināties to ģimeņu skaits, kuras saņēmušas sociālā darba pakalpojumu.** 2015. gadā sociālā darba pakalpojums tika sniegts 3 089 ģimenēm, kurās kopējo ģimeņu locekļu skaits ir 11 985, no tiem 4 951 bērni un 7 034 pilngadīgie ģimenes locekļi. Viens no iemesliem, kādēļ mazinās sociālā darba pakalpojuma saņēmēju skaits, ir fakts, ka pieaug sociālo pakalpojumu klāsts, kuru mērķis ir risināt ģimeņu ar bērniem sociālās problēmas, un biežā sociālo darbinieku maiņa un ilgstošas vakances.

Līdz ar sociālā darba pakalpojuma saņēmēju klientu skaita samazinājumu, arī sniegto konsultāciju skaits samazinās. 2015. gadā tika sniegtas 29 872 konsultācijas, tajā skaitā, 10 780 klātienē un 19 092 telefonkonsultācijas.

Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem bija vardarbība ģimenē, krīzes situācija, saskarsmes problēmas starppersonu komunikācijā, sociālo prasmju trūkums, nodarbinātības problēmas, kā arī pieaug dažādu atkarību izraisīto vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarības.

6. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmēju ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2013	3 618	13 592	7 936	5 656
2014	3 397	13 063	7 616	5 447
2015	3 089	11 985	7 034	4 951

Savukārt, bērniem visbiežāk tika konstatēta vardarbība ģimenē no pieaugušo puses, neatbilstoši sadzīves un mājokļa apstākļi, izglītības problēmas, t.sk., mācīšanās grūtības, skolas kavējumi. Aktualizējas atkarību izraisīto vielu lietošana un jauno tehnoloģiju atkarība nepilngadīgo vidū. Joprojām aktuālas ir saskarsmes problēmas un konflikti gan starp vienaudžiem izglītības iestādēs, gan paaudžu attiecībās, kā arī vecāku šķiršanās gadījumos.

Nozīmīgi ir **apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā**. Apsekojumi dzīvesvietā ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, kur sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. 2015. gadā sociālie darbinieki apsekoja klientus viņu dzīvesvietā 6 827 reizes, kas ir **par 2 895 reizēm mazāk nekā 2014. gadā**.

Sociālā gadījuma vadīšanas procesā sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādu nozaru institūcijām un speciālistiem (starpinstitucionālā sadarbība) – Rīgas bāriņtiesu, valsts un pašvaldības policiju, izglītības iestāžu sociālajiem pedagogiem, krīzes centriem, kā arī dienas, atbalsta un dienas aprūpes centriem bērniem. Tā kā risināmās klientu situācijas ir komplicētas un skar dažādus sabiedriskās dzīves aspektus, viens no būtiskiem komandas darba instrumentiem ir **starpprofesionāļu komandas tikšanās**. Tikšanās reizēs profesionāļi sniedz rīcībā esošo informāciju par ģimenes sociālo situāciju un izmaiņām tajā, kā arī katra iesaistītā puse izvirza savai kompetencei atbilstošus uzdevumus, lai sekmētu ģimeņu sociālo problēmu risinājumu, vienojas par saskaņotu rīcību. 2015. gadā sociālie darbinieki sociālo gadījumu risināšanas ietvaros ir organizējuši 355 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, kas sekmējis ģimenes sociālo problēmu risināšanu.

7. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar ģimenēm ar bērniem veiktās darbības

Gads	Konsultācijas klātienē	Konsultācijas pa tālruni	Apsekošanas	Starpprofesionāļu tikšanās reizes
2013	19 692	24 736	10 856	756
2014	16 475	23 879	9 722	527
2015	10 780	19 092	6 827	355

Sociālais darbs ar ģimenēm un bērniem SOS Bērnu ciematu asociācijas „Ģimeņu atbalsta centrā”

2014. gada 28. janvārī tika noslēgts līgums par projekta realizāciju par sociālā darba pakalpojuma sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības sociālā riska ģimenēm (Nr. DL-14-42-lī) starp biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, Labklājības departamentu un RSD.

Projekta mērķis ir mazināt sociālās atstumtības un bērnu nokļūšanas ārpusģimenes aprūpē riskus, īstenojot preventijas pasākumus, bērnu interešu aizstāvību, rehabilitāciju un sociālo pakalpojumu sniegšanu darbā ar ģimenēm un bērniem. Galvenās projekta aktivitātes ir:

1. Preventijas pasākumi (izglītojošo grupu organizēšana, informatīvo materiālu sagatavošana un izplatīšana, „Agrās brīdināšanas sistēmas” izveide);
2. Sociālo pakalpojumu sniegšana (sociālais darbs ar ģimeni, speciālistu konsultācijas ģimenēm, atbalsta grupas vecākiem un bērniem, sociālo darbinieku kapacitātes celšana);
3. Bērnu interešu aizstāvība (informatīvu materiālu sagatavošana, kampaņu organizēšana, sabiedrības informēšana un izglītošana).

2014. gadā projektā plānotais rezultāts - sociālā darba pakalpojuma sniegšana, t.i., uzsākta un nodrošināta pilna apjoma sociālo gadījumu vadīšana 100 ģimenēm ar bērniem. 2015. gadā projektā strādāja 5 sociālie darbinieki, kuru redzeslokā līdz 2014. gada 31. decembrim bija 118 klientu lietas.

2015. gadā sociālā darba pakalpojumu projekta ietvaros saņēma 399 personas, tostarp 197 bērni un 202 pieaugušie.

2015. gadā piešķirtais Rīgas domes līdzfinansējums projektam bija EUR 142 000.

Mobilā brigāde ir Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība, kas sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, reidus sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām (darbojas no 01.12.2009.). Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki.

Mobilās brigādes mērķis ir, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

❖ apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, RSD, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu.

❖ Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā; reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kas tiek veikti jauniešu

pulcēšanās vietās, (ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā); sadarbība ar iesaistītajām institūcijām - Rīgas bāriņtiesu, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, Rīgas pašvaldības policiju u.c.

2015. gadā Mobilā brigāde ir veikusi 670 apsekošanas dzīvesvietā, no tām 496 pirmreizējas apsekošanas un 174 atkārtotas apsekošanas, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas, krīzes centru un citu institūciju sniegtajiem apsekošanas pieteikumiem.

Galvenie iemesli apsekošanai dzīvesvietā ir bērna pamatvajadzību nodrošināšana un ģimenes situācijas noskaidrošana apsekošanas brīdī (alkohola lietošana, sadzīves apstākļi u.c.).

8. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2013	2014	2015
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	660	531	660
Reidu skaits	4	5	0

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi gan bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus ģimenēm un bērniem Rīgas pašvaldībā. **Individuālās konsultācijas un Izglītojošās atbalsta grupas, piemēram, „Bērnu emocionālā audzināšana” (turpmāk – BEA), „Ceļvedis audzinot pusaudzi” (turpmāk - CAP), „Mazo bērnu māmiņu grupas”, „Vecāku efektivitātes treniņus” (turpmāk – VET)** nodrošināja nodibinājums „Centrs Dardedze”, SIA Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola” un SIA „Contact”.

2015. gadā notika 44 mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupu nodarbības 61 personai, kas, salīdzinot ar 2014. gadu, nav mainījies.

Vienlaikus 2015. gadā tika notika 111 „Bērnu emocionālā audzināšana” grupas nodarbības 126 vecākiem. BEA grupu skaits ir palielinājies par 37 grupu nodarbībām, kas skaidrojams ar trešā pakalpojuma sniedzēja iesaistīšanos pakalpojumu sniegšanā.

No 2015. gada tika ieviestas jaunas CAP un VET izglītojošās grupas vecākiem, organizējot 53 grupu nodarbības 60 personām.

2015. gadā pieaugusi ģimeņu un bērnu psiholoģiskās izpētes pakalpojuma sniegšana vardarbības gadījumos: sniegtas 1054 konsultācijas un sagatavots 221 atzinums. Salīdzinot ar 2014. gadu ir sniegts par 64 konsultācijām vairāk un, sagatavoto atzinumu skaits pieaudzis par 55 atzinumiem. Tas skaidrojams ar to, ka 2014. gadā tika uzsākta, kā arī 2015. gadā turpinājās sadarbība ar Rīgas bāriņtiesu, kuras ietvaros bāriņtiesa vecākiem par līdzdarbības pienākumu nepildīšanu veic pārrunas un izsaka brīdinājumus tā vietā, lai ierosinātu lietu tiesā par aprūpes pienākumu nepildīšanu.

2015. gadā sniegtas 2 060 individuālās psihologa konsultācijas 236 personām. Salīdzinot ar 2014. gadu, ir nodrošinātas par 597 konsultācijām vairāk.

Plānotais finansējums izglītojošo grupu un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai 2015. gadā bija EUR 13 656, 2015. gadā izlietoti EUR 10 288, t.i. 75% no plānotā finansējuma. Minētais saistīts ar jaunu CAP un VET izglītojošo grupu ieviešanu praksē.

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērna aprūpē un audzināšanā, mājsaimniecības vadīšanā saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu.

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- ❖ jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai);
- ❖ ģimenēm ar bērniem, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);

- ❖ personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām nepieciešams atbalsts un apmācības sociālo prasmju apgūšanā, t.sk. nodarbinātības jautājumu risināšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai);
- ❖ personām bez noteiktas dzīvesvietas (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai).

Kopš 2014. gada 3. janvāra ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošina 5 līgumorganizācijas: biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”, „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”.

2015. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 136 personas. Salīdzinot ar 2014. gadu pakalpojumu saņēmušo personu skaits palielinājies par 17. Pieprasījums pēc ģimenes asistenta pakalpojuma ir palielinājies, un to veido gan personas ar garīga rakstura traucējumiem, gan ģimenes ar bērniem. Mazāk pieprasīts ģimenes asistenta pakalpojums ir jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes un nemaz nav pieprasīts personām bez noteiktas dzīvesvietas.

Ģimenes asistenta pakalpojumam faktiski izlietotais finansējums 2015. gadā ir EUR 142 289.

Krīzes intervences pakalpojuma sniegšana. Pakalpojuma mērķis ir, nodrošināt krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā, piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai novērstu bērna(-u) izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā. Pakalpojumu sniedza četras līgumorganizācijas. Pakalpojums tika nodrošināts 11 ģimenēs. Pakalpojuma sniegšanas rezultātā desmit ģimenēs netika pārtrauktas aizgādības tiesības un bērni atgriezās bioloģiskajās ģimenēs, savukārt vienā ģimenē nebija iespējams bērna aprūpi un audzināšanu turpināt bioloģiskajā ģimenē.

Pilotprojektam plānotais finansējums līgumorganizācijām bija EUR 1 600 vienai ģimenei, kopā plānotais finansējums 2015. gadā bija EUR 24 000, bet faktiskais izlietojums 2015. gadā bija EUR 13 199. Plānotais finansējums netika apgūts, jo katrai ģimenei nodrošinātais pakalpojuma apjoms bija atšķirīgs, atbilstošs ģimenes vajadzībām un identificētajām problēmām.

Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ preventīvā darba veikšana (saturīga brīvā laika pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ dažādu speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- ❖ grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ❖ ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir RSD rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2015. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja četri dienas centri:

- ❖ Kurzemes rajonā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis” (Vaidelotes iela 13);
- ❖ Latgales priekšpilsētā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Maskavas iela 285/6) un dienas centrā „Kamene” (Salnas iela 2);
- ❖ Ziemeļu rajonā – dienas centrā „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3).

2015. gadā pakalpojumu saņēma 190 bērni, t.sk. 97 meitenes un 93 zēni. Salīdzinot ar 2014. gadu dienas centru pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 4 bērniem. Bērniem ir iespēja DC saņemt siltas pusdienas.

9. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2013	2014	2015
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	5	4	4
Pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits	465	194	190

Dienas aprūpes centri bērniem

Dienas aprūpes centrs (turpmāk – DAC) - nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

Dienas aprūpes centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- ❖ saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- ❖ bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- ❖ dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, sociālā pedagoga, pedagoga u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
- ❖ bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- ❖ atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana.

2015. gadā dienas aprūpes centra pakalpojumus saņēma 311 bērni, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Salīdzinot ar 2014. gadu, DAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir palielinājies par 44 bērniem.

2015. gadā pakalpojumu nodrošināja četras līgumorganizāciju iestādes:

- ❖ SIA „Bērnu oāze” Konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);
- ❖ reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” un dienas aprūpes centrs „Patvērumš” (Bruņinieku iela 10a);
- ❖ Latvijas Sarkanā Krusta dienas aprūpes centrs „Stropiņš” (Slokas iela 161);
- ❖ nodibinājuma „Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs” atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13), „Sirdsgaisma” (Ziepju iela 13) un daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes” (Ūnijas ielā 49).

10. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu, un dienas aprūpes centra pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2015. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2013	2014	2015
ACBĢ „Roku rokā”	33	61	52	72
ACBĢ „Sirdsgaisma”	25	50	49	59
KDC „Torņakalns”	25	52	38	33
DAC „Patvērumš”	10	20	20	21
DAC „Stropiņš”	20	37	33	31
DAC „Kīpsala”	-	58	-	-
DSPC „Paaudzes”	35	64	75	95
KOPĀ	148	342	267	311
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR		283 060	297 681	289 133

Dienas centru un dienas aprūpes centru klientu galvenās problēmas ir bērnu saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, sadzīves un pašaprūpes iemaņu trūkums, nesekmība, problēmas mācībās, pedagoģiskā ielaistība, emocionālā vardarbība ģimenē, bērnu pamešana novārtā, sociālās atstumtības problēma, saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, valsts valodas neprasme un grūtības komunicēt ar vienaudžiem.

Dienas centru un dienas aprūpes centru pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbības. Kopdarbība dienas centru un dienas aprūpes centru sportiskajās, radošajās, ārpus dienas centra vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām, un veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām. Bērniem dienas centru un dienas aprūpes centru pakalpojumā ietilpst arī iespēja paēst siltas pusdienas.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Saskaņā ar SOPA datiem 2015. gadā RSD redzeslokā bija **1 532** bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kas ir par 139 vairāk kā 2014. gadā. Sociālā darba pakalpojumus nodrošināja 10 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem traucējumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:

- ❖ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;
- ❖ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ❖ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvēršas dzīvesvietai tuvākajā RSD teritoriālajā centrā pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm. Klients aizpilda iesniegumu, norādot nepieciešamo pakalpojumu un izvērtē funkcionālos traucējumus apstiprinošu dokumentāciju. Sociālais darbinieks apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks izvērtē pakalpojuma piešķiršanu, pamatojoties uz Labklājības departamenta 2012. gada 11. janvāra iekšējo noteikumu Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” kārtību.

Izvērtējot pieprasītā pakalpojuma nepieciešamību, sociālais darbinieks sadarbojas ar RSD ergoterapeitu, kurš veic fiziskās vides novērtējumus klienta dzīvesvietā, atkarības pakāpi ikdienas aktivitāšu veikšanai mājās un pēc nepieciešamības izglītības iestādē un sagatavo atzinumu, iekļaujot ziņas par klienta funkcionēšanas līmeni un iespējamajiem risinājumiem fiziskās vides pielāgošanai.

Pēc pakalpojuma novērtēšanas sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti sekojoši sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi:

Īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem („Atelpas brīdis”)

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā līdz 45 dienām gadā, kurā bērniem uztur, attīsta pašaprūpes un sociālās prasmes, nodrošina saturīgu brīvā laika pavadīšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot klientu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas. Pakalpojums ietver sociālā darbinieka, fizioterapeita, ergoterapeita, logopēda konsultācijas un sociālā aprūpētāja, medicīnas aprūpes darbinieku pakalpojumus.

Atelpas brīža pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem no 2013. gada 1. janvāra nodrošina Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietne „Gaiļezers”. 2015. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 31 bērns.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei (*turpmāk – DAC bērnam ar funkcionāliem traucējumiem*)

DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – ir pakalpojums, kur dienas laikā tiek nodrošināta bērnu sociālā aprūpe un rehabilitācija. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datora apmācība. 2015. gadā trīs dienas aprūpes centros sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus nodrošināja:

❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” atbalsta centrā „Asniņš” tika nodrošināta sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija pirmsskolas vecuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tika organizētas nodarbības pašaprūpes iemaņu apguvei, intelektuālās un fiziskās attīstības veicināšanai. Bērniem bija iespēja saņemt logopēda un fizioterapeita asistenta konsultācijas.

❖ Biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” dienas aprūpes centrā nodrošināta bērna vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša sociālā aprūpe, rehabilitācijas pakalpojumi – ergoterapija, logoterapija, mūzikas terapija, datora apmācība, tematiski pasākumi un brīvā laika pavadīšana, kā arī individuālās konsultācijas un sociālais darbs ar bērna ģimeni.

❖ Rīgas 3. speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Vasaras mēnešos Rīgas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar funkcionāliem ierobežojumiem, tika piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums bija paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība DAC „Saulesvece””.

2015. gadā DAC pakalpojumus saņēma 73 bērni, kas, salīdzinot ar 2014. gadu, ir par 6 bērniem vairāk.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem traucējumiem un viņa ģimenei

Agrīnās korekcijas programma – pakalpojums, kura ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru dēļ bērniem ir attīstības traucējumi.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2015. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma 33 bērni.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums - ietver fizioterapeita, ģimenes ārsta, ergoterapeita, audiologopēda, speciālā pedagoga, sociālā darbinieka un citu speciālistu bērna funkcionālā stāvokļa novērtējumu, kā arī bērnam nepieciešamo konsultāciju, procedūru u.c., t.sk. vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””. 2015. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts 27 bērniem un viņu ģimenes locekļiem.

Individuālā sociālās rehabilitācijas programma ir pakalpojums, kurā tiek īstenota 10 mēnešu sociālās rehabilitācijas un apmācību programma. Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājas apstākļos.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”. 2015. gadā pakalpojumu saņēma 8 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojums, kura mērķis ir sniegt atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves. Pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta sociālu un garīgu vajadzību risināšana un apmierināšana, medicīniska sāpju un simptomu remdēšana un psiholoģisku palīdzību. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”. Paliatīvās aprūpes pakalpojuma ietvaros tika sniegtas 2 824 konsultācijas, t.sk. 1 638 sociālā darbinieka konsultācijas un 1 186 kapelāna konsultācijas.

2015. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojumu saņēma 39 bērni un viņu vecāki.

Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma - pakalpojums, kura ietvaros tiek nodrošināta psihosociālā un medicīniskā palīdzība bērniem ar garīgās veselības traucējumiem vecumā no 2 līdz 18 gadiem un viņu ģimenēm. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu - sociālā darbinieka, sociālā pedagoga, speciālā pedagoga un psihologa individuālās konsultācijas, kā arī iespēju apmeklēt atbalsta un izglītojošās grupas, radošās nodarbības, saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2012. gada oktobrī Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietnē „Gaiļezers”. 2015. gadā pakalpojumu saņēma 23 bērni.

Sociālpsiholoģiskais pakalpojums - atbalsta grupas vecākiem, kuri audzina bērnus ar īpašām vajadzībām, priekšlaicīgi dzimušus bērnus vai vecāki, kuri zaudējuši savus bērnus, kā arī šo vecāku ģimenes locekļi. Pakalpojuma ietvaros tiek sniegts atbalsts sarežģītā psihoemocionālā situācijā, veicinot personas psiholoģiskās un sociālās stabilitātes atgūšanu, palīdzot sadzīvot ar zaudējumu un veicinot cilvēkos savu spēku apzināšanos, izaugsmi un pašcieņu.

Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2012. gada aprīlī biedrībā „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”. 2015. gadā novadītas 3 grupu nodarbības 7 personām.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – nodrošina vecākiem psiholoģisku, atbalsta un izglītojošu palīdzību, savukārt bērniem veicina komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas. Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapija, smilšu terapija, mākslas terapija, kognitīvi biheiviorālā terapija u.c.

2015. gadā sniegtas 147 psihologa konsultācijas 25 personām.

11. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2015. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2013	2014	2015
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Asniņš”	6	9	8	6
DAC „Mēs esam līdzās”	20	29	25	30
DAC „Torņakalna rūķi”	10	17	18	18
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums vasaras brīvlaikā:				
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulsvece”	12	8	16	18
Individuālā sociālās rehabilitācijas programma Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	8	11	8	8
Īslaicīgā sociālā aprūpe („Atelpas brīdis”) BKUS novietne „Gaiļezers”	3 dienā	29	24	31
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes				

pakalpojums:				
Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	50	20	19	27
BKUS novietne „Gailezers”		5		
PVAC „Ziepniekkalns”		6		
Agrīnās korekcijas programma Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	20	35	34	33
Sociālās rehabilitācijas un agrīnās intervences programma BKUS novietne „Gailezers”	5 dienā	20	27	23
Paliatīvā aprūpe biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	nav noteikts	49	42	39
Atbalsta grupas vecākiem Biedrība „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”	12	11	5	7
Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	360 konsultācijas		36	25
KOPĀ		249	262	265
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	197 983	198 317	205 603

Izvērtējot sniegtos pakalpojumus ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, konstatēts, ka 2015. gadā salīdzinot, ar 2014. gadu, pakalpojumu saņēmušo klientu skaits ir palielinājies par 3 personām. 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu par 8 personām ir palielinājies klientu skaits individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojumam, un par 7 personām īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumam “Atelpas brīdis”.

Par 11 personām, salīdzinājumā ar 2014. gadu, ir samazinājies pieprasījums pēc psihologa konsultācijām bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Nepieciešams plānot vairāk par 3 psihologa konsultācijām bērnam kopā ar viņa likumisko pārstāvi, un/vai arī pakalpojumu tikai bērna likumiskajam pārstāvim, kurš audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem.

2015. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar sabiedriskajām organizācijām, līdzfinansēja dažādus projektus, kuros tika iesaistīti bērni ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļi, piemēram:

1. Biedrība „Latvijas Autisma apvienība” īstenoja radošo darbnīcu ciklu „Vizuālā atbalsta materiālu darbnīcas pozitīvai uzvedībai bērniem un jauniešiem ar uzvedības traucējumiem.”
2. Hroniski slimo bērnu draugu biedrība „Sūrābele” īstenoja pasākumu „Ziemassvētki nāk pār kanlniem” un ekskursiju „Pie delfīniem pēc prieka un palīdzības” pieredzes iegūšanai uz Klaipēdas Delfinterapijas centru.
3. Biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem” īstenoja pasākumu „Veselīga ģimene – veselīga sabiedrība”. Projekts ir orientēts uz praktiskām zināšanām, padomu un iemaņu gūšanu, ko pēc tam ģimenes varēs izmantot savās ikdienas gaitās. Projekta aktivitātes ir paredzētas radošas darbnīcas, fiziskas aktivitātes, vides izziņāšanas paredzēta hidroterapijas nodarbība.
4. Nodibinājums „Palīdzēsim.lv” īstenoja sociālu projektu „Aktīvais piedzīvojums dabā Pāvilosta II”. Projektā tika organizētas trīs dienu (2 nakts) aktīvas darbošanās pasākums ar nakšņošanu teltīs, skolas vasaras brīvlaikā, tādējādi saturīgi aizpildot brīvo laiku, iepazīstot jaunas sporta un aktīva dzīves veida iespējas, pilnveidojot komunikācijas un sadarbības prasmes, kā arī izglītojot bērnus un jauniešus Latvijas dabas resursu bagātībā un pieejamībā.

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga sociāla, psiholoģiska un cita veida palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām.

2015. gadā Rīgas pašvaldībā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem vecumā no 2 līdz 18 gadiem, sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm un ģimenēm, t.sk. tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja RPBJC krīzes centrs (30 vietas) un 3 līgumorganizācijas (103 vietas).

2015. gadā krīzes centra pakalpojumu saņēmušas 756 personas, salīdzinot ar 2014. gadu, pakalpojumu saņēmēju skaits samazinājies par 27 personām.

2015. gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja četras organizācijas:

- ❖ RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” - pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem (kopējais vietu skaits - 30);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”- pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem (kopējais vietu skaits - 40);
- ❖ Nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm (kopējais vietu skaits - 12).
- ❖ Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” Krīzes centrs „Burtnieks” (kopējais vietu skaits - 51).

12. tabula. Krīzes centra pakalpojumu saņēmušo personu skaits

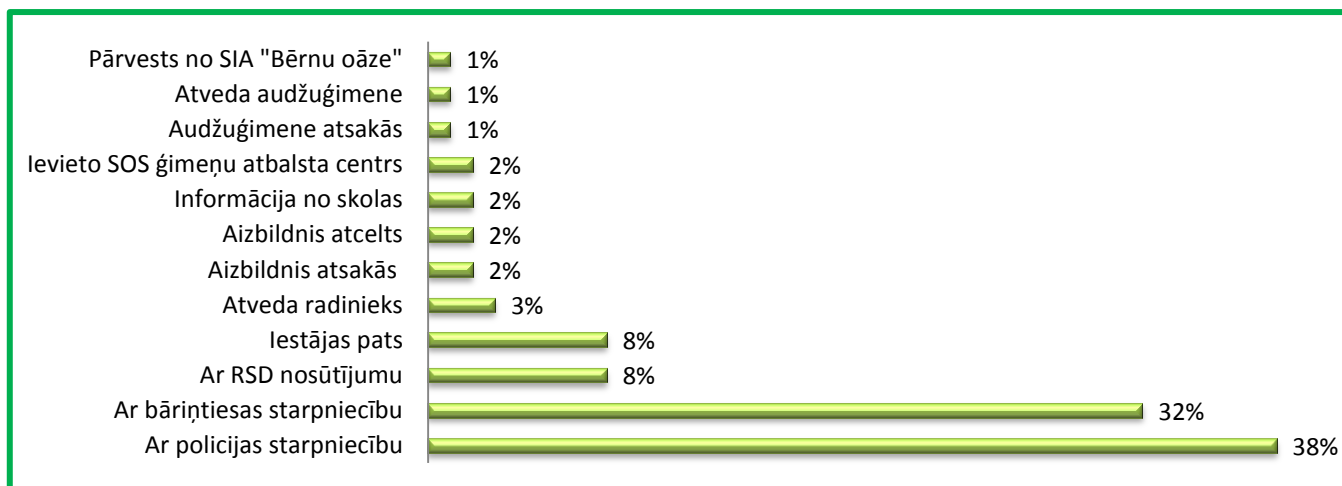
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	Gads		
	2013	2014	2015
Bērni no 2 līdz 18 gadiem	295	295	293
Pilngadīgas personas ar bērniem	489	488	463
t.sk. sievietes	171	172	162
t.sk. vīrieši	17	33	30
t.sk. bērni	301	283	271
KOPĀ	784	783	756
Faktiski izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	871 789	554 443	705 849

Analizējot krīzes centros esošo bērnu problemātiku, secināts, ka galvenie ievietošanas iemesli ir šādi: pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā. Joprojām aktualitāte ir pusaudži ar klaiņošanas pieredzi un smagām uzvedības problēmām, ieskaitot neatļauto vielu lietošanu, likumpārkāpumus. Jauniešiem ar šādām uzvedības problēmām nepieciešams īpašs pakalpojumu klāsts uzvedības korekcijas veicināšanai.

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt, sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir šādas: dzīvesvietas problēma, konflikti un vardarbība ģimenē, un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi.

2015. gadā par 3 personām ir samazinājies vīriešu skaits krīzes centros. Bērnu skaits no 2 līdz 18 gadiem salīdzinājumā ar 2014.gadu samazinājies par 2 personām. 2015.gadā no 756 personām pakalpojumu gada laikā atkārtoti saņēmušas 27 personas, 16 personas ir rotējušas starp krīzes centriem.

8. attēls. Bērnu iestāšanās iemesli krīzes centros

Konflikti un vardarbība ir saistīta ar saasinātām attiecībām ģimenes locekļu starpā. Visbiežāk tieši sievietes ar bērniem pamet dzīvesvietu partnera agresīvas uzvedības dēļ.

Materiālo līdzekļu trūkums, kas saistīts ar vecāku nodarbinātības problēmām, ja tie ilgstoši ir bez darba, zaudējuši darbam nepieciešamās prasmes vai kļuvuši atkarīgi no pašvaldības sociālajiem pabalstiem. Bieži vien vecāki nav motivēti meklēt algotu darbu.

Galvenie iemesli, ģimeņu nonākšanai krīzes centros, ir dzīvesvietas problēmas, kas saistītas ar citu veidu komplikētām sociālajām problēmām, vardarbību, problēmām ar bērnu aprūpi, konfliktsituācijām ģimenē, vecāku atkarības problēmām, sadzīves apstākļiem. Ir ģimenes, kas tiek ievietotas krīzes centrā ar mērķi novērot vecāku spējas aprūpēt bērnus.

Ņemot vērā, ka joprojām savu aktualitāti saglabā dzīvesvietas problēma, ļoti pieprasīts ir īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums.

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas nodrošina RSD teritoriālo centru sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem. Kopš 2013. gada aprīļa pakalpojumu Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošina Latvijas Sarkanais Krusts. Pašreiz sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz 6 mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 52 personām dienā. Īslaicīgās mītnes pakalpojums ir ļoti aktuāls un pieprasīts RSD klientu vidū un jau vairākus mēnešus visas 52 vietas ir aizņemtas. Visbiežāk Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums tiek nodrošināts ģimenēm un bērniem kā nākamais posms pēc krīzes centra pakalpojuma saņemšanas. 2015. gadā pakalpojumu saņēma 180 personas, kas ir par 39 personām vairāk nekā 2014. gadā.

2015. gadā īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumam izlietoti EUR 37 972.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā (pārdzīvota vardarbība, pašnāvības domas, šķiršanās, tuva cilvēka nāve, pārdzīvoti nelaimes gadījumi). Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām. 2015. gadā kopumā sniegtas 6 277 zvanu konsultācijas, t.sk. 5715 konsultācijas pieaugušajiem krīzes situācijā un 5 konsultācijas bērniem, kā arī 557 informatīvo zvanu konsultācijas. Salīdzinot ar 2014. gadu, 2015. gadā sniegtas par 1 540 zvanu konsultācijām mazāk.

Pieprasījums pēc krīzes konsultācijām bērniem 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu ir samazinājies par 31 konsultāciju. Bērniem ir iespēja arī izmantot bezmaksas bērnu un jauniešu uzticības tālruni - pakalpojumu nodrošina Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija. Aktuālākās problēmas bērniem ir attiecību problēmas, atkarības problēmas un piedzīvotā vardarbība. Pieaugušajiem zvanu iemesls ir vientulība, psihiskas saslimšanas, pašnāvības domas, attiecību problēmas ar partneri. Informatīvo zvanu skaits ir samazinājies par 37 zvaniem.

13. tabula. Konsultatīvā krīzes centra pakalpojumi 2013. – 2015. gadā

Pakalpojuma veids	Personu skaits		
	2013	2014	2015
Krīzes tālruņa konsultāciju skaits	6 614	7 223	5 720
Informatīvo zvanu skaits	816	594	557
Kopējais zvanu skaits	7 430	7 817	6 277

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērnu tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, **bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu** skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat. 14. tabulu).

Audzūģimenes

Audzūģimene ir ģimene, kas bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2015. gada beigās Rīgā bija 62 audžuģimenes, no tām 57 audžuģimenēs bija ievietoti 100 bērni.

2015. gadā no jauna audžuģimenēs tika ievietoti 65 bez vecāku gādības palikuši bērni un kopumā Rīgā un ārpus Rīgas 112 audžuģimenē atradās 205 Rīgas bērni, kas ir par 2 bērniem vairāk salīdzinoši ar 2014. gadu.

14. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits

Ārpusģimenes aprūpes veids	2013	2014	2015
Aizbildnība	1 114	1 129	1 079
Audzūģimene	214	203	205
Bērnu aprūpes iestāde (t.sk. bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	505	445	418

Svarīgi ir veidot izpratni iedzīvotāju vidū par ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu vajadzībām, attīstot un popularizējot audžuģimeņu kustību, lai pēc iespējas vairāk bērniem būtu pieejams ārpusģimenes aprūpes pakalpojums ģimeniskā vidē, ja to nav iespējams nodrošināt bērnam paliekot tuvinieku ģimenē – aizbildnībā. Aizbildņiem un audžuģimenēm Rīgas pašvaldībā tiek sniegts gan materiālais, gan konsultatīvi izglītojošais atbalsts.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

Aizbildnis saņem šādus valsts noteiktos pabalstus:

- ❖ **valsts sociālo pabalstu** par katru aizbildnībā esošo bērnu EUR 45,53 mēnesī. Ja par bērnu ir piešķirta pensija par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantiju fonda vai ģimenes valsts pabalsts, izmaksājamo pabalstu samazina par attiecīgo summu. Ja par bērnu invalīdu piešķirta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta, izmaksājamo pabalstu par piemaksas apmēru nesamazina;
- ❖ **atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu** EUR 54,07 mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita;
- ❖ **valsts sociālos pabalstus, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.**

Rīgas pašvaldība, līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu, par katru otro un nākamo bērnu aizbildnim maksā aizbildņa atlīdzību EUR 54,07, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni.

2015. gada nogalē aizbildnībā atradās 1 079 Rīgas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2015. gadā bija EUR 101 191.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

Valsts atbalsts audžuģimenei:

- ❖ atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu – EUR 113,83 mēnesī (neatkarīgi no bērnu skaita audžuģimenē);
- ❖ ģimenes valsts pabalsts EUR 11,38 (par pirmo bērnu), EUR 22,76 (par otro bērnu), EUR 34,14 (par trešo un katru nākamo bērnu).

Rīgas pašvaldība papildus valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

- ❖ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – EUR 277,50 (mēnesī par katru bērnu);
- ❖ Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei – EUR 163,63 (vienu reizi gadā);
- ❖ Pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – EUR 213,43 mēnesī.

Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums audžuģimenēm 2015. gadā bija EUR 783 968.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē sniedzot arī konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, Rīgas pašvaldība sadarbībā ar nodibinājumu „Sociālo pakalpojumu aģentūra” kopš 2012. gada realizē sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” (turpmāk – Atbalsta programma).

Audžuģimene, kā arī aizbildnis vai adoptētājs, uzņemas faktiski sveša bērna, kurš ir guvis dažāda veida psihoemocionālas un nereti fiziskas traumas, aprūpi, tādēļ ir svarīgi nodrošināt atbalsta un konsultatīvos pakalpojumus šai specifiskajai mērķa grupai. Atbalsta programma tiek nodrošināta Rīgā deklarētajām audžuģimenēm un audžuģimenēm ārpus Rīgas, kurās ir ievietoti Rīgas bērni, kā arī aizbildņu un adoptētāju ģimenēm, kurām RSD ir konstatējis pakalpojuma nepieciešamību.

Atbalsta programma audžuģimenēm nodrošina konsultācijas ar sociālo darbinieku, psihologu, patronāžas pakalpojumu (audžuģimenes apsekojums dzīvesvietā), mentoru ģimeņu pakalpojumu (pieredzējušo audžuģimeņu atbalsts, padoms, pieredzes apmaiņa, mentoru pakalpojumu audžuģimenes sniedz brīvprātīgi), dalību atbalsta grupās, bērna tikšanos ar bioloģisko ģimeni speciālista klātbūtnē, speciālā pedagoga konsultācijas, krīzes konsultācijas pakalpojumu audžuģimenes dzīvesvietā, un psihoterapeita pakalpojumus, kā arī izglītojošo semināru audžuģimenēm un bērnu uzraudzību semināra norises laikā).

2015. gadā Atbalsta programmu audžuģimenēm ir saņēmušas 74 audžuģimenes (137 personas), kas ir par 8 audžuģimenēm mazāk nekā 2014. gadā. 2015. gadā Rīgā audžuģimenes statusu ieguvušas 7 jaunas audžuģimenes.

Atbalsta programma aizbildņiem nodrošina sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, patronāžas pakalpojumu, konsultatīvā un informatīvā tālruņa pakalpojumu, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, dalību atbalsta grupās un bērnu emocionālās audzināšanas grupas. 2015. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma 67 aizbildņu ģimenes (99 personas), kas ir par 13 aizbildņu ģimenēm mazāk nekā 2014. gadā, tomēr pozitīvi ir tas, ka aizbildņu vidū šis atbalsta pakalpojums ir pieprasīts, jo aizbildņi nereti ir bērna bioloģiskās ģimenes radnieki un tādējādi tiek veicināta izpratne par bērna vajadzībām tieši bērna bioloģiskajā ģimenē.

Atbalsta programmas pakalpojumi adoptētājiem nodrošina psihologa pakalpojumu (gan adoptētājam, gan bērnam), psihoterapeita, informatīvā tālruņa pakalpojumu un apmācību semināru. Atbalsta programma adoptētāju vidū pamazām kļūst populāra, un aizvien vairāk adoptētāju šos pakalpojumus izmanto. Līdz šim, Latvijā normatīvie akti paredz adopcijas noslēpumu, t.i. aizliegumu izpaust ziņas par adopciju bez adoptētāju piekrišanas, un daudzi adoptētāji izvēlas saglabāt adopcijas faktu noslēpumā. Adopcijas popularitāte, izpratne par adopciju un bērna vajadzībām lēnām pieaug. Pozitīvi, ka adoptētāju skaits, kuri vēršas pēc palīdzības, ir samērā stabils. 2015. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu ir saņēmušas 15 adoptētāju ģimenes (42 personas), kas ir par 2 ģimenēm mazāk nekā 2014. gadā. (skat. 15. tabulu).

15. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmušo klientu skaits

Mērķa grupa	2013	2014	2015
Audžuģimenes / personas	84 / 217	82 / 213	74 / 137
Aizbildņu ģimenes / personas	57 / 110	80 / 143	67 / 99
Adoptētāju ģimenes / personas	9 / 31	17 / 41	15 / 42

Sociālā pakalpojuma „**Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem**” plānotais finansējums 2015. gadam bija EUR 79 585, izlietots EUR 79 531.

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (turpmāk - bērnu nams) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2015. gadā bērnu nama pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem sniedza RPBJC 7 struktūrvienības (266 vietas) un 11 līgumorganizāciju iestādes (166 vietas), skat. 16. tabulu. Kopumā bērnu nama pakalpojumu 2015. gadā saņēma 458 bērni, kas ir par 66 bērniem mazāk nekā 2014. gadā.

2015. gadā Labklājības departaments noslēdza sadarbības līgumu ar RSD, Rīgas bāriņtiesu, RPBJC un Biedrību „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs” par sadarbību un starpinstitucionālas Izvērtēšanas komisijas izveidi (turpmāk – Komisija), lai attiecīgo kompetenču līmenī, izvērtējot bērna vajadzības un sociālo situāciju, pieņemtu lēmumu par piemērotākās ārpusģimenes aprūpes iestādes pakalpojuma nodrošināšanu bērnam, par kuru pieņemts lēmums ieviešanai ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Piemērotākā ārpusģimenes aprūpes iestāde tiek izvēlēta no RPBJC struktūrvienībām un iestādēm, ar kurām Labklājības departamentam ir noslēgts līgums par pakalpojuma nodrošināšanu.

Lemjot par bērna ieviešanu iestādē tiek ņemti vērā tādi faktori kā bērna kontakts ar bioloģisko ģimeni, veselības problēmas, izglītības iespējas, bērna vecums, vienas ģimenes bērnu daudzums u.c. Primāri tiek izvērtēta iespēja nodrošināt bērna aprūpi ģimenes tipa modelī vai atbilstošākajā struktūrvienībā RPBJC, kur arī tiek realizēti dažādi aprūpes modeļi - ģimenes tipa aprūpes modelis, jauniešu mājas aprūpes modelis vai aprūpe atbilstoši bērna vecumam vai veselības stāvoklim.

2015. gadā aktualizējās nepieciešamība nodrošināt ārpusģimenes aprūpi bez vecāku gādības palikušām nepilngadīgām jauniešiem, kurām ir iestājusies grūtniecība, kā arī aprūpi pēc bērna piedzimšanas. Saskaņā ar Valsts Bērnu tiesību aizsardzības likuma 29.¹ pantu „ārpusģimenes aprūpē esošai nepilngadīgai mātei ir tiesības palikt kopā ar savu bērnu”, bet saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un palīdzības likumu, bērniem no 0 - 2 gadiem ārpusģimenes aprūpe tiek nodrošināta par valsts budžeta līdzekļiem valsts sociālās aprūpes centros, savukārt, bērniem no 2 - 18 gadiem ārpusģimenes aprūpi nodrošina pašvaldība. Ņemot vērā minēto, radās nepieciešamība veidot jauna veida pakalpojumu - ārpusģimenes aprūpi nepilngadīgai grūtniecei un nepilngadīgai mātei kopā ar bērnu. Šāda pakalpojuma izveide ir būtiska, lai atbalstītu un stiprinātu mātes lomu, kā arī mātes un bērna saikni grūtniecības periodā un pirmajos dzīves mēnešos, attīstītu bērna aprūpes prasmes un veicinātu iemaņas sekmīgas patstāvīgas dzīves uzsākšanai. Pamatojoties uz minēto, Labklājības departaments 2015. gadā kā pilotprojektu attīstīja jaunu pakalpojumu – ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija ārpusģimenes aprūpē esošām nepilngadīgām grūtniecēm un nepilngadīgām mātēm ar bērnu. Minēto pakalpojumu nodrošināja biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Valmieras SOS bērnu ciematā.

Jau trešo gadu saglabājas pozitīva tendence samazināties institucionālo pakalpojumu saņēmēju skaitam. 2015. gadā institucionālo pakalpojumu ir saņēmušas par 66 personām mazāk nekā 2014. gadā un par 134 personām mazāk nekā 2013. gadā (skat.16. tabulu).

2015. gadā tika izbeigta sadarbība ar līgumorganizāciju Asociācija „Dzīvesprieks”, kura mainīja darbības profilu. Minētajā iestādē pakalpojumu saņēma 4 jaunieši, no kuriem viens sasniedza pilngadību, vienam tika nokārtota aizbildnība, bet divi tika pārvietoti pakalpojuma saņemšanai jauniešu mājā citās aprūpes iestādēs, kā arī gada nogalē tika izbeigta sadarbība ar Jelgavas novada pašvaldības Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāli, jo iestādē tika samazināts vietu skaits.

16. tabula. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits 2013. – 2015. gadā

	2013	2014	2015
Vietu skaits	494	450/432	413
No jauna institūcijā iestājušās personas	174	97	108
No institūcijas izstājušās personas	190	171	121
Pakalpojumu saņēmušās personas	592	524	458

Finanšu izlietojumu pašvaldības un līgumorganizāciju bērnu namos atspoguļots 5. tabulā.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līgumorganizācijām 2015. gadā izlietoti EUR 954 45.

Līgumorganizācijas, kuras sniedza ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu Rīgas bērniem 2015. gadā:

- ❖ Nodibinājums „Fonds „Grašu bērnu ciemats””;
- ❖ Ventpils novada bērnu nams „Stikli”;
- ❖ Alojas novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”;
- ❖ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē un SOS bērnu ciematā Valmierā);
- ❖ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāles „Rīga” un „Pļavnieki”;
- ❖ Valkas novada atbalsta centrs „Saulīte”;
- ❖ Kokneses novada Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”;
- ❖ Tiskādu bērnu nams;
- ❖ Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- ❖ Biedrība „Asociācija „Dzīvesprieks””;
- ❖ Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāle.

17. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)	
	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos
2013	357	235	3 415 093	1 277 477
2014	310	214	3 257 637	1 015 327
2015	253	205	3 382 188	1 164 632

2015. gadā pašvaldības bērnu namā ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu saņēmuši par 57 bērniem mazāk kā 2014. gadā un par 104 bērnu mazāk kā 2013. gadā, savukārt, līgumorganizāciju bērnu namos 2015. gadā pakalpojumu ir saņēmuši par 9 bērniem mazāk nekā 2014. gadā un par 30 bērniem mazāk kā 2013. gadā.

2015. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem, ir samazinājies bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits – par 20 bērniem mazāk kā 2014. gadā un par 10 mazāk nekā 2013. gadā. Salīdzinājumā ar 2014. gadu par 5 bērniem ir samazinājies adoptēto bērnu skaits, bet salīdzinājumā ar 2013. gadu – palielinājies par 8 bērniem. Aizbildnībā nodoto un audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits ir vienāds – 11, bet abos rādītājos tas ir mazāks salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem – aizbildnībā salīdzinājumā ar 2014. gadu par 9 bērniem un salīdzinājumā ar 2013. gadu par 6 bērniem mazāk, savukārt audžuģimenē ievietoto bērnu skaits, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir samazinājies par 6, bet salīdzinājumā salīdzinājumā ar 2013. gadu – par 26 mazāk. Samazinājies arī to bērnu skaits, kuru izstāšanās iemesla norādīts „cits iemesls”, t.i. piešķirts atbilstošāks pakalpojums – 1 gadījumā grupu dzīvoklis, 1 gadījumā valsts sociālās aprūpes centrs.

18. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu namiem 2013. - 2015. gadā

	2013	2014	2015
Atgriezušies pie vecākiem	34	42	24
Adoptēti	20	33	28
Nodoti aizbildnībā	17	20	11
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	37	17	11
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	51	51	45
Cits iemesls	31	8	2
KOPĀ	190	171	121

Sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

Rīgas pilsētas pašvaldībā sociālais darbs ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bārenis), kuri ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga Bāreņa 24 gadu vecumam, tiek veikts saskaņā ar Labklājības departamenta iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”. Kārtība paredz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (turpmāk – ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar Bāreņiem un pilngadību sasniegušu Bāreņiem.

2015. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 11 RSD sociālie darbinieki. 2015. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija 731 pilngadīgs Bārenis (1 darbiniekam vidēji bija 66 klientu lietas, no tām, veicot sociālo darbu ar gadījumu, 1 darbiniekam vidēji 18 klientu lietas bija aktīvas). Visi minētie sociālie darbinieki veica sociālo darbu ar gadījumu arī ar citu mērķa grupu klientiem - ģimenēm ar bērniem, ar ģimenēm, kurās ir bērns invalīds u.c. mērķa grupām. Salīdzinoši 2014. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 11 RSD sociālie darbinieki, kuru redzeslokā bija 969 pilngadīgi Bāreņi (1 darbiniekam vidēji bija 88 klientu lietas).

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreņiem patstāvīgai dzīvei, t.i. Bāreņiem ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.c. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams sociālā dienesta sociālā darbinieka atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2015. gadā no iepriekš minētā RSD redzeslokā esošā pilngadīgo Bāreņu skaita (731), sociālais darbs ar gadījumu veikts ar 205 jeb 28% Bāreņiem, t.sk.:

- ar 126 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i. ar 26% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (487);
- ar 72 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i. ar 32% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (220);
- ar 7 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i. ar 29% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (24).

Salīdzinoši 2014. gadā sociālais darbs ar gadījumu tika veikts ar 288 jeb 30% pilngadīgiem Bāreņiem. Tas nozīmē, ka 2015. gadā salīdzinoši ar 2014. gadu sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem tika veikts par 83 gadījumiem mazāk. Samazinājums skaidrojams ar kopējo Bāreņu, kuri uzturas ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē, skaita samazinājumu.

Visbiežāk Bāreņiem konstatētās trūkstošās prasmes un resursi - prasmes vai izglītība darba atrašanā, prasmes mājokļa jautājuma risināšanā, neorientēšanās daudzajos normatīvajos aktos, līdz ar to nepieciešamība pēc juridiskajām konsultācijām (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā u.c.), apgrūtināta saskarsme ar apkārtējiem cilvēkiem. Daļai pilngadīgo Bāreņu ir atkarības, vardarbīga uzvedība, kā arī tendence veikt likumpārkāpumus. 2015.gadā, veicot sociālo darbu ar gadījumu, no 288 Bāreņiem – 61% pilngadīgo Bāreņu sociālie darbinieki identificēja problēmas, kas saistītas ar saskarsmi (t.sk., konflikti), 49% - mājokļa jautājuma, 40% - nodarbinātības, 34% - atkarības, 31% -

izglītības, 30% sociālo prasmju trūkuma (bērnu audzināšana un aprūpe, sadzīves vadīšana, pašaprūpe), 7% veselības, 4% - nenokārtotu dokumentu, 3% - uzvedības (likumpārkāpumi), 3% - valsts valodas atestācijas trūkuma problēmas.

Savukārt 526 jeb 72% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (731), 2015. gadā pēc pilngadīgo Bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas, Bāreņiem sniegts atbalsts, piešķirtas valsts noteiktās sociālās garantijas, bet sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts, t.sk.:

- ar 361 Bāreņi, kuram pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i. ar 74% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (487);

- ar 148 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i. ar 67% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (220);

- ar 17 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i. ar 71% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (24).

Sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts:

- 305 jeb 58% gadījumu, ja jauniešs pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās bija spējīgs dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta;

- 98 jeb 19% gadījumu jauniešs nebija motivēts sadarboties ar sociālo darbinieku;

- 123 jeb 23% gadījumu, ja pilngadīgo Bāreņu dzīvesvieta bija ārpus Rīgas.

Salīdzinoši 2014. gadā sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts 681 jeb 70% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (969), t.sk. 534 vai 78% gadījumos sociālo darbu ar gadījumu nebija nepieciešamības uzsākt, 37 jeb 5% gadījumos Bāreņis atteicās no sadarbības, bet 110 vai 16% gadījumos Bāreņi dzīvoja ārpus Rīgas. Tas nozīmē, ka 2015. gadā salīdzinoši ar 2014. gadu par 155 gadījumiem samazinājās gadījumu skaits, kad sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem netika veikts. Samazinājums skaidrojams ar kopējo Bāreņu skaita samazinājumu, kuri uzturas ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē.

2015. gadā kā jauni RSD klienti reģistrēti 117 pilngadīgie Bāreņi, no kuriem ar 41 (35%) netika veikts sociālais darbs ar gadījumu, bet ar 76 (65%) tika veikts sociālais darbs ar gadījumu. No minētajiem 76 Bāreņiem, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu, 5 bija no audžuģimenes (4% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita), 45 – pēc aizbildnības (38% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita), 26 – pēc ārpusģimenes aprūpes institūcijas (22% no kopējā pirmreizēji reģistrēto klientu skaita) (skat.19. tabulu).

Neskatoties uz to, ka ar visiem pirmreizēji reģistrētiem Bāreņiem nav nepieciešamības veikt sociālo darbu ar gadījumu, RSD darbinieki, pirmā gada laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bāreņim, pastiprināti pievērš uzmanību šīm personām un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai, t.sk. ne retāk kā vienu reizi pusgadā Bāreņi apmeklē dzīvesvietā, nepieciešamības gadījumā Bāreņim ir iespēja saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu.

Apkopojot iepriekš minēto, jāsecina:

❖ Pilngadīgiem Bāreņiem RSD tiek piedāvāta iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu un palīdzību;

❖ 2015. gadā RSD redzeslokā esošajiem 28% (205) pilngadīgajiem Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes bija grūtības uzsākt patstāvīgu dzīvi (tie bija 126 Bāreņi, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, 72 Bāreņi, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā un 7 Bāreņi, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē). Šiem Bāreņiem RSD sniegts atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā, veicot sociālo darbu ar gadījumu;

❖ Lai ārpusģimenes aprūpes laikā Bāreņi tiktu sagatavoti patstāvīgai dzīvei, aizbildņu ģimenēm un audžuģimenēm tiek sniegts Rīgas pilsētas pašvaldības atbalsts no 2012. gada 1.jūnija nodrošinātā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” ietvaros (detalizētāku informāciju skatīt sadaļā „Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem”), kā arī ārpusģimenes aprūpes institūciju galvenajos pienākumos ietilpst aktivitāšu īstenošana, kas vērstas uz institūcijās dzīvojošo Bāreņu sadzīves un sociālo prasmju attīstīšanu.

19. tabula. Darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem Rīgas Sociālajā dienestā 2013. – 2015. gadā

Pārskata periods	Bāreņim sniegts atbalsts, bet nav veikts sociālais darbs ar gadījumu						Ar Bāreņiem veikts sociālais darbs ar gadījumu				tai skaitā			Bāreņu skaits kopā	Periodā no jauna reģistrētie Bāreņi	tai skaitā		No jauna reģistrētie Bāreņi, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu		
	no audžuģimenes pēc aizbildnības	pēc institūcijas	kopā	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita ārpus Rīgas dzīvojošie	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita, cik Bāreņi atteikušies no sadarbības	aktīvas lietas	neaktīvas lietas	slēgtas lietas (netiek turpināta sociālā gadījuma risināšana)	kopā	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	nav veikts sociālais darbs ar gadījumu			veikts sociālais darbs ar gadījumu	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	
2013	30	171	92	293	109	*	153	128	28	522	117	233	172	815	132	*	*	*	*	*
2014	19	439	223	681	110	37	127	72	89	288	7	155	99	969	165	82	83	3	39	41
2015	17	361	148	526	123	98	95	29	81	205	7	126	72	731	117	41	76	5	45	26

*dati netika uzskaitīti

2015. gadā tika uzsākts darbs, lai pilnveidotu SOPA, izveidotu un integrētu tajā esošo pilngadīgā Bāreņa sociālās situācijas un sociālās funkcionēšanas izvērtējuma elektronisko sistēmu (turpmāk – SF modulis). 2015. gada septembrī SF modulis tika izveidots, kā arī veikta tā testēšana praksē. SF modulis ir nodots lietošanā RSD un bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju sociālajiem darbiniekiem un no 2015. gada novembra tiek pielietots sociālajā darbā ar Bāreņiem. SF moduļa galvenās priekšrocības:

1. Veicot sociālo darbu ar Bāreņiem, varēs secināt, kā dinamikā mainās personas sociālās funkcionēšanas spējas, noteikt trūkstošās prasmes un resursus, identificēt un apkopot sociālās problēmas gan personai, gan noteiktai personu grupai;
2. Nav nepieciešams lietot (drukāt) papīra veidlapas datu aizpildīšanai, jo dati tiks ievadīti un apkopoti elektroniskajā sistēmā – SF modulī;
3. Veicinās institūciju sadarbību un operatīvu datu apmaiņu, piemēram, starp ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma institūcijām un Rīgas Sociālo dienestu;
4. Varēs veikt regulāru datu analīzi, tajā skaitā korelēt datus par Bāreņu sociālās funkcionēšanas spējām, kā arī salīdzināt datus starp institūcijām.
5. Mazinās sociālā darbinieka klienta sociālās situācijas novērtējuma subjektivitātes risku, tādējādi padarot sociālās situācijas novērtējumu objektīvāku;
6. Sniegs atbalstu pašvaldības sociālo pakalpojumu politikas plānošanā un attīstībā, jo skaidri parādīs, kādas ir Bāreņu biežāk sastopamās sociālās problēmas, kādu problēmu risināšanai nepieciešami jauni sociālie pakalpojumi. Pašvaldības budžeta līdzekļi tiks novirzīti mērķtiecīgi - būtiskāko Bāreņu sociālo problēmu risināšanai pašvaldībā;
7. Regulāra politikas novērtēšana ļaus sagatavot ieteikumus atbildīgajām valsts institūcijām, lai novērstu vai mazinātu trūkumus ārpusģimenes aprūpes sistēmā, t.sk. plānotu efektīvāku deinstitucionalizācijas procesu.

Elektroniskais SF modulis ir izveidots, ietverot galvenos sociālās funkcionēšanas izvērtējuma kritērijus – „Mājoklis”; „Nodarbinātība”; „Izglītība”; „Ienākumi”; „Atkarības”; „Veselība”; „Sociālās prasmes”; „Sadzīves prasmes”, kā arī apakškritērijus, kuros galvenie kritēriji ir izvērstāki. Attiecīgi katram kritērijam un apakškritērijam var izvēlēties atbilstošu pakāpes vērtējumu: „Augsta sociālās funkcionēšanas (turpmāk - SF) spēja/Norma”; „Vidēja SF spēja/Ir atsevišķas grūtības”; „Zema SF spēja/Apgrūtināta SF spēja”. Lai sociālais darbinieks pēc iespējas precīzāk varētu noteikt atbilstošu vērtējumu kritērijam, katram vērtējumam ir sniegts skaidrojums par tā nozīmi. Šajā skaidrojumā minētas biežāk sastopamās situācijas klienta SF pakāpes noteikšanai. Sociālais darbinieks atbilstoši katra klienta individuālajai situācijai un vajadzībām nosaka atbilstošāko skaidrojumu. Pēc klienta SF izvērtēšanas, ja kādā no kritērijiem konstatēta vidēja vai zema SF, sociālais darbinieks nodrošina klientam atbalsta un palīdzības sniegšanu konkrētās problēmas risināšanā, ja nepieciešams, piesaistot atbilstošu pakalpojumu/resursu. SF modulī ir iestrādāta informatīva sadaļa par pieejamiem sociālajiem pakalpojumiem Rīgas pilsētas pašvaldībā klienta sociālās problēmas risināšanai, kas informatīvi palīdz sociālajam darbiniekam orientēties un noteikt piemērotāko atbalsta veidu darbā ar klientu. SF moduļa aizpildīšanai nav noteikts laika periods, tas var aizņemt vairākas konsultācijas. Sociālajam darbiniekam ir jāizmanto dažādas metodes, lai noskaidrotu Bāreņa SF līmeni noteiktam kritērijam (piemēram, testi, novērtēšanas skalas, intervijas un tml.). Šo SF moduli Bāreņu sociālās funkcionēšanas spēju novērtēšanai izmanto mēnesi pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās, kā arī atbilstoši noteiktajai prasībai - SF novērtēšanu veikt ne retāk kā ik pēc 3 mēnešiem.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ❖ aprūpe mājās;
- ❖ silto pusdienu piegāde mājās;
- ❖ pakalpojums „Drošības poga”;
- ❖ pavadona - asistenta pakalpojums.

2015. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus nodrošināja 6 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgti 8 pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, t.sk. aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 5 līgumorganizācijas,

pakalpojumu silto pusdienu piegāde mājās – 1, pakalpojumu „Drošības poga” – 1, pavadoņa - asistenta pakalpojumu – 1.

2015. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā kopumā saņēmušas 7 460 personas. Minēto pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. aprūpes mājās pakalpojuma (pakalpojuma sniedzēja veidā un materiāla atbalsta veidā), silto pusdienu piegādes mājās pakalpojuma, pakalpojuma „Drošības poga”, pavadoņa - asistenta pakalpojuma nodrošināšanai 2015. gadā kopumā izlietoti EUR 8 986 307 (skat. 5. tabulu).

Pakalpojumu saņēmēju skaits 2015. gadā (7 460) salīdzinājumā ar 2014. gadu (6 410) ir par 1 050 personām jeb 16% lielāks, arī izlietotais finansējums 2015. gadā (EUR 8 986 307) ir par EUR 1 829 235 jeb 26% lielāks nekā 2014. gadā (EUR 7 157 072).

2015. gadā salīdzinoši ar 2014. gadu ir pieaudzis aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits. Vislielākais bija aprūpes mājās pakalpojuma materiālā atbalsta veidā saņēmēju skaita pieaugums par 795 personām jeb 47%, kā arī šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums par EUR 314 842 jeb 55%. Tendenci var skaidrot ar to, ka no 14.08.2014. vienādoti nosacījumi aprūpes mājās pabalsta un pakalpojuma saņemšanai, t.i. līdz minētajam datumam daļai personu, kuru ienākumi neatbilda noteiktajiem kritērijiem, bija jāizvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēja sniegtu pakalpojumu nevis pabalstu (pašreiz aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā). Savukārt aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma sniedzēja veidā 2015. gadā saņēma par 324 personām jeb 7% vairāk nekā 2014. gadā, finansējuma pieaugums – par EUR 1 592 094 jeb 26%.

Pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēju skaits 2015. gadā (445) salīdzinājumā ar 2014. gadu (434) pieauga par 11 personām jeb 3%, bet izlietotais finansējums – par EUR 11 071 jeb 16%.

Saistībā ar sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju regulāru vajadzību atkārtotu izvērtēšanu un iespēju produktu piegādi un ēdiena pagatavošanu nodrošināt aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros, 2015. gadā silto pusdienu piegādi mājās (361) saņēma par 118 personām jeb 25 % mazāk nekā 2014. gadā (479).

Arī pavadoņa - asistenta pakalpojumu 2015. gadā (46) salīdzinoši ar 2014. gadu (54) saņēma par 8 personām jeb 15% mazāk. Šī tendence ir skaidrojama ar to, ka saskaņā ar Invaliditātes likumu no 2011. gada 1. janvāra personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu, bet no 2013. gada 1. janvāra MK noteiktajā kārtībā personām ar I un II grupas invaliditāti un bērniem invalīdiem ir iespēja saņemt no valsts budžeta finansēto asistenta pakalpojumu. Līdz ar to minētā valsts pabalsta un pakalpojuma saņēmējiem nav nepieciešamība saņemt pašvaldības atbalstu pavadoņa - asistenta pakalpojuma nodrošināšanā.

Tāpat kā iepriekšējos gados vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personām nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2015. gadā salīdzinoši ar 2014. gadu klientu skaits ar noteikto 1. aprūpes līmeni (līdz 4 stundām nedēļā) ir palielinājies par 312 personām jeb 43%, ar 2. līmeni (līdz 6 stundām nedēļā) - palielinājies par 384 personām jeb 33%, ar 3. līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) – palielinājies par 549 personām jeb 21% un ar 4. aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) – palielinājies par 636 personām jeb 25%. Aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2015. gadā (2 066 095) salīdzinoši ar 2014. gadu (1 971 729) ir palielinājies par 94 366 stundām jeb 5%.

Minētās tendences var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos (saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2015. gada 31. decembrī (51 197) bija par 1 447 personām ar invaliditāti jeb par 3% vairāk nekā 2014. gada 31. decembrī (49 750)).

2015. gadā Labklājības departamentā darbojās darba grupa, kuras darbības laikā tika veikts pētījums par aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanas pilnveidošanu. Pētījuma laikā pilnveidota klientu pašaprūpes spēju un vajadzību novērtēšanas veidlapa, kuru RSD praksē izmanto no 2015. gada februāra. Rezultātā aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2015. gadā (2 066 095), neskatoties uz klientu skaita pieaugumu par 324 personām jeb 7%, palielinājās tikai par 94 366 stundām jeb 5% salīdzinājumā ar 2014. gadu (1 971 729). Šis palielinājums ir daudz mazāks nekā iepriekšējos gados. Piemēram, 2014. gadā, pie klientu skaita pieauguma par 568 personām jeb 14%, aprūpes stundu skaits (1 971 729) bija par 465 346 stundām jeb 31% lielāks salīdzinājumā ar 2013. gadu (1 506 383), bet 2013. gadā, klientu skaitam pieaugot par 476 personām jeb 13%, aprūpes stundu skaits (1 506 383) bija par 342 853 stundām jeb 30% lielāks nekā 2012. gadā (1 163 530). Tāpat darba grupa secināja, ka aprūpes mājās pakalpojuma pilnveidošanai, efektīvākais veids ir klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem izvērtēšanas administrēšanas elektroniskās sistēmas (ApSis) ieviešana praksē.

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2016. gadā aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits un apjoms turpinās pieaugt.

20. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Personu skaits	5 748	6 602	7 460
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	5 136 795	7 195 573	8 986 307*

* no 2015. gada 1. februāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no EUR 3,30 līdz EUR 3,70 jeb par 12,1% (pieauguma summa EUR 749 467)

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras tā nevar veikt pati (skat. 21. tabulu).

21. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2015. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 4 972 personām, pērkot pakalpojumu no 5 līgumorganizācijām - SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu EUR 7 776 358 (skat. 22. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz Latvijas Republikā noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2015. gadā – EUR 360).

2015. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma 2 494 personas par kopējo summu EUR 890 713 (skat. 22. tabulu).

Salīdzinot aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmēju skaitu, var konstatēt, ka ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā (68%) nevis materiāla atbalsta veidā šāda pakalpojuma nodrošināšanai (32%).

22. tabula. Pakalpojuma „Aprūpe mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Aprūpes mājās pakalpojums (personas)	4 080	4 650	4 972
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	4 138 841	6 183 757	7 776 358
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā (personas)	1 528	1 699	2 494
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	600 964	575 871	890 713
KOPĀ personas*	5 608	6 349	7 279
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	4 739 805	6 759 628	8 667 071

* Aprūpes mājās pakalpojuma materiālā atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmējiem var būt mainīties finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

Pakalpojums „Drošības poga”

Pakalpojums „Drošības poga” nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2015. gadā pakalpojumu „Drošības poga” Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests. Pakalpojums „Drošības poga” piešķirts 445 personām par kopējo summu EUR 78 642 (skat. 23. tabulu).

23. tabula. Pakalpojuma „Drošības poga” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Pakalpojuma saņēmēju skaits	400	434	445
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	56 619	67 571	78 642

Pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās”

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2015. gadā pakalpojums „Silto pusdienu piegāde mājās” piešķirts 361 personai par kopējo summu EUR 238 170 (skat. 24. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2015. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „COMPLEX FOOD”.

24. tabula. Pakalpojuma „Silto pusdienu piegāde mājās” saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Pakalpojuma saņēmēju skaits	1 015	668	479
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	526 418	336 375	327 685

Pavadoņa - asistenta pakalpojums

Pavadoņa - asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2015. gadā pavadoņa - asistenta pakalpojums piešķirts 46 personām par kopējo summu EUR 2 424 (skat. 25. tabulu).

Minēto pakalpojumu 2015. gadā nodrošināja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”.

25. tabula. Pavadoņa - asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Pakalpojuma saņēmēju skaits	94	54	46
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	3 994	2 131	2 424

Dienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t. sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

DC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās un grupu nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi-izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC telpas u.tml.).

2015. gadā Rīgā darbojās 13 DC, t.sk. 7 Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības un 6 līgumorganizāciju iestādes.

2015. gadā DC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kengarags”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzieds”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ❖ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;
- ❖ Latvijas Neredzīgo biedrības „Strazdumuižas rehabilitācijas dienas centrs” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- ❖ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija”” DC „Aspazija”;
- ❖ Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paudzes” un DC „Mēs” (darbojas no 07.10.2014.);
- ❖ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- ❖ SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” DC „Rītausma” (darbojas no 01.09.2014.).

2015. gadā DC pakalpojumu saņēma 3 254 personas. DC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2015. gadā bija EUR 459 874 (skat. 26. tabulu).

2015. gadā DC klientiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts ar lielāku DC pārklājumu Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā (pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai), bet ņemot vērā klientu uzskaites maiņu RSD DC 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu vērojams DC klientu skaita samazinājums par 5,5%.

26. tabula. Dienas centra pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Dienas centru skaits	11	13	13
Klientu skaits	3 219	3 453	3 254
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	281 332	313 997	459 874

Vairākos RSD DC tiek nodrošinātas un organizētas **atbalsta grupas bezdarbniekiem**, turklāt šiem cilvēkiem ir iespēja saņemt arī citus DC piedāvātos pakalpojumus. Atbalsta grupas bezdarbniekiem tiek organizētas ar mērķi atbalstīt bezdarbniekus, motivēt apgūt jaunas prasmes, piedalīties nodarbinātību veicinošos pasākumos un iekļauties darba tirgū, kā arī palīdzēt risināt dažādas sadzīves situācijas (vairāk informācijas skat. sadaļā Nodarbinātības jautājumu koordinācija).

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk - DAC) ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2015. gadā Rīgā darbojās 3 DAC (kopā 60 vietas), t.sk. DAC „Ozolaine” (20 vietas) – RSD struktūrvienība un 2 līgumorganizāciju DAC - SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas), biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas) .

2015. gadā DAC pakalpojumu saņēma 81 persona, kas salīdzinājumā ar 2014. gadu ir par 5 personām vairāk. Pieprasījums pēc DAC pakalpojuma pieaug, jo pieaug personu ar demenci skaits (statistikas dati liecina, ka, piemēram, uz 01.01.2015. no rindā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita (135), 48 personām jeb 36% medicīniskajā dokumentācijā bija norādīta diagnoze – demence, bet 2016.gada sākumā (16.02.2016.) – no rindā kopējā esošo personu skaita 107 personas, demence bija norādīta 64 personām jeb 60%), bet ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt.

DAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2015. gadā bija EUR 176 456 (skat. 27. tabulu).

27. tabula. Dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2013	2014	2015
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Klientu skaits	84	76	81
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	166 840	165 728	176 456

Apkopojot informāciju par DC/DAC pilngadīgām personām pakalpojumiem, secināms, ka pieaug pieprasījums pēc minētajiem pakalpojumiem un lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai un atbilstoši pieprasījumam, 2016. gadā plānots uzsākt divu jaunu DC pakalpojumu sniegšanu Centra rajonā un Vecmīlgrāvja apkaimē. Tāpat turpmākajos gados būtu nepieciešams izveidot DC Rīgas Pārdaugavas rajona Zemgales priekšpilsētā un Kurzemes rajonā (Bolderājā), bet DAC personām ar demenci Rīgas Latgales rajonā un Ziemeļu rajona Vidzemes priekšpilsētā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina uzturēšanos DAC pilnu darba dienu, ēdināšanu, kā arī organizē izglītojošas, sociālo prasmju un darba iemaņu apguves nodarbības.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, konditoreja, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu

apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošās grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 11 DAC (275 vietas), 7 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem (202 vietas), 2 personām ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem (28 vietas) un 2 personām ar psihiskās veselības traucējumiem (45 vietas). 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu par 28 vietām ir palielinājies pašvaldības finansēto vietu skaits DAC pakalpojumam, jo no 2014. gada novembra darbību uzsāka divi DAC personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC, Ludzas ielā 43 (12 vietas) un biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” DAC, Imantas 8. līnijā 1, k-3 (16 vietas)).

Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

DAC pakalpojumu 2015. gadā saņēma 312 rīdzinieki, un visas dienas aprūpes centru klientiem paredzētās vietas bija aizpildītas.

DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2015. gadā izlietoti EUR 888 691 (skat. 28. tabulu).

28. tabula. DAC pakalpojumu saņēmušo personu skaits un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2015. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2013	2014	2015
DAC „Cerību līdzi”	48	41	54	52
DAC „Cerību māja”	24	31	33	29
DAC „Cerību sala” *	0	14	0	0
DAC „Cerību tilts”	24	27	26	25
DAC „Cerību skola” **	12	0	10	13
DAC „Mēness māja”	15	15	17	17
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	85	87	82
DAC „Kopā”	15	16	16	16
DAC „Gaismas stars”	25	35	38	33
DAC „Saulesvece”	20	23	25	29
DAC, Imantas 8. līnijā 1, k-3**	16	0	15	16
KOPĀ	275	287	321	312
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	769 641	834 233	888 691

* 2014. gadā DAC „Cerību sala” apvienots ar DAC „Cerību līdzi”, turpmāk - DAC „Cerību līdzi”

** DAC darbību uzsāka no 2014. gada 3. novembra

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2015. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas 3 veidu specializētās darbnīcas:

- ❖ galdniecības specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas specializētās darbnīcas;
- ❖ veļas mazgāšana specializētās darbnīcas;
- ❖ šūšanas, papīra - kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no 3 līgumorganizācijām (kopā 38 vietas):

- ❖ Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 8 vietas;

❖ Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.

❖ Biedrība „PINS” specializētajā šūšanas, papīra-kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas (darbību uzsāka no 2014. gada 1. maija).

2015. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 52 personas, t.sk. 11 personas - galdniecības darbnīcā un 28 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās, 13 personas – šūšanas, papīra-kartona un rokdarbu darbnīcās.

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2015. gadā bija EUR 130 720 (skat. 29. tabulu).

Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētā šūšanas darbnīca

29. tabula. Pakalpojumu saņēmušo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
	2013	2014	2015
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	10	9	11
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	24	23	28
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra - kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana*	0	10	13
Pakalpojuma saņēmēju skaits	34	42	52
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	95 227	114 208	130 720

* darbību uzsāka no 2014. gada 1. maijā

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem profesionālu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās

aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ❖ sniegt atbalstu un padomu: mājokļa, nodarbinātības, veselības un izglītības jautājumu risināšanā;
- ❖ palīdzēt plānot budžetu un brīvo laiku;
- ❖ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtņē;
- ❖ attītīt sociālo attiecību prasmes;
- ❖ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē;
- ❖ apkopot informāciju par klientu;
- ❖ sniegt atbalstu klientu tuviniekiem.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2015. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt 8 grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem. Kopējais vietu skaits bija 115.

2015. gadā salīdzinoši ar 2014. gadu ir palielinājies pašvaldības finansēto vietu skaits grupu dzīvokļa pakalpojumam par 14 vietām, jo no 2014. gada 3. novembra darbību uzsāka biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” grupu dzīvoklis personām ar garīga rakstura traucējumiem (psihiskām saslimšanām) Imantas 8. līnijā 1, k-3.

2015. gadā sešas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (101 vieta), divas - ārpus Rīgas lauku vidē (14 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

2015. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma 130 personas ar garīga rakstura traucējumiem. Palielinoties pašvaldības finansēto vietu skaitam, 2015. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma par 2 personām jeb 2% vairāk nekā 2014. gadā. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2015. gadā bija EUR 319 165 (skat. 30. tabulu).

30. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmušo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2015. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2013	2014	2015
Rīgas teritorijā:				
Grupu māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2	24	26	26	25
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles” Platajā ielā 9	13	13	17	15
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja” Putnu ielā 6	14	14	15	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Cerību dore” Lubānas ielā 39b**	-	-	-	-
Grupu māja (dzīvoklis) Biešu ielā 6	12	18	12	14
Grupu māja (dzīvoklis) Maskavas ielā 221	24	33	30	32
Grupu māja (dzīvoklis) Imantas 8. līnijā1, k-3*	14	0	14	16
Ārpus Rīgas:				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni” Rencēnu pagastā, Burtnieku novadā	2	2	2	2
Grupu māja (dzīvoklis) „Oāze” Lauderu pagastā, Zilupes novadā***	12	11	12	12
KOPĀ	115	117	128	130
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	-	250 329	278 788	319 165

* darbību uzsāka no 2014. gada 3. novembra

** darbību uzsāka no 2015. gada 16. decembra

*** darbību izbeidza 2015. gada 15. decembrī. Grupu dzīvokļa pakalpojuma Lauderu saņēmēji tika pārvietoti uz biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” grupu dzīvokli „Cerību dore”, Lubānas ielā 39B, Rīgā, un biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” grupu dzīvokli Maskavas ielā 221, Rīgā

Lai veicinātu grupu mājas (dzīvokļa) klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, RD 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtība” (stājās spēkā 14. 11. 2012.) tika noteikts, ka grupu mājas (dzīvokļa) dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās, strādā vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot EUR 42,69 mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, t.sk. arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, un tas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2015. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 42 personas (32% no kopējā klientu skaita) un konkrētajam mērķim tika izlietoti EUR 6 513.

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2015. gadā uzsākuši 8 grupu māju (dzīvokļu) klienti jeb 6% no visiem klientiem.

Tomēr, neskatoties uz grupu dzīvokļa pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu dzīvokļa (iespējams piesaistīt ģimenes asistenta atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu dzīvokļa nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu dzīvokļa pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpju garīga rakstura traucējumiem.

Ņemot vērā pieprasījumu pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma personām ar smagiem garīga rakstura un funkcionāliem traucējumiem (rindā 31.12.2015. bija 20 personas), pašvaldībai nepieciešams plānot papildu vietas šī pakalpojuma nodrošināšanai.

Atbilstoši LR Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādņēs 2014. – 2020. gadam noteiktajai deinstitucionalizācijai un, lai nodrošinātu sekmīgu un efektīvu projekta „Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” īstenošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā, atbilstoši RD Sociālo jautājumu komitejas, RD Pilsētas attīstības komitejas un RD Finanšu un administrācijas lietu komitejas lēmumiem, Labklājības departaments un Rīgas plānošanas reģions pēc savstarpējās vienošanās 02.11.2015. parakstīja nodomu protokolu atbalsta sistēmas radīšanai personām ar garīga rakstura traucējumiem, kuras dzīvo un kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā, un kuras potenciāli var nonākt valsts ilgstošas aprūpes institūcijā.

Ja Labklājības departaments un Rīgas plānošanas reģions noslēgs sadarbības līgumu, kas atbilst minētā nodomu protokola nosacījumiem, deinstitucionalizācijas procesā, piesaistot Eiropas Sociālais fonda finansējumu, Rīgas pilsētas pašvaldībai būs jāattīsta un jānodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi (grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums, specializētās darbnīcas pakalpojums, atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas un individuāls atbalsts, aprūpes mājās pakalpojums, īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums, dienas aprūpes centra pakalpojums).

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

2015. gadā turpinājās 2012. gadā uzsāktais projekts sadarbībā ar nodibinājumu „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, lai palīdzētu cilvēkiem ar invaliditāti atrast savām interesēm, fiziskām spējām un profesionālām prasmēm piemērotu darbu.

Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu samaksai (turpmāk - transporta pakalpojumu samaksa).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- ❖ specializētais autotransports (mikroautobuss) – EUR 284,57 gadā;

- ❖ vieglais taksometrs - EUR 284,57 gadā;
- ❖ līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam - EUR 284,57 gadā;
- ❖ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – EUR 71,14 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojuma samaksa sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – EUR 21,34 mēnesī;
- ❖ papildu transporta pakalpojumu samaksa personām, kuras apmeklē sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz EUR 71,14 gadā.

Transporta pakalpojumu samaksu 2015. gadā saņēma 6 262 personas un šim mērķim tika izlietoti EUR 1 516 187 no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2014. gadu transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits 2015. gadā palielinājies par 658 personām jeb 12%, kā arī par EUR 209 624 jeb 16% palielinājies izlietotais finansējums (skat. 31. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem Rīgā 2016. gada 1. janvārī (51 197) bija par 1 447 personām ar invaliditāti jeb 3% vairāk nekā 2015. gada 1. janvārī (49 750).

Ņemot vērā to, ka Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirts finansiālais atbalsts transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti. Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem Rīgā uz 2016. gada 1. janvāri (6 908) bija par 120 personām ar I grupas invaliditāti jeb par 2% vairāk nekā uz 2015. gada 1. janvāri (6 788).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2016. gadā transporta pakalpojumu saņēmēju skaits turpinās pieaugt.

31. tabula. Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2013	4 987	1 135 624
2014	5 605	1 306 563
2015	6 262	1 516 187

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu samaksa mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai - EUR 21,34 mēnesī, kā arī papildu samaksa (līdz EUR 71,14 gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu samaksu transporta pakalpojumiem 2015. gadā saņēma 710 personas jeb 14% no visiem transporta pakalpojuma apmaksas saņēmējiem. Salīdzinoši 2014. gadā papildus samaksu transporta pakalpojumiem saņēma 615 personas. No visiem 710 papildu apmaksas saņēmējiem 230 personas vai 32% apmaksu izmantoja nokļūšanai darbavietā (EUR 21,34 mēnesī), 183 personas jeb 26% - nokļūšanai izglītības iestādēs (EUR 21,34 mēnesī), 455 personas jeb 64% - institūciju sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (EUR 71,14 gadā). 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu sociāli aktīvo personu skaits ir palielinājies par 95 personām jeb 16% (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem saņēmušās personas

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – EUR 21,34 mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai - EUR 21,34 mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai - līdz EUR 71,14 gadā	Kopā
2013	162	172	426	616
2014	163	192	390	615
2015	183	230	455	710

2015. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (6 262) 50% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 35% - taksometra pakalpojumus, bet 19 % apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 33. tabulu).

33. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2013	2 668	1 670	790	20***	1 175
2014	2 846	1 924	996	24	1 123
2015	3 113	2 212	1 159	17	1 199

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus

**pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus

***hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (faktiski 2015. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojums piešķirts 200 personām)

2015. gadā no visiem transporta pakalpojumu apmaksas saņēmējiem (6 262) 7% ikdienā izmanto riteņkrēslu (skat. 34. tabulu).

34. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietojas riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2013	549
2014	481
2015	444

Lai noskaidrotu, vai Rīgas pilsētas pašvaldības piešķirtā transporta pakalpojumu samaksa (turpmāk – pakalpojums) sasniedz mērķi, uzlabojot pakalpojuma saņēmēju sociālās integrācijas iespējas, kā arī pakalpojuma saņēmēju viedokli par pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti, laika periodā no 2015. gada decembra līdz 2016. gada 31. martam, RSD veica pakalpojuma saņēmēju aptauju.

Aptaujā piedalījās 1 119 personas, t.i. 18% no kopējā personu skaita, kuras ir saņēmušas pakalpojumu 2015. gadā. 11,5% respondenti saņēma speciālā autotransporta (mikroautobuss) pakalpojumu, 16% - vieglā taksometra pakalpojumu, bet 31,7% respondenti samaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam. Savukārt 2% saņēma pakalpojumu kā personas, kurām nepieciešama hemodialīze.

Pakalpojuma saņēmēji visbiežāk izmantoja biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, SIA „Mentamed”, SIA „Volente Deo” transporta pakalpojumu, Rīgas pilsētas vieglo taksometru pakalpojumus, kā arī radnieku, kaimiņu, paziņu sniegtu transporta pakalpojumu.

Par transporta pakalpojumu nepieciešamību 13,2% respondentu norādīja, ka transporta pakalpojumi viņiem nepieciešami vismaz piecas reizes nedēļā, 72% respondentu transporta pakalpojums nepieciešams vairāk nekā reizi nedēļā, bet 14,6% respondentu transporta pakalpojumi nepieciešami retāk nekā vienu reizi nedēļā.

81% respondentu norādīja, ka piešķirto samaksu izmanto transporta pakalpojumiem, t.i. atbilstoši mērķim, bet 19% respondentu atzina, ka dažkārt transporta pakalpojumiem piešķirto samaksu izmanto citiem mērķiem. 85% respondentu pakalpojumu izmanto ilgāk nekā 1 gadu. No šiem respondentiem 80% norādīja, ka pakalpojuma kvalitāte ir uzlabojusies.

2010. gadā respondenti pakalpojuma nodrošināšanu 5 ballu vērtējumā novērtēja ar vidējo atzīmi 3 balles, 2012. gadā novērtējums bija 4 balles, 2013. gadā pakalpojuma nodrošināšana tika novērtēta ar vidējo atzīmi 4,3, savukārt 2015. gadā pakalpojuma nodrošināšanas novērtējums bija 4,8 balles.

Vides pieejamība

Pēdējos gados ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepietiekami pielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, RD jau 13 gadus piešķir finansējumu pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslā, jau 9 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

2015. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 67 personām par kopējo summu EUR 136 430. Maksimālā iespējamā summa viena mājokļa pielāgošanai ir EUR 2 134. 2015. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu EUR 2 036 apmērā. Salīdzinoši 2014. gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 58 personām par kopējo summu EUR 119 268, vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu EUR 2 056 apmērā (skat. 35. tabulu). Minēto pabalstu 2015. gadā saņēma par 9 personām vairāk nekā 2014. gadā, bet vidēji izlietotais finansējums viena mājokļa pielāgošanai 2015. gadā bija vidēji par EUR 20 mazāks nekā 2014. gadā.

Saskaņā ar RSD sniegto informāciju 2016. gada 1. janvārī būvniecības stadijā bija 9 objekti, kā arī 15 personas bija uzsākušas dokumentu formēšanu pabalsta mājokļa pielāgošanai saņemšanai.

35. tabula. Pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2013	65	128 771
2014	58	119 268
2015	67	136 430

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 164 stacionārie un mobilie pacēlāji. 2015. gadā personu, kuras pārvietojas riteņkrēslā, lietošanā ir nodoti 7 pacēlāji (1 stacionārais pacēlājs un 6 mobilie pacēlāji), kuri paredzēti uzstādīšanai minēto personu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu personas iekļūšanu mājoklī un izklūšanu no tā. Pacēlāju iegādei, uzstādīšanai, apkopei un remontam no Rīgas pilsētas pašvaldības 2015. gada budžeta izlietots finansējums EUR 68 892 apmērā (skat. 36. tabulu).

36. tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, EUR
2013	10 un 1*	98 084
2014	8	83 586
2015	7	68 892

*esošie pacēlāji pārvietoti no vienas adreses uz citu

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Saskaņā ar MK 18.12.2012. noteikumiem Nr. 942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” 2013. gada martā uzsākta valsts finansēta asistenta pakalpojuma invalīdiem nodrošināšana. Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Pakalpojumu var saņemt:

❖ **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz Veselības un darbspēju ārstu valsts komisijas (turpmāk - VDEĀVK) atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personām ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās vai garīga rakstura traucējumiem);

❖ **bērni** no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu funkcionālo traucējumu dēļ.

2015. gadā asistenta pakalpojums sniegts 2 910 personām ar invaliditāti, kas ir par 710 personām jeb 32% vairāk nekā 2014. gadā (2 200). Izlietotais finansējums 2015. gadā ir EUR 5 365 928, kas ir par EUR 2 969 902 jeb 124% vairāk nekā 2014. gadā (EUR 2 396 026) (skat. 37.tabulu).

Lai vienkāršotu atskaitīšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot Rīgas domes universālās darba vietas (UDV) portālu. Sistēma veiksmīgi darbojas, un 2015. gada beigās to izmantoja jau 556 asistenti.

37. tabula. Valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojumu saņēmēju skaits un pakalpojumam izlietotais finansējums 2013. - 2015. gadā

Gads	Asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits kopā	t.sk. bērni ar invaliditāti	t.sk., personas ar I grupas invaliditāti	t.sk. personas ar II grupas invaliditāti	Izlietotais finansējums kopā, EUR
2013	788	113	405	270	641 621
2014	2 200	213	1 154	833	2 396 026
2015*	2 910	283	1 399	1 250	5 365 928

*Starpība rodas, ja bērns sasniedz pilngadību vai cilvēkam mainās invaliditātes grupa

Sociālais darbs stacionārās ārstniecības iestādēs

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk - slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Līdz 2013. gadam sociālie darbinieki darbam ar klientiem 8 Rīgas slimnīcās strādāja RSD pakļautībā. 2013. gadā Labklājības departamentā tika izveidota darba grupa ar mērķi izvērtēt RSD sociālā darba organizēšanas modeli slimnīcās un izstrādāt priekšlikumus tā uzlabošanai.

Darba grupas darbības rezultātā tika secināts, ka Rīgas pilsētas pašvaldība ir vienīgā pašvaldība Latvijā, kura atbalsta slimnīcās īstenotā sociālā darba organizēšanu, t.i. nodrošina pašvaldības sociālā dienesta sociālos darbiniekus. Darba grupa, apzinot sociālā darba organizēšanas modeļus valsts mērogā, secināja, ka, izvērtējot tendences, kā arī līdzšinējo pašvaldības pieredzi, sadarbojoties ar slimnīcām pacientu sociālo problēmu risināšanā, nepieciešams mainīt līdz šim īstenoto modeli, ieviešot vienādu pieeju rīdzinieku apkalpošanā slimnīcās.

Izmaiņu nepieciešamība tika pamatota ar to, ka Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošās slimnīcas nodrošina fizisko darba vietu ne tikai RSD sociālajiem darbiniekiem darbam slimnīcās, bet arī paši algo sociālos darbiniekus. Līdz ar to Rīgas pašvaldības teritorijā esošās ārstniecības iestādēs darbojas dažādi sociālā darba organizēšanas modeļi – daļa slimnīcu sociālo darbinieku bija tieši iestādes pakļautībā, savukārt otra daļa dubultā – RSD un slimnīcas - pakļautībā, kas bija nelietderīgi no pakalpojuma administrēšanas viedokļa.

Rezultātā saskaņā ar RD 2012. gada 18. decembra lēmumu Nr. 5615 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” tika nolemts 2013. gadā esošajām sadarbības slimnīcām, izņemot VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”, deleģēt likuma „Par pašvaldībām” 15. panta pirmās daļas 7. punktā

noteiktās pašvaldības funkcijas – nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) – izrietošo pārvaldes uzdevumu – nodrošināt Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri saņem veselības aprūpes pakalpojumus, sociālā darba pakalpojumu šādās slimnīcās:

- ❖ SIA „Rīgas 2. slimnīca”;
- ❖ SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ❖ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ❖ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ❖ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ❖ VSIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”.

Atbilstoši noslēgtajiem pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem slimnīcās apņēmas nodrošināt sociālā darba pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem, kuri minētajās iestādēs saņem veselības aprūpes pakalpojumus. Slimnīcās nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma ietvaros, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, tiek nodrošinātas šādas darbības:

- ❖ klientu sociālo situāciju izvērtēšana, identificētas sociālās problēmas, veiktas nepieciešamās darbības sociālo problēmu risināšanā, t.sk. palīdzība klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;
- ❖ sadarbība ar RSD un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no slimnīcas varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām organizē medicīniskās vai sociālās aprūpes, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma, transporta pakalpojuma un citu pakalpojumu nodrošināšanu);
- ❖ konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- ❖ psihosociāla palīdzība klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2015. gadā slimnīcu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību 7 850 personām, sniegto konsultāciju skaits – 15 266. Salīdzinoši 2014. gadā slimnīcu sociālajiem darbiniekiem bija 8391 klients, t.i. par 541 jeb 7% vairāk. Savukārt sniegtais konsultāciju skaits 2014. gadā bija 15 956 konsultācijas, kas par 690 jeb 1% konsultācijām ir vairāk nekā 2015. gadā (skat. 38. tabulu). Klientu un tiem sniegto konsultāciju skaita samazinājumu varētu skaidrot ar pacientu uzturēšanās laika samazinājumu slimnīcās.

38. tabula. Sociālā darba pakalpojums slimnīcās 2013. - 2015. gadā

	2013	2014	2015
Slimnīcu skaits	6	6	6
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	6 035	8391	7850
Konsultāciju skaits	20 863	15 956	15 266

Slimnīcu sociālie darbinieki klientiem palīdzējuši risināt dažādas problēmas, galvenokārt ar klientu veselību saistītus jautājumus, t.sk. aprūpes nodrošināšana, invaliditātes dokumentu noformēšana u.c. (skat. 39. tabulu).

Sociālās gultas SIA “Rīgas 1. slimnīcā”

39. tabula. Slimnīcu sociālo darbinieku klientu sociālās problēmas 2015. gadā

Problēma	Skaitis*	
	Pilngadīgas personas	Bērni
Vardarbība	126	345
Atkarības problēmas	1 083	53
Saskarsmes problēmas/konflikti	1 086	57
Izglītības problēmas	55	15
Uzvedības problēmas	193	7
Nodarbinātības problēmas	655	0
Sociālo prasmju trūkums	2 081	10
Mājokļa problēma	426	25
Veselības problēmas	4 219	312
Nenokārtoti dokumenti	152	73
Krīzes situācijas	615	59
Citas problēmas	598	50

*Klientu lietās fiksēto identificēto/risināto sociālo problēmu skaits, nevis personu skaits

Tā kā minētie deleģēšanas līgumi bija spēkā līdz 2015. gada 31. decembrim, tad 2016. gada sākumā ar minētajām slimnīcām, kā arī ar VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”, kas ir izteikusi vēlmi no 2016. gada nodrošināt sociālā darba pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu, tiek slēgti jauni deleģēšanas līgumi.

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai slimnīcās no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2015. gadā bija EUR 96 106.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Īslaicīga sociālā aprūpe ārstniecības iestādē (turpmāk - sociālo gultu pakalpojums) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu, un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, veselības aprūpes pakalpojumi minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.), kā arī sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā.

Sociālo gultu pakalpojumu var saņemt personas, kurām pakalpojums ir piemērotākais sociālais pakalpojums saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu.

Rīgas pašvaldība 2015. gadā sociālo gultu pakalpojuma nodrošināšanai finansēja 90 vietas (gada pēdējos 2 mēnešos – 95 vietas), kas ir izvietotas SIA „Rīgas 1. slimnīca” telpās.

Saskaņā ar RD 2012. gada 4. septembra saistošajiem noteikumiem Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un apmaksas kārtība” no 2012. gada 14. novembra stājās spēkā kārtība, kas nosaka, ka papildus pašvaldības piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, daļai klientu pēc ienākumu izvērtēšanas ir jāveic daļēja samaksa par pakalpojumu atbilstoši RSD noteiktajam maksājuma apmēram. Līdz ar to 2015. gadā, papildus pašvaldības piešķirtajiem finanšu līdzekļiem, arī 74 klienti ir veikuši RSD noteikto maksājumu, kas kopumā veido EUR 11 294.

2015. gadā sociālo gultu pakalpojumu SIA „Rīgas 1. slimnīca” saņēma 901 persona, no kurām 328 bija vīrieši un 573 sievietes.

2015. gadā 89 klienti sociālo gultu pakalpojumu atbilstoši RSD izsniegtajiem pakalpojuma sniegšanas termiņa pagarinājumiem saņēma ilgāk par 60 dienām saistībā ar klienta veselības stāvokli (23

gadījumos) vai šo pakalpojumu nebija iespēju aizvietot ar citu personas vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojuma veidu (66 gadījumos).

2015. gadā (901 persona) salīdzinājumā ar 2014. gadu (949 personas) par 48 jeb 5% personām ir samazinājies sociālo gultu pakalpojuma saņēmēju skaits, jo saistībā ar sociālo gultu klientu slikto veselības stāvokli, kā arī pieaugot rindai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma (turpmāk - SAC) saņemšanai (2015. gadā RSD nosūtījumi SAC pakalpojuma saņemšanai izsniegti 13 jeb 8% sociālo gultu klientiem mazāk nekā 2014.gadā), palielinājās klientu vidējais uzturēšanās ilgums sociālajās gultās (vidēji par 1 dienu) un palielinājās rinda šī pakalpojuma saņemšanai.

Klientu mirstības rādītājs (37%) 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu nav mainījies.

2015. gadā no kopējā sociālo gultu klientu skaita (901) – 328 (36%) atgriezās mājās (t.sk., 27 - patversmē), 164 (19%) pārcēlās uz SAC un 73 (8%) klienti tika nosūtīti veselības aprūpei stacionārā ārstniecības iestādē, bet 336 klienti – miruši (37%).

Sadalījumā pēc vecuma 2015. gadā lielākā klientu daļa 85% (762 klienti) bija vecāki par 65 gadiem, 15% (139 klienti, t.sk. 5 jaunieši) - darbspējīgā vecumā.

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2015. gadā izlietoti EUR 673 861 (skat.40. tabulu).

40. tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmušās personas un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gad s	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Mirstība	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Finansējums, EUR
2013	990	32	37%	180	562 179
2014	949	37	37%	177	653 273
2015	901	38	37%	164	673 861

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti, izņemot neredzīgas personas un personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem, (turpmāk - SAC pakalpojums) nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto.

SAC pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbtības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 14.08.2014. (grozījumi RD 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr. 184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtības” (turpmāk – RD saistošie noteikumi Nr. 184)) ir noteikta jauna SAC pakalpojuma samaksas kārtība, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt samaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Šāda kārtība tika noteikta tādēļ, ka ieguvums neattaisno RSD un SAC pakalpojuma sniedzēju institūciju ieguldītos resursus apgādnieku samaksas par tuviniekam nodrošināto SAC pakalpojumu iekasēšanas procesā. Tāpat RD saistošajos noteikumos Nr. 184 noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC

pakalpojuma apmaksai līdz EUR 250 mēnesī. Tādējādi ir radīta labvēlīgāka vide SAC pakalpojuma kvalitātes attīstīšanai. Jaunā SAC pakalpojuma samaksas kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, t.sk., arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var apmaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Līdz ar to tirgū, radot konkurenci, esošie sociālo pakalpojumu sniedzēji ir gan nevalstiskās organizācijas, gan uzņēmēji, jo tie var būt ieinteresēti veidot un piedāvāt kvalitatīvāku SAC pakalpojumu maksātspējīgiem klientiem. Minētās Rīgas pilsētas pašvaldības garantētās samaksas līdz EUR 250 mēnesī nodrošināšanai Labklājības departaments 2014. gadā uzsāka slēgt sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējām institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības līgums).

2013. gadā tika uzsākta pakāpeniska sadarbības pārtraukšana ar līgumorganizāciju – Valsts sociālās aprūpes centru „Rīga”(turpmāk – VSAC „Rīga”). Kopš 2013. gada jaunu klientu ievietošana tika pārtraukta SAC pakalpojuma nodrošināšanai VSAC „Rīga” filiālē „Jugla”, bet no 2014. gada septembra filiālē „Ezerkrasti” (uz 31.12.2014.VSAC „Rīga” filiālē „Ezerkrasti” bija 241 Rīgas pašvaldības klienti un filiālē „Jugla” – 5 personas).

Starp VSAC „Rīga” un Labklājības departamentu 02.12.2014. tika noslēgts Sadarbības līgums, kas bija vienīgais tiesiskais risinājums, kas ļāva Rīgas pilsētas pašvaldības klientiem arī turpmāk saņemt SAC pakalpojumu VSAC „Rīga” filiālēs „Ezerkrasti” un „Jugla”, kura ietvaros pašvaldība var maksāt līdz EUR 250 par vienu klientu mēnesī. No 246 VSAC „Rīga” pakalpojumu saņēmējiem 6 personas 2015. gada laikā izmantoja Sadarbības līguma ietvaros nodrošināto SAC pakalpojuma saņemšanas veidu.

Pārējie klienti no VSAC „Rīga” filiālēm „Ezerkrasti” un „Jugla”, atbilstoši klientu izvēlētajām institūcijām un saskaņā ar Labklājības departamenta un Labklājības ministrijas 17.03.2015. noslēgto vienošanos „Vienošanās par pakalpojuma sniedzēju maiņu”, kas paredzēja pakāpeniski līdz 30.04.2015. pārvietot klientus uz pašvaldības sociālās aprūpes centriem, tai skaitā uz RSAC „Gaiļezers”, atbrīvojoties valsts finansētā pakalpojuma vietām, vai līgumorganizāciju SAC pakalpojuma sniedzēja institūcijā, tika pārvietoti uz citurieni.

Atbilstoši iepriekšminētajam dokumentam 2015. gada pavasarī RSAC „Gaiļezers” esošie 128 valsts finansētā SAC pakalpojuma saņēmēji tika pārvietoti uz citām valsts finansētā SAC pakalpojuma sniedzēju institūcijām visā Latvijā, kā arī 117 VSAC „Rīga” filiālēs „Ezerkrasti” un „Jugla” esošie Rīgas pilsētas pašvaldības nosūtītie klienti tika ievietoti RSAC „Gaiļezers”.

SAC pakalpojumu 2015. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- ❖ Rīgas SAC „Mežciems” (283 vietas);
- ❖ Rīgas SAC „Gaiļezers” (429 vietas*);
- ❖ Rīgas SAC „Stella Maris” (116 vietas).

*2015. gada 1. janvārī pašvaldības finansētā SAC pakalpojuma vietu skaits Rīgas SAC „Gaiļezers” bija 297 vietas. Saistībā ar VSAC „Rīga” sadarbības pārtraukšanu un starp Labklājības departamentu un Labklājības ministriju 17.03.2015. noslēgto vienošanos par SAC pakalpojumu sniedzēju maiņu, vietu skaits līdz gada beigām tika palielināts līdz 429 pašvaldības finansētām vietām.

8 līgumorganizācijas:**

- ❖ SIA „Pansionāts Dzimtene” (līdz 116 vietām);
- ❖ Engures novada domes pansionāts „Rauda” (līdz 90 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 58 vietām);
- ❖ Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (līdz 140 vietām);
- ❖ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 70 vietām);
- ❖ Nodibinājuma „VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pansionāts „Ciāna” (līdz 14 vietām);
- ❖ Talsu novada pašvaldības pansionāts „Lauciene” (līdz 25 vietām);
- ❖ Tērvetes novada sociālās aprūpes centrs „Tērvete” (līdz 30 vietām)

**2014. gadā SAC pakalpojums līgumorganizācijās tika iepirkts saskaņā ar Vispārīgo vienošanos, kas veicina konkurenci un ļauj klientiem izvēlēties SAC, kurā saņemt SAC pakalpojumu.

32 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts sadarbības līgums:

- SIA „Senior Baltic” rezidence „Dzintara melodija”,
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava”,
- Vispārēja tipa pansionāts „Madliena”,

- Engures novada pansionātā „Rauda”
- Skrīveru novada pašvaldības aģentūra” Sociālās aprūpes centrā „Ziedugravas””,
- Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga”,
- IK „Ārlavas pansija”,
- Alojās novada domes pansionāts „Urga”,
- Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”,
- Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””,
- Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pansionāts „Ciāna”,
- Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta”,
- Līgatnes novada Sociālā dienesta Līgatnes novada sociālās aprūpes centrs,
- SIA „Amicus Pro”,
- Sociālās aprūpes centrs „Trapene”,
- Ozolnieku novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Zemgale”,
- Ērgļu sociālās aprūpes centrs,
- Biedrības „Dzintarkrasta serviss” Sociālās aprūpes centrs „Liepa”,
- Inčukalna novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes māja „Gauja””,
- Neretas novada pašvaldības Neretas sociālās aprūpes centrs ,
- Jūrmalas pilsētas pašvaldības SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs - Sloka”,
- Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”,
- Mālpils novada pašvaldības aģentūra – sociālās aprūpes centrs „Mālpils”,
- Nodibinājums „Raunas Evangēliski luteriskās draudzes diakonijas centrs”,
- SIA “Latprimussa” sociālās aprūpes un rehabilitācijas viesnīca „Brīze”,
- Valkas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs,
- Alojās novada domes darba terapijas un rehabilitācijas centrs „Vīķi”,
- Rūjienas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Lode”,
- Jūrmalas pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes centrs”,
- SIA „Rehabilitācijas centrs „Līgatne””,
- Saulkrastu pašvaldības iestāde „Sociālās aprūpes māja”,
- Siguldas novada domes sociālās aprūpes centrs „Gaismiņas”.

2015. gadā kopā tika nodrošinātas 1 371 pašvaldības finansētas SAC pakalpojuma vietas – Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs 828 vietas, līgumorganizāciju iestādēs - līdz 543 vietām, kā arī tika noslēgti Sadarbības līgumi ar 32 SAC pakalpojuma sniedzēju institūcijām, kurās 163 pašvaldības iedzīvotāji izvēlējās saņemt SAC pakalpojumu. Kopā iepirkuma līgumorganizācijās un Sadarbības līgumorganizācijās 2015. gadā tika paredzēts finansēt līdz 606 vietām dienā.

SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2015. gadā bija EUR 7 016 819 (skat. 41. tabulu).

41. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi

	2013	2014	2015
Pašvaldības iestādes	683	696	828
Līgumorganizācijas	līdz 750	līdz 707	līdz 606
Vietu skaits kopā	1 433	1 403	1 434
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	6 683 425	6 901 298	7 016 819

2015. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 521 personai, bet kopā pakalpojumu saņēmušas 1 993 personas, no tām 1224 personas Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs un 793 personas līgumorganizāciju iestādēs. 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir palielinājies par 228 personām jeb 13% (skat. 42. tabulu), ko var skaidrot ar klientu iespējām saņemt SAC pakalpojumu Sadarbības līgumu ietvaros.

42. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits

	2013	2014	2015
Pašvaldības iestādes	919	920	1 224
Līgumorganizācijas	869	845	793
Kopā	1 781*	1 765	1 993

*Kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits nesakrīt ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu kopskaitu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē (2015. gadā – 24 personas)

2015. gadā RSD ir izskatījis 726 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai (skat. 43. tabulu).

43. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2013	2014	2015
Izskatītie klientu iesniegumi	547	628	726

2015. gada 31. decembrī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija reģistrētas 107 personas. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu - 2014. gada 31. decembrī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija reģistrētas 135 personas. 2015. gada otrajā pusgadā samazinājās SAC pakalpojuma saņemšanai reģistrēto personu skaits rindā. Situācija bija saistīta ar līgumattiecību pārtraukšanu ar VSAC „Rīga” filiālēm „Ezerkrasti” un „Jugla” - šajās filiālēs esošie Rīgas pilsētas pašvaldības SAC pakalpojuma saņemšanai nosūtītie klienti prioritāri līdz 30.04.2015. bija jāievieto RSAC vai citās pašvaldības līgumorganizāciju SAC pakalpojumu sniedzēja institūcijās. Līdz ar to 2014. gada beigās un 2015. gada pirmajā pusgadā rindā SAC pakalpojuma saņemšanai esošajiem klientiem, lai iestātos SAC, bija jāgaida ilgāku laiku.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2015. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji labprātāk izvēlējās saņemt SAC pakalpojumu Rīgas pašvaldības administratīvajā teritorijā nekā ārpus Rīgas. Līdz ar to aktualitāte ir papildu SAC pakalpojuma institūciju nodrošināšana Rīgā un Rīgas apkārtnē.

2015. gadā saglabājas iepriekšējo gadu tendence - SAC pakalpojumu saņēmējiem bija nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, t.sk. nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi, kā arī nepieciešamība pēc uzraudzības, t.i., pieaugs mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Piemēram, 31.12.2014. no rindā uzņemto personu skaita (135) 48 personām, kas gaidīja SAC pakalpojuma saņemšanu, atbilstoši medicīniskajai dokumentācijai bija nepieciešama ievietošana personu ar demenci nodaļā, bet 2016. gada sākumā – no kopējā rindā esošo personu skaita - 107 personām - demence bija norādīta 64 personām jeb 60%. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, palielinās SAC pakalpojuma izmaksas, un ir nepieciešams nodrošināt atbilstošus tehniskos palīglīdzekļus, higiēnas preces, pielāgot vidi un telpas, informācijas tehnoloģiju risinājumus, kā arī palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktpatversmes

Patversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām diennakti nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

Naktpatversme - sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītņi, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Palīdzības sniegšana personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – bezpajumtnieki) notiek atbilstoši rīcības plānam „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā” (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar RD 2007. gada 30. janvāra lēmumu Nr. 2001. Lai novērstu gadījumus, kad bezpajumtnieku veselība un dzīvība tiek apdraudēta, saskaņā

ar Rīcības plānu no 1. oktobra līdz 30. aprīlim Labklājības departaments realizē papildus pasākumus, lai atbilstoši pieprasījumam bezpajumtniekiem nodrošinātu īslaicīgas uzturēšanās iespējas patversmē/naktspatversmēs, kā arī uzturu, personīgās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. Rīcības plāna ietvaros tiek palielināts vietu skaits naktspatversmēs, pagarināts darba laiks patversmē/naktspatversmēs, Rīgas patversmes Dienas centrs darbojas arī brīvdienās un svētku dienās, zupas virtuvēs tiek palielināts pakalpojumu apjoms, kā arī tiek izvēsta informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā.

Rīcības plānā ir noteikti palīdzības sniegšanas līmeņi no 0 līdz III, kuriem atbilstoši tiek noteikts palīdzības sniegšanas apmērs bezpajumtniekiem.

Rīcības plāns nosaka, ka naktspatversmes darbojas:

- ❖ vasaras periodā no 1. maija līdz 30. septembrim no plkst. 20.00 līdz 7.00;
- ❖ rudens periodā no 1. oktobra līdz 31. oktobrim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ pavasara periodā no 2. marta līdz 30. aprīlim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
- ❖ ziemas periodā no 1. novembra līdz 1. martam no plkst. 17.00 līdz 9.00.
- ❖ no 1. oktobra līdz 30. aprīlim naktspatversmes darbojas visu diennakti, ja saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegto informāciju plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

Rīgas pašvaldības patversme pakalpojumus nodrošina no 1995. gada, savukārt 2002. gadā tika izveidota Rīgas patversme (Maskavas ielā 208 – 170 vietas, Bārddziņu ielā 2, no 15.12.2015. - Eiženijas ielā 1 – 90 vietas). Palielinoties pieprasījumam pēc naktspatversmes pakalpojumiem, no 2003. gada Rīgas pašvaldība uzsāka pirkt naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2015. gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no četrām organizācijām, kuras sniedz pakalpojumu piecās vietās Rīgas pilsētas pašvaldībā:

- ❖ reliģiskās organizācijas „Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”” naktspatversmes pakalpojums vīriešiem (Mazjumpravas ielā 8) – līdz 120 vietām, patversmes pakalpojums 10 personām ar kustību traucējumiem;
- ❖ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Gaiziņa ielā 7) – līdz 85 vietām;
- ❖ biedrības „PINS” naktspatversmes pakalpojums sievietēm (Tvaika ielā 2/12) – līdz 40 vietām;
- ❖ SIA „V.E.L.G.” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Esplanādes ielā 1 un Kartupeļu ielā 8) – līdz 200 vietām.

Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina naktspatversmes pakalpojuma apjomu atbilstoši pieprasījumam (skat. 44. tabulu).

44. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs

Gads	Vietu skaits
2013	595
2014	585
2015	445

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2015. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 477, kas ir par 46 jeb 8% personām mazāk nekā 2014. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2015. gada februāra mēnesī – 708 personas. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 234 personām augusta mēnesī. 2015. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 3 656 personas, tajā skaitā 3 117 jeb 85% vīrieši un 539 jeb 15% sievietes, kas ir par 250 personām jeb 6% mazāk nekā 2014. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 3 906 personas (skat. 45.tabulu).

Pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

45. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs 2013. - 2015. gadā

Mēnesis	2013	2014	2015
Janvāris	884	802	692
Februāris	870	820	708
Marts	846	755	653
Aprīlis	712	624	576
Maijs	373	360	366
Jūnijs	311	282	285
Jūlijs	297	255	269
Augusts	277	220	234
Septembris	349	306	297
Oktobris	475	512	473
Novembris	647	663	575
Decembris	774	677	593
Vidēji mēnesī	568	523	477
Klientu skaits gadā	4 095	3 906	3 656

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmju klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, nodarbinātības, atkarības, saskarsmes problēmas. Līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētās un aktuālākās problēmas ir šādas:

1. Mājokļa problēma (95%). Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu. Kaut arī īres dzīvokļi tiek piedāvāti par samērīgu samaksu, grūtības sagādā tas, ka dzīvokļu īpašnieki nevēlas slēgt īres līgumus, kas ir būtiski, lai persona varētu pretendēt saņemt sociālo palīdzību dzīvokļa īres apmaksai. Savukārt 5% patversmes/naktspatversmes klientiem, kuriem netika identificēta mājokļa problēma, saņem patversmes/naktspatversmes pakalpojumu, jo klients ir nonācis krīzes situācijā, piemēram, ir saskarsmes problēmas ar radniekiem, mājoklis nav piemērots dzīvošanai ziemas periodā.

2. Saskarsmes problēma/konflikti (89%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;

3. Nodarbinātība (71%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, dienas centru aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru klienti tiek iesaistīti valsts finansētajā nodarbinātības pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” bezdarbniekiem, kura ietvaros bezdarbnieki tiek nodrošināti ar apmaksātām pagaidu darba vietām 4 mēnešus gadā, mēnesī saņemot atlīdzību EUR 150 apmērā;

4. Atkarības problēma (53%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt Anonīmo Alkoholiķu 12 soļu programmu, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanai.

Rīgas patversmē bieži vien pakalpojumu saņem klienti, kuriem nepieciešami aprūpes pakalpojumi (vidēji 30 personām mēnesī), kuru nodrošināšana nav paredzēta patversmes/ naktspatversmju pakalpojuma ietvaros. Šāda situācija veidojas, jo ir ierobežots pacientu uzturēšanās laiks slimnīcās, kad vēl nav noformēti dokumenti personas ievietošanai īslaicīgajās sociālās aprūpes gultās vai arī nav brīvo sociālo gultu. Tāpat ir klienti, kuru vajadzībām īslaicīga vai ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā nav atbilstošākais pakalpojuma veids, bet ir nepieciešama aprūpe mājās. Tā kā šīm personām nav dzīvesvietas, tad Rīgas patversmē šīm personām jāsniedz aprūpes pakalpojumi. Lai Rīgas patversmē varētu nodrošināt

aprūpes pakalpojumus, ir nepieciešamas papildu aprūpes darbinieku amata vienības. Tāpat situācijas risinājumam pašvaldībā būtu jāveido pansionāts pakalpojums (aprūpētā dzīvesvieta) minētās mērķa grupas klientiem – mājoklis un sociālās aprūpes pakalpojuma nodrošināšana tajā personām ar pašaprūpes grūtībām, saglabājot pakalpojuma saņēmējam patstāvīgas dzīves principus.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrā (turpmāk - SRC) darbā ar klientiem tiek īstenota sociālās rehabilitācijas programma personu integrācijai sabiedrībā. Sociālajā rehabilitācijā ietilpst sociālo prasmju un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopums saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads.

2015. gadā SRC pakalpojumu sniedza 2 līgumorganizācijas biedrība „Labā cerība” (10 sieviešu un 18 vīriešu vietas) un biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (20 vīriešu vietas), nodrošinot pakalpojumu 109 personām, no tām 35 (32%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi. Savukārt 2014. gadā SRC pakalpojumu saņēma 100 personas, no tām 25 (25%) ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi.

Lai veicinātu naktspatversmes klientu sociālo integrāciju sabiedrībā, ņemot vērā līdzšinējo SRC pakalpojuma rezultativitāti, nepieciešams palielināt SRC pakalpojuma apjomu par 30 vietām.

SRC pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes Dienas centrs (turpmāk - RPDC) nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu u.c. pakalpojumus.

Rīgā darbu uzsāka 2009. gadā. RPDC Katoļu ielā 57 var saņemt šādus pakalpojumus:

- ❖ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ❖ dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk. atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ❖ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ❖ dušas pakalpojumus;
- ❖ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ❖ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- ❖ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2015. gadā vidēji dienā saņēma 115 personas (skat. 46. tabulu), tajā skaitā dušas pakalpojumu izmantoja vidēji 12 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumu - vidēji 2 personas dienā, 44 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 53 personas vidēji dienā DC saņēma pusdienas. Vislielākais pieprasījums pēc RPDC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, februāra mēnesī klientu skaits palielinājās līdz 157 personām dienā, savukārt siltajā laika periodā samazinājās līdz 71 personai dienā augusta mēnesī. 2015. gadā DC pakalpojumus izmantoja kopā 853 personas, no tām 503 jeb 59% darbaspējīgas personas un 350 jeb 41% pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2015. gadā RPDC apmeklētāju skaits salīdzinoši ar 2014. gadu samazinājās par 48 personām jeb 7%. RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

46. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes dienas centrā 2013. - 2015. gadā

Mēnesis	2013	2014	2015
Janvāris	153	153	145
Februāris	164	147	157
Marts	164	142	147
Aprīlis	140	131	142
Maijs	93	103	146
Jūnijs	80	97	80
Jūlijs	85	90	82
Augusts	81	86	71
Septembris	91	78	79
Oktobris	121	105	99
Novembris	124	124	112
Decembris	140	144	120
Vidēji mēnesī	120	117	115
Klientu skaits gadā	967	901	853

Rīgas patversmes Dienas centrs nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbību u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā (turpmāk - RPDC) darbu uzsāka 2009. gadā. RPDC var saņemt šādus pakalpojumus:

- ❖ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ❖ dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk. atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ❖ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ❖ dušas pakalpojumus;
- ❖ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ❖ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- ❖ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2015. gadā kopā saņēma 853 personas, vidēji dienā 120 personas (skat. 47. tabulu). Ģimenes ārsta pakalpojumus saņēma vidēji 11 personas dienā, dušas pakalpojumus izmantoja vidēji 13 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumus vidēji 3 personas dienā, 55 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 68 personas vidēji dienā RPDC saņēma pusdienas. Vislielākais pieprasījums pēc RPDC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, februāra un marta mēnešos klientu skaits palielinājās līdz 164 personām dienā, savukārt vasaras periodā samazinājās līdz 80 personām dienā jūnija mēnesī. RPDC pakalpojumus izmantoja 571 (63%) darbaspējīgas personas un 330 (37%) pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2015. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar 2014. gadu ir samazinājies par 48 personām jeb 6%.

RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

47. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes Dienas centrā

Mēnesis	2013	2014	2015
Janvāris	153	153	145
Februāris	164	147	157
Marts	164	142	147
Aprīlis	140	131	142
Maijs	93	103	146
Jūnijs	80	97	80

Jūlijs	85	90	82
Augusts	81	86	71
Septembris	91	78	79
Oktobris	121	105	99
Novembris	124	124	112
Decembris	140	144	120
Vidēji mēnesī	120	117	115
Gadā	967	901	853

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007. gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir izbaukt dažādus maršrutus Rīgas pilsētā, apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas vietas pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot katra klienta situāciju, vajadzības un problēmas, informēt par iespējamo palīdzību un tās saņemšanas iespējām, motivēt klientus risināt savas sociālās problēmas un sniegt adekvātu atbalstu klientam atbilstoši katras personas situācijai un vajadzībām, iegūt un nostiprināt bezpajumtnieku uzticību Mobilās brigādes darbiniekiem un sniegtajam atbalstam.

Mobilā brigādē ir iekļauti 3 darbinieki - sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. Mobilā brigādē bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju un apģērbu, nogādā personas uz naktspatversmēm.

Mobilās brigādes darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim) divas dienas nedēļā uzsāk darbu vēlāk (no plkst. 11.00) un strādā līdz plkst.19.00, kā arī strādā sestdienās, ja saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegto informāciju plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai tad, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

2015. gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1 104 personām, saņēmusi 946 tālruņa zvanus, 644 persona nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat.48. tabula).

Samazinoties personu bez noteiktas dzīvesvietas skaitam, 2015. gadā salīdzinājumā ar 2014. gadu par 102 jeb 7% samazinājās Mobilās brigādes sniegto konsultāciju skaits, saņemto zvanu skaits par - 93 jeb 9% un nogādāto personu skaits naktspatversmē vai ārstniecības iestādē par -92 jeb 12%.

48. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi 2013. - 2015. gadā

Pakalpojumu veids	2013	2014	2015
Konsultācijas	1 119	1 206	1 104
Saņemtie tālruņa zvani	1 067	1 039	946
Patversmē/ārstniecības iestādē nogādāto personu skaits	720	736	644

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību. Izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā ir vairākas zupas virtuves vietas, kurās gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji var saņemt siltu ēdienu. 2015. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas „Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klosterā zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs 5 reizes nedēļā izsniegtas līdz 650 porcijām dienā, 2015. gadā kopā līdzfinansētas 125 950 porcijas par kopējo summu EUR 78 920.

Salīdzinoši ar 2014. gadu 2015. gadā līdzfinansētais porciju skaits ir samazinājies par 16 115 porcijām jeb 11%. Samazinājumu var skaidrot ar trūcīgo peronu skaita samazinājumu Rīgā, kā arī ar iespēju siltu ēdienu saņemt 6 ēdiena izdales vietās, kuras pašvaldība nodrošina mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām.

Zupas virtuves pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 49. tabulā.

49. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

	2013	2014	2015
Rīgas patversme	606 445	546 073	661 799
Rīgas patversmes Dienas centrs	201 707	202 053	216 758
Mobilā brigāde	32 108	53 452	44 401
Līgumorganizāciju naktspatversmes*	493 924	486 066	455 050
Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi	76 509	137 232	157 346
Zupas virtuves pakalpojums	85 047	84 763	78 920

*tajā skaitā izdevumi par rīcības plāna „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā”, kas apstiprināts ar Rīgas domes 30.01.2007. lēmumu Nr. 2001, izpildi.

Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem

Ēdināšanas pakalpojums Rīgā mazaizsargāto personu grupām tiek nodrošināts kopš 2010. gada 27. septembra, kad darba dienās kopā divās vietās Rīgā tika izdalīts līdz 1 000 porcijām.

2015. gadā pakalpojums tika nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās, izdalot vidēji dienā kopā 1 886 porcijas. Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām tiek papildus nodrošināts arī sestdienās un svētdienās, izņemot svētku dienas. Katru dienu tiek piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrs ēdiens un dzēriens. Ēdienu var ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona var saņemt, uzrādot personalizēto elektronisko viedkarti, kurā elektroniski ir ievadīta RSD izziņa:

- ❖ par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- ❖ par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2015. gadā kopā tika izdalītas 662 668 porcijas par kopējo summu EUR 1 649 014. Salīdzinoši 2014. gadā kopā tika izdalītas 666 240 porcijas par kopējo summu EUR 1 395 839. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2015. gadā salīdzinoši ar 2014. gadu var skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos - 2015. gadā Rīgā bija par 21% trūcīgo personu mazāk nekā 2014. gadā.

Ēdināšanas pakalpojumu vidēji mēnesī saņēma 3 117 ģimenes (personas), no tām 2 462 personas jeb 79%, kuras ģimenē dzīvo vienas, 655 ģimenes jeb 28%, kuru mājāsaimniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Šāds pašvaldības atbalsts visvairāk nepieciešams pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kā arī darbaspējīgām personām un ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās saistībā ar bezdarba problēmu.

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

Pildot starp Labklājības departamentu un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli (turpmāk – NVA filiāle), 2012. gadā noslēgtajā sadarbības līgumā ietvertos uzdevumus par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA filiāli un pašvaldības institūcijām šādos veidos:

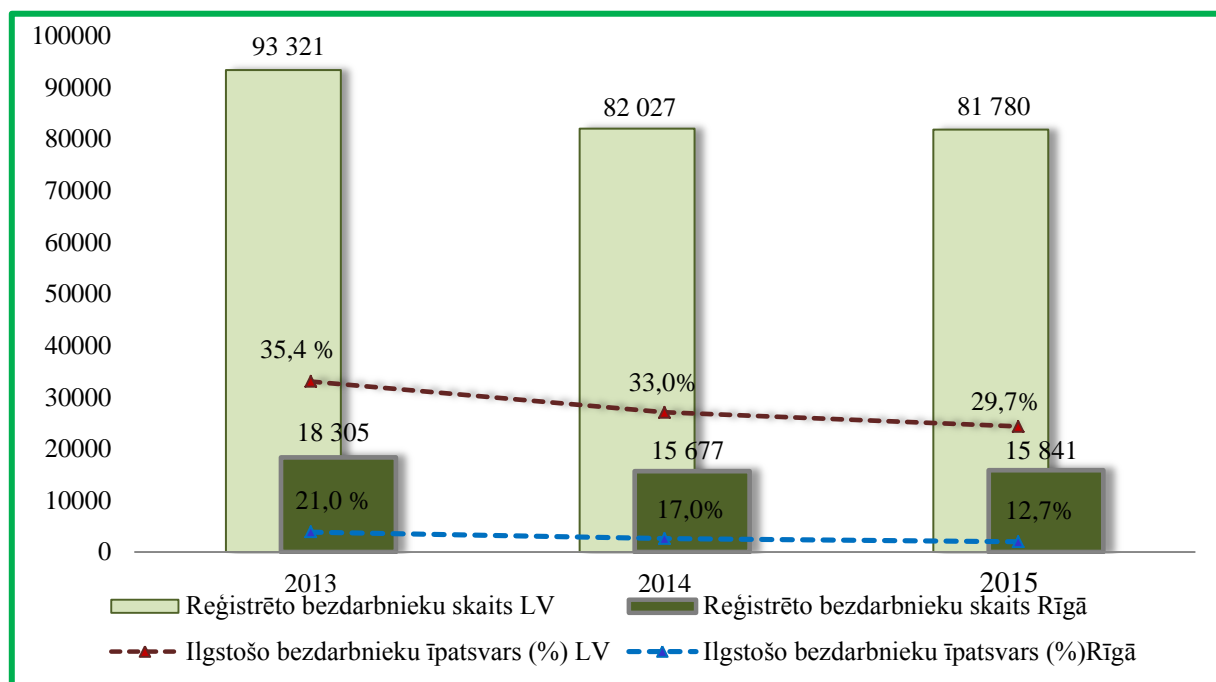
- ❖ piedalījās NVA Rīgas reģionālās filiāles aktīvo pasākumu īstenotāju izvēles komisijās;

- ❖ piedalījās NVA filiāles Konsultatīvajā padomē;
- ❖ piedalījās NVA filiāles organizētajos semināros par Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ❖ regulāri informēja RSD speciālistus par NVA filiāles aktualitātēm;
- ❖ organizēja kopīgus seminārus, lai veicinātu RSD un NVA filiāles sadarbību kopīgo klientu bezdarba un sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbaspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA filiāles organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;
- ❖ organizēja trīspusējas tikšanās, kuru laikā tika apzināti RSD un NVA filiāles kopīgie klienti, izvērtēta katra klienta situācija un izstrādāts individuāls problēmu risināšanas un darba meklēšanas plāns;
- ❖ sagatavoja un iesniedza NVA pārskatu par 2014. gadā plānoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un sagatavoja informāciju par Rīgas pašvaldības plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2015. gadā.

Bezdarba situācijas raksturojums Latvijā 2015. gadā¹¹

Reģistrētā bezdarba līmenis valstī 2015. gada decembra beigās bija 8,7% (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā). Zemākais bezdarba līmenis 2015. gada decembrī bija reģistrēts Rīgas reģionā – 5,4%, bet Rīgā 5,0%. Kā redzams 9. attēlā, 2015. gada decembra beigās Latvijā NVA uzskaitē bija 81 780 bezdarbnieki. No reģistrēto bezdarbnieku kopskaita 2015. gada decembra beigās 53,4% (skaits – 43 681) bija sievietes un 46,6% (skaits – 38 099) vīrieši. 2015. gada decembra beigās NVA uzskaitē bija 24 322 ilgstošie bezdarbnieki, kas veido 29,7% no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita. Pēdējo 3 gadu laikā ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars samazinājies no 35,4% 2013. gada decembrī līdz 29,7% 2015. gada nogalē. Arī Rīgā ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars samazinājies, 2013. gada beigās tas bija 21%, savukārt 2015. gada decembrī vairs tikai 12,7% no 15 841 Rīgā reģistrētajiem bezdarbniekiem bija ilgstošie bezdarbnieki.

9. attēls. Bezdarba statistika Latvijā un Rīgā, t.sk. ilgstošais bezdarbs 2013. - 2015. gadā

Latvijā 2015. gada decembrī bija pieejamas 5 106 reģistrētas brīvas darba vietas, no kurām 81% reģistrētas Rīgā, veidojot tādu vakanču situāciju, ka Rīgā uz katru brīvo darba vietu pretendēja 3,8 bezdarbnieki. Brīvo vakanču skaitam ir tendence palielināties. Rīgā 2013. gada decembrī bija 3 182 brīvas darba vietas, bet 2015. gada nogalē NVA bija reģistrētas jau 4 138 vakances.

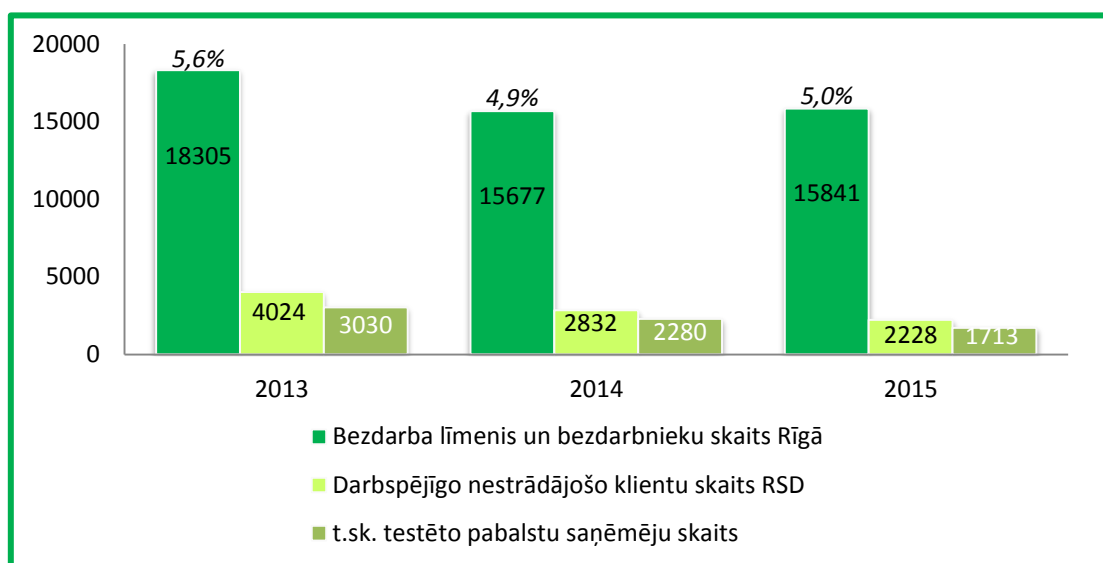
¹¹ <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6&mid=470&txt=483&t=stat>

Bezdarba situācijas raksturojums Rīgā

2015. gadā Rīgā turpināja saglabāties iepriekšējo gadu tendence – uzlabojoties bezdarba rādītājiem, samazinājās RSD darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits.

2015. gada decembrī NVA reģistrētais bezdarba līmenis no 2013. gada decembrī reģistrētajiem 5,6% ir samazinājies līdz 5,0% (skat.10. attēlu). Salīdzinājumā ar 2013. gada beigām, 2015. gada beigās Rīgā reģistrēto bezdarbnieku skaits ir samazinājies no 18 305 personām 2013. gada decembrī līdz 15 842 personām 2015. gada decembrī. Bezdarbu un nodarbinātību raksturojošie rādītāji ir ietekmējuši arī RSD klientu – darbspējīgu nestrādājošu personu - skaitu, kas pašvaldībā vērsušies pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem. 2013. gada decembrī tās bija 4 024 darbspējīgas nestrādājošas personas, savukārt 2015. gada beigās – 2 228 personas, kas ir 1,8 reizes mazāk. Pārskata periodā saglabājas tendence, ka lielākā daļa RSD darbspējīgo klientu ir pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji – 2013. gada decembrī pašvaldības testētos pabalstus saņēma 75,3%, bet 2015. gadā beigās - 76,9% no mērķa grupas.

10. attēls. Bezdarba statistika Rīgā un darbspējīgie nestrādājošie RSD klienti – pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji 2013. - 2015. gadam

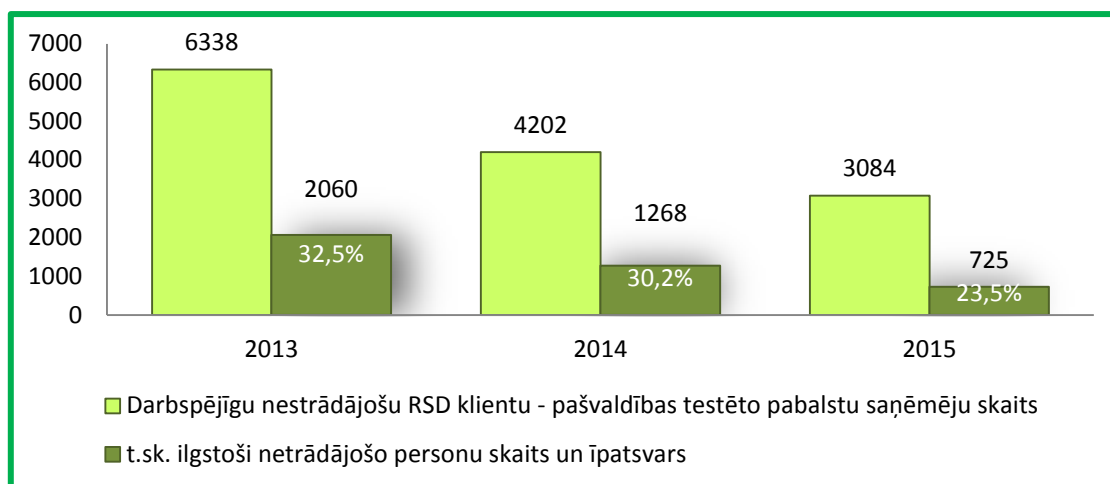
Līdzīgi kā visā Latvijā un Rīgā, arī RSD darbspējīgo ilgstoši nestrādājošo personu īpatsvars saglabājas augsts, proti, 2013. gadā 32,5% no visiem darbspējīgajiem nestrādājošajiem klientiem nestrādāja ilgāk par 12 mēnešiem (klients var nebūt reģistrēts NVA), bet 2015. gadā 21% klientu (skat. 50. tabulu).

50. tabula. RSD darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2013. - 2015. gadā

Klienti	2013	2014	2015
Darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti t.sk.:	8 563	5 656	4 315
Ilgstoši nestrādājošie	2 575 (30%)	1 514 (27%)	885 (21%)

2015. gadā pašvaldības testētos pabalstus saņēma 3 084 darbspējīgi nestrādājoši rīdzinieki (skat.11. attēlu). Lai arī 2015. gadā turpināja samazināties testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD, tāpat kā visu darbspējīgo nestrādājošo personu skaits, ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju īpatsvars saglabājas augsts – 32,5 % 2013. gadā un 23,5% 2015. gadā.

11. attēls. RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu - pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits un īpatsvars % 2013. - 2015. gadam

RSD darbaspējīgo nestrādājošo klientu dzimuma un vecuma struktūra 2015. gadā (skat.51. tabulu), salīdzinājumā ar 2014. gadu ir līdzīga. Sieviešu īpatsvars kopējo RSD klientu – darbaspējīgo nestrādājošo personu - skaitā ir vienāds: 2014. gadā 53%, arī 2015. gadā 53% no mērķa grupas. Kaut arī tendence nav izteikta, jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar 2014.gadu par vienu procenta punktu 2015.gadā ir samazinājies personu vecumā no 30 līdz 49 gadiem īpatsvars. Vecuma grupā virs 60 gadiem klientu skaita īpatsvars pieaudzis par diviem procentu punktiem. Jāsecina, ka RSD klientu portretā parādās sabiedrības novecošanās tendence un personām vecumā pēc 50 gadiem atrast darbu ir grūtāk.

51. tabula. RSD reģistrētie darbaspējīgie nestrādājošie klienti pēc dzimuma un vecuma

2014. gads			2015. gads		
SIEVIETES	KOPĀ	VĪRIEŠI	SIEVIETES	KOPĀ	VĪRIEŠI
2 974	5 656	2 682	2 304	4 315	2 011
53%	Vecuma grupa 	47%	53%	Vecuma grupa 	47%
184	15 - 24 370 jeb 6%	186	122	15 - 24 232 jeb 6%	110
321	25 - 29 484 jeb 8%	163	248	25 - 29 349 jeb 8%	101
1 415	30 - 49 2 649 jeb 47%	1234	1 107	30 - 49 1 997 jeb 46%	890
902	50 - 59 1 806 jeb 32%	904	658	50 - 59 1 378 jeb 32%	720
152	60+ 347 jeb 6%	195	169	60+ 359 jeb 8%	190

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Lai nodrošinātu kvalitatīvu sociālā darba pakalpojumu un veicinātu aktīvu darbaspējīgo klientu iesaistīšanos savu sociālo problēmu risināšanā, 2015. gadā RSD visos teritoriālajos centros darbu turpināja 20 sociālie darbinieki, kuru galvenā mērķa grupa ir personas un ģimenes, kurās ir bezdarba izraisītās problēmas un kurām nepieciešams psihosociāls atbalsts. Šo sociālo darbinieku darba mērķis ir sniegt psihosociālu atbalstu darbaspējīgām personām, kuras saviem spēkiem nespēj pārvarēt šķēršļus, kas traucē gūt

regulārus ienākumus, strādājot algotu darbu, un apmierināt personas/ģimenes pamatvajadzības, kā arī ilgstoši nestrādājošu darbspējīgu personu aktivizēšana un motivēšana.

Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas sociālās problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegtas gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti citi klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi. Sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojās ar NVA Rīgas reģionālās filiāles speciālistiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus viņiem piemērotu RSD un NVA pakalpojumu izvēlē un izmantošanā.

Salīdzinājumā ar 2013. gadu risināto sociālo gadījumu skaits RSD 2015. gadā ir samazinājies (skat. 53. tabulu), bet salīdzinājumā ar 2014. gadu nedaudz palielinājies. 2015. gadā 20 sociālie darbinieki strādāja ar 987 sociālajiem gadījumiem, tostarp risinot 1 550 personu sociālās problēmas, 2014. gadā ar 942 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 473 personu sociālās problēmas, savukārt 2013. gadā sociālie darbinieki strādāja ar 1 038 sociālajiem gadījumiem, risinot 1 492 personu sociālās problēmas. Risināto gadījumu skaita samazinājums salīdzinājumā ar 2013. gadu skaidrojams ar komplicētāku klienta sociālo portretu, sociālo darbinieku mainību vai ilgstošu prombūtni darba nespējas dēļ (skat. 52. tabulu).

Gadījumos, kad sociālais darbs netika uzsākts, bezdarbniekiem tika nodrošinātas sociālā darba speciālista (sociālais darbinieks, sociālās palīdzības organizators) 17 708 bezmaksas konsultācijas (2014. gadā 18 723; 2013. gadā 27 126).

20 sociālo darbinieku klienti bija gan atsevišķi dzīvojošas personas, gan ģimenes, kurās visi ir pieaugušie, gan arī ģimenes ar bērniem. Analizējot sociālo darbinieku klientus pēc ģimenes tipa, redzams, ka 2015. gadā 52% jeb 513 sociālajos gadījumos sociālo darbinieku klienti bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi, bet 48% jeb 474 sociālajos gadījumos bija ģimenes ar bērniem (skat. 52. tabulu). Minētājā tabulā redzams, ka 2015. gadā līdzīgi kā 2014. un 2013. gadā sociālo darbinieku klienti procentuāli vairāk bija atsevišķi dzīvojošas personas vai ģimenes, kurās visi bija pilngadīgi (attiecīgi 2014. gadā 56 %, 2013. gadā 57 %) nekā ģimenes ar bērniem. Tai pat laikā ģimeņu ar bērniem īpatsvars, kurām sociālie darbinieki palīdz risināt nodarbinātības un sociālās problēmas, kopš 2013. gada palielinās no 44% līdz 48% 2015. gadā.

52. tabula. Sociālo darbinieku klienti pēc ģimenes tipa no 2013. - 2015. gadā

Klients ģimene/ persona	Ģimenes tips	Skaitis			Procentuāli no kopējā klientu skaita		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	Persona	445	420	437	43	44	44
3	Ģimene bez bērniem	135	91	76	13	10	8
pilngadīgas personas (1+3)		648	580	513	57	56	52
2	Ģimene ar bērniem	458	431	474	44	46	48
KOPĀ		1 141	1 038	987	100	100	100

Sociālo darbinieku un klientu sadarbības rezultātā 2015. gada beigās no visām klientu lietām tika slēgta¹² 501 klientu lieta jeb 51% no lietu skaita. Iepriekš 2014. gadā slēgtās lietas bija 49% un 2013. gadā 53% no visām klientu lietām (skat. 53. tabulu). Galvenie iemesli, kāpēc lietas tika slēgtas 2015. gadā ir šādi: 40% klientu uzsāka algotu darbu, bet 28% klientu nesadarbojās ar sociālā dienesta speciālistiem, t.sk., vairākos gadījumos klienti rakstiski atteicās no sadarbības ar sociālā darba speciālistiem. Citi lietu slēgšanas

¹² Klienta lieta tiek slēgta: 1) ja ir sasniegti sociālā darba ar gadījumu mērķi un/vai turpmāk sociālā darbinieka iejaukšanās nav nepieciešama; 2) ja klients atsakās no sadarbības; 3) ja sociālo darbu ar gadījumu pilnībā ir pārņēmusi cita institūcija; 4) ja klients ir mainījis dzīves vietu.

gadījumi bija saistīti ar klienta dzīvesvietas maiņu, vecuma pensijas saņemšanu, ilgstošu ārstēšanos, reģistrētu invaliditāti, mācību uzsākšanu u.c. iemesliem.

53. tabula. Sociālo gadījumu skaits, slēgto lietu skaits 2013. - 2015. gadā

Klientu lietas	2013	2014	2015	KOPĀ
Lietu skaits	1 038	942	987	2 967
Slēgtas lietas, t.sk.	553 53%	464 49%	501 51%	1 518 vidēji 51%
Uzsākts algots darbs % no slēgtajām lietām	45%	41%	40%	Vidēji 42%
Klients nesadarbojas	32%	29%	28%	Vidēji 30%
Personu skaits	1 492	1 473	1 550	4 515

Ilgstoši nestrādājošu klientu sociālais portrets pēdējos gados kļuvis sarežģītāks. Tas saistīts gan ar personības izmaiņām ilgstoša bezdarba rezultātā, gan sliktu veselības stāvokli, valsts valodas prasmju trūkumu un izteiktu motivācijas trūkumu mainīt savu sociālo situāciju. Sociālā darba prakse rāda: jo ilgāk cilvēks ir bez darba, jo vairāk pieaug sociālo problēmu loks, un cilvēks vairs nav gatavs nekavējoties stāties darba attiecībās, pat tad, ja ir tāda iespēja. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis mainīt savu sociālo situāciju, personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums traucē risināt radušās problēmas, to ietekmē arī dažādas atkarības, veselības problēmas, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, plānojot savu laiku un resursus. Daļa cilvēku radušos situāciju - dzīves kvalitātes kritumu - pieņem kā normu un nav gatavi pārmaiņām. Citiem tiešām trūkst sociālo un darba prasmju, un viņiem ir jāpalīdz saskatīt problēmu risinājumu. Daļai klientu jāpalīdz sagatavot CV un motivācijas vēstuli.

2015. gadā 20 sociālo darbinieku klientu galvenās risinātās sociālās problēmas bija līdzīgas iepriekšējos gados identificētajām (skat.54. tabulu):

- ❖ veselības problēmas - 344 gadījumos;
- ❖ valsts valodas prasmju trūkums 244 gadījumos (t.sk., daļai personu nebija valsts valodas prasmi apliecināša dokumenta vai bija zemākais valsts valodas prasmes līmenis);
- ❖ atkarības problēmas – 166 gadījumos;
- ❖ saskarsmes problēmas - 157 gadījumos;
- ❖ sociālo prasmju trūkums - 111 gadījumā;
- ❖ mājokļa problēmas – 86 gadījumos;
- ❖ izglītības problēmas - 66 gadījumos;
- ❖ nenokārtoti dokumenti - 39 gadījumos;
- ❖ citas problēmas - 43 gadījumos (t.sk., krīzes situācija, ar vardarbību saistītas problēmas, uzvedības problēmas un likumpārkāpumi).

54. tabula. Sociālo darbinieku darbā ar bezdarbniekiem klientu risinātās sociālās problēmas 2013. - 2015. gadā

Risinātās klientu sociālās problēmas	2013	2014	2015
Kopā risināto sociālo gadījumu skaits	1 038	942	987
Latviešu valodas prasmju trūkums	283	229	244
Veselības problēmas	319	310	344
Saskarsmes problēmas	151	146	157
Izglītības problēmas	106	73	66
Atkarības problēmas	132	156	166
Sociālo prasmju trūkums	66	101	111

Mājokļa problēmas	60	89	86
Nenokārtoti dokumenti	45	33	39
Citas problēmas	79	56	43

No sociālo darbinieku uzrādītajiem datiem redzams, ka 2015. gadā līdzīgi kā 2014. gadā, visvairāk risināto problēmu vidū pēc nodarbinātības jautājumiem tika risinātas klientu veselības problēmas (2015. gadā 344 gadījumos, bet 2014. gadā 310 gadījumos). Šāda situācija mudina sociālos darbiniekus sociālo gadījumu risināšanas laikā palīdzēt klientiem reģistrēt noteiktu invaliditātes grupu vai arī, plānojot intervenci, rēķināties, ka klienta un sociālā darbinieka sadarbību ietekmēs klienta veselības stāvoklis. Tāpat būtiski atzīmēt, ka daudziem klientiem algota darba atrašanu apgrūtina vājas latviešu valodas prasmes. Valsts valodas prasmes trūkums joprojām ir viena no visbiežāk risinātajām problēmām – 2015. gadā 25% gadījumu, bet 2014. gadā 24% gadījumu. Situācijās, kad cilvēki nesaprot latviešu valodu un nevar tajā sarunāties, ir apgrūtinoši integrēties kopējā darba tirgū, ilgstošie bezdarbnieki ne vienmēr var strādāt arī darba vietās, kas tiek piedāvātas algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos – īpaši izveidotās pagaidu darba vietās ilgstošajiem bezdarbniekiem. Jāatzīmē, ka bezdarbnieku nodarbinātības problēmas risināšanu ietekmē motivācijas trūkums un izteikti zema kapacitāte strādāt algotu darbu. Tāpat 54. tabulas dati norāda, ka sociāli darbinieki 2015. gadā vairāk nekā 2014. gadā risināmo problēmu vidū atzīmēja klientu atkarības problēmas (attiecīgi 166 gadījumos un 156 gadījumos). Turklāt klientiem ir mājokļa jautājuma problēmas (2015. gadā 86 gadījumos, 2014. gadā 89 gadījumos), bet ģimenēs ar bērniem ne vienmēr ir atrisināts bērnu pieskatīšanas jautājums, vai arī integrēšanos darba tirgū un sociālā darba pakalpojuma saņemšanu ietekmē bērnu slimošana.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Lai risinātu klientu komplicētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, RSD tika sniegti iepriekšējos gados uzsāktie atbalsta pakalpojumi. Populārākie atbalsta pakalpojumi, lai RSD klienti, kas ir darbspējīgas nestrādājošas personas sekmīgāk integrētos darba tirgū, ir parādīti 55. tabulā: aktīvais nodarbinātības pasākums - algotie pagaidu sabiedriskie darbi, pašvaldības sabiedriskie darbi (12 stundas nedēļā), atbalsta grupas bezdarbniekiem, latviešu sarunvalodas treniņgrupas, atkarības profilakses speciālista un psihologa konsultācijas. No 2013. gada noteiktam klientu skaitam ir iespēja iesaistīties motivācijas programmā „Psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem”.

55. tabula. Atbalsta pakalpojumi RSD darbspējīgām nestrādājošām personām 2013. - 2015. gadam

Pakalpojuma nosaukums un personu skaits	2013	2014	2015
ESF projekts „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās”	3 931	2 560	831
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 12 stundām nedēļā)	895	576	650
Atbalsta grupas bezdarbniekiem	198	251	232
Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas	115	117	110
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	113	195 <i>(158 RSD klienti; 117 reģistrēti NVA)</i>	197 <i>(155 RSD klienti; 91 reģistrēts NVA)</i>
Psihologa pakalpojumi	183	180	98
Motivācijas programma bezdarbniekiem – psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem	28	25	46

Atbalsta grupas bezdarbniekiem

2015. gadā vairākos dienas centros, līdzīgi kā iepriekšējos gados tika organizētas atbalsta grupas bezdarbniekiem. Lai arī pēdējos gados RSD reģistrēto darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaits ir samazinājies, piemēram, salīdzinājumā ar 2014. gadu par 24%, tomēr atbalsta grupas bezdarbniekiem savu aktualitāti nav zaudējušas, jo arī 2015. gada decembrī ilgstoši nestrādājošo personu skaita īpatsvars ir augsts - 23% no visiem RSD reģistrētajiem bezdarbniekiem. 2015. gadā 232 RSD klientiem - bezdarbniekam tika nodrošināta dalība 18 atbalsta grupās (2014. gadā tika organizētas 25 atbalsta grupas 251 dalībniekam). Atbalsta grupu pakalpojums tika nodrošināts RSD dienas centros 8 norises vietās – maksimāli tuvu klientu dzīvesvietai. Pakalpojums tika sniegts ar mērķi atbalstīt darbaspējīgas nestrādājošas personas, motivējot uzlabot un apgūt jaunas sociālās prasmes, celt pašapziņu, veidot sociālos tīklus un risināt dažādas sadzīves situācijas, palīdzot integrēties darba tirgū. Grupu darbu nodrošināja sociālie darbinieki, piedāvājot dažāda satura pakalpojumus. Ņemot vērā ilgstošo bezdarbnieku problemātiku, 2015. gadā tika uzsākta atbalsta grupu veidošana, piemēram, dienas centrā „Kamene” tika organizēta atbalsta grupa jaunajām māmiņām – bezdarbniecēm, un atsevišķos dienas centros tika uzsākta atbalsta grupu vadīšana sadarbībā ar atkarības profilakses speciālistiem un NVA karjeras konsultantiem.

237 darbaspējīgi nestrādājoši RSD klienti iesaistījās arī citos dienas centru organizētos pasākumos - apguva datora lietošanas prasmes, latviešu, angļu un vācu valodu, kā arī iesaistījās dažādās interešu nodarbībās – rokdarbu, gleznošanas, zīmēšanas un dažādās kustību nodarbībās, un pēc nepieciešamības saņēma sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas, kas veicināja bezdarbnieku komunikāciju un sociālās prasmes.

Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas

Sociālo darbinieku risināto klientu sociālo problēmu uzskaitē rāda, ka valsts valodas prasmes trūkums ir viena no aktuālākajām problēmām, kas traucēja bezdarbniekus integrēties darba tirgū - 2015. gadā 25% gadījumu, bet 2014. gadā 24% gadījumu bezdarbnieki neprata valsts valodu pietiekamā līmenī. Tādēļ RSD papildus Labklājības ministrijas NVA nodrošinātajiem valsts valodas kursiem bezdarbniekiem, arī 2015. gadā nodrošināja klientiem ar vājām latviešu valodas prasmēm iespēju grupās praktizēt latviešu valodu profesionāla skolotāja vadībā. Uz problēmas būtību norāda arī fakts, ka bezdarbniekiem ne vienmēr ir valsts valodas apliecība, kas nepieciešama darba meklēšanas procesā, vai arī valsts valodas prasmes ir zemākajā līmenī. 2015. gadā darbaspējīgām nestrādājošām personām tika organizētas 9 latviešu sarunvalodas treniņgrupas, kurās 110 darbaspējīgi nestrādājoši RSD klienti uzlaboja latviešu sarunvalodas prasmes (salīdzinājumam 2014. gadā 117 personas). Klientu līdzdarbības veicināšana, motivēšana un iesaistīšana savu problēmu risināšanā joprojām ir viens no svarīgākajiem sociālā darbinieka uzdevumiem. Kopā tika noorganizētas 180 latviešu valodas treniņgrupu nodarbības, kurās 20 stundu garumā klienti praktizēja latviešu valodu.

Papildu latviešu valodas treniņgrupām, vēl 50 personas latviešu valodas prasmi apguva ar dienas centru sociālo darbinieku atbalstu.

Motivācijas programma ilgstošajiem bezdarbniekiem

No 2013. gada ilgstošo bezdarbnieku aktivizēšanai un integrēšanai darba tirgū, sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeironš””, tiek realizēts psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem. Galvenās pakalpojuma komponentes – individuālas un grupu psihoterapeita konsultācijas, karjeras konsultācijas grupā un individuāli, psiholoģiskā atbalsta un darba terapija atbalsta grupās, kā arī iesaistīšana biedrību un nodibinājumu organizētā brīvprātīgo darbā. Pēc pakalpojuma saņemšanas klienti turpina sadarbību ar sociālo darbinieku.

2013. gadā, uzsākot sociālā pakalpojuma nodrošināšanu, rehabilitācijas ilgums bija 2 mēneši un motivācijas programmas pasākumos iesaistījās 28 RSD klienti – ilgstošie bezdarbnieki. Veicot visaptverošu pakalpojuma novērtēšanu (pakalpojuma sniedzējs, RSD sociālie darbinieki, klienti), tika secināts, ka nepieciešama ilgāka motivācijas programma, lai panāktu izteiktāku klienta sociālās situācijas uzlabošanās dinamiku.

2014. gadā un 2015. gadā organizētais sociālais pakalpojums ietvēra 3 mēnešu motivācijas programmu. Pakalpojuma mērķis ir veicināt psihosociāli novājināta klienta – personības ilgstošā bezdarba situācijā, psihisko un sociālo funkciju atjaunošanu, tādējādi pietuvinot klientu adekvātai sociālajai funkcionēšanai, lai tas pakāpeniski atgrieztos mūsdienu dinamiskajā darba tirgū. Pakalpojuma uzdevums ir, ne tik daudz palīdzēt atrast darbu kā intensīvi stiprināt un attīstīt personas psihosociālos resursus, lai klients

būtu spējīgs un gatavs iesaistīties darba tirgū, lai viņam būtu vēlēšanās strādāt, motivācija meklēt darbu, lai būtu iegūtas prasmes un stiprināti resursi.

2015. gadā psihosociālās rehabilitācijas, adaptācijas un motivācijas pakalpojumu saņēma 53 RSD klienti – ilgstošie bezdarbnieki, no tiem 46 personas iesaistījās motivācijas programmas pasākumos, bet 7 personas pēctecības atbalsta grupā. 2015. gadā motivācijas programmā piedalījās arī cilvēki ar invaliditāti, kuri vēlas strādāt, bet kuriem ir grūtības integrēties darba tirgū.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2015. gadā RSD bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām - RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2015. gadā:

- ❖ 98 bezdarbnieki RSD saņēma psihologa un psihoterapeita konsultācijas; 2014. gadā 180 bezdarbnieki saņēma psihologa konsultācijas; 2013. gadā šādas konsultācijas saņēma 183 bezdarbnieki;

- ❖ lai risinātu atkarības problēmas, 197 darbaspējīgas nestrādājošas personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 91 persona bija reģistrēta NVA un 79 % jeb 155 bija RSD klienti; 2014. gadā 195 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas; 2013. gadā 113¹³ personas;

- ❖ narkologa pakalpojumu saņēma 195 personas, tai skaitā darbaspējīgas nestrādājošas personas.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principa ievērošanu, RSD sadarbībā ar „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons”” jau ceturto gadu Rīgas pašvaldībā īsteno nodarbinātības atbalsta pakalpojumu RSD klientiem - cilvēkiem ar invaliditāti, ar mērķi integrēt viņus darba tirgū, kā arī mazināt un novērst sociālās izolētības risku un veicināt cilvēku ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā. Pakalpojuma sniedzējs no 2012. gada realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus. Pēdējo trīs gadu laikā pakalpojumu kopā saņēmušas 224 personas ar invaliditāti (skat. 56. tabulu), darbā iekārtojušās 74 personas ar invaliditāti.

2015. gadā pakalpojumu saņēma 68 personas ar invaliditāti, kopā saņemot 3 396 konsultāciju stundas. 24 personas ar invaliditāti 12 mēnešu pakalpojuma saņemšanas laikā iekārtojās darbā. Salīdzinot ar 2014. gadu, 2015. gadā viena persona vidēji saņēma par 14 konsultāciju stundām vairāk, bet pakalpojumu saņēma par 19 personām mazāk.

56. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2013. - 2015. gadā

Saņemtais pakalpojums	2013.gada 9 mēn. ¹⁴	2014	2015	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	69	87	68	224
Sniegts pakalpojums - konsultācijas (stundas)	3 014	3 144	3 372	9 530
Pakalpojuma summa, EUR	11 684	13 981	14 096	39 761
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	22	28	24	74

Personas ar invaliditāti saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un piedalījās praktiskajās apmācību nodarbībās, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi vērtējams fakts, ka 74 cilvēki iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi gan ceļot savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos. Cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu visdažādākajās profesijās, piemēram, datu ievades operators, pavārs, kurjers, sētnieks, arhīva darbinieks, fasētājs, garderobists, dežurants, grāmatveža palīgs, asistents, lietvedis, šuvējs, sekretārs, ēku un teritorijas uzraugs, konsultants pa tālruni, skolotājs u.c.

¹³ Darbspējīgu nestrādājošu personu - APS klientu precīza uzskaitē sāka 2013. gada jūnijā

¹⁴ 2013. gadā pakalpojums uzsākts no aprīļa mēneša

Pakalpojuma sniedzējs sadarbojas ar NVA, uzaicinot NVA speciālistus un tiekoties ar darba devējiem. Klientiem tiek sniegta palīdzība bezdarbnieka statusa reģistrēšanā, kā arī klienti tiek motivēti un saņem padomus, kā pieteikties uz NVA subsidētām darba vietām. Notiek sadarbība arī ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru (turpmāk – VSAA), rīkojot klientiem konsultācijas ar VSAA pārstāvjiem biedrības „Apeirons” telpās. 2015. gadā klientiem tika piedāvātas datorapmācības, latviešu sarunvalodas nodarbības, kā arī klienti tika iesaistīti dažādos pasākumos. Piemēram, pakalpojuma sniedzējs iesaistīja klientus aktivitātē „vides pieejamības apsekošana” – tika organizēti izbraukumi uz Latvijas reģioniem ar mērķi apsekot uz vietas cilvēkiem ar invaliditāti pieejamas vietas, kultūras iestādes, tūrisma objektus. Nodarbinātības atbalsta pakalpojuma klientiem tās bija kā ekskursijas, piemēram, uz Rundāles pili, Siguldas pilsdrupām utt. Klientiem dalība minētajā aktivitātē bija bez maksas – gan transports, gan gida pakalpojumi, gan ieejas biļetes tūrisma objektos, tādejādi palīdzot integrēties sabiedrībā un uzlabot pašu dzīves kvalitāti.

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Lai darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību trīs mēnešus pēc kārtas, iesaistītu darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā, kopš 2012. gada jūnija RSD tiek īstenoti pašvaldības sabiedriskie darbi. 2015. gadā par dalību sabiedriskajos darbos tika noslēgti 1 094 līgumi ar 718 personām, no kurām 650 personas iesaistījās sabiedriskajos darbos. 2015. gadā Rīgā bija izveidotas 536 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas 114 sadarbības organizācijās (skat. 57. tabulu). Salīdzinājumā, 2014. gadā Rīgā bija izveidotas 523 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas 109 sadarbības organizācijās, kurās sociālās un darba prasmes atjaunoja 576 RSD klienti. No 2015. gadā noslēgtajiem līgumiem 438 līgumi jeb 40% tika laužti (salīdzinoši 2014. gadā 274 līgumi jeb 32%), no tiem 133 līgumi jeb 30% tika laužti neattaisnotu iemeslu dēļ (126 gadījumos bija neattaisnoti kavējumu gadījumi un 7 personas neievēroja darba vadītāja norādījumus), savukārt 305 līgumi pārtraukti attaisnotu iemeslu dēļ, piemēram, 59 gadījumos uzsākts algots darbs, 100 gadījumos uzsākta dalība kādā NVA pasākumā un 113 gadījumos pasliktinājās veselība. Sabiedriskajos darbos gada laikā atkārtoti iesaistījās 150 personas.

57. tabula. Pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas Rīgā 2015. gadā

Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits	Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Baltijas Pastorālais institūts”	1	59.	Rīgas 152. pirmsskola	1
2.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	8	60.	Rīgas Mūzikas internātvidusskola	3
3.	Latvijas Sarkanais Krusts	14	61.	Bērnu un jauniešu basketbola skola „Rīga”	4
4.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	11	62.	Rīgas pirmsskola „Dinamo”	4
5.	Tautas palīdzības fonds	22	63.	Rīgas 80. pirmsskola	2
6.	LELB Diakonijas centrs „Sirdsgaisma”	5	64.	Rīgas pirmsskola „Kamolītis”	3
7.	LELB Diakonijas centrs „Roku rokā”	4	65.	Rīgas 10. vidusskola	1
8.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”	1	66.	Rīgas Centra humanitārā vidusskola	2
9.	Biedrība „DIA+LOGS”	2	67.	Rīgas 259. pirmsskola	2
10.	1991. gada barikāžu dalībnieku biedrība	4	68.	Rīgas Kultūru vidusskola	2
11.	Biedrība „Dzintarkrasta serviss”	20	69.	Rīgas pirmsskola „Dzirnaviņas”	1
12.	Rakstnieku muzeju	1	70.	Rīgas 258. pirmsskola	2

	biedrība „Pils”				
13.	Biedrība „PINS”	5	71.	Āgenskalna Valsts ģimnāzija	1
14.	Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	3	72.	Rīgas 34. vidusskola	2
15.	Latvijas Mākslinieku savienība	5	73.	Rīgas Zolitūdes ģimnāzija	2
16.	Latvijas Mazturīgo atbalsta biedrība „DACE”	5	74.	Rīgas 239. pirmsskola	3
17.	Rīgas Latviešu biedrība	16	75.	Rīgas 167. pirmsskola	2
18.	Biedrība „Žēlsirdības Misija „Dzīvības Ēdiens””	5	76.	Rīgas 180. pirmsskola	1
19.	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”	1	77.	Rīgas 3. speciālā pamatskola	1
20.	Fonds „Cerībai”	2	78.	Rīgas 236. pirmsskola „Eglīte”	1
21.	Sociālās aprūpes centrs „Stella Maris”	10	79.	Rīgas 96. vidusskola	5
22.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	16	80.	Rīgas 28. vidusskola	1
23.	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments	138	81.	Rīgas 192. pirmsskola	3
24.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	20	82.	Rīgas pirmsskolas „Priedīte”	2
25.	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas gaisma”	3	83.	Rīgas Rīnūžu vidusskola	2
26.	Rīgas 275. pirmsskola „Austriņa”	8	84.	Rīgas pirmsskola „Blāzmiņa”	2
27.	Rīgas 225. pirmsskola	1	85.	Rīgas 254. pirmsskola	2
28.	Rīgas Lietuviešu vidusskola	3	86.	Rīgas Valsts 3. ģimnāzija	2
29.	Rīgas 92. vidusskola	2	87.	Rīgas 5. speciālā internātpamatskola	3
30.	Rīgas Valda Avotiņa speciālā pamatskola-attīstības centrs	2	88.	Rīgas 221. pirmsskola	2
31.	Rīgas 229. pirmsskola	2	89.	Rīgas 247. pirmsskola „Rūķītis”	2
32.	Rīgas Avotu pamatskola	6	90.	Rīgas 255. pirmsskola	2
33.	Rīgas pirmsskola „Sprīdītis”	2	91.	Rīgas 7. pirmsskola	1
34.	Rīgas 220. pirmsskola	2	92.	Rīgas Valdorfskola	3
35.	Rīgas 251. pirmsskola „Mežciems”	1	93.	Rīgas pirmsskola „Zvaigznīte”	3
36.	Rīgas 262. pirmsskola	2	94.	Rīgas Vingrošanas skola	3
37.	Rīgas 79. pirmsskola	1	95.	Rīgas 13. pirmsskola „Ābecītis”	2
38.	Rīgas 197. pirmsskola	4	96.	Rīgas 88. vidusskola	1
39.	Rīgas 71. vidusskola	2	97.	Rīgas pirmsskola „Saulespuķe”	2
40.	Rīgas 4. pirmsskola	3	98.	Rīgas pirmsskola	3

	„Avotiņš”			„Pīlādzītis”	
41.	Rīgas 85. vidusskola	2	99.	Rīgas 51. vidusskola	2
42.	Rīgas 68. pirmsskola	1	100.	Rīgas pirmsskola „Rotaļa”	3
43.	Rīgas 24. pamatskola	1	101.	Rīgas 7. pamatskola	1
44.	Rīgas 233. pirmsskola	2	102.	RSD DC „Kamene”	3
45.	Rīgas Pļavnieku pamatskola	3	103.	RSD DC „Ābeļzieds”	3
46.	Rīgas 123. pirmsskola	1	104.	RSD DC „Vecmīlgrāvis”	4
47.	Rīgas Domes Īpašuma departaments	4	105.	RSD DC „Ķengarags”	2
48.	Rīgas pirmsskola „Zilbīte”	2	106.	RSD DC „Ābeļzars”	2
49.	Rīgas pirmsskola „Dzilniņa”	5	107.	RSD DC „Ozolaine”	2
50.	Rīgas 182. pirmsskola	4	108.	RSD DC „Kastanis”	3
51.	Rīgas pirmsskola „Sapņudārzs”	2	109.	RSD DC „Skudrupūznis”	3
52.	Rīgas 216. pirmsskola	2	110.	RSD DC „Čiekurs”	2
53.	Rīgas Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	4	111.	RSD DC „Rīdzene”	2
54.	Rīgas pilsētas būvvalde	3	112.	Biedrība Rīgas aktīvo senioru alianse	6
55.	Pamatskola „Rīdze”	3	113.	LSIA “Aspazija”	1
56.	RD IKSD Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība	2	114.	“Latvijas Samariešu apvienība”	3
57.	“Latvijas patērētāju interešu aizstāvības asociācija”	1			
58.	Rīgas 169. pirmskola	3		KOPĀ	536

2015. gadā RSD noslēdza 5 jaunus sadarbības līgumu par pašvaldības sabiedrisko darbu nodrošināšanu, līdz ar to šobrīd ir 114 sadarbības organizācijas (24 nodibinājumi vai biedrības, 80 pašvaldības iestādes, t.sk., 71 līgumi ar izglītības iestādēm, kā arī kopš 2014. gada decembra sabiedrisko darbu veicēji tiek piesaistīti arī 10 RSD Dienas centros, pildot dežurantu pienākumus). Jau esošās un 2015. gadā piesaistītās sadarbības organizācijas, kā arī RSD dienas centri kopā veidoja 536 sabiedrisko darbu veikšanas vietas.

58. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits un sadarbības partneri 2013. - 2015. gadā

Klienti un sadarbības partneri	2013	2014	2015
Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits	895	576	650
Noslēgto līgumu ar klientiem skaits	943	614	718
Lauzto līgumu ar klientiem skaits	607	274	438
Sadarbības partneru skaits, kur izveidotas darba vietas	89	109	114
Izveidoto darba vietu skaits	367	523	536

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algote pagaidu sabiedriskie darbi”

Būtisks aktīvās nodarbinātības atbalsta pasākums pašvaldības sociālās palīdzības saņēmējiem – bezdarbniekiem, ir Rīgas pašvaldības dalība NVA organizētajā aktīvajā nodarbinātības pasākumā „Algote pagaidu sabiedriskie darbi”¹⁵ (turpmāk – APSD pasākums), kur bezdarbnieki savas darba un sociālās prasmes uzlabo pagaidu darba vietās 4 mēnešus gadā.

Pasākums tika īstenots no 02.03.2015. līdz 30.12.2015. NVA finansējums bija EUR 360 705, kas ietver atlīdzību bezdarbniekiem EUR 15000 mēnesī, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai EUR 15,00 mēnesī un, ja nepieciešams, tiek nodrošinātas obligātās veselības pārbaudes par naudas summu līdz EUR 28,46, un ikmēneša dotācijas EUR 128,06 sešiem pašvaldības darba koordinatoriem. Rīgas pašvaldības izlietotais līdzfinansējums 2015. gadā bija EUR 74 922, kas ietver atalgojumu darba vadītājiem, izdevumus inventāra un materiālu iegādei un darba organizēšanai, kā arī pašvaldības teritoriju sakopšanai (degviela, atkritumu izvešana u.c.).

2015. gadā Rīgā tika izveidotas 264 pagaidu darba vietas, no tām 249 vietas Rīgas pašvaldības iestādēs, 15 – divās nevalstiskajās organizācijās: biedrībās „Latvijas Sarkanais Krusts” un „Zilais krusts”. 2015. gadā APSD pasākums Rīgā tika uzsākts martā, iesaistoties 6 Rīgas domes struktūrvienībām: RD Labklājības departamentam (123 pagaidu darba vietas), RD Mājokļu un vides departamentam (55 pagaidu darba vietas), RD Satiksmes departamentam (16 pagaidu darba vietas), RD Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcijai (26 pagaidu darba vietas), RD Rīgas Austrumu izpilddirekcijai (22 pagaidu darba vietas) un RD Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijai (22 pagaidu darba vietas). Darba vietas Rīgas pašvaldības iestādēs ir izveidotas gan RD struktūrvienībās, gan to pakļautībā esošajās iestādēs, piemēram, sociālās aprūpes centros, naktspatversmēs, pieaugušo un bērnu – jauniešu dienas centros, u.c. iestādēs. Projektā 2015. gadā 831 persona atbilstoši savām darba spējām un vēlmēm tika iesaistītas tādos palīgdarbos kā teritorijas labiekārtošana un uzkopšana, telpu remonts, ģenerālā tīrīšana un ikdienas uzkopšanas darbi, administratīvie un biroja darbi. No projektā iesaistītajiem bezdarbniekiem 495 jeb 60% bija RSD klienti. Piedāvāt patstāvīgu darbu motivētākajiem pagaidu darbu veicējiem kādā no Rīgas pašvaldības institūcijām/iestādēm ir ierasta prakse. Sasniegtie projekta rezultāti 2015. gadā rāda, ka no visiem iesaistītajiem 23 klienti atrada pastāvīgu darbu (2014. gadā 84 klienti, bet 2013. gadā 145 bezdarbnieki). Rezultātu analīze liecina, ka motivētākie klienti uzsāka darba attiecības arī pašvaldības iestādēs, kurās bija pastāvīga darba vakances. Dalību projektā, lauzot noslēgto līgumu, pārtrauca 259 personas jeb 31,2% (2013. gadā 915 jeb 35,7%; 2013. gadā 1203 jeb 30,6%). Jāsecina, ka lielākā daļa projektā iesaistīto cilvēku izmantoja iespēju strādāt visus 4 mēnešus, kas norāda uz cilvēku vēlmi strādāt. Biežāk minētie līguma laušanas iemesli bija neattaisnoti kavējumi un iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (2015. gadā 154 personas; 2014. gadā 546 personas; 2013. gadā 571 personas), pasliktinājusies veselība (2015. gadā 52 personas; 2014. gadā 161 personas; 2013. gadā 273 personas), un citi iemesli (2015. gadā 30 personas; 2014. gadā 124 personas; 2013. gadā 214 personas).

APSD projekta organizēšanā tika iesaistītas 6 Rīgas domes struktūrvienības (skat. 59. tabulu) – Labklājības departaments, Mājokļu un vides departaments, Satiksmes departaments, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, Rīgas Austrumu izpilddirekcija un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija.

59. tabula. Algoto pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā 2015. gada beigās

Nr. p.k.	Nosaukums	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits	Pavisam nodarbināti bezdarbnieki	Lauzto līgumu skaits
1.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	22	86	35
2.	RD Satiksmes departaments	16	50	11
3.	RD Mājokļu un vides departaments	55	169	58
4.	RD Labklājības departaments	123	369	119
5.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	26	88	24
6.	Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	22	69	12
KOPĀ		264	831	254

¹⁵ Līdz 2014. gadam APSD pasākums Rīgas pašvaldībā tika realizēts ar Eiropas sociālā fonda atbalstu. No 2015. gada projektu finansē NVA un līdzfinansē pašvaldība

APSD projektā iesaistīto ekspertu novērojumi liecina, ka visvairāk motivēti piedalīties pasākumā bija cilvēki, kuriem esošajā darba tirgū iekļauties ir ļoti grūti – pirmspensijas vecuma cilvēki, cilvēki ar zemām latviešu valodas prasmēm, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki, kuriem ir tikai pamatizglītība. Trīs gadu laikā ir iezīmējušās to ilgstošo bezdarbnieku grupas, kurām šāda veida atbalsts iekļaušanai darba tirgū nav bijis vispiemērotākais – tie ir cilvēki, kas sirgst ar atkarībām, cilvēki ar hroniskām veselības problēmām, vientuļie vecāki, kuriem nav atrisināts bērnu pieskatīšanas jautājums.

NVO nodarbinātības veicināšanā

2015. gadā Labklājības departaments atbalstīja trīs NVO iesniegtos projektus, kas bija vērsti uz Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju grupu sociālo integrāciju un nodarbinātības veicināšanu:

1) Kultūras un izglītības biedrības „Migrash” projektu „NEW DO(O)R sociālās uzņēmējdarbības attīstības seminārs”, kura ietvaros notika 3 dienu seminārs, kura laikā dalībnieki apguva nepieciešamās zināšanas, lai prezentētu savus projektus sociālās uzņēmējdarbības jomā, mācījās publiskās runas prasmes un mācījās piesaistīt saviem projektiem investīcijas. Projekta seminārā piedalījās visi plānotie 17 projektu pārstāvji, vietējie un ārzemju lektori, programmas mentori. Projekta noslēguma pasākumā piedalījās vairāk kā 250 viesi, kas ir pozitīvs rādītājs Rīgā, un projekts ieguva labas atsauksmes.

2) Biedrības „Jauniešu konsultācijas” projektu „Izglītojošs projekts jauniešiem „Skolu un studiju TOPs”, kura ietvaros tika izveidoti izglītības iestāžu un to studiju programmu, kā arī profesionālo izglītības iestāžu un to studiju programmu TOP rezultāti.

3) Biedrības „Jauniešu brīvo interešu biedrība” projektu „Kopā varam tālāk!”, kura ietvaros notika jauniešu monitoringa pasākumi, tikšanās un interaktīvās diskusijas, noorganizēts pasākums Vērmanēdārzā „Vakanču karuselis” ar mērķi veidot sociālo vienotību, mazinot sociāli ekonomiskās aktivitātes ierobežojošas problēmas, veicināt brīvprātīgo darbu.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA

Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana

Labklājības departaments saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību ir saskaņojis ar Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļu līgumattiecībās esošo ģimenes ārstu darbības pamatteritorijas Rīgā. Primārās veselības aprūpes pakalpojumus 2015.gadā snieguši 447 ģimenes ārsti, kuri strādā 96 vietās, aptverot visu pilsētu. Savā ģimenes ārsta praksē kā pašnodarbinātas personas strādā 392 ģimenes ārsti.

Pašvaldība ir nodrošinājusi 82 ģimenes ārstu prakses vietu atrašanos Rīgas pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos, saskaņojot Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrību apakšnomas līgumu slēgšanu ar ģimenes ārstu praksēm par telpu iznomāšanu. Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās nodarbināti 7 ģimenes ārsti, no tiem 5 - SIA „Rīgas 1. slimnīca” un 2 – SIA „Rīgas veselības centrs”.

60. tabula. Ģimenes ārstu skaits Rīgā

Gads	2013	2014	2015
Ģimenes ārsti	452	450	447

2015. gadā pie ģimenes ārstiem reģistrēti 696 127 pacienti (t.sk. 115 495 bērni), vidēji pie viena ģimenes ārsta - 1 557 pacienti.

Rīgā strādājosajiem ģimenes ārstiem 2015. gadā organizēti divi informatīvie semināri par šādām tēmām:

- ❖ Kā ģimenes ārstam atpazīt atkarības slimnieku?
- ❖ Medicīnisko dokumentu noformēšana pacienta nosūtīšanai uz Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisiju.
- ❖ Ģimenes ārsta un Pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas sadarbība.
- ❖ Ģimenes ārsta loma sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamības nodrošināšanā.

Labklājības departamenta organizētajos semināros, kas notika Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrību (SIA „Rīgas 1. slimnīca” un SIA „Rīgas veselības centrs”) telpās, piedalījās 135 ģimenes ārsti.

Atbalsts tuberkulozes slimniekiem ambulatorās terapijas saņemšanai DOTS programmas ietvaros

Lai palīdzētu ārstiem motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai terapijai DOTS (*Directly Observed Therapy Short – Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss), Labklājības departaments 2015. gadā turpināja līdzfinansēt sabiedriskā transporta ceļa izdevumus EUR 2,30 dienā tiem tuberkulozes slimniekiem, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuri izdzēra zāļu devu ārstniecības personas uzraudzībā, kā arī līdzfinansēja pārtikas iegādi ne vairāk kā EUR 13,50 mēnesī (sadalot to vienmērīgi mēneša ietvaros) tiem tuberkulozes slimniekiem, kuri regulāri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Lielvārdes ielā 68) vai kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva piegādāta viņa dzīvesvietā.

Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” pavisam 283 tuberkulozes slimnieki saņēma pašvaldības līdzfinansējumu. Līdzfinansējumam pavisam kopā izlietoti EUR 53 563.

61. tabula. Tuberkulozes pacientu skaits, kuri saņēma pašvaldības līdzfinansējumu

Rādītājs	2013	2014	2015
Pirmreizējo pacientu skaits, kam sniegta ambulatorā terapija DOTS programmas ietvaros	192	193	180
Tuberkulozes slimnieku skaits, kas saņēmuši pašvaldības līdzfinansējumu	270	260	283
Transporta līdzfinansēšana reižu skaits	20 099	19 434	17 346
Pārtikas līdzfinansēšana reižu skaits	18 650	25 846	10 861

Lai gan pēdējā gada laikā vērojama pirmreizējo tuberkulozes gadījumu skaita samazināšanās tendence, tomēr tā kā tuberkulozes slimnieku ambulatorā terapija DOTS programmā ir ļoti ilgstošs process (aptuveni 6 mēneši vai pat krietni ilgāk multirezistentās tuberkulozes gadījumā), 2015.gadā par 8% ir palielinājies pašvaldības līdzfinansējumu saņēmušo personu skaits (skat. 61. tabulu). Nenoliedzami pašvaldības sniegtais finansiālais atbalsts ir svarīgs motivējošs faktors tuberkulozes slimnieku līdzestībai ārstēšanas procesā.

Latvijā joprojām ir augsta saslimstība ar tuberkulozi, 2015. gadā reģistrēti 618 jauni tuberkulozes gadījumi, tai skaitā 31 bērnam, savukārt multirezistentā tuberkuloze konstatēta 9% gadījumos.

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Sarkanais Krusts” turpināja apmaksāt daļēju transporta izdevumu kompensāciju EUR 1,20 apmērā katram bezatlīdzības donoram, kas ieradies nodot asinis SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (stacionārā „Gaiļezers”, Hipokrāta ielā 2, tālrunis uzziņām: 67042680), VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” Asins sagatavošanas nodaļā (Pilsonu ielā 13, 25.korpuss, 3.stāvs, tālrunis uzziņām: 67069444) vai Valsts asinsdonoru centrā (Sēlpils ielā 6, bezmaksas informatīvais tālrunis: 80000003).

62. tabula. Asinsdonoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksāja sabiedriskā transporta izdevumus

Rādītājs	2013	2014	2015
Asinsdonoru skaits	18 486	19 123	22 567

Pateicoties plašai asinsdonoru kustības veicināšanai, sniedzot informāciju masu medijos, rīkojot Valsts asinsdonoru centra speciālistu izbraukumus darba vietās, kā arī veicot specializētu autobusu izbraukumus, 2015. gadā ir palielinājies donoru skaits un līdz ar to par 15% palielinājies to donoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksājusi sabiedriskā transporta izdevumus (skat. 62. tabulu). Asinsdonoru atbalstam 2015. gadā izlietoti EUR 27 738.

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām

Saskaņā ar RD LD noslēgtajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem ir nodrošināta veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība, kā arī valsts apmaksāto un maksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana šādās Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās:

- ❖ SIA „Rīgas 1. slimnīca”, www.1slimnica.lv;
- ❖ SIA „Rīgas 2. slimnīca”, www.slimnica.lv;
- ❖ SIA „Rīgas Dzemdību nams”, www.rdn.lv;
- ❖ SIA „Rīgas veselības centrs”, www.rigasveseliba.lv un tās struktūrvienībās:
 - ❖ filiālē „Bolderāja”;
 - ❖ filiālē „Imanta”;
 - ❖ filiālē „Ilģuciems”;
 - ❖ filiālē „Ķengarags”;
 - ❖ filiālē „Torņakalns”;
 - ❖ filiālē „Ziepniekkalns”.

Labklājības departamenta Veselības pārvalde veikusi pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu izpildes uzraudzību, izvērtējot minēto kapitālsabiedrību darbību (tai skaitā vides pieejamības nodrošināšanu un infrastruktūras attīstīšanu, nepieciešamo veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu, ņemot vērā pacientu apmierinātību ar saņemto veselības aprūpes pakalpojumu), nefinanšu mērķu sasniegšanu un investīciju lietderību.

Apkopotās atskaites par 2015. gadu liecina, ka minētās kapitālsabiedrības darbību veikušas saskaņā ar savām vidēja termiņa darbības stratēģijām, nodrošinājušas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un sniegušas pavisam kopā 1 159 702 veselības aprūpes pakalpojumus (tai skaitā diagnostiskos izmeklējumus).

SIA „Rīgas 1. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu un ārstu speciālistu (tai skaitā medicīnisko komisiju)

pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus, t.sk. daudzslāņu datortomogrāfiju, kodolmagnētisko rezonansi, koronarogrāfiju un vēža skrīningizmeklējumus, rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumus, vakcināciju un stomu slimnieku aprūpi, kā arī sniegti plānveida dienas stacionāra un stacionāra pakalpojumi un veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2015. gadā sniegti 376 043 veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā diagnostiskie izmeklējumi).

SIA „Rīgas 1. slimnīca” sāktas veikt sarežģītas neiroķirurģiskas operācijas, izmantojot operāciju mikroskopu, izveidota Arodveselības nodaļa un attīstīti ambulatorie un dienas stacionāra veselības aprūpes pakalpojumi onkoloģijā, paplašināts uroloģisko, kāju vēnu u.c. operāciju klāsts, kā arī sākta 7. korpusa renovācija, paredzot tajā veikt magnētiskās rezonanses izmeklējumus (RD investīcijas magnētiskās rezonanses iekārtā).

SIA „Rīgas 2. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot neatliekamo medicīnisko palīdzību traumatoloģijā, kustību balsta sistēmas slimību ārstēšanu un rehabilitāciju, lielo locītavu endoprotezēšanu, ginekoloģiskās manipulācijas, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. datortomogrāfiju, osteodensitometriju, ehokardiogrāfiju, doplerogrāfiju, ārējās elpošanas funkcijas rādītāju noteikšanu, Holtera monitoru un vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas pakalpojumus, veselības aprūpi mājās un endoprotezēšanas problēmu ārstu konsīliju, kā arī veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2015.gadā sniegti 103 957 veselības aprūpes pakalpojumi (ieskaitot diagnostiskos izmeklējumus).

SIA „Rīgas 2. slimnīca” ieviesti jauni diagnostiskie izmeklējumi - krūts dziedzeru ultrasonogrāfija un sēklinieku ultrasonogrāfija, kā arī veikta 3. un 5. nodaļas telpu renovācija 1222 m² platībā, ugunsdzēsības signalizācijas un informācijas tehnoloģiju uzlabošana.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi sekundārās ambulatorās, sekundārās stacionārās un terciārās stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ārstu speciālistu (ginekologs, internists, endokrinologs, oftalmologs) pakalpojumus, ārstniecību dienas stacionārā un stacionārā, dzemdību palīdzību, jaundzimušo aprūpi, vakcināciju, kā arī veikti pasākumi ģimenes izglītošanai par krūts ēdināšanu un elpošanas vingrinājumiem un pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2015. gadā sniegti 31 137 veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā dzemdību palīdzība, jaundzimušo intensīvā terapija un diagnostiskie izmeklējumi).

SIA „Rīgas Dzemdību nams” veikta Jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļas telpu modernizācija ar veselības aprūpi saistītu infekcijas risku mazināšanai, kā arī veikta darba vides uzlabošana, modernizējot gaisa dzesēšanas un sildīšanas inženiertehnisko sistēmu, un teritorijas sakārtošana, aizkrāsojot grafiti un necenzētos uzrakstus, kā arī veicot koku inventarizāciju.

SIA „Rīgas veselības centrs” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu (t.sk. dežūrārstu) un ārstu speciālistu (t.sk. medicīnisko komisiju) pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumus, t.sk., ūdensdziedniecību, vakcināciju un diabētiskās pēdas aprūpi, kā arī veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2015. gadā sniegti 648 565 veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā diagnostiskie izmeklējumi).

SIA „Rīgas veselības centrs” filiālē „Imanta” izveidots kopējs Zvanu centrs (tālruna numurs – 8801), nodrošināti mūsdienu prasībām atbilstoši rentgenoloģiskie izmeklējumi un iegādātas ultrasonogrāfijas un oftalmoloģijas iekārtas; filiālē „Ilģuciems” iegādātas otolaringoloģijas iekārtas; savukārt filiālē „Ķengarags” iekārtots normatīvo aktu prasībām atbilstošs vakcinācijas kabinets; bet filiālē „Bolderāja” ir sākta lifta būvniecība, vides pieejamības nodrošināšanai personām ar īpašām vajadzībām, bet filiālē „Ķengarags” ir izveidota tualetes telpa personām ar īpašām vajadzībām.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Pašvaldībām saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 15. pantu ir noteikta autonomā funkcija – nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu. **Veselības veicināšana ir pasākumu kopums, kas mudina indivīdu un sabiedrību kopumā palielināt kontroli pār veselību ietekmējošiem faktoriem (t.sk. atkarību izraisošo vielu lietošanu) un pilnveidot veselības potenciālu.** Viena no svarīgākajām veselības veicināšanas komponentēm ir veselīga dzīvesveida veicināšana. Arī 2015. gadā veselības veicināšanas darbs Rīgā tika īstenots saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības 2012. gada 15. maijā apstiprināto Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā” 2012. – 2021. gadam (turpmāk – Stratēģija). Stratēģija ir izstrādāta, lai nodrošinātu mērķtiecīgu

ilgtermiņa visas pašvaldības darbu iedzīvotāju veselības uzlabošanai. Šis dokuments iezīmē redzējumu, kā uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju veselību, identificējot galvenās sabiedrības veselības problēmas un nosakot stratēģiskos darbības virzienus. Stratēģija ir pakārtota Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmai 2014. – 2020. gadam un tā ietver pašvaldības kompetencē esošās darbības. Stratēģijas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju veselības stāvokli un mazināt priekšlaicīgas nāves gadījumu skaitu. Lai sasniegtu mērķi, izvirzīti apakšmērķi:

1. samazināt saslimstību ar neinfekcijas slimībām, tajā skaitā atkarībām;
2. uzlabot iedzīvotāju zināšanas par veselīgu dzīvesveidu;
3. veicināt veselīgu un drošu pilsētas, mācību un darba vidi;
4. uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgas pilsētā.

Lai sekmīgi sasniegtu izvirzīto Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas mērķi un apakšmērķus, sabiedrības veselības veicināšanas pasākumi tiek īstenoti saskaņā ar Rīgas pilsētas Stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks - veselā Rīgā” programmu 2012. – 2021. gadam un rīcības plānu 2012. - 2016. gadam. Programma un rīcības plāns paredz attīstīt, pilnveidot un stiprināt starpsektoru sadarbību pašvaldības līmenī starp Rīgas pašvaldības nozaru departamentiem un iestādēm, pašvaldību aģentūrām u.c. institūcijām. Programmas un rīcības plāna uzdevums ir noteikt pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu Stratēģijā noteikto stratēģisko darbības virzienu īstenošanu, un regulēt minēto pasākumu īstenošanu atbildīgās institūcijas. Rīcības plāns, kas paredzēts 4 gadiem, aptver 17 stratēģiskos rīcības virzienus, un katru gadu tiek aktualizēts, lai nodrošinātu Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas gaitas un izvirzīto mērķu monitoringu. Ar Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģiju un rīcības plānu iespējams iepazīties mājas lapās: www.ld.riga.lv un www.veseligsridzinieks.lv.

Arī 2015. gadā darbību turpināja Rīgas pilsētas pašvaldības Veselības padome, lai sabiedrības veselības jomā veicinātu starpsektoru sadarbību, sekmīgi īstenotu Stratēģijas un rīcības plānā izvirzītās aktivitātes un nodrošinātu sabiedrības veselības politikas pamatprincipa „Veselība visās politikās” ieviešanu. Veselības padomi vada Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētāja Olga Veidiņa. Padomes sastāvā ir gan pārstāvji no visiem RD nozaru departamentiem, Rīgas pilsētas izpilddirektors, RP SIA „Rīgas meži” valdes priekšsēdētājs, gan arī visu frakciju deleģēti deputāti un arī pārstāvis no RP A/S „Rīgas Centrāltirgus”. Veselības padomei ir vadošā loma Rīgas pilsētas Sabiedrības veselības stratēģijas īstenošanas koordinēšanā un sabiedrības veselības politikas plānošanas dokumentu izstrādē. Veselības padome sekmē informācijas apmaiņu un saskaņotu, uz sabiedrības veselību orientētu aktivitāšu plānošanu starp sektoriem un nozarēm pilsētā.

Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas

Dalība starptautiskajos un vietējos tīklos

Labklājības departaments 2015. gadā turpināja aizsākto internacionālo un reģionālo sadarbību sabiedrības veselības jomā.

2015. gadā turpinājās Rīgas pilsētas pašvaldības dalība Eiropas Veselības veicināšanas sadarbības tīklā EuroHealthNet. Tīkls ir starptautiska organizācija, kas apvieno 43 dalībniekus no 27 Eiropas valstīm. Rīgas pilsēta šobrīd ir vienīgā pārstāve šajā tīklā no Latvijas. Iesaistīšanās šajā tīklā Rīgas pilsētai 2015. gadā ir vainagojusies ar vairākiem veiksmīgi īstenotiem starptautiskiem projektiem, pieredzes apmaiņas aktivitātēm un informatīvi izglītojošiem pasākumiem Rīgas pilsētas pašvaldības darbinieku kvalifikācijas celšanai un iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību profilaksei.

Tāpat Rīgas pilsēta var lepoties ar iespēju iesaistīties EuroHealthNet augstākā līmeņa lēmumu pieņemšanas procesos, jo tās pārstāvis kopš 2015. gada ir uzņemts EuroHealthNet valdē.

Pateicoties EuroHealthNet gūtajai pieredzes apmaiņai un starptautiskajai komunikācijai šobrīd Rīgā tiek īstenoti vairāki projekti.

2015. gadā Rīgai kā EuroHealthNet partnerim tika sniegta iespēja tikties ar vienu no vadošajiem sabiedrības veselības politikas ekspertiem Eiropā, EuroHealthNet direktoru Klaivu Nīdlu (Clive Needle), kā rezultātā tika sagatavoti ieteikumi sabiedrības veselības politikas dokumentu plānošanas un ieviešanas procesa uzlabošanai. Pamatojoties uz šiem ieteikumiem, 2016. gadā plānots sagatavot Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģijas rīcības plānu 2017. - 2021. gadam.

2015. gadā turpinājās veiksmīgā sadarbība ar Baltijas reģiona veselīgo pilsētu asociāciju. Labklājības departamenta speciālisti devās pieredzes apmaiņas vizītē uz Turku, Somijā, pārrunājot rīdziniekiem nodrošinātās aktivitātes un Somijas pieredzi starpsektoru sadarbībā. Sadarbojoties ar Baltijas reģiona

veselīgo pilsētu asociāciju 2015. gadā Rīgā tika uzsākts projekts „Vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana caur brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā”, kura mērķis ir veicināt aktīvu dzīvesveidu Pērnavas, Rīgas, un Turku senioriem, iesaistot tos brīvprātīgajā darbā.

2015. gadā Rīgas pašvaldība turpināja dalību arī Nacionālajā Veselīgo pašvaldību tīklā (turpmāk - NVPT), kurā iesaistīties Rīgas pašvaldību aicināja LR Veselības ministrijas Slimību profilakses un kontroles centrs. Tīkla mērķis ir apvienot Latvijas pašvaldības kopīgā, uz iedzīvotāju veselības uzlabošanu vērstā darbā, kas veicinātu vietējo pašvaldību sadarbību, labās prakses un pieredzes apmaiņu. Tīkls sniedz arī metodoloģisku atbalstu un pilda sabiedrības veselības politikas ieviešanas advokācijas lomu.

2015. gadā NVPT koordinātoru pieredzes apmaiņas brauciens tika rīkots Rīgas pašvaldībā. Labklājības departaments iepazīstināja ar Rīgas domes īstenotajām aktivitātēm sabiedrības veselības veicināšanā un dienas otrajā daļā NVPT koordinātori apmeklēja Labklājības departamenta līgumorganizācijas – Latvijas Sarkanā Krusta Veselības istabu, biedrību „Dia+Logs”, atbalsta centrus visiem, kurus skar HIV/AIDS, AS „Rīgas Centrāltirgus” un vienu no pilnībā atjaunotajiem galvaspilsētas parkiem - Ziedoņdārzu.

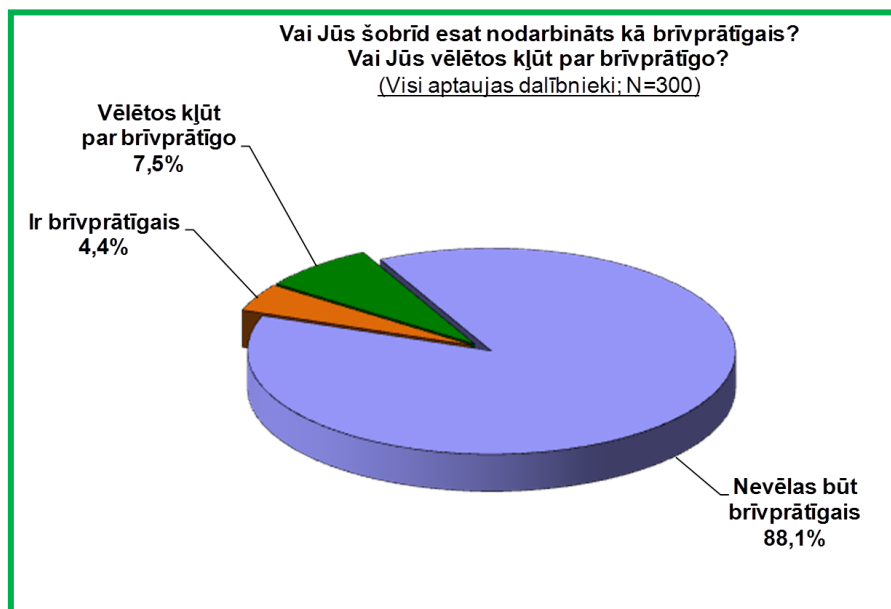
Pētījums par Rīgas pilsētas vecāka gadagājuma iedzīvotāju iesaisti sabiedriskajā dzīvē un brīvprātīgajā darbā

Centrālās Baltijas jūras reģiona projekta „Būsim aktīvi! – Vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana caur brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā” ietvaros Labklājības departaments sadarbībā ar SIA „Latvijas fakti” 2015. gada nogalē veica pētījumu par Rīgas pilsētas vecāka gadagājuma iedzīvotāju iesaisti sabiedriskajā dzīvē un brīvprātīgajā darbā.

Pētījuma laikā tika aptaujāti 300 vecāka gadagājuma Rīgas iedzīvotāji, kas vecāki par 60 gadiem. Rīdzinieki tika aptaujāti savos mājokļos, pielietojot nejaušo stratificēto daudzpakāpju metodi.

Pētījums liecina, ka šobrīd Rīgā kā brīvprātīgie nodarbināti tikai 4,4% (puse no viņiem veic brīvprātīgo darbu baznīcā). Savukārt 7,5% aptaujāto teikuši, ka labprāt vēlas kļūt par brīvprātīgā darba veicējiem, bet lielākā daļa jeb 68% - nevēlas iesaistīties šāda veida aktivitātēs.

12. attēls. Aptauja par senioru iesaisti brīvprātīgajā darbā

Vislielākā interese par brīvprātīgo darbu ir tiem Rīgas senioriem, kuri jau ir aktīvi, piemēram, darbojas pensionāru biedrībās vai apmeklē pieaugušo dienas centrus. Biežāk minētie iemesli, kāpēc seniori vēlas kļūt par brīvprātīgajiem: lai sajostos un būtu derīgs, gūtu prieku, iepazītos ar cilvēkiem un apgūtu jaunas prasmes un zināšanas. Vislabprātāk potenciālie brīvprātīgie palīdzētu citiem senioriem vai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām vai strādātu kultūras jomā.

Lielākā daļa senioru brīvprātīgā darbu vēlētos veikt reizi nedēļā (41,2%) vai reizi mēnesī (23,5%).

Biežāk minētās prasmes, kuras seniori vēlētos izmantot brīvprātīgo darbā - bērnu vai dzīvnieku pieskatīšana, kulinārija, mājas uzkopšana, dziedāšana, pasākumu organizēšana, latviešu valodas zināšanas.

Seniori, kas nevēlas kļūt par brīvprātīgajiem, to pamatoja ar nogurumu, slikto veselības stāvokli, laika trūkumu vai vēlmi atpūsties, nevis strādāt. Vairākums (68%) no viņiem atzina, ka nevēlas iesaistīties arī citās senioriem paredzētās aktivitātēs, kā arī vairāk nekā puse aptaujāto senioru vispār neizjūt nepieciešamību pēc sava vecuma cilvēku sabiedrības.

Paralēli tika aptaujāti arī 50 RSD sociālie darbinieki. Vairākums (62%) aptaujāto sociālo darbinieku pauda viedokli, ka senioru iesaistīšana brīvprātīgajā darbā labvēlīgi ietekmētu viņu darbu un darbības nozari kopumā. Pārējie respondenti atturējās sniegt konkrētu atbildi šajā jautājumā.

30% sociālo darbinieku atzina, ka viņiem būtu nepieciešamas kādas speciālas apmācības, lai varētu sniegt ieteikumus senioriem un piesaistīt tos brīvprātīgajam darbam dažādās jomās, visvairāk speciālistiem trūkst informācijas par brīvprātīgā darba iespējām Rīgas pašvaldībā.

13. attēls. Aptauja par senioru apmācību tēmām

Ar pētījuma rezultātiem un secinājumiem iespējams iepazīties, apmeklējot mājas lapas www.ld.riga.lv un www.veseligsridzinieks.lv sadaļu „Pētījumi”.

2015. gada 1.maijā uzsāktā projekta „Būsim aktīvi! Vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana caur brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā” galvenais mērķis ir veicināt vecāka gadagājuma iedzīvotāju socializēšanās iespējas un to iekļaušanos sabiedrībā iesaistot tos brīvprātīgo darbā, kā arī izveidojot zvanu centru - atbalsta līniju vientuļajiem un sociāli neaktīviem senioriem. Šis projekts ir viens no septiņiem projektiem, kas saņēma līdzfinansējumu Eiropas teritoriālās sadarbības programmas 2014. - 2020. Centrālās Baltijas jūras reģiona apakšprogrammas projektu konkursa rezultātā.

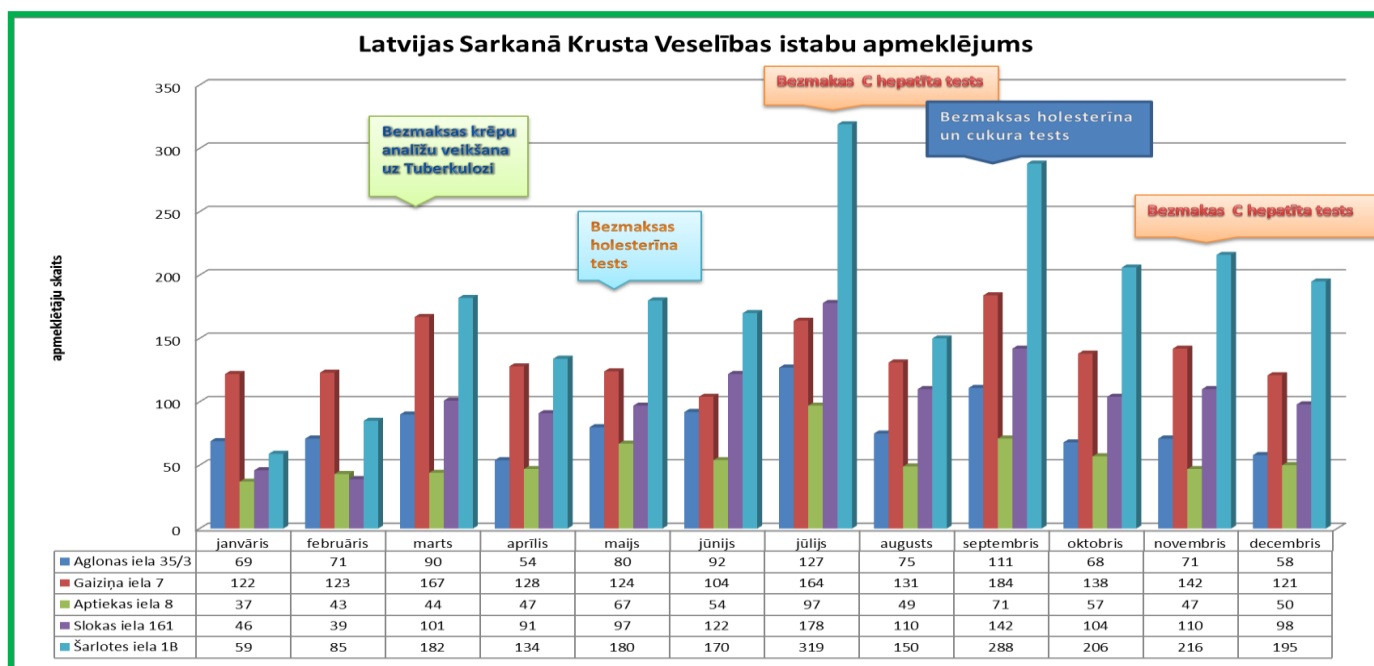
Projekta īstenošanas laiks ir 20 mēneši, un tā mērķauditorija ir pašvaldību (Rīgas, Pērnavas, Turku) iedzīvotājiem pensijas vecumā, kuri dzīvo vieni, neiesaistās sociālās aktivitātēs un ir pakļauti sociālās izolētības riskam. No 2016. gada 8. februāra projekta ietvaros darbu uzsāka Senioru zvanu centrs, kurā brīvprātīgie seniori var veikt un saņemt zvanus no citiem, vientuļiem un sociāli izolētiem senioriem, lai tos

motivētu iesaistīties dažādās aktivitātēs. Senioru zvanu centrs darbojas katru darba dienu no plkst. 10.00 līdz 14.00, šajā laikā ikviens vecāka gadagājuma cilvēks vai viņu tuvinieks tiek aicināts piezvanīt uz kādu no senioru zvanu centra telefona numuriem – 20224913, 25643438 vai 29438355, lai saņemtu informāciju gan par brīvprātīgā darba, gan brīvā laika pavadīšanas iespējām, gan kultūras pasākumiem, ko piedāvā Rīgas pašvaldība vai arī, lai vienkārši izrunātos par sev aktuālām tēmām un atrastu saprotošus domubiedrus. Projekta ietvaros senioru zvanu centrs darbosies līdz 2016. gada 30. septembrim, taču arī pēc tam plānots zvanu centra funkciju saglabāt.

Veselību veicināšanas un slimību profilakses, tai skaitā atkarības profilakses programmas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem

2015. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar Slimību profilakses un kontroles centru, Latvijas Sarkanā Krusta organizēja un piedalījās vairākos publiskos pasākumos, kas tika veltīti Pasaules Veselības organizācijas (PVO) atzīmējamām dienām - Pasaules tuberkulozes dienai, Pasaules dienai bez tabakas, Pasaules Hepatīta dienai, Pasaules sirds dienai, Pasaules AIDS dienai u.c., kuru ietvaros Rīgas iedzīvotājiem bija iespējams bezmaksas veikt dažādu ekspresdiagnostiku, piemēram, noteikt holestrīna un cukura līmeni asinīs, veikt C hepatīta un HIV testu, veikt krēpu testu, kā arī saņemt speciālistu konsultācijas par dažādiem veselības veicināšanas un slimību profilakses jautājumiem. Šāda veida aktivitātes būtiski palielināja apmeklētāju skaitu veselības istabās un veicināja cilvēkos interesi arī turpmāk tās apmeklēt (skat. 14. attēlu).

14.attēls. Veselības istabu apmeklējumu skaits

Paralēli aktivitēm, kuras norisinājās Veselības istabās, tematiskas aktivitātes notika arī citviet Rīgā: 30. maijā, atzīmējot PVO Pasaules dienu bez tabakas, Labklājības departamenta speciālisti atkarību jomā īstenoja ikgadējo kampanju „Maini ābolu pret cigareti”, kuras ietvaros vērsās pie uz ielas smēķējošajiem iedzīvotājiem ar aicinājumu nodzēst cigareti un samainīt to pret ābolu, kā arī sniedza informāciju par smēķēšanas radīto kaitējumu cilvēka veselībai un iespējām atmet smēķēšanu. Veselības istabu darbības nodrošināšanai 2015. gadā tika izlietoti EUR 23 000.

Veselības veicināšana izglītojot

2015. gadā Labklājības departaments turpināja sabiedrības izglītojošo darbu, izglītojot dažādas mērķa grupas par veselīgu dzīvesveidu un fizisko aktivitāšu nozīmīgumu, lai saglabātu labu veselību visas dzīves garumā (skat. 63. tabulu).

Rīgas vispārizglītojošās skolās īpaši pieprasītas ir lekcijas 5. - 9. klašu zēniem un meitenēm par reproduktīvo veselību, attīstību un higiēnu. Šajā vecumā jauniešu organismā hormonu ietekmes rezultātā notiek izmaiņas, kas nereti rada neizpratni un bažas gan pašiem jauniešiem, gan viņu vecākiem. Lekcijas tiek veidotas, lai vienkāršā un jauniešiem saprotamā veidā pastāstītu par izmaiņām, kas notiek organismā sasniedzot pubertātes vecumu. Lekcijas zēniem un meitenēm notiek atsevišķi – lekcijas zēniem vada ģimenes ārsts un lekcijas meitenēm - ginekoloģe, tādā veidā raisot sarunas puisiem starp puisiem un meitenēm starp meitenēm

Traumatisma profilakses kampaņa 1. klašu skolēniem

Laikā, kad bērns uzsāk skolas gaitas un kļūst patstāvīgāks, ir ļoti būtiski iemācīt un regulāri atgādināt viņam dažas vienkāršas lietas, kas ļaus bērnam izvairīties no dažādām traumām ikdienā. Kā liecina statistikas dati, Latvijā bērnu traumatisma līmenis ir augsts. Bieži vien traumas rodas sadzīvīskās situācijās, kā arī neuzmanības vai nezināšanas dēļ, tieši tādēļ ir svarīgi ar bērnu pārrunāt iespējamās traumu gūšanas situācijas. Labklājības departaments 2015. gadā īstenoja kampaņu „Traumatisma profilakse 1. klašu skolēniem”, kuras ietvaros tapa tēli „Vilks Apdomīgais” un „Lapsa Ašā”, kuri apciemoja Rīgas vispārizglītojošo izglītības iestāžu 1. klašu skolēnus un teatrālu nodarbību veidā stāstīja bērniem par drošu un nedrošu rīcību dažādās ikdienas situācijās. Īstenojot kampaņu tika izveidots arī izglītojošs izdales materiāls - krāsojamā grāmatiņa ar vilka un lapsas tēliem un pamācošiem dzejoļiem. Katrs skolēns, kurš piedalījās nodarbībā, saņēma arī krāsojamo grāmatu, lai iegūtās zināšanas vēlreiz nostiprinātu mājās ģimenes lokā. Kampaņas ietvaros 2015. gadā notika 100 nodarbības aptuveni 2 200 pirmo klašu skolēniem par traumatisma profilakses jautājumiem. Šīs kampaņas īstenošanā 2015. gadā tika ieguldīti EUR 9 632.

9. un 12. klašu skolēniem tika stāstīts par sabalansētu uzturu eksāmenu un paaugstinātas spriedzes laikā

2015. gadā papildus citām nodarbībām, ko nodrošina Rīgas vispārizglītojošajās izglītības iestādēs, Labklājības departaments pirmo reizi piedāvāja arī nodarbības par tēmu - „Sabalansēts uzturs eksāmenu un paaugstinātas spriedzes laikā. Ēšanas traucējumi”. Nodarbības paredzētas tieši 9. un 12. klašu skolēniem, kuriem jākārtos dažādi gala pārbaudes darbi un eksāmeni. Šis laiks skolēnu dzīvē nereti saistās ar lielu garīgu slodzi, paaugstinātu spriedzi un uztraukumu. Lai skolēni varētu veiksmīgi apgūt mācību vielu, tiem nepieciešams pareizs un sabalansēts uzturs, kas veicina aktīvāku smadzeņu darbību un nodrošina možu noskaņojumu. Nodarbību laikā sertificēti uztura speciālisti skolēniem stāsta par uztura un psihoemocionālā stāvokļa saistību, par sabalansētu uzturu paaugstinātas spriedzes laikā, kā arī ēšanas traucējumiem, ko var izraisīt stresa situācijas. Nereti paaugstinātas spriedzes laikā cilvēki nespēj kontrolēt savus ēšanas paradumus un cieš vai no pārēšanās lēkmēm, vai tieši pretēji - sāk badoties. Nodarbību laikā skolēniem tika demonstrēti konkrēti ieteicamie pārtikas produkti, kā arī tika pastāstīts par pilnvērtīgu un gardu maltīšu receptēm. Kopā 2015. gadā notika 55 šādas nodarbības, kurās piedalījās aptuveni 1 000 skolēni.

63. tabula. Izglītojošas nodarbības dažāda vecuma grupām un apmācības speciālistiem

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits	Izmaksas EUR
Lekcijas zēniem par reproduktīvo veselību, attīstību un higiēnu	5. - 9. klašu zēni	Notikušas 39 nodarbības	735 zēni	1 318
Lekcijas meitenēm par reproduktīvo	5. - 9. klašu	Notikušas 39	747 meitenes	1 318

veselību, attīstību un higiēnu	meitenes	nodarbības		
Lekcijas vecākiem par bērniem ieteicamu uzturu dažādos vecumposmos	Vecāki	6 lekcijas	146 vecāki	1 200
Lekcijas un nodarbības senioriem par veselīgu un ekonomisku uzturu un mutes dobuma veselību	Seniori	6 nodarbības	61 seniors	1 232
Apmācības pirmskolas pedagogiem par mutes veselības profilaksi bērniem	Pirmskolas pedagogi	4 apmācību nodarbības	49 pedagogi	1 653
Veselīga uztura paradumu veicināšanas apmācības pirmskolas izglītības iestāžu pedagogiem	Pirmskolas pedagogi	4 apmācību nodarbības	58 pedagogi	4 545
Veselīga uztura paradumu veicināšanas lekcijas pirmskolas vecuma bērnu vecākiem	Pirmskolas vecuma bērnu vecāki	13 lekcijas	170 vecāki	
Semināri sēdoša darba veicējiem par fizisko aktivitāšu un veselīga uztura pamatprincipiem ikdienā	Sēdoša darba veicēji	10 lekcijas	220 rīdzinieki	2 890

Atkarību profilakse

2015. gadā, Labklājības departaments kopā ar RSD Atkarību profilakses speciālistiem izveidoja jaunu apmācību programmu „Stresa pārvaldīšana jauniešiem”, kura paredzēta jauniešiem un viņu vecākiem. Programma saskaņota ar Rīgas Izglītības un informatīvi metodisko centru (turpmāk – RIIMC). Turpinājās arī citas apmācības speciālistiem atkarību profilakses jomā:

- „Atkarības profilakse pirmskolā un sākumskolā”;
- „Jauniešu smēķēšanas intervence”;
- „Jauniešu datoratkarības intervence”;
- „Agresijas intervences programma jauniešiem”;
- „Sociāli - emocionālo dzīves prasmju attīstīšana”;
- „Mācību motivācija pieaugušajiem – psihoaktīvo vielu lietotājiem”;
- „Atkarība un līdzatkarība ģimenē”;
- „Apreibinošo vielu lietošanas diagnostika jauniešu vidū”.

64. tabula. Apmācību semināru un dalībnieku skaits

Speciālisti	Izglītoto speciālistu skaits			Izglītojošo semināru skaits		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Sociālie pedagogi, skolu psihologi, sociālie darbinieki, skolu pedagogi	224	306	257	15	24	19
Rīgas skolu medicīnas darbinieki	26	47	24	2	2	2
Valsts vai Pašvaldības policijas darbinieki	60	—	—	3	—	—
Citi	19	—	—	1	—	----- -
KOPĀ	337	353	281	21	26	21

Līdzšinējo apmācību dalībnieki izteikuši vēlmi apmeklēt Labklājības departamenta apmācības arī turpmāk, it īpaši par agresijas intervenci skolēniem, sociālo prasmju attīstīšanu skolēniem un datoratkarības intervenci jauniešiem. Dalībnieki minēja arī vairākus citus tematus, par kuriem vēlētos izglīties. No tiem biežāk minētie:

- ❖ Sintētiskās narkotikas un to lietošanas sekas;
- ❖ Pozitīvā audzināšana, vecāku un bērnu savstarpējās attiecības;
- ❖ Bērnu hiperaktivitātes sindroms;
- ❖ Sadarbība starp ģimeni un pirmsskolas izglītības iestādes personālu;
- ❖ Darbs ar cilvēkiem ar garīgo atpalcību vai/un ar psihiskajiem traucējumiem;
- ❖ Reproductīvās veselības veicināšana pusaudžiem;
- ❖ Veselīga uztura iespējas ģimenēs ar ierobežotiem līdzekļiem;
- ❖ Sadarbība ar agresīvo bērnu vecākiem.

Labklājības departamentam ir izveidojusies veiksmīga un ilgstoša sadarbība ar IKSD. Labklājības departamenta speciālisti Rīgas izglītības iestādēs jau vairākus gadus veic profilaktiskus pasākumus, vada diskusijas un lekcijas par dažādām veselību veicinošām tēmām, informē bērnus un jauniešus par riskiem un sekām, ko izraisa atkarību izraisošo vielu ietekme uz cilvēku, kā arī interaktīvi apgūstot dažādas alternatīvās prasmes veselīgai laika pavadīšanai. Temati par ko visbiežāk tiek diskutēti lekcijās ir: narkotisko vielu lietošana (aizvien aktuāls ir jautājums par marihuānas un sintētisko narkotiku jeb spaisa lietošanu, kā arī īpaši aktuāls jautājums ir e-cigātes lietošana, jo jaunieši bieži vien uzskata, ka tas nav kaitīgi), smēķēšana (riski un sekas), alkohols (alkohola lietošana daudzkārt saistās ar vēlmi eksperimentēt), moderno tehnoloģiju lietošana (dators, viedtālruni, sociālie tīkli – tendence šādi pavadīt savu brīvo laiku). Lai gan skola nespēj atrisināt ar narkotiku lietošanu saistītās problēmas, jo jauniešus ietekmē arī ģimene, vienaudži, masu mediji un tml., tomēr skola var uzņemties koordinējošo lomu un veicināt visu pušu sadarbību, tādējādi sekmējot reālu pārmaiņu procesu un virzot veselības kā vērtības nostiprināšanos sabiedrībā. Darbam skolās ar bērniem un jauniešiem 2015. gadā tika izveidota mācību filma „Izvēlies ko izvēlies”, kurā tiek stāstīts par atkarību veidiem, par riskiem un sekām, ko rada atkarību izraisošo vielu lietošana. Filmā iekļautas tādas tēmas kā – smēķēšana, narkotikas, alkohols un jaunās tehnoloģijas.

Izveidota arī vides spēle – saliekama mozaīka, ar mērķi veicināt Rīgas iedzīvotāju izpratni par savu veselību un atkarību izraisošās vielas – tabakas radīto ietekmi uz organismu. Vides spēle tiek izmantota un spēlēta dažādos publiskos pasākumos, kuros piedalās Labklājības departamenta speciālisti un kurus apmeklē ģimenes.

65. tabula. Informatīvo diskusiju, atkarības profilakses programmu, nodarbību bērniem un jauniešiem skaits un dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Nodarbību skaits		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Diskusijas par atkarības profilakses tēmām bērniem un jauniešiem	6 413	4 006	3 219	337	214	161
Uzvedības intervences programmas nodarbības	162	680	990	38	50	70
Interaktīvas nodarbības par veselības veicināšanu un psihoemocionālo veselību	1 315	707	270	105	52	16
Citas tēmas, tostarp, infekcijas slimību profilakse	2 154	1 608	432	92	92	29
KOPĀ	10 044	7 001	4 911	572	672	276

Labākais palīgs grūtības ir atbalsta grupas, kur, kopā sanākot, cilvēkiem ar līdzīgām problēmām, ir iespēja dalīties savā pieredzē, nostiprināt pašapziņu, apgūt jaunas prasmes un veidus, kā rast risinājumu. Katras pārmaiņas mūsu dzīvē rada iespēju pilnveidoties un mainīties.

Kopš 2010. gada nogales RSD ir vadošā iestāde Rīgā atkarības profilakses darbā, tā veikšanā un koordinēšanā visā pilsētā. Šobrīd RSD strādā 4 atkarības profilakses speciālisti (turpmāk APS), kuri ikdienā nodrošina regulāru darbu un pakalpojumus katrā pilsētas rajonā (tie ir 3 rajoni – Ziemeļu, Pārdaugavas,

Latgales), sniedzot iedzīvotājiem un speciālistiem konsultācijas ar atkarību saistītos jautājumos, veic individuālās un ģimenes konsultācijas atkarības jautājumos, kā arī vada grupu nodarbības bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. Kopš 2012. gada 3. septembra metodoloģiski speciālistus vada RSD Sociālā darba nodaļas Atkarības profilakses sektora vadītāja, kura organizē un koordinē arī speciālā pedagoga un narkologa pieejamos pakalpojumus RSD.

2015. gadā sniegtas 435 individuālas nodarbības bērnam/jaunietim pie speciālā pedagoga, gadījumos kad skolas kavējumu vai citu iemeslu dēļ ir neapgūta mācību viela, kā arī nepieciešama individuāla palīdzība mācību vielas apgūšanā.

Narkologa pakalpojumi, gadījumos, ja ir jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostika un/vai jānovērš slimības recidīvi un jāmotivē turpmākai ārstēšanai. Šajā laika posmā sniegtas 225 narkologa konsultācijas.

2015. gadā APS sniedza 2575 individuālas un grupu konsultācijas, ar atkarībām saistītos jautājumos, 2433 klientiem.

Klientu pieteikšanās veids pie APS 2015. gada apkopotajos rezultātos rāda, ka 1206 klientus ir nosūtījis RSD sociālais darbinieks (par 415 klientiem vairāk kā pērn), 251 klients pieteicies personīgi, 594 klientus pieteikuši Rīgas skolu sociālie pedagogi (par 364 klientiem vairāk kā 2014. gadā), 48 klienti pieteikušies ar Rīgas Domes Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas ieteikumu, 113 klientus nosūtījis Valsts probācijas dienests, 48 klientus ir pieteikusi pašvaldības policija un 173 klientu pieteikšanai ir citi varianti.

Noskaidrojot klientu vecuma struktūru, rezultāti rāda, ka klients paliek jaunāks (2014. gadā tie ir 651), taču 2015. gadā 1068 klients ir vecumā līdz 18 gadiem, 862 klienti ir vecumā no 19 līdz 39 gadiem, 454 klienti ir vecumā no 40 līdz 65 gadiem un 45 klienti ir vecumā no 65 un vairāk gadu.

Apkopojot klientu skaitu, rezultāti rāda, ka 1100 bija pirmreizējie klienti, kuri vērsās pie atkarības profilakses speciālista un 1333 klienti vērsās pie atkarības profilakses speciālista atkārtoti.

Atkarības profilakses speciālisti snieguši 1889 individuālās konsultācijas klientiem un 686 grupu konsultācijas (psihosociālās korekcijas grupas jauniešiem, grupas vecākiem un līdzatkarīgo atbalsta grupas, senioru grupas, remisijas grupas u.c.), kurās piedalījušies 782 dalībnieki (2014. gadā tā bija 21 grupa un 412 dalībnieki).

Sadarbībā ar Labklājības departamenta speciālistiem 2015. gadā tika novadītas atbalsta grupas līdzatkarīgajiem, tā ir palīdzība atkarīgu cilvēku tuviniekiem, latviešu un krievu valodās. Gada laikā ir novadītas 3 grupas, 67 nodarbības 35 dalībniekiem.

66. tabula. Līdzatkarīgo atbalsta grupu nodarbību un dalībnieku skaits

Auditorija	Dalībnieku skaits			Nodarbību skaits		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (krievu valodā)	22	15	16	44	40	37
Atbalsta grupa līdzatkarīgajiem (latviešu valodā)	27	24	19	44	37	30
KOPĀ	47	39	35	88	77	67

Veselību veicinošo skolu tīkls Rīgā

Kopš 2013. gada Rīgā darbojas Veselību veicinošo skolu tīkls, kas izveidots, lai stiprinātu Rīgas skolu kapacitāti veselību veicinošas vides radīšanā. Skolas, kas iegūst Veselību veicinošas skolas titulu mērķtiecīgi un kopīgi ar pašvaldības speciālistiem strādā, lai skolas vide nodrošinātu iespējas jebkuram skolēnam un skolas personālam mācīties, domāt un dzīvot veselīgi. Par veselību veicinošu aktivitāti skolā uzskatāma jebkura aktivitāte, kura īstenota, lai uzlabotu vai aizsargātu skolēnu veselību.

Šobrīd Rīgas Veselību veicinošas skolas titulu ieguvušas 8 skolas (Rīgas 40. vidusskola, Rīgas 80. vidusskola, Rīgas 84. vidusskola, Rīgas Teikas vidusskola, Rīgas Juglas vidusskola, Rīgas Ostvalda vidusskola, Rīgas centra Humanitārā vidusskola, Rīgas 21. vidusskola). Skola, kas pozicionē sevi kā Veselību veicinoša skola, vērš pastiprinātu uzmanību aktivitātēm, kas rada veselīgu un drošu skolas un apkārtnes vidi, sadarbojas ar vecākiem veselību veicinošu pasākumu īstenošanā, veicina veselīgu paradumu attīstīšanu jau agrīnā skolēnu vecuma posmā, sadarbojas ar NVO, kā arī stiprina skolas personāla izpratni un

zināšanas par skolu kā veselību veicinošu vidi un iespējām rūpēties par savu veselību. Kā tradīcija Rīgas pilsētas Veselību veicinošām skolām ir konkurss „VESELS. GUDRS. LAIMĪGS”, kura ietvaros tiek sekmēta zināšanu apguve par dažādām veselības tēmām. Cilvēku organisms, veselīgs dzīvesveids, veicinot skolēnu radošumu un interesi, izglītojoties sociālo veselumu kopumā. Veselību veicinošajās skolās ir iespēja padziļināti izprast kādu no veselību veicinošām tēmām, lai pilnveidotu pedagogu prasmes veiksmīgai sadarbībai darbā ar skolēniem un viņu vecākiem. 2015. gadā Teikas vidusskolas un Osvalda vidusskolas sociālie pedagogi vadīja meistarklases, daloties ar savu pieredzi un prasmēm

Lekcijas rīdziniekiem par veselīgu uzturu bērniem dažādos vecuma posmos

Labklājības departaments 2015. gadā piedāvāja iespēju rīdziniekiem bezmaksas apmeklēt uztura speciālistu lekcijas par bērnu veselīgai attīstībai nepieciešamo uzturu dažādos vecuma un attīstības posmos: 6 mēnešu līdz 3 gadu vecumā; 4 līdz 7 gadu vecumā; 8 līdz 12 gadu vecumā.

Lekcijas vadīja uztura zinātni speciālistes Mg. L. Sondore un Dr. I. Putniņa, kuras sniedza izsmeļošu ieskatu par veselīgu, sabalansētu uzturu un veselīgiem ēšanas paradumiem ģimenē – par piemērotākajiem un uzturvielām bagātākajiem pārtikas produktiem; pirmajiem piebarojumiem un bērna organismam nepieciešamajām uzturvielām, kas augšanas un attīstības procesā tik būtiski ietekmē ne tikai fizisko, bet arī psihisko veselību; piemērotāko ēdienkartes izveidi; skolas vecuma bērnu uzturu, kā arī citiem jautājumiem, kas noderīgi dažāda vecuma bērnu vecākiem. 2015. gadā tika īstenotas 6 lekcijas ar kopējo dalībnieku skaitu 145 apmeklētāji, kas kopumā izmaksāja EUR 1452.

Lai lekcijās iegūto informāciju varētu nostiprināt praksē, tika izdotas recepšu grāmatas „Veselīga maltīte veselīgai dzīvei”, kurās sniegti padomi un idejas receptēm bērniem 6 mēnešu līdz 3 gadu vecumā; 4 līdz 7 gadu vecumā; 8 līdz 12 gadu vecumā. Grāmatas ir noderīgs palīgs vecākiem ikdienas ēdienkartes dažādošanai, sniedzot idejas, kā veiksmīgāk panākt dārzena iekļaušanu bērna ēdienkartē un nodrošināt pietiekamu olbaltumvielu, ogļhidrātu, tauku un minerālvielu daudzumu uzturā. Izdotās recepšu grāmatīņas vecāki saņēma, apmeklējot semināru. 2015. gadā kopā tika izdalīti 6000 recepšu grāmatu eksemplāri, kas kopā izmaksāja EUR 5 155.

Publiskās lekcijas

Labklājības departaments rīdziniekiem piedāvāja iespēju bez maksas apmeklēt lekcijas par psihoemocionālās veselības veicināšanas tēmām:

- ❖ mācīšanās grūtības;
- ❖ kā audzināt tīni? Pusaudžu vecumposma īpatnības;
- ❖ vecāku un bērnu attiecības;
- ❖ atkarības slimības psiholoģiskie aspekti;
- ❖ psihosomatiskie traucējumi un to iemesli bērniem un pieaugušajiem.

Kopā tika nodrošinātas 8 publiskās lekcijas, kurās galvenokārt tika runāts par savstarpējām attiecībām un to veidošanu, par psihoemocionālās veselības nozīmīgumu un ietekmi uz fizisko veselību. Lekciju ciklā iekļautās tēmas balstītas uz izpratnes veidošanu un izglītošanu par bērnu un vecāku savstarpējām attiecībām, vecāku lomu bērnu un jauniešu attīstībā un kā palīdzēt mācīšanās procesā. Lekcijas vadīja pieredzējuši speciālisti: psihologi un psihoterapeiti. Kopumā 2015. gadā lekcijas apmeklēja 215 Rīgas iedzīvotāji, kopējās izmaksas - EUR 2 960.

Rīdziniekiem nodrošinātas vēl vairāk iespējas iesaistīties bezmaksas fiziskajās aktivitātēs

Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Tautas sporta asociācija” jau vairākus gadus rīdziniekiem sniedz lielisku iespēju piedalīties bezmaksas nūjošanas nodarbībās, sertificētu nūjošanas instruktoru vadībā. Tā kā nūjojot tiek nodarbināti ap 600 muskuļiem jeb 90% visas ķermeņa muskulatūras, turklāt optimālo slodzes intensitāti var viegli variēt atkarībā no katra veselības stāvokļa un fiziskās sagatavotības, nūjošana uzskatāma par vienu no labākajām alternatīvām fizisko aktivitāšu daudzveidībā. Tā kā iedzīvotāju

atsaucība bija liela, 2015. gadā pirmo reizi nūjošanas nodarbības notika arī darba dienu vakaros un brīvdienās, ne tikai darba dienu rītos, kā arī tika palielināts kopējais novadīto nūjošanas nodarbību skaits. Kopā 2015. gadā notika 120 nūjošanas nodarbības 5 dažādās Rīgas apkaimēs, kuras apmeklēja aptuveni 2 500 nūjot gribētāju. Paralēli 2015. gadā Anniņmuižas parka teritorijā un Lucavsālas atpūtas parkā ikviens rīdzinieks varēja apmeklēt bezmaksas nodarbības pie brīvdabas trenāžieriem. Nodarbības noritēja profesionāla trenera pavadībā un to mērķis bija informēt Rīgas pilsētas iedzīvotājus par brīvdabas trenāžieru izmantošanas iespējām, kā arī sniegt konsultācijas un paraugdemonstrējumus par fiziskās aktivitātes jautājumiem. Kopā 2015. gadā notika 20 šādas nodarbības, kurās kopā piedalījās aptuveni 250 cilvēki.

Labklājības departaments turpināja bezmaksas semināru ciklu „Veselības veicināšanas seminārs sēdoša darba veicējiem darbaspējas vecumā” par veselīgu dzīvesveidu. Semināra pirmajā daļā – pareiza uztura un uzturvērtības pamatprincipi, bet otrajā – vingrinājumi, kas uzlabo stāju un atslogo tās ķermeņa daļas, kas sēdoša darba laikā negatīvi tiek ietekmētas visvairāk. Cikla praktiskajā daļā katram pašam ir iespēja iemācīties un izmēģināt iedarbīgus vingrojumus, lai stiprinātu stāju un attīstītu dziļo ķermeņa muskulatūru, kā arī atslogotu tās ķermeņa daļas, kas sēdoša darba vai mazkustīguma ietekmē negatīvi tiek ietekmētas visvairāk. Nūjošanas nodarbību nodrošināšana 2015. gadā izmaksāja EUR 3 719.

Ģimenes veselības pasākumu īstenošana

Īstenojot Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedrības veselības stratēģijas „Veselīgs rīdzinieks - veselā Rīgā” rīcības plāna aktivitātes, ģimenes veselības ietvaros liela uzmanība tiek veltīta izglītojošiem ģimeņu atbalsta pasākumiem – gan izglītojošām programmām, semināriem un atbalsta grupām vecākiem par bērnu audzināšanu, ģimenes vērtībām, savstarpējām attiecībām un dažādiem problēmjautājumiem, kas skar ģimenes, tostarp, arī veicinot izpratni par ģimenes lomu un vērtībām bērnos un jauniešos, gan arī izglītojošiem pasākumiem vecākās paaudzes iedzīvotājiem.

Līdztekus līdz šim īstenojamām izglītojošām programmām, atbalsta grupām vecākiem un līdzīgiem izglītojošiem pasākumiem, Rīgas pašvaldības ģimenēm 2015. gada laikā ir veiksmīgi uzsāktas arī šādas pavisam jauna virziena izglītojošas aktivitātes:

1. Lai nodrošinātu lielāku informācijas pieejamību vecākiem par bērnu psihoemocionālo attīstību un atbalstošas vides veicināšanu, tika uzsāktas nodarbības izglītības iestādēs vecākiem vecāku sapulču formātā. Šādu nodarbību mērķis pirmsskolas bērnu vecākiem ir izglītēt tos par iespējam ikdienā veicināt bērna psihoemocionālo un intelektuālo attīstību, par emociju vadīšanu bērniem pirmsskolas vecumā, attiecību izpratni un to veidošanas spēju veicināšanu, šim vecumam atbilstošu disciplinēšanu un pozitīvu audzināšanu. Savukārt, nodarbības 1. - 4. klašu audzēkņu vecākiem ietver izglītojošu informāciju par bērnu adaptāciju skolā, iespējamām grūtībām un praktiskus padomus adaptācijas procesa sekmēšanai. Nodarbības profesionāli speciālisti skaidroja vecāku, pedagogu un atbalsta personāla lomas un sadarbības iespējas mācību procesā, kā arī sniedza praktiskus padomus, kā risināt bērna uzvedības problēmas ar pozitīvu audzināšanu un disciplinēšanu.

2. Aktualizējot tēva lomu bērna audzināšanā un attīstībā, ir uzsāktas nodarbības topošajiem vecākiem pāra attiecību stiprināšanai, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, tādā veidā veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību. Nodarbības ietver izglītojošu informāciju par pārmaiņām, ko piedzīvo pāris grūtniecības laikā, kāda ir topošā tēva loma un kā tas ietekmē attiecības, tāpat arī par pārmaiņām pāra attiecībās, ģimenē ienākot, un tēva loma jaundzimušā bērna dzīvē, tēva un mātes lomas un sadarbība bērna veiksmīgai attīstībai.

3. Vecāku atsaucību saņēma inovatīva, Latvijas speciālistu radīta, pirmsskolas vecuma bērnu audzināšanas izglītojoša programma - Mīlestības pedagoģija. Programmas mērķis ir audzināt izglītotu, radošu cilvēku, kurš dzīvo un attīstās saskaņā ar savu iekšējo būtību. Tas palīdz atjaunot bērna saikni ar viņa iekšējo, radošo būtību, novērš bērna psiholoģiskos un psihosomatiskos traucējumus. Mīlestības pedagoģija audzināšanas un apmācību procesā integrē psiholoģiski terapeitiskas metodes.

4. Veiksmīgi ar lielāku apjomu turpinājās mediācijas programmas īstenošana RSD ģimenēm, kurām ir RSD nosūtījums mediācijas saņemšanai. 2015. gada laikā ir pieaugusi mediācijas konsultācijām motivēto ģimeņu interese, kas ir noteicošais faktors ģimenes krīzes veiksmīgam risinājumam.

5. Ar mērķi paaugstināt ģimenes lomu sabiedrībā, kā jauna aktivitāte skolu jauniešiem (7.-9. kl. un 10.-12.kl. vecuma grupās) izglītības iestādēs guva atsaucību lekciju vadīšana - dzīves prasmju un izpratnes veicināšanai par savstarpējo attiecību veidošanu un ģimenes vērtību stiprināšanu.

6. Lai izglītotu pirmspensijas vecuma iedzīvotājus par veselīgu novecošanos, tika uzsākta lekciju vadīšana pirmspensijas vecuma iedzīvotājiem par psihoemocionālās veselības saglabāšanu. Ikdienas

nemitīgās pārmaiņas liek papildināt savas zināšanas, lai spētu saglabāt labu pašsajūtu un dzīves kvalitāti jebkurā vecumā. Pirmspensijas vecumā tas vistiešākajā mērā saistās gan ar kognitīvo spēju, gan sociālo funkcionēšanu. Speciālistu padomi lekcijās sniedza iespēju saņemt atbildes par to, kā veiksmīgāk pielāgoties gan sociālajām, gan emocionālajām izmaiņām.

7. Savukārt, domājot par Rīgas senioriem, vairāku gadu garumā par tradīciju ir kļuvusi „Diena labām domām”. Pasākuma mērķis ir informēt vecāka gadagājuma iedzīvotājus un aicināt tos aizdomāties par iespējām pilnveidot savu garīgo un fizisko veselību. Pasākumā, līdzīgi kā iepriekšējos gadus, RSD dienas centru dalībnieki klausījās izglītojošas lekcijas un pieredzējušu speciālistu vadībā piedalījās radošajās darbnīcās un kustību nodarbībās, apgūstot īpaši konkrētajai vecuma grupai noderīgas zināšanas un prasmes veselības stiprināšanai.

67. tabula. 2015. gada laikā īstenotie ģimenes veselības veicināšanas pasākumi

Nr.p. k.	Pasākuma nosaukums un saturs	Norises laiks	Apjoms	Dalībnieku skaits	Izmaksas EUR
1.	Īstenota Bērna emocionālās audzināšanas programma vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 7 gadiem.	augusts - oktobris	1 grupa, 10 nodarbības	14	1 350
2.	Nodrošinātas speciālistu asistētas vecāku atbalsta (pašpalīdzības) grupas, sniedzot psihoemocionālu atbalstu un informāciju vecākiem, kuru bērni gatavojas mācībām pirmajā klasē.	septembris-novembris	8 grupas, 38 nodarbības	131	3 420
3.	Īstenotas vecāku atbalsta grupu nodarbības „Vecāku kompetences stiprināšana un efektīva bērnu un pusaudžu audzināšana”.	septembris-novembris	2 grupas, 16 nodarbības	29	2 599
4.	Īstenotas vecāku sapulces pirmsskolas un sākumskolas izglītības iestādēs par bērnu psihoemocionālo attīstību un drošas, atbalstošas vides veidošanas veicināšanu bērnu attīstībai.	aprīlis - novembris	79 vecāku sapulces	1 447	3 154
5.	Īstenotas lekcijas skolu jauniešiem (7. - 9.kl. un 10. -12. kl. vecuma grupās) dzīves prasmju un izpratnes veicināšanai par savstarpējo attiecību veidošanu un ģimenes vērtību stiprināšanu.	oktobris-novembris	80 lekcijas	1 819	2 314
6.	Īstenota apmācību programma vecākiem mīlestības pedagogijā „Mīlestības terapija manam bērnam un man.	augusts - novembris	10 nodarbības	vidēji 45 katrā nodarbībā	3 650
7.	Īstenota mediācijas programma/ sniegta mediācijas konsultācijas RSD klientiem krīzes situācijās, rodot pieņemamu konflikta/krīzes situācijas risinājumu visām iesaistītajām pusēm.	jūlijs - novembris	110 konsultācijas	10 ģimenes	3 000
8.	Interaktīvas fitnesa nodarbības vides pasākuma „Tēva dienas svinības” ietvaros Rīgā, popularizējot tēva lomu ģimenē un bērna dzīvē.	5. septembrī	1	aptuveni 50	820
9.	Īstenotas nodarbības topošajiem vecākiem, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību.	jūnijs-novembris	29 nodarbības	368	2 151

10.	Izdots informatīvais materiāls, grāmatas „Mūsu bērns”, informējot jaunus vecākus par bērna aprūpi un veselību ietekmējošiem faktoriem un to profilaksi.	februāris un novembris	15 620 eksemplāru, t.sk., 2016.gada vajadzībām		28 557
11.	Īstenots pasākums „Diena labām domām” Rīgas senioriem par psihoemocionālo veselību ietekmējošiem faktoriem un tās stiprināšanu.	21. oktobrī	1	150	3 600
12.	Novadītas lekcijas un grupu nodarbības pirmspensijas vecuma iedzīvotājiem par iespējām saglabāt veselību, no atkarībām brīvu dzīvi un psihoemocionālo veselību pirmspensijas vecumā.	jūlijs - oktobris	5	100	1 000

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS”, (turpmāk – Biedrība) telpās un Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) Biedrības mikroautobusā

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

2015. gadā ar Biedrības starpniecību injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus, nodot izlietotās un saņemt jaunas sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām - mikroautobusā.

2015. gadā Biedrība kopumā ir sniegusi 2 485 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 380 284 tīras šļirces un 66 682 prezervatīvus (skat. 68. tabulu). Šī pakalpojuma realizācijai 2015. gadā novirzīti EUR 81 592.

Biedrības rezultatīvie rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

68. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2013. – 2015. gadā

Rādītājs	2013	2014	2015
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	1 851	1 323	1 421
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	732	711	515
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	991	1 050	1 042
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	1 030	1 260	1 288
Veikto HIV testu skaits	901	1 109	1 180
Izsniegto šļirču skaits	179 464	250 312	380 284
Izsniegto prezervatīvu skaits	60 342	58 189	66 682
Konsultāciju skaits kopā	2 753	3 021	2 845

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu (turpmāk – Veselības istabas) darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, rīdniekiem 2015. gadā Veselības istabās (Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B) bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu, izmērīt arteriālo asinsspiedienu un saņemt uztura bagātinātājus (skat. 69. tabulu).

Veselības istabu darbības nodrošināšanai tika izlietots izlietoti EUR 23 000 apmērā.

69. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu rādītāji 2013. – 2015. gadā

Rādītājs	2013	2014	2015
Veselības istabu skaits	6	7	5
Veselības istabu apmeklētāju skaits	7 094	7 371	6 699

Vidēji katru mēnesi viena Veselības istaba tika apmeklēta 112 reizes. 2015. gadā kopējais Veselības istabu apmeklējums bija 6 699 reizes.

70. tabula. Informatīvie materiāli veselības jomā

Nr.p.k.	Methodiskais, informatīvais materiāls	Izdoto eksemplāru skaits	Anotācija par materiālu
1.	„Māmiņas dienasgrāmata”	7 500	Informatīvs un izglītojošs materiāls vecākiem par bērna ienākšanu ģimenē no gaidīšanas perioda līdz pirmajam dzīves gadam
2.	Methodiskā rokasgrāmata „Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējas to pārvaldīt”	300	Methodiskā rokasgrāmata ir paredzēta darbam izglītības iestādēs ar jauniešiem 15-18 gadu vecumā, tuvojoties zināšanu pārbaudījumiem
3.	Methodiskā rokasgrāmata „Mutes veselības mācības programma pirmsskolas izglītības iestādēm”	200	Programma izstrādāta, lai pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem un medicīnas māsām sniegtu vadlīnijas, gatavojot nodarbības mutes veselībā un sekmētu arī labu sadarbību ar bērnu vecākiem mutes veselības veicināšanā
4.	„Uztura piramīdas” bērniem līdz 7 gadu vecumam	1 000	Viegli uzskatāma informācija par veselīga un sabalansēta uztura veidošanu
5.	Methodiskā rokasgrāmata „Agresijas intervence jauniešiem”	150	Methodiskā rokasgrāmata speciālistiem darbam ar agresīviem jauniešiem
6.	Recepšu grāmata „Veselīga maltīte veselīgai dzīvei”	2 000	Grāmatā iekļautas vienkārši pagatavojamas un veselīgas receptes
7.	Informatīvais materiāls „Mana veselības grāmata”	1 000	Informatīvs izdales materiāls par bērnu veselību un slimību profilaksi pirmsskolā un sākumskolā
8.	Izgatavots krāsojams buklets	8 000	Traumatisma profilakses informēšanas

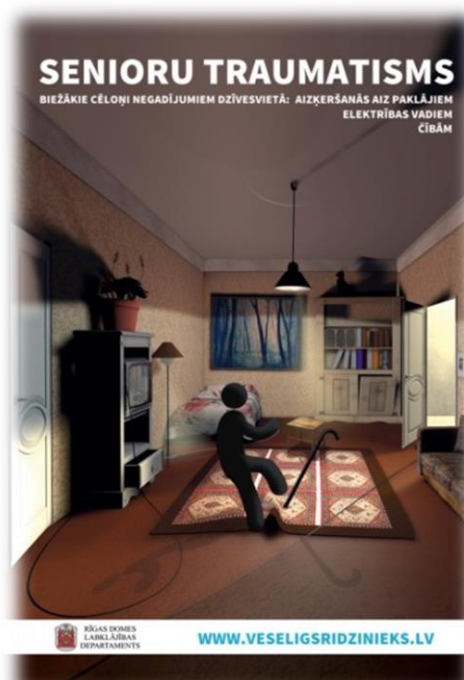
	bērniem „Dzīvo drošāk!”		kampaņa 1. klašu skolēniem
9.	Recepšu grāmatas dažādiem bērnu vecuma posmiem	6 000	Veselīgas bērnu ēdienu gatavošanas receptes dažādiem bērnu vecuma posmiem
10.	Informatīvās kampaņas plakāti „Traumatisms dzīves vietā un profilakse senioru vecumā”	100	Informatīvā kampaņa sabiedriskā transporta pieturvietās, kas vērsta uz senioru traumatisma profilaksi viņu dzīves vietās

Rīgas iedzīvotājiem ir pieejami dažādi informatīvi izglītojoši materiāli par veselības veicināšanas un slimību profilakses tēmām. Šogad Labklājības departaments ir izdevis jaunu metodisko rokasgrāmatu speciālistiem „Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējas to pārvaldīt”, programma paredzēta darbam izglītības iestādēs ar jauniešiem 15-18 gadu vecumā, tuvojoties zināšanu pārbaudījumiem skolās. Rokasgrāmatā ir iekļauta informācija, kas palīdz uzzināt par stresa izpausmēm un ietekmi uz veselību, stresa atpazīšanu un to, kādi ir stresu izraisošie faktori un kā tos pārvarēt, pārvaldīt. Traumatisma profilaksei 1. klašu skolēniem tika izdota krāsojamā dzejoļu grāmatiņa „Dzīvo drošāk!”, kas ir palīgs, lai padarītu bērnu ikdienu drošāku un izvairītos no dažādām sadzīves traumām. Kā arī recepšu grāmatiņas dažādiem bērnu vecuma posmiem, lai gūtu idejas veselīgas maltītes pagatavošanai:

- ❖ 6 mēnešu līdz 3 gadu vecumā;
- ❖ 4 līdz 7 gadu vecumā;
- ❖ 8 līdz 12 gadu vecumā.

2015. gadā tika uzsākta jauna kampaņa „Traumatisms dzīves vietā un profilakse senioru vecumā”, kuras ietvaros izveidoti informatīvi izglītojoši plakāti par biežāk sastopamajām traumām dzīvesvietā vecāka gadagājuma iedzīvotājiem. Traumatisma mazināšanai mājās var palīdzēt vides labiekārtošana, lai seniors varētu pārvietoties brīvāk un drošāk. Plakāti tika izvietoti sabiedriskā transporta pieturvietās.

Eiropas sporta nedēļa

Ar Eiropas Komisijas atbalstu 2015. gada 7. – 13. septembrī pirmo reizi visā Eiropā (31 Eiropas valstī) vienlaicīgi notika Eiropas Sporta nedēļa, kuras laikā arī Latvijā nedēļas garumā tika organizētas sportiskas un veselīgam dzīvesveidam veļtītas aktivitātes ar mērķi veicināt sportošanu un fiziskās aktivitātes un vairoot izpratni par to, kāpēc tas ir nepieciešams un kādi ir cilvēka ieguvumi no fiziskām aktivitātēm.

Organizēt un/vai piedalīties dažāda veida pasākumos bija aicinātas pašvaldības, izglītības iestādes – skolas, bērnodārzi, dažādi uzņēmumi, sporta klubi u.c. Rezultātā iedzīvotājiem visas nedēļas garumā bija iespēja piedalīties dažāda veida fiziskajās aktivitātēs, piemēram, vingrošanā, skriešanā, nūjošanā, pārgājienos, riteņbraukšanā, lēkšanā ar lecamauklu u.c. aktivitātēs gan telpās, gan ārpus tām. Eiropas Sporta nedēļā varēja iesaistīties ikviens – neatkarīgi no vecuma vai fiziskās sagatavotības.

Arī Labklājības departaments piedalījās Eiropas Sporta nedēļā, piedāvājot rīdziniekiem četras bezmaksas nūjošanas nodarbības un divas nodarbības pie brīvdabas trenāžieriem. Atbalstot šo veselīga un aktīva dzīvesveida ideju arī, Rīgas domes darbinieki sanāca uz kopīgām, pašu iniciētām rīta rosmēm.

Projekts „Vinnija Pūka skola”

Labklājības departaments 2015. gadā turpināja atbalstīt „Ilgspējīgas attīstības fonda” 2014. gadā septembrī veiksmīgi aizsāktu projektu „Dzīves prasmju un veselības veicināšanas skola „Vinnija Pūka skola”, kuras mērķis ir sniegt profesionālo informāciju vecākiem par dažādām ar bērnu veselību saistītām tēmām, kas īpaši aktuālas ir bērniem pirmsskolas vecumā. Projekta mērķis ir veicināt hroniski slimo pacientu sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes paaugstināšanu. Projekta ietvaros notika 11 semināri:

- ❖ „Cukura diabēts. Kā to atpazīt?”;
- ❖ „Vai mans bērns ir ortopēdiski vesels?”;
- ❖ „Uztura bagātinātāju un vitamīnu lietošana bērniem”;
- ❖ „Pārtikas alerģijas bērniem. Kā ar to sadzīvot?”;
- ❖ „Vakcinācija. Kāpēc tā ir būtiska?” (novadīts divas reizes);
- ❖ „Seminārs par bērnu traumatismu” (novadīts divas reizes);
- ❖ „Liekā svara problēmas bērniem”;
- ❖ „Liekā svara problēmas bērniem” (2.daļa);
- ❖ „Vecākiem par sāpēm bērniem”.

Rīgā īstenotais projekts „Vinnija Pūka skola” ir līdz šim unikāls šāda veida projekts Latvijā, kur savās profesionālajās zināšanās dalās Latvijas labākie speciālisti un vecākiem tiek sniegta iespēja seminārus apmeklēt kopā ar bērniem, ņemot vērā jauno vecāku ierobežotās mobilitātes iespējas un atvieglojot šīs mērķauditorijas piekļuvi profesionālai un ar pierādījumiem pamatotai informācijai. Nodarbību laikā vecāki piedalās lekcijās un diskusijās, tikmēr bērnus pieskata un ar tiem rotaļājas brīvprātīgie – RSU Sabiedrības veselības fakultātes studenti. Kopumā 11 seminārus 2015. gadā apmeklēja 550 pirmsskolas vecuma bērnu vecāki kopā ar saviem bērniem. Projekta ietvaros ir izdoti arī 5 informatīvie materiāli vecākiem par aktuālām veselības veicināšanas un slimību profilakses tēmām, kurus saņem ne tikai semināru apmeklētāji, bet materiāli tiek izplatīti arī visās Rīgas pašvaldības veselības aprūpes iestādēs, kā arī Bērnu Klīniskās Universitātes slimnīcā.

Projekta „Vinnija Pūka skola” nodarbības

Projekta rezultātā izdoti 7 informatīvie materiāli

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 2007. gada 10. septembra lēmumu Nr. 2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk - Padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD deputāti, Labklājības departamenta amatpersonas un 32 personu ar invaliditāti NVO pārstāvji, t.sk. 2015. gadā Padomē ir iestājušās 3 Rīgas pilsētas NVO, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses. Padomes uzdevumi ir:

- ❖ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ❖ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ❖ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ❖ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ❖ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ❖ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek ne mazāk kā četras Padomes sēdes, kurās tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2015. gadā pēc Padomes ierosinājuma:

- noslēgts sadarbības līgums ar AS „Air Baltic Corporation” par atlaidēm avio biļešu iegādei personām ar invaliditāti, kuras ar Padomes rekomendāciju dodas uz sociālās integrācijas vai pieredzes apmaiņas pasākumiem ārzemēs;
- organizēts seminārs ar Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas satiksme” darbiniekiem par sabiedriskā transporta pakalpojumu uzlabošanu Rīgas pilsētā;
- aktualizēts jautājums par personām ar invaliditāti paredzētu autostāvvietu izveidi pie šo personu dzīvesvietām;
- ar RD Satiksmes departamentu pārrunāta Kr. Barona ielas rekonstrukcijas atbilstība personu ar invaliditāti vajadzībām.

Informācija par Padomi pieejama internetā: www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, t.sk., politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2015. gadā atbalstīti 65 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu EUR 87 731.

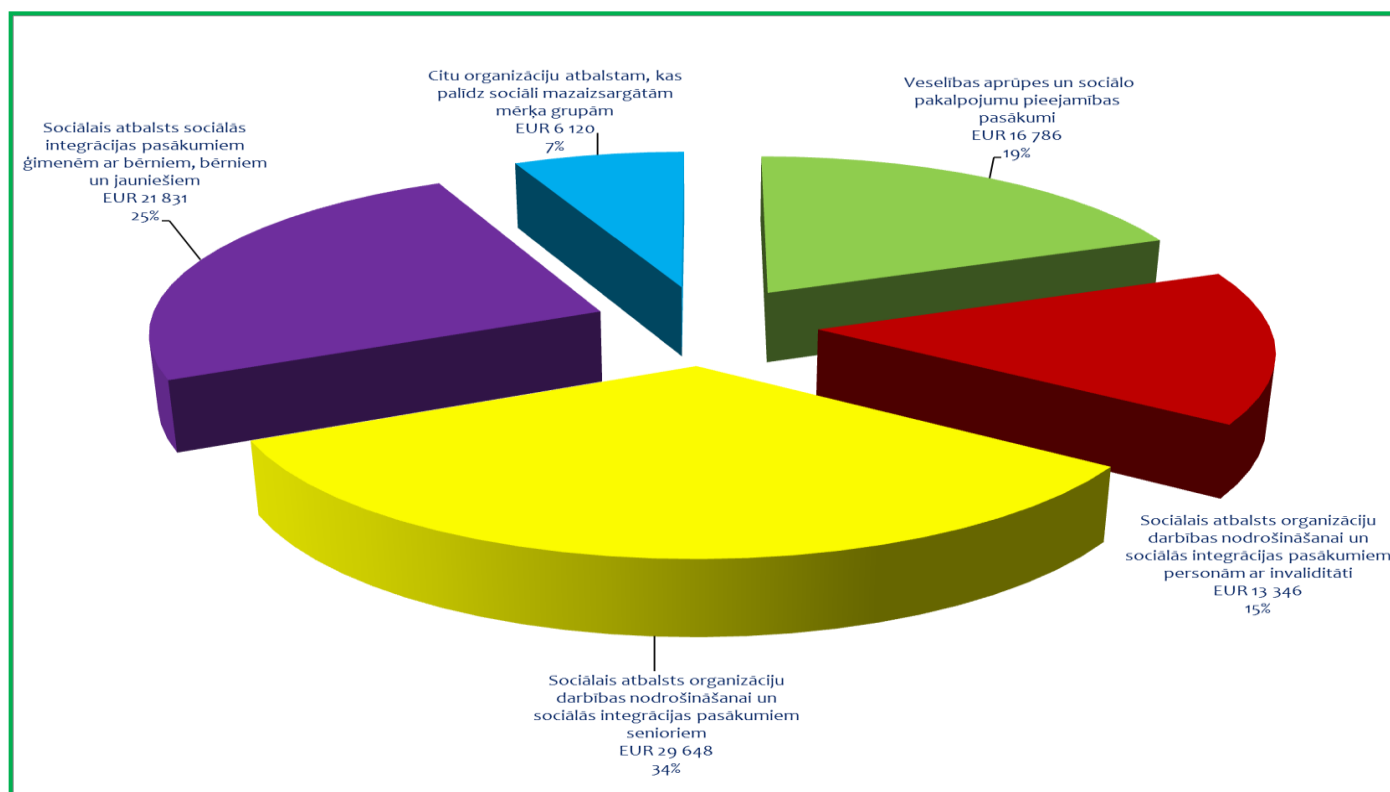
Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no tālāk uzskaitītajām prioritātēm:

1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā;
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā un tai noteiktajām apakšprioritātēm;
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanu;
4. Ģimenes atbalsta pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli, ja tie tiek izplatīti pasākuma laikā, pamatojoties uz koncepciju „Ģimenei draudzīga Rīga” un tās rīcības plānu;
5. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2015. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas un piešķirtā finansējuma izlietojums sadalāms piecās grupās (skat.15. attēlu):

- ❖ 34% Sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem senioriem (21 organizācijas);
- ❖ 25 % Sociālais atbalsts sociālās integrācijas pasākumiem ģimenēm ar bērniem, bērniem un jauniešiem (16 organizācijas);
- ❖ 19 % Veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības pasākumi (15 organizācijas);
- ❖ 15 % Sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem personām ar invaliditāti (9 organizācijas);
- ❖ 7 % Citu organizāciju atbalstam, kas palīdz sociāli mazaizsargātām mērķa grupām (4 organizācijas).

15. attēls. Programmas 18.13.00. „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” faktisko izdevumu struktūra

2015. gadā piešķirtā finansējuma izlietojuma mērķi atbilstoši iedzīvotāju sociālajām grupām:

1. Senioru NVO finansējumu 2015. gadā ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), salidojumiem, tikšanās reizēm, piemiņas un atceres brīžiem, citu tautu kultūru izzināšanas pasākumiem, pieredzes apmaiņas braucieniem pie citu pilsētu senioriem, sportiskām aktivitātēm, sadziedāšanās svētkiem, senioru deju nodarbībām, semināriem par slimību un traumatisma profilakses veicināšanu, foto izstādes organizēšanai, dzīvesstāstu pierakstīšanai un apkopošanai elektroniskā veidā, paaudžu saliedēšanās pasākumiem, radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem) utt.

2. NVO, kuras pārstāv personas ar invaliditāti, finansējumu ir izlietojušas ekskursijām, pieredzes apmaiņas braucieniem, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), kopienas mākslas studijai „Sava istaba”, radošajām darbnīcām (rokdarbi, šūšana u.c.), salona „Saulgrieze” uzturēšanas izmaksu segšanai, semināriem, darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšanai, kancelejas precēm, saimniecības precēm) utt.

3. NVO, kuras pārstāv ģimenes ar bērniem, bērnus un jauniešus, finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), saliedēšanās pasākumiem, motivācijas programmu izstrādei bez vecāku gādības palikušo bērnu un jauniešu sociālās atstumtības mazināšanai, semināru organizēšanai, audžuģimeņu kustības popularizēšanai, ēst gatavošanas nodarbībām, labdarības akcijām, diskusiju veidošanai, aktuālo problēmu jautājumu aktualizēšanai, ekskursijām utt.

4. NVO, kuras pārstāv veselības aprūpes un sociālā darba speciālistu intereses, finansējumu ir izlietojušas vairāku konferenču organizēšanai (piemēram, 11. ikgadējās Ziemeļu valstu Neiromuskulāro slimību (NMS) konference, Baltijas un Ziemeļjūras reģiona valstu Fizikālās un rehabilitācijas medicīnas foruma konferencei), diviem kongresiem (Eiro-Āzijas Dermatovenerologu kongress un Baltijas Pediatru kongress), fizioterapijas meistarklasēm birojos/uzņēmumos, apaļā galda diskusijai, kursiem, bezmaksas laikraksta „Pacienta balss” izdošanai, bezmaksas jogas nodarbībām Lucavsalā, starptautiskās AIDS dienas pasākumiem, pasaules Pulmonālās hipertensijas dienas pasākumam, u.c. aktivitātēm veselības veicināšanas un profilakses jomā.

5. NVO, kuras palīdz dažādām sociāli mazaizsargātām mērķa grupām, finansējumu ir izlietojušas tautas veselības gadagrāmatas izdošanai, žurnālam topošajiem un jaunajiem vecākiem, psiholoģiskā atbalsta grupu cilvēkiem ar depresiju organizēšanai, semināram par sociālās uzņēmējdarbības attīstību, interaktīvām diskusijām par nodarbinātību, kancelejas precēm u.c. aktivitātēm.

Senioru biedrības „Gudrības avots” projekta „Paaudzes sadarbībā” pasākums

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Labklājības departaments 2015. gadā piedalījās 4 projektos sadarbībā ar NVO, 2 nacionāla līmeņa projektos un 2 starptautiskos projektos. Lielākajā daļā projektu Labklājības departaments piedalījās kā partneris jeb 6 no 8 projektiem, savukārt 2 projektos Labklājības departaments bija vadošais partneris.

Sabiedrības integrācijas fonda projekti

2015. gadā noslēdzās 3 no 4 Sabiedrības integrācijas fonda (turpmāk – Fonds) projektiem, kuros Departaments bija partneris NVO, sniedzot finansiālu vai informatīvu atbalstu projektu īstenošanā.

Sadarbībā ar biedrību „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem” un biedrību „Mēs saviem bērniem” no 01.09.2014. - 31.08.2015 īstenoja projektu „Mēs varam, ja mēs gribam!”, kura galvenais mērķis bija uzlabot situāciju jauniešiem ar invaliditāti, lai tie spētu ticēt saviem spēkiem un dzīvotu pilnvērtīgu dzīvi, būtu sociāli un ekonomiski aktīvi, veiksmīgi integrējoties sabiedrībā. Projekta mērķa grupa bija 30 jaunieši ar kustību traucējumiem no Rīgas reģiona un 30 viņu ģimenes locekļi, kā arī 4 jaunieši ar kustību traucējumiem no Vidzemes reģiona. Iesaistīto jauniešu vecums - 12-25 gadi. 59 % no iesaistītajiem jauniešiem bija sievietes, bet 41% vīrieši. 30 jaunieši no Rīgas reģiona tika atlasīti sadarbībā ar Labklājības departamentu, bet 4 Vidzemes reģiona jauniešu piesaisti projekta aktivitātēm nodrošināja projekta sadarbības partneris biedrība „Mēs saviem bērniem”. Jauniešiem tika nodrošinātas 60 individuālās ārsta rehabilitologa konsultācijas, 680 kombinētās apļa fizioterapijas nodarbības grupās, 28 hidroterapijas nodarbības Olimpiskā sporta centra baseinā, 300 individuālās un 30 grupu psihologa konsultācijas un 30 radošās nodarbības. Jauniešu vecākiem nodrošinātas 21 grupu nodarbības stresa mazināšanai un sniegtas nepieciešamās zināšanas par pusaudžu audzināšanu.

Projekta attiecināmās izmaksas – 55 552 EUR, kur 90 % ir programmas līdzfinansējums, kas tiek piešķirts no EEZ finanšu instrumenta (95 %) un Latvijas valsts budžeta līdzekļiem (5 %), bet 10 % finansē Labklājības departaments un biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”.

Otrs projekts „Integrēta pieeja atkarīgo personu sociālajai iekļaušanai” tika īstenots sadarbībā ar nodibinājumu „Nova Vita”. Tas bija vērsts uz atkarīgām personām no sociālās atstumtības riska grupām, tajā skaitā maznodrošinātie, bezpajumtnieki un personas, kas atbrīvotas no ieslodzījuma vietām, un šo personu ģimenes locekļi, un tā mērķis bija īstenot integrētu pieeju atkarīgo personu sociālajai iekļaušanai, attīstot preventīvus pasākumus vardarbības mazināšanai ģimenē, nodrošinot inovatīvus rehabilitācijas pakalpojumus atkarīgajiem, atbalsta pasākumus līdzatkarīgajiem, kā arī veidojot iestrādes sociālajai uzņēmējdarbībai.

Trešais projekts, kas noslēdzās 2015. gadā bija „Kopā mēs varam vairāk”, kurš tika īstenots sadarbībā ar Nodibinājumu „dzivniekupolicija.lv”. Tas bija vērsts uz atstumtības riskam pakļautiem jauniešiem un tā mērķis bija iesaistot jauniešus dzīvnieku aizsardzības aktivitātēs, motivēt viņus iegūt vai turpināt izglītību un iekļauties darba tirgū, mazinot sociālās atstumtības risku un sekmējot cilvēkresursu attīstību. Gada laikā noorganizēti 10 semināri par brīvprātīgā darba iespējām, projekta aktivitātēs iesaistīti 325 jaunieši, no kuriem aktīvu brīvprātīgo darbu vismaz 120 stundu apjomā veikuši 52 jaunieši. Projekta ietvaros tie guvuši jaunu pieredzi, jaunas zināšanas, apguvuši jaunas prasmes: datorprasmes, komunikācijas prasmes, praktiskā darba iemaņas dzīvnieku patversmē un publiskos pasākumos u.c. Arī pēc projekta noslēguma jaunieši turpina iesākt brīvprātīgo darbu – izplata sludinājumu lapas, palīdz dzīvnieku patversmē, dalās ar informāciju sociālajos tīklos u.t.t. Projekta laikā jaunieši ieguvuši brīvprātīgā palīga apliecības dzīvnieku patversmē un var pastāvīgi turpināt brīvprātīgo darbu, kā arī pretendēt uz darba vietu patversmē.

Projekts ir veicinājis jauniešu nodarbinātību brīvajā laikā un interesi par dzīvnieku aizsardzības jomu. Spēja palīdzēt citiem – dzīvniekiem – cēlusi jauniešu pašapziņu, ticību saviem spēkiem.

Vienīgas no Fonda projektiem, kas turpināsies 2016. gadā ir „Dzīves prasmju un veselības veicināšanas skolas „Vinnija Pūka skola” izveide mazajiem pacientiem un viņu vecākiem, lai nodrošinātu hroniski slimo pacientu sociālās integrācijas un dzīves kvalitātes uzlabošanu”, kas tiek īstenots sadarbībā ar nodibinājumu „Ilgtspējīgas Attīstības Fonds”. Vairāk par projekta rezultātiem rādītājiem skatīt 124. lpp.

Nacionāla līmeņa projekti

Aktīvās nodarbinātības pasākumu „Algotie pagaidu sabiedriskie darbi”

Rīgas pašvaldībā par aktīvās nodarbinātības pasākuma „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” (turpmāk – Projekts) īstenošanu atbildīgā institūcija ir Labklājības departaments. No 2009. gada līdz 2015. gadam Rīgas pašvaldība ir iesaistījusi trijos* algoto pagaidu sabiedrisko darbu pasākumos.

No 2009. gada līdz 2014. gadam algoto pagaidu sabiedrisko darbu pasākumi tika īstenoti ar ESF atbalstu. Ar 2015. gadu algoto pagaidu sabiedrisko darbu projekts tiek finansēts no valsts sociālās apdrošināšanas nodarbinātības speciālā budžeta, pārņemot ESF projekta „Algote pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās” (2012. – 2014.) īstenošanas nosacījumus. Projektā iesaistītie ilgstošie bezdarbnieki tiek nodrošināti ar apmaksātām pagaidu darba vietām 4 mēnešus gadā, mēnesī saņemot atlīdzību EUR 150,00, papildus par bezdarbnieku tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai (EUR 14,23 mēnesī), ir iespēja pēc nepieciešamības veikt obligātās veselības pārbaudes par naudas summu līdz EUR 28,46. Rīgas pašvaldības līdzfinansējums projekta veiksmīgai īstenošanai 2015. gadā bija EUR 74 922, tas ietver atalgojumu darba vadītājiem, izdevumus inventāra un materiālu iegādei un darba organizēšanai, pašvaldības teritoriju sakopšanai (degviela, atkritumu izvešana u.c.).

Laika periodā no 2015. gada marta līdz decembrim Rīgas pašvaldībā algoto pagaidu darbu pasākumā ir iesaistījušies 774 rīdzinieki, kuri ilgstoši ir bez darba. 7 no 10 projektā iesaistītajiem cilvēkiem (69%) nostrādāja visu iespējamo periodu - 4 mēnešus, tādejādi apstiprinot savu vēlmi strādāt. Šāda tendence bija vērojama arī iepriekšējā projektā, laika posmā no 2012.-2014. gadam, kas savukārt norāda, ka pieprasījums uz vienkāršiem un mazkvalificētiem darbiem Rīgas pilsētā ir augstāks nekā piedāvājums. Salīdzinājumā ar iepriekšējo projektu ir nedaudz mainījies projektā iesaistīto cilvēku demogrāfiskais portrets gan pēc vecuma, gan dzimuma. Par 13% palielinājies cilvēku īpatsvars pēc 50 gadiem [no 52% (2014.) uz 65% (2015.)] un par 9% palielinājies vīriešu īpatsvars [no 51% (2014.) līdz 60% (2015.)].

Rīgas pašvaldība turpina aktīvās nodarbinātības pasākuma „Algote pagaidu sabiedriskie darbi” organizēšanu arī 2016. gadā.

*2009. - 2011. gads – ESF projekts „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai”, NR. 1 DP/1.3.1.5.0/09/IPIA/NVA/001

2012. - 2014. gads – ESF projekts „Algote pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās”, Nr.1DP/1.3.1.5.0/12/IPIA/NVA/001

2015. gads – Aktīvās nodarbinātības pasākums „Algote pagaidu sabiedriskie darbi”, Nr.8APSD-35-2015.

Vairāk par projektu 103. lpp.

„Elastīgas bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku”

Labklājības departaments sadarbībā ar Labklājības ministriju, Valmieras pašvaldību, Jelgavas pašvaldību un Korporatīvo ilgtspējas un atbildības institūtu 2015. gada augustā uzsāka projektu „**Elastīgas bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku**” (turpmāk – Projekts).

Projekta mērķis ir izveidot ilgtermiņā funkcionējošu modeli elastīgu bērnu aprūpes pakalpojumu subsidēšanai un attīstībai, veicinot vecāku nodarbinātību, kā arī darba un ģimenes dzīves saskaņošanu.

Projekts ir vērst uz nestandarta darba laika nodarbinātiem ar bērniem vecumā līdz 7 gadiem, kuriem nepieciešams regulārs Bērnu uzraudzības pakalpojums nestandarta laikā (vakarā, naktī un mainīgos darbalaikos, kā arī darbs brīvdienās). Subsidētie bērnu aprūpes pakalpojumi tiks nodrošināti 10 mēnešus ar mērķi pakāpeniski pāriet un privāto (darba devēja un darba ņēmēja) finansējumu un/vai valsts, un pašvaldības līdzfinansējumu bērnu aprūpes pakalpojumiem nestandarta darba laikā Vienlaikus kvalificēto pētnieku komanda izpētīs jaunas bērnu aprūpes formas ietekmi uz nodarbinātību un produktivitāti atlasītajos uzņēmumos (darbaspēka noturību, kadru mainību, pārejošās darbnespējas samazināšanos u.c.), kā arī ietekmi uz darba ņēmēju iespējām saskaņot savu darba un privāto dzīvi, apmierinātību ar darba apstākļiem un viņu reproduktīvu uzvedību. Plānots, ka Projekts noslēgsies 2017. gada 30. oktobrī.

Starptautiskie projekti

„Integrēta pieeja veselības un sociālajiem pakalpojumiem Somijā un Zviedrijā”

2015. gadā Labklājības departaments sadarbībā ar Turku un Stokholmas pašvaldībām īstenoja projektu „**Integrēta pieeja veselības un sociālajiem pakalpojumiem Somijā un Zviedrijā**” (turpmāk – Projekts), kurš tika īstenots ar Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas „Valsts pārvalde” līdzfinansējumu.

Projekta ietvaros tika izveidota Labklājības departamenta Projekta grupas, kurā darbojās sociālās un veselības jomas speciālisti, kuri devās pieredzes apmaiņas braucienos uz Turku un Stokholmas pašvaldībām, lai iepazītos ar integrētiem sociāliem un veselības aprūpes pakalpojumiem.

Labklājības departamenta speciālisti guva plašu priekšstatu par sabiedrības veselības politikas un sociālās sistēmas struktūru un pakalpojumiem Skandināvijas valstīs. Projekta laikā tika gūtas idejas, kā

efektīvāk organizēt iepirkumus, nodrošinot palapojumu augstā kvalitātē, kā labāk organizēt sazināšanos ar pakalpojumu esošajiem un potenciālajiem saņēmējiem, kā novērtēt sniegtā integrētā pakalpojuma rezultātu, u.c. atziņas, ko laika gaitā varētu pārņemt Rīgas pašvaldība.

„Būsim aktīvi! - Vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana caur brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā”

Departaments sadarbībā ar Baltijas reģiona Veselīgo pilsētu tīklu, Turku un Pērnavas pašvaldībām Centrālās Baltijas jūras programmas 2014 - 2020 ietvaros uzsāka īstenot projektu **„Būsim aktīvi! - Vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana caur brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā”** (turpmāk – Projekts).

Projekta galvenais mērķis ir mazināt vecāka gadagājuma iedzīvotāju pakļautību sociālās atstumtības riskam. Ņemot vērā, ka projekts turpināsies 2016. gadā, tad 2015. gadā galvenās īstenotās aktivitātes bija senioru atbalsta organizāciju apzināšana un situācijas analīze par brīvprātīgā darba iespējām senioriem Latvijā, kā arī balstoties uz vecāka gadagājuma, veselības aprūpes speciālistu un sociālo darbinieku aptaujām izveidot pētījumu (sīkāka informācija skatīt – 110. lpp). Plānots, ka Projekts noslēgsies 2016. gada 30. decembrī.

Labklājības departamentam 2015. gadā ir vairāki projekti, kuri tika apstiprināti, bet to īstenošana uzsākta 2016. gadā. Viens no tādiem projektiem ir **„Proti un dari”**, kura galvenais mērķis ir motivēt un profesionāli orientēt jauniešus vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā (t.sk., nav reģistrēti NVA), neapgūst arodu (turpmāk – NEET jaunieši).

Tā ietvaros ir paredzēts attīstīt mērķa grupas personu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, t.sk. aroda apgūvē pie amata meistara, NVA vai Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros, vai NVA īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā.

Otrs projekts, kas tika apstiprināts 2015. gadā, bet kura īstenošana sākas tikai 2016. gadā ir **„INHERIT - Veselības un vides starpsektorālās sadarbības pētniecība un inovācijas”**. Tā galvenais mērķis ir noteikt efektīvas starpnozaru politikas, pasākumus un inovācijas, kas veicina veselību un labklājību Eiropas iedzīvotājiem, vienlaikus risinot svarīgākos vides apdraudējuma faktorus, kas saistīti ar nevienlīdzību.

„INHERIT - Veselības un vides starpsektorālās sadarbības pētniecība un inovācijas” aktivitātes ir sadalītas trīs posmos, 1. posms ir **„Bāzes zināšanu attīstīšana”**, kura ietvaros tiks izvērtēta esošā zināšanu bāze uz ko balstīties. Tiks veikts sistemātisks pārskats par zinātnisko un pelēko literatūru, apvienojot esošās zināšanas par galvenajiem vides faktoriem, kas ietekmē veselību, veselības vienlīdzīgumu un labklājību. Otrā posma jeb **„Zināšanu piemērošana un novērtēšana” posma ietvaros ir paredzēts, ka partneri vienojas par kritērijiem, lai izvēlētos 12 no 50 labās prakses projektiem, kas būs pakļauti pamatīgam novērtēšanas procesam, kā arī veselības, sociālajai, vides ietekmes un izmaksu efektivitātes novērtējumam.** Projektu vadības grupa izvēlēsies 12 labākos projektus un pamatojoties uz darbu, kas tika veikts pirmajā posmā, tiks pētīts vai šie projekti spēj izpildīt noteiktos kritērijus, savukārt, trešajā posmā jeb **„Zināšanu pārneses un tulkošanas”** posmā ir plānots noteikt efektīvas starpnozaru politikas, pasākumus un inovācijas, kas samazinātu galvenos vides apdraudējuma faktorus uz veselību, risinot ar apdarudējumu saistīto nevienlīdzību, uzlabojot Eiropas iedzīvotāju veselību un veicinot labklājību.

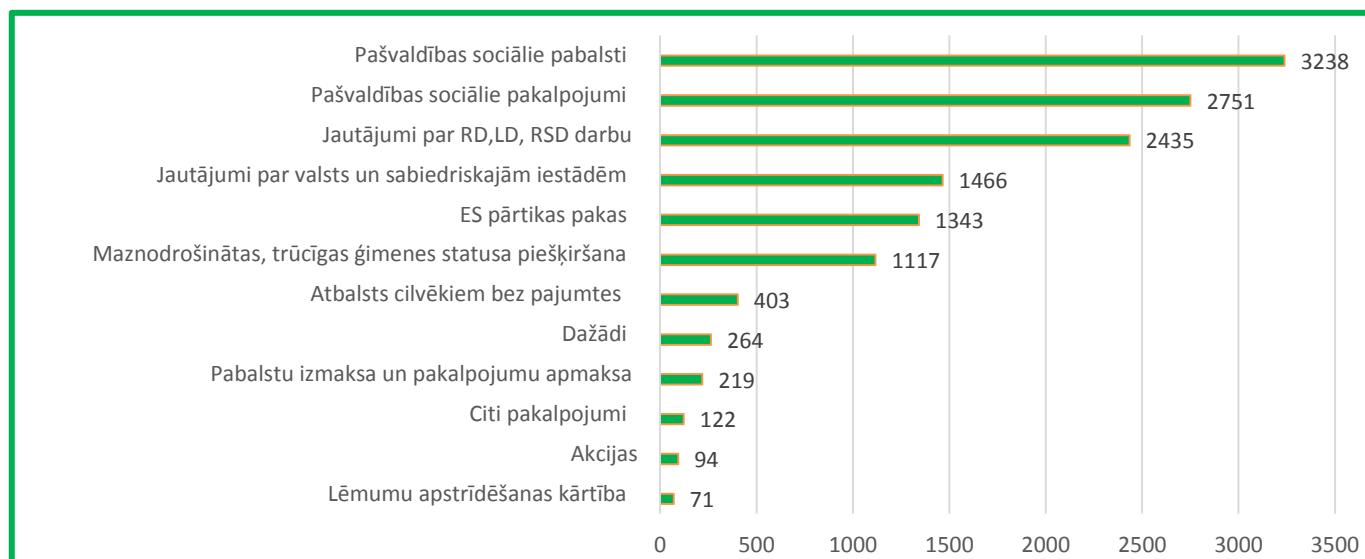
Projekts „Kopā mēs varam vairāk”

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Labklājības departaments saskaņā ar nolikuma 11.4. punktu „informē sabiedrību par Departamenta funkcijām un uzdevumiem, nodrošina informācijas pieejamību pilsētas iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, apjomiem un iespējām, kā arī sekmē iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, profilakses, t.sk. atkarību profilakses, jautājumiem, veic šo jautājumu koordināciju pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** darbdienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2015. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti. 2015. gadā tika saņemti 13 529 zvani un 79 reizes sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem balss pastkastītē. Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

16. attēls. Galvenās jautājumu tēmas

Vislielākais zvanu skaits bija par sociālajiem pabalstiem, to piešķiršanas noteikumiem, kārtību un iesniedzamajiem dokumentiem – 3 238 zvani, kas ir 24% no zvanu kopskaita, savukārt par pabalstiem visvairāk bija jautājumi par dzīvokļa pabalstu 955 zvani un 572 par pabalstu veselības aprūpei. Vismazāk ir jautāts par vienreizēju pabalstu ārkārtas situācijā tikai 13 reizes.

2751 zvans (20% no zvanu kopskaita) bija jautājumi par sociālo pakalpojumu saņemšanas iespējām un pabalstu izmaksas kārtību galvaspilsētā. Visvairāk jautāts par aprūpes mājās pakalpojumu - 775 zvani, par Rīgas sociālo aprūpes centru sniegtajiem pakalpojumiem jautāts 378 reizes, par asistenta pakalpojumu 350 reizes, 225 reizes zvanītāji interesējās par transporta pakalpojumu personām ar aprūtinātu pārvietošanos.

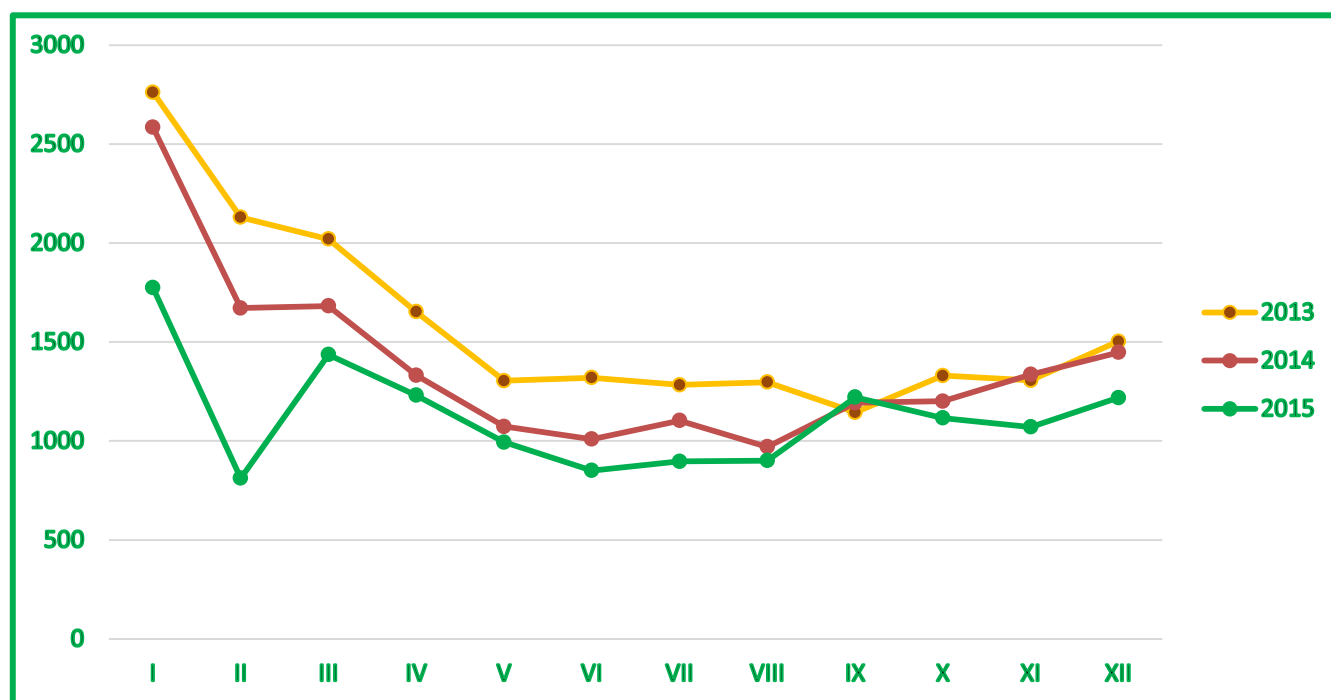
2435 zvani (18% no zvanu kopskaita) bija jautājumi par RD iestāžu un departamentu darbu. 1 359 reizes jautāts par RSD teritoriālo centru atrašanās vietām, pieņemšanas laikiem un sociālo darbinieku darba laikiem. 109 zvani bija par Labklājības departamentu darbu, un 795 reizes jautāts par citiem Rīgas domes departamentiem un iestādēm.

1 466 zvani (11% no zvanu kopskaita) bija jautājumi par valsts un sabiedriskajām iestādēm tai skaitā 682 reizes sniegta informācija par VSAA.

2015. gadā vidēji mēnesī bija saņemti 1 127 zvani. Visnoslogotākie mēneši janvāris, marts, aprīlis, septembris un decembris, šajā periodā zvanu skaits kopā bija 6881 tas ir 51% no kopskaita. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem arī 2015. gadā zvanu skaits ir stabilizējies, pieaugot ziemas periodā un samazinoties

vasarā. 2015. gadā zvanu skaits, salīdzinot ar 2014. gadu, ir samazinājies par 19% , tas skaidrojams ar to, ka dominējošie bija kvalitatīvie jautājumi, kas prasīja detalizētu un padziļinātāku izklāstu par sociālo pabalstu saņemšanas iespējām un sociālo pakalpojumu pieejamību. Pēdējos gados novērojama tendence, ka pieaug klientu interese par valsts un pašvaldības saistošajiem noteikumiem, un to izskaidrošana aizņem vairāk laika.

17. attēls. Zvanu skaits mēnesī

Mēnesis	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2013	2761	2130	2020	1653	1304	1320	1283	1297	1144	1330	1306	1503
2014	2584	1671	1682	1332	1073	1009	1103	970	1193	1201	1336	1447
2015	1774	812	1436	1231	994	851	897	901	1221	1116	1071	1219

Rīdziniekiem informācijas pieejamība par sociālajiem jautājumiem nodrošināta RSD teritoriālajos un dienas centros, RD struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un sabiedriskā transporta pieturvietās. 2015. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 176 paziņojumi presei ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar RSD teritoriālajiem centriem un dienas centriem, RSAC telpām, iemītnieku ikdienas ritmu kā arī tikties ar darbiniekiem, un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājaslapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, RPBJC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas pilsētā, kā arī iegūt informāciju par projektiem un finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros. Mājaslapā var iepazīties un izdrukāt 36 bukletus latviešu valodā, 19 bukletus krievu valodā par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem galvaspilsētā. Mājas lapā sadaļā „Viegli lasīt” ir pieejama informācija viegli uztveramā valodā, kā arī ir iespēja visas mājas lapas sadaļās palielināt burtu izmērus. Mājas lapa ir apskatīta 584 305 reizes. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), Rīgas Sociālā dienesta tālruniem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti. Mājas lapā informācija pieejama gan latviešu, gan krievu valodā. To aplūkojuši interesenti Latvijā, Lielbritānijā, Vācijā, Krievijā, ASV un citās valstīs.

2014. gada septembrī Labklājības departaments izstrādāja pašvaldības portālu par veselības veicināšanas tēmām un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgā - www.veseligrizdnieks.lv. Mājas lapā ir publicētas sadaļas par ģimenes veselību, veselīgu uzturu, fiziskajām aktivitātēm un drošības jautājumiem, infekciju slimību profilaksi, garīgo veselību, atkarību profilaksi un veselības aprūpes

pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji mājas lapā var uzzināt par Rīgas pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā, dažādiem projektiem un RD līdzfinansētajiem pakalpojumiem, kas iedzīvotājiem pieejami bez maksas – piemēram, Latvijas Sarkanā Krusta Veselības istabām. Tāpat mājas lapā tiek publicēti informatīvi izglītojoši raksti ar speciālistu komentāriem un ieteikumiem par dažādām tēmām, kā arī informācija par semināriem un citiem aktuāliem pasākumiem sabiedrības veselības un labklājības jomā. Mājas lapa apmeklēta 28 267 reizes.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem tiek sniegta, izmantojot sociālo kontu www.facebook.com/veseligsridzinieks, sekotāju skaits 800 cilvēki. Galvenās apskatītās tēmas: informācija par semināriem, apmācību iespējām ģimenēm un topošajiem vecākiem; par veselības aprūpes pieejamību; ieteikumi veselīgam dzīvesveidam; veselīgam uzturam; infekciju slimību profilaksei; informācija par veselības uzlabošanu ģimenē; informācija senioriem dzīves kvalitātes uzlabošanai; kā arī informācija par dažādiem Labklājības departamenta rīkotajiem projektiem un atkarību profilakses palīdzības iespējas, ieteikumi.

Facebook profilam „Pieslēdz galvu” seko 700 cilvēki, un galvenās tēmas ir informācija par atkarībām, to profilaksi un palīdzības iespējām, par veselīgu dzīvesveidu un pasākumiem to īstenošanai, par infekcijas slimībām un to profilaksi, kā arī informāciju vecākiem par bērnu traumatismu un pirmās palīdzības sniegšanu, profilā var iepazīties arī ar informāciju par Slimību profilakses un kontroles centra darbu.

Facebook profila „Pārvaldi stresu” sekotāju skaits ir 700 cilvēki. Šajā profilā var saņemt informāciju par stresa ietekmi, profilakses un palīdzības iespējām; informāciju par veselīgu dzīvesveidu un pasākumiem to īstenošanai, kā arī uzzināt informāciju par atbalsta programmām ģimenēm.

2015. gadā, lai informētu sabiedrību par Labklājības departamenta bezmaksas informatīvo tālruni, kā arī mājas lapu www.ld.riga.lv, un pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā, kā arī mājas lapu www.veseligsridzinieks.lv, uz Rīgas tiltiem un pilsētvidē tika izvietoti lielformāta plakāti. Tāpat speciālisti piedalās dažādos Rīgas pašvaldības pasākumos, dalot informatīvos materiālus, kā arī sniedzot konsultācijas uz vietas.

